

РОС МАКДОНАЛД ПУЛСИРАЩА ВЕНА

Част 18 от „Лу Арчър“

Превод от английски: Савина Манолова, 1991

chitanka.info

ПЪРВА ГЛАВА

Стигнах до къщата по частен път, който в горния си край се разширяваше в трапецовиден паркинг. Когато слязох от колата, пред мен се разкри панорамата на града и видях потопените в смог кули на църквата и на Съдебната палата. Протокият се простираше от другата страна на билото, заобиколен от разпокъсания пояс на островите.

Като се изключеше жуженето откъм магистралата, която току-що бях напуснал, единствените звуци наоколо бяха редуващите се удари върху топка за тенис. Ограденият с висока телена мрежа корт се намираше встрани от къщата. Пълен мъж по шорти и с ленена шапка играеше с подвижна блондинка. Нещо в напрегнатата съсредоточеност на играта им ми напомни за гимнастика на затворници.

Мъжът загуби няколко последователни точки и реши да забележи присъствието ми. Обърна гръб на жената и на играта и се приближи до мрежата.

— Вие ли сте Лу Арчър?

Потвърдих.

— Закъсняхте за срещата.

— Трудно намерих пътя.

— Трябваше да попитате някого в града. Всеки знае къде живее Джак Бимайър. Дори самолетите използват дома ми за ориентир.

Ясно защо. Къщата представляваше разпростряна купчина с бяла декоративна мазилка и покрив от червени керемиди, кацнала на най-високата точка в Санта Тереза. По-високо от нея се издигаха само планините отвъд града и червеноопашатият ястреб, който кръжеше в ясното октомврийско небе.

След Бимайър се приближи и жената. Изглеждаше много по-млада от него. Дребната ѝ руса глава и лишеното от плът тяло на средна възраст сякаш бяха свръхчувствителни към погледа ми. Бимайър не ни запозна, тъй че ѝ се представих сам.

— Аз съм Рут Бимайър. Ако съдя по себе си, сигурно сте жаден, мистър Арчър.

— Да не навлизаме в дебрите на гостоприемството — отсеке Бимайър. — Той е дошъл по работа.

— Знам. Нали моята картина е открадната.

— Рут, ако нямаш нищо против, ще говоря аз.

Поведе ме към къщата. Жена му ни следваше отблизо. Вътре цареше приятен хлад, въпреки че се усетих потиснат от тежестта на надвисналата отгоре конструкция. Приличаше повече на обществена сграда, отколкото на дом, на място, където отиваш да си платиш данъците или да се разведеш.

Запътихме се към отсрещния край на големия салон. Бимайър ми посочи бяла стена — празна, с изключение на двете кукички, на които, както ми обясни, е висяла картината.

Извадих бележник и химикалка.

— Кога изчезна?

— Вчера.

— Тогава за първи път забелязах, че я няма — обади се жената. — Но не всеки ден влизам в този салон.

— Застрахована ли е?

— Отделно не — рече Бимайър. — Разбира се, всичко в къщата е застраховано в съответен размер.

— Колко струва всъщност картината?

— Май около две хиляди.

— Много повече — намеси се жената. — Поне пет-шест пъти повече. Цените на Чантри нарастват.

— Не знаех, че ги следиш — отбеляза Бимайър подозрително. — Десет-дванадесет хиляди? Толкова ли плати за картината?

— Не смятам да те информирам колко съм платила. Купила съм я с мои пари.

— Не можа ли да се посъветваш с мен? Смятах, че си надживяла носталгията по Чантри.

Тя притихна, сетне рече:

— Подобни подмятания са излишни. Не съм виждала Ричард Чантри от тридесет години. Той няма нищо общо с покупката на картината.

— Приказки.

Рут Бимайър хвърли на съпруга си поглед, като че ли бе спечелила точка срещу него в по-трудна от тениса игра.

— Ревнуваш от един мъртвец.

Той се засмя безрадостно.

— Това е абсурдно поради две причини; прекрасно знам, че не ревнувам, а и не вярвам да е мъртъв.

Бимайърови разговаряха сякаш ме бяха забравили, но подозирах, че не е така. Аз бях техен неволен рефер, пред когото можеха да изливат старата си злоба, без да съществува опасност това да доведе до по-решителен развой, например до насилие. Въпреки възрастта си Бимайър изглеждаше и говореше като буен човек, а и аз започнах да се отегчавам от пасивната си роля.

— Кой е Ричард Чантри?

Жената ме изгледа учудено.

— Да не искате да кажете, че не сте чували за него?

— По-голямата част от човечеството не е чувало за нето — вметна Бимайър.

— Това изобщо не е вярно. Той беше станал известен още преди да изчезне, а тогава нямаше навършени и тридесет години.

Гласът ѝ беше изпълнен с носталгия и любов. Погледнах съпруга ѝ — лицето му беше почервеняло от гняв, а очите му излъчваха смущение. Застанах между тях, с лице към съпругата.

— Откъде изчезна Ричард Чантри?

— Оттук — отвърна тя. — От Санта Тереза.

— Скоро ли?

— Не. Преди двадесет и пет години. Той просто реши да се махне от всичко. Търсеше нови хоризонти, както написа и в прощалното си послание.

— Посланието до вас ли беше, мисис Бимайър?

— Не, не до мен. Оставил бе писмо, което жена му публикува. Не съм виждала Ричард Чантри от ранната ни младост в Аризона.

— Не че не си се опитвала — заяде се пак мъжът ѝ. — Поиска да се установим тук, защото това беше градът на Чантри. Накара ме да построя къща точно до неговата.

— Не е вярно, Джак. Идеята да строим тук беше твоя. Аз просто се съгласих и ти го знаеш.

Лицето му изгуби червенината си и стана бледо като платно. В очите му се появи някаква покруса, очевидно разбра, че е отишъл твърде далеч.

— Вече нищо не знам — промърмори той със старчески глас и напусна салона.

Жена му понечи да тръгне след него, но се обърна и спря до един прозорец. Лицето ѝ изразяваше напрегнат размисъл.

— Съпругът ми е ужасно ревнив.

— Затова ли ме нае?

— Нае ви, защото аз пожелах. Искам си картината. Тя е единственото, което имам от Ричард Чантри.

Седнах на страничната облегалка на едно дълбоко кресло и пак отворих бележника.

— Ще ми я опишете ли?

— Представлява портрет на млада жена, доста конвенционален. Цветовете са прости, по-ярки, в индиански стил. Жената е с жълта коса и носи сарапе в червено и черно. В ранния си период Ричард много се влияеше от индианското изкуство.

— Ранна творба ли е?

— Всъщност, не знам. Човекът, от когото я купих, не можа да определи.

— Откъде знаете, че е истинска?

— Достатъчно ми беше да я видя. А и търговецът ми гарантира автентичността ѝ. Той беше близък с Ричард още тогава, в Аризона. Съвсем отскоро е тук, в Санта Тереза. Казва се Пол Граймс.

— Имате ли снимка на картината?

— Не, но мистър Граймс има. Сигурна съм, че ще ви я покаже. Той е собственик на малка галерия в долния град.

— По-добре първо да поговоря с него. Мога ли да използвам телефона?

Тя ме заведе в една стая, където пред овехтяло бюро с подвижен капак седеше мъжът ѝ. Изподрасканите стари дъбови страни на бюрото контрастираха с фината ламперия от тиково дърво по стените. Бимайър не се обърна. Изучаваше някаква фотография, заснета от въздуха, която висеше над бюрото. Беше снимка на най-голямата земна яма, която бях виждал.

— Това беше моята медна мина — обяви той с носталгична гордост.

— Винаги съм я ненавиждала — отбеляза жена му. — Бих искала да я сваляш.

— Тя ти купи тази къща, Рут.

— Какво щастие. Имаш ли нещо против мистър Арчър да използва телефона?

— Да. Имам. В една сграда за четиристотин хиляди долара трябва да съществува поне едно местенце, където човек да намери покой.

Изправи се рязко и напусна стаята.

ВТОРА ГЛАВА

Рут Бимайър се облегна на рамката на вратата, като изложи пред погледа ми тялото си в профил. Вече не беше младо, но тенисът и може би гневът го поддържаха тънко и стегнато.

— Мъжът ви винаги ли е такъв?

— Не. Тези дни има неприятности.

— Заради изчезналата картина ли?

— Отчасти.

— И за какво друго?

— Всъщност може би то има нещо общо с картината. — Тя се поколеба. — Дъщеря ни Дорис е студентка и в университета се е свързала с хора, които според нас са неподходящи за нея. Знаете как става.

— На колко години е Дорис?

— На двадесет. Във втори курс е.

— Вкъщи ли живее?

— За съжаление не. Миналия месец, в началото на есенния семестър, Дорис се изнесе. Наехме ѝ апартамент в студентското градче. Разбира се, аз исках да остане тук, но заяви, че и тя като Джак и мен има право на собствен живот. Винаги е била критично настроена към пиенето на Джак. И към моето, ако желаете да чуete цялата истина.

— Дорис взема ли наркотици?

— Не бих казала. Поне не сериозно. — Замълча за момент, сякаш си представяше живота на дъщеря си и той я изплаши. — Не съм възхитена от хората, с които се движи.

— По-точно?

— Доведе вкъщи един младеж, казва се Фред Джонсън. Всъщност, той е доста попрезрял младеж, трябва да е най-малко тридесетгодишен. Един от онези вечни студенти, които се мотаят из университета, защото харесват атмосферата му или дребните облаги в него.

— Смятате ли, че е способен да открадне картината ви?

— Не бих се изразила толкова категорично. Но той се интересува от художници. Експерт е в музея на изкуствата и посещава курсове по изкуствознание в колежа. Знаеше името на Ричард Чантри, дори ми се стори твърде добре запознат с творчеството му.

— Не се ли отнася това до всички местни студенти по изкуствата?

— Предполагам, че да. Но Фред Джонсън прояви необикновен интерес към картината.

— Можете ли да ми дадете описание на Фред Джонсън?

— Ще се опитам.

Отново отворих бележника и се наведох над бюрото. Тя седна на въртящия се стол срещу мен.

— Цвят на косата?

— Червеникаворуса. Носи я доста дълга. На темето е вече леко оредяла, но той го компенсира с мустаците си. Има големи остри мустаци, приличат на четки за обувки. Зъбите му не са много хубави. Носът му е прекалено дълъг.

— Какъв цвят са очите му? Сини?

— Повече зеленикави. Всъщност, тъкмо очите му ме разтревожиха, никога не те гледа направо, поне мен не ме гледаше.

— Висок, нисък?

— Среден на ръст. Малко над метър и седемдесет. Доста слаб. Общо взето, не е грозен, ако ви допада този тип мъже.

— На Дорис допада ли й?

— Страхувам се, че да. Харесва Фред Джонсън прекалено много, за да съм спокойна.

— А Фред хареса ли изчезналата картина?

— Хареса е меко казано. Беше очарован от нея. Отдели й много повече внимание, отколкото на дъщеря ми. Останах с впечатлението, че е дошъл да посети картината, а не нея.

— Каза ли нещо по този повод?

Тя се поколеба.

— Каза нещо в смисъл, че прилича на някои от реминисцентните творби на Чантри. Попитах го какво има предвид. Той обясни, че вероятно това е една от картините на Чантри, които са рисувани не от натура, а по памет. Смяташе, че това я прави още по-рядка и ценна.

— Спомена ли нещо за цената ѝ?

— Попита ме колко съм платила за нея. Не му казах. Това си е моя малка тайна.

— Мога да пазя тайни.

— Аз също. — Тя отвори най-горното чекмедже на бюрото и извади градския телефонен указател. — Нали искахте да се обадите на Пол Граймс? Само не се опитвайте да разберете цената от него. Заклепа съм го да мълчи.

Записах си телефона и адреса на търговеца в долния град. След това набрах номера. Обади се леко екзотичен гърлен женски глас. Обясни ми, че в момента Граймс е зает с клиент, но скоро ще се освободи. Дадох ѝ името си и казах, че ще намина по-късно. Рут Бимайър пошепна нервно в другото ми ухо:

— Не споменавайте името ми пред нея.

Затворих телефона.

— Коя е тя?

— Мисля, че се казва Паола. Твърди, че е негова секретарка, но ми се струва, че отношенията им са доста по-интимни.

— Откъде е акцентът ѝ?

— От Аризона. Изглежда, е наполовина индианка.

Погледнах към снимката на ямата, която Джек Бимайър беше издълбал в пейзажа на Аризона.

— Случаят май ще се окаже аризонски. Не казахте ли, че и Ричард Чантри е дошъл оттам.

— Да. Ние всички сме оттам. Но в крайна сметка се събрахме тук, в Калифорния.

Гласът ѝ бе равен, не изразяваше нито съжаление за щата, който бе напуснала, нито удоволствие от щата, в който се бе заселила. Звучеше като глас на разочарована жена.

— Защо дойдохте в Калифорния, мисис Бимайър?

— Предполагам, че си мислите за онова, което каза мъжът ми. Че съм искала да се установим тук, защото това е, или беше, градът на Дик Чантри.

— Вярно ли е?

— Предполагам, че има нещо вярно. Дик беше единственият добър художник, когото познавах отблизо. Той ме научи да виждам нещата. Хареса ми идеята да живея там, където е създал най-добрите

си творби. Знаете ли, той ги нарисува само за седем години и след това изчезна.

— Кога изчезна?

— Ако ви интересува точната дата на заминаването му, беше четвърти юли хиляда деветстотин и петдесета година.

— Сигурна ли сте, че е заминал по собствено желание? Да не е бил убит или отвлечен?

— Не е възможно. Не забравяйте, че остави писмо на жена си.

— Тя в града ли живее?

— И още как. Всъщност, къщата ѝ се вижда оттук. Точно отсреща, отвъд клисурата.

— Познавате ли я?

— На млади години се познавах доста добре с Франсин, но никога не сме били близки. Откак се премести тук, почти не съм я виждала. Защо?

— Бих искал да хвърля поглед на писмото, което е оставил мъжът ѝ.

— Имам копие от него. Продават ги в музея.

Тя излезе и се върна с писмото. Беше в сребърна рамка.

Застана пред мен и го зачете. Устните ѝ се движеха, сякаш изричаше молитва.

Подаде ми го малко неохотно. Беше напечатано на машина, с изключение на подписа и носеше дата четвърти юли хиляда деветстотин и петдесета година, Санта Тереза.

„Скъпа Франсин,

Това е прощалното ми писмо. Трябва да те напусна, макар сърцето ми да се къса. Често сме си говорили за жаждата ми да открия нови хоризонти, отвъд които се лее светлина, невиджана още над морето и земята. Този прекрасен бряг и неговата история ми разказаха всичко, което знаят, също както и Аризона в миналото.

Но както в Аризона, така и тук историята е оскъдна и датираща отскоро, тъй че не може да ме подкрепи в огромното дело, за което съм роден. Призван съм да търся нови корени, по-дълбок пещерен мрак, по-проникновена

светлина. И аз като Гоген реших, че трябва да ги откроя сам. Защото искам да изследвам не само заобикалящия ме свят, но и лабиринтите и дълбините на собствената си душа.

Не вземам нищо друго, освен дрехите на гърба си, таланта си и спомена за теб. Споменавайте ме с любов, скъпа съпруго, мили приятели, и ми желайте добро. Върша единствено това, за което съм роден.

Ричард Чантри“

Подадох поставеното в рамка писмо на Рут Бимайър. Тя го притисна към себе си.

— Красиво е, нали?

— Не съм сигурен. Красотата зависи от този, който гледа. Трябва да е било голям шок за жената на Чантри.

— Не изглеждаше твърде разстроена.

— Говорили ли сте с нея за това?

— Не. Не съм. — От остротата на тона ѝ се досетих, че с мисис Чантри не я свързват дружески отношения. — Но тя очевидно се наслаждава на славата, която наследи. Да не говорим за парите.

— Имаше ли Чантри склонност към самоубийство? Споменава ли е някога нещо пред вас?

— Не, разбира се, че не. — Помълча малко и добави: — Не забравяйте, че познавах Дик, когато беше много млад. Аз бях още по-млада. В действителност не съм го виждала и не съм разговаряла с него над тридесет години. Но имам чувството, че е жив.

Тя докосна гърдите си, сякаш поне там той още живееше. Над горната ѝ устна избиха капчици пот. Изтри ги с ръка.

— Опасявам се, че всичко това малко ме разстрои. Миналото изведнъж се надига и те смазва. Точно когато смяташ, че всичко вече е утихнало. Случвало ли ви се е подобно нещо?

— През деня рядко. Но нощем, точно преди да заспя...

— Не сте ли женен? — Беше схватлива жена.

— Бях, преди около двадесет и пет години.

— Съпругата ви жива ли е?

— Надявам се.

— Не сте ли се опитвали да узнаете?

— Отдавна не съм. Предпочитам да се занимавам с живота на другите. А сега бих искал да поговоря с мисис Чантри.

— Не виждам нужда от това.

— Все пак мисля да опитам. Тя може да ми помогне в изясняване на миналото.

Лицето на жената застина в маска на неодобрение.

— Но аз искам само да ми върнете картината.

— Изглежда, искате да ми нареждате и как да го направя, мисис Бимайър. Понякога съм работил така с клиенти, но резултатите не бяха добри.

— Защо искате да говорите с Франсин Чантри? Вече знаете, че тя не ни е приятелка.

— Само с приятелите ви ли трябва да разговарям?

— Нямах предвид това. — Помълча малко. — Смятате да разговаряте с няколко души, така ли?

— С толкова, с колкото се наложи. Случаят изглежда доста сложен, отколкото вие смятате. Може да ми отнеме няколко дни и да ви струва неколкостотин долара.

— Банковата ни сметка е в отлично състояние.

— Не се и съмнявам. Това, в което не съм сигурен, са вашите намерения и тези на съпруга ви.

— Не се безпокойте. Аз ще ви платя, ако той не пожелае.

Изведе ме навън и ми показа къщата на Чантри. Беше украсена с кули сграда в неоиспански стил и с няколко пристройки, включващи голяма оранжерия. Намираше се много по-ниско от мястото, на което бяхме останали, от другата страна на клисура, разделяща двата имота като дълбока рана в земята.

ТРЕТА ГЛАВА

Открих обиколния път към моста, който пресичаше клисурата, и паркирах пред дома на Чантри. Преди да посегна да почукам, вратата се отвори и срещу мен застана едър мъж, с нос като клюн. Беше облечен в бяла копринена риза. Той престъпи прага и затвори вратата зад себе си.

— Какво обичате? — Имаше глас и вид на разглезен прислужник.

— Бих желал да видя мисис Чантри.

— Няма я вкъщи. Ако искате, мога да ѝ предам съобщение.

— Бих предпочел да говоря лично с нея.

— За какво?

— С ваше разрешение ще ѝ кажа сам. Стига да ми съобщите къде е.

— Предполагам, че е в музея. Днес е денят за посещенията ѝ там.

Реших да се свържа най-напред с търговеца Пол Граймс. Подкарах по крайбрежната улица към долния град. По повърхността на водата се мяркаха бели платна, а във въздуха над тях кръжаха чайки и рибари като техни летящи двойници. Спях и наех стая в един мотел с изглед към пристанището.

Долният град беше запуснат район, заемащ десет квартала от брега навътре към сушата. Опърпани мъже се мотаеха по главната улица или стояха облеgnати на вратите на дюкянчета с преоценени стоки.

Агенцията на Пол Граймс се намиреше през един квартал от главната улица, между магазин за алкохолни напитки и евтин ресторант. Външността ѝ не беше впечатляваща — просто една сграда с олющена фасада и вероятно с жилищни помещения на втория етаж. Над централната витрина висеше надпис с позлатени букви „Пол Граймс — картини и декорации“. Паркирах отпред до зеления бордюр.

Когато влязох, над вратата издрънка звънче. Личеше старание да се прикрие мизерната обстановка с боядисани шперплатови паравани и окачени по стените сиви платна. Към тях бяха прикрепени няколко картини, които ми се сториха доста любителски. Зад евтино бюро в ъгъла седеше мургава жена, облечена в свободен пъстър костюм, и се опитваше да изглежда заета. Имаше големи тъмни очи, силно издадени скули и бюст, и дълга гарвановочерна коса. Беше много привлекателна и много млада.

Представих ѝ се и я подсетих:

— Мистър Граймс ме очаква.

— Съжалявам, но му се наложи да излезе.

— Кога ще се върне?

— Не ми каза. Мисля, че отиде извън града по работа.

— Вие секретарка ли сте му?

— Може и така да се каже. — Усмивката ѝ блесна като мярнало се острие на кама. — Вие ли се обадохте за някаква картина?

— Да.

— Мога да ви покажа някои неща. — Тя посочи към изложените платна. — Повечето са доста абстрактни, но отзад имаме и по-представителни.

— Имате ли нещо от Ричард Чантри?

— Не вярвам. Нямаме.

— Мистър Граймс е продал един Чантри на семейство Бимайър. Според тях той разполагал със снимка на картината.

— Нищо не зная по този въпрос.

Тя разпери недоумяващо длани и широките ръкави оголиха, закръглените ѝ мургави ръце. Лекият мъх по тях ги обгръщаше като дим.

— Можете ли да ми дадете домашния адрес на мистър Граймс?

— Той живее горе, но го няма.

— Кога очаквате да се върне?

— Нямам представа. Понякога отсъства по цяла седмица. Не ми казва къде ходи и аз не го питам.

Благодарих ѝ и влязох в съседния магазин за алкохолни напитки. Чернокожият мъж на средна възраст зад тезгяха ме попита може ли да ми послужи с нещо.

— Надявам се. Познавате ли мистър Граймс?

— Кого?

— Пол Граймс, търговеца на картини в съседната сграда.

— Възрастния мъж със сива козя брадичка? — Оформи с пръсти остра брада. — И с бяло сомбреро, нали?

— Съвпада по описание.

Той поклати глава.

— Не мога да кажа, че го познавам. Май не пие. Във всеки случай с мен не е имал работа.

— А момичето му?

— Идвало е веднъж-дваж за цигари. Мисля, че се казва Паола. Знаете ли, че има индианска кръв?

— Не бих се учудил.

— И на мен тъй ми се стори. — Изглежда, идеята му допадна. — Хубаво маце е. Не знам как оня старец го е хванал.

— И аз не знам. Интересува ме кога ще се върне мистър Граймс. — Оставих две банкноти по един долар на тезгяха и ги покрих с визитната си картичка. — Мога ли да проверявам при вас?

— Защо не?

Подкарах по главната улица и стигнах до целомъдрената бяла сграда, приютила музея на изкуствата. Младежът при въртящата се метална вратичка на входа ми каза, че Фред Джонсън си е тръгнал преди около час.

— По личен въпрос ли го търсите или във връзка с музея?

— Разбрах, че се интересува от художника Ричард Чантри.

Усмивката на младежа стана по-широка.

— Всички се интересуваме. Не сте ли от нашия град, сър?

— От Лос Анджелис съм.

— Разглеждали ли сте нашата постоянна изложба на Чантри?

— Още не.

— Идвате в удобно време. Мисис Чантри тъкмо е тук. Тя ни посвещава по един следобед всяка седмица.

Упъти ме да мина през една зала, в която се бе скупчила бледа смирена група класически скулптури. Оттам влязох във втора зала, съвсем различна от предишната.

Първите картини, които зърнах, приличаха на прозорци, към някакъв друг свят, подобни на прозорците, през които пътешествениците в джунглите нощем наблюдават животните. Но у

животните в картините на Чантри имаше нещо много човешко. А може и да бяха хора, принизени до животински стадий.

Зад мен в залата влезе жена и отговори на незададения ми въпрос.

— Тези картини са известни като „Сътворението“ — отразяват въображаемата концепция на художника за еволюцията и представляват първият му голям творчески изблик. Колкото и невероятно да изглежда, нарисувал ги е за шест месеца.

Обърнах се и се загледах в жената. Въпреки строгия тъмносин костюм и доста надутия си брътвеж, в нея имаше нещо първично. Благопристойно причесаната ѝ посребрена коса сякаш блестеше от жизненост.

— Вие ли сте мисис Чантри?

— Да. — Изглеждаше зарадвана, че отгатнах коя е. — Всъщност не трябваше да съм тук. Довечера давам коктейл. Но ми е трудно да не дойда в музея в обичайния си ден.

Поведе ме към отсрещната стена, на която висеше серия от етюди на жени. Един от тях привлече вниманието ми. Млада жена седеше на скала, върху която се дуплеше дреха от кожа на бик, загърната около талията на жената. Красивите ѝ рамене и гърди бяха голи. Зад гърба ѝ високо горе бе изобразена вирнатата глава на бик.

— Нарича се „Европа“ — каза мисис Чантри.

Обърнах се към нея. Усмивваше се. Погледнах отново момичето на картината.

— Това вие ли сте?

— В известен смисъл. Често позирах на Ричард.

За момент очите ни се срещнаха. Тя беше може би моя връстница или малко по-млада, със стегнатото тяло на Европа под синия костюм. Зачудих се каква ли натрапчива мисъл, каква ли гордост, свързана със съпруга ѝ и със самата нея, са я накарали да поеме задълженията на музеен работник в залата с неговите картини.

— Виждали ли сте друг път творби на Чантри? Изглеждате поразен.

— Така е.

— Това е обичайното въздействие на картините му върху хора, които ги виждат за първи път. Кажете ми, защо се интересувате от тях?

Разказах ѝ, че съм частен детектив, нает от семейство Бимайър да разследва кражбата на картината им. Искях да видя реакцията ѝ. Тя пребледня под грима си.

— Те са напълно невежи. Картината, която са купили от Пол Граймс, е фалшификат. Той ми я предложи дълго преди те да я видят. Не пожелах дори да я докосна. Беше очевидна имитация на стил, който Ричард отдавна изостави.

— Колко отдавна?

— Преди около тридесет години. Характерен беше за аризонския му период. Нищо чудно Пол Граймс да я е нарисувал сам.

— С такава репутация ли се ползува Граймс?

Този въпрос ѝ дойде много.

— Не мога да обсъждам репутацията му с вас или с когото и да било. Той беше приятел и учител на Ричард в Аризона.

— Но май не е бил и ваш приятел.

— Предпочитам да не се спирам на този въпрос. Пол много помагаше на мъжа ми, когато той имаше нужда от него. Но с годините хората се променят. Всичко се променя. — Тя се огледа и плъзна очи по картините на съпруга си, сякаш дори те ѝ бяха станали чужди като забравени сънища. — Старая се да опазя чисто името на мъжа си, да съхраня творчеството му неопетнено. Какви ли не хора гледат само да си напълнят джобовете за негова сметка.

— Смятате ли, че Фред Джонсън е от тях?

Въпросът ми, изглежда, я учуди. Тя поклати глава, а косата ѝ се разлюля като гъвкава сива камбана.

— Фред е очарован от творбите на мъжа ми. Но не бих казала, че се опитва да забогатее от тях. — Помълча за минута. — Да не би Рут Бимайър да го е обвинила, че е откраднал отвратителната ѝ картина?

— Името му беше споменато.

— Глупости. Дори ако беше нечестен, какъвто не е, Фред има прекалено добър вкус, за да се заблуди от такава лоша имитация.

— Все пак бих искал да поговоря с него. Не знаете ли случайно къде живее?

— Мога да разбера. — Тя влезе в канцеларията и след минута се върна. — Фред живее с родителите си на Олив^[1] Стрийт две хиляди двадесет и четири. Бъдете мил с него. Той е чувствителен младеж и разпален почитател на Чантри.

Благодарих ѝ за информацията. Тя пък ми благодари за проявения към съпруга ѝ интерес. Имаше вид на изпълнителка на сложна роля — отчасти на делова жена, отчасти на жрица в светилище, отчасти на нещо друго. Не можех да не се запитам дали тази неопределима част не е неутолената чувственост на вдовица.

---

[1] В превод от английски означава маслина. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Къщата на Джонсън се намиреше в квартал, застроен с триетажни дървени постройки, датиращи по всяка вероятност от началото на века. Маслиновите дървета, дали името на улицата, бяха още по-стари. В светлината на следобедното слънце листата им приличаха на потъмняло сребро.

В тази част на града съжителстваха една до друга къщи под наем, частни домове, жилищни сгради, канцеларии и лекарски кабинети. В средата на всичко това се издигаше огромна модерна болница, която с многобройните си прозорци напомняше гигантски пчелен кошер, изсмукващ енергия от околността.

Домът на Джонсън биеше на очи със запуснатия си вид. Част от дъските бяха разклатени и той целият имаше нужда от преобоядисване. Стърчеше посред обрасъл с пожълтяла трева и кафяви бурени двор. Приличаше на сиво и островърхо призрочно видение.

Задумках с юмрук по ръждясалата рамка с мрежа. Къщата бавно и неохотно се събуждаше за живот. Дочух тътреци се стъпки по вътрешна стълба.

Вратата се отвори. Появи се едър старец и се взря в мен през мрежата. Имаше сплъстена, силно прошарена коса и къса, сякаш проядена от молците посивяла брада. Гласът му беше изпълнен с раздражение.

— Какво има?

— Бих искал да се видя с Фред.

— Не знам дали е вкъщи. Бях заспал. — Наклони се към мен, опря лице в мрежата и дъхът му ме лъхна на вино. — Какво искате от Фред?

— Просто да си поговорим.

Малките му зачервени очи ме огледаха от глава до пети.

— За какво ще си говорите?

— Предпочитам да кажа на Фред.

— По-добре кажете на мен. Синът ми е извънредно зает младеж. Времето му струва пари. Фред прави експертизи — думата сякаш се отърколи по езика му, — а това струва още повече пари.

Помислих си, че старецът вероятно е свършил виното и се готви да си го изкара върху мен. Изпод стълбите се появи жена в бяла престилка на медицинска сестра. Носеше се с някакво тромаво достолепие, но гласът ѝ беше тънък, момичешки.

— Аз ще поговоря с човека, Джерард. Няма защо да товариш бедната си глава с идванията и излизанията на Фред.

Допря с длан обраслата му буза, втренчено като диагностик, надникна в очите му и го отпрати с леко потупване. Той, без да спори, се потътри нагоре по стълбите.

— Аз съм мисис Джонсън — обърна се тя към мен. — Майката на Фред.

Имаше изпъстрена с бели кичури коса, опъната назад, и лице, чието минало и израз бяха заличени от ленив слой плът, също както при мъжа ѝ. Едрото ѝ тяло беше силно пристегнато, а бялата престилка светеше от чистота.

— Тук ли е Фред?

— Не вярвам. — Погледна покрай мен към улицата. — Не виждам колата.

— Кога го чакате да се върне?

— Трудно е да се каже. Фред е студент в университета. — Изтъкна този факт, сякаш бе единствената голяма гордост на живота ѝ. — Непрекъснато променят часовете му, а освен това работи по половин ден в музея на изкуствата. Там наистина имат нужда от него. Дали не мога да ви помогна с нещо?

— Възможно е. Имате ли нещо против да вляза?

— Аз ще изляза — бодро заяви тя. — Къщата не е за гледане отвътре. Откак започнах пак да работя по цял ден като медицинска сестра, нямам време да я поддържам.

Извади от вътрешната страна на ключалката тежък ключ, излезе и заключи вратата. Това ме накара да се почудя дали не държи мъжа си под ключ при запоите му. Отведе ме от верандата в двора и погледна нагоре към олющената фасада на къщата.

— То и отвън не е за гледане. Но нищо не мога да направя. Къщата е собственост на клиниката, както и всичко наоколо, и по план

догодина ще я събарят. Цялата страна на улицата ще стане паркинг. — Тя въздъхна. — Не знам къде ще се денем при тези наеми и с този мъж, дето е почти инвалид.

— Съжалявам.

— За Джери ли? Да, и аз съжалявам. Беше прекрасен, силен човек. Но преди известно време, през войната, преживя нервен срив и оттогава не е същият. Да не говорим за пиенето. След болницата много мъже се пропиват — добави тя замислено.

Прямотата ѝ ми се понрави, въпреки че звучеше малко хищно. Зачудих се ни в клин, ни в ръкав защо медицинските сестри толкова често имат съпрузи инвалиди.

— Е, какъв е проблемът ви? — продължи тя с друг тон.

— Нямам проблем. Просто искам да поговоря с Фред.

— За какво?

— За една картина.

— Да, това е неговата област. Фред може да ви каже за картините всичко, което искате да знаете. — Внезапно изостави темата, сякаш се изплаши, и продума с трети вид глас, нисък и колеблив: — Да няма неприятности?

— Надявам се, че не, мисис Джонсън.

— Аз също. Фред е добро момче. Открай време си е такъв. Никой не го познава по-добре от мен, нали съм му майка. — Отправи ми дълъг подозрителен поглед. — Полицай ли сте?

На млади години наистина бях полицай и очевидно това се забелязваше от чувствителните към тази професия очи. Но отговорът ми бе готов.

— Журналист съм. Искам да напиша статия за художника Ричард Чантри.

Лицето ѝ леко се изопна, сякаш бях изрекъл заплаха.

— Разбирам.

— Чух, че синът ви е експерт по Чантри.

— Не знам такова нещо — рече тя. — Фред се интересува от различни художници. Смята да работи в тази област.

— Като търговец на картини?

— Да, така иска. Но ще му трябва капитал, а ние не притежаваме дори къщата, в която живеем.

Пак вдигна поглед към високата сива къща, сякаш именно тя бе извор на всичките ѝ грижи. От едно високо прозорче, почти под покрива, съпругът ѝ ни наблюдаваше като затворник в кула. Жената направи жест с ръка, сякаш тласкаше гюлле. Джонсън се оттегли в полумрака на стаята.

— Непрекъснато ме преследва мисълта — промълви тя, — че ще се прекатури през някой прозорец. Бедният човек, не можа да се възстанови от контузиите си през войната. Понякога, когато е много зле, пада на пода. Чудя се дали не трябва да го върна в болницата за ветерани, но нямам сърце да го сторя. Много по-щастлив е тук с нас. А и ще липсва на двама ни с Фред. Фред е момче, което има нужда от баща.

Думите ѝ бяха прочувствени, но ги изрече с безизразен тон. Очите ѝ хладно надничаха в моите, преценявайки реакцията ми. Допуснах, че се страхува за сина си и се старее набързо да го обгради със защитно семейно гнездо.

— Не знаете ли къде бих открил Фред?

— Не знам. Може да е в студентското градче, в музея на изкуствата или навсякъде в града. Той е много зает и непрекъснато е в движение. Ако всичко е наред, ще завърши идната пролет. Трябва да завърши.

Закима настойчиво. Но в движенията ѝ имаше някаква безнадеждна упоритост като на човек, който удря главата си в стена.

Сякаш в отговор на думите ѝ на улицата се появи стар закрит син форд и мина покрай болницата. Като доближи до нас, намали и зави към бордюра зад колата ми. Младежът зад волана имаше дълга коса и червеникаворуси мустаци.

С крайчеца на окото си забелязах как мисис Джонсън поклати глава само веднъж и толкова кратко, сякаш изобщо не бе помръднала. Очите на младежа трепнаха. Без да спре напълно, той върна форда на платното, като едва се размина с левия заден калник на автомобила ми. Колата мудно ускори ход и остави след себе си струйка дим.

— Това не беше ли Фред, мисис Джонсън?

След кратко колебание отвърна:

— Да, той. Чудя се какви ли ги върши.

— Вие му направихте знак да не спира.

— Аз ли? Сторило ви се е.

Оставих я и последвах синия форд. Той влезе на жълт светофар в магистралата и зави надясно по посока към университета. Наредих се на дългата опашка пред червената светлина и наблюдавах как дирята от ауспуха му се разнася и слива с общия смог, надвиснал над тази част на града.

Светофарът се смени и аз подкарах към студентското градче, където живееше приятелката на Фред — Дорис Бимайър.

ПЕТА ГЛАВА

Университетът беше построен върху възвишение, издадено над морето и подкопано в основата си от мочурищата, оставащи след прилива. Почти заграден от водата и със смекчени от синкавата омара очертания, отдалеч приличаше на средновековен град крепост. Погледнати отблизо, постройките губеха романтичния си облик. Бяха вяло модерни, с кубични, продълговати и плоски форми и оставяха впечатлението, че архитектът им е прекарал живота си в проектиране на административни сгради. Служителят на паркинга при входа ми каза, че студентските жилища са в северния край.

Подкарах по виещия се околоръстен път и се озъртах за Фред Джонсън. Наоколо нямаше много студенти. Въпреки това, мястото изглеждаше пренаселено и безформено като буца кал, запратена върху географска карта с надеждата, че ще се залепи за нея.

Жилищният район беше най-безредната част в общия хаос. По тесните улици се виждаха безстопанствени кучета и разхайтени студенти в почти равни съотношения. Постройките варираха от павилиони за сандвичи, малки къщурки и къщи близнаци до грамадни жилищни блокове. Шърбърн — сградата, в която живееше Дорис Бимайър, беше една от големите. Имаше шест етажа и заемаше почти цялата площ между две пресечки.

Намерих място за паркиране зад една каравана, боядисана така, че да наподобява хижа от трупи. От стария син форд нямаше и следа. Влязох в Шърбърн и взех асансьора до третия етаж.

Сградата беше сравнително нова, но отвътре миришеше като стара, дълго обитавана къща. Бе просмукана с мирис на бързо сменящи се поколения, на пот и парфюм, наркотици и подправки. Дори да имаше човешки гласове, те бяха удавени в музиката от няколко надсвирващи се уредби, която се разнасяше в коридора на третия етаж и сякаш излизаше от гърлото на самата многолика сграда.

Наложи се да почукам няколко пъти на вратата на апартамент 304. Момичето, което ми отвори, изглеждаше умален вариант на майка

си, по-хубаво, но по-неопределено и не толкова сигурно в себе си.

— Мис Бимайър?

— Да.

Очите ѝ се стрелнаха към нещо точно зад лявото ми рамо. Направих крачка встрани и се обърнах, почти очаквах да ме ударят. Там обаче нямаше никой.

— Мога ли да вляза за момент?

— Съжалявам. Сега медитирам.

— И върху какво медитирате?

— Всъщност не знам точно. — Тя тихичко се изкикоти и докосна главата си отстрани, където светлата ѝ коса падаше права като сурова свила. — Още не ми е дошло. Не се е материализирало, разбирате ли?

Имаше вид, сякаш самата тя още не се е материализирала. Беше от оня тип блондинки, които изглеждат почти прозрачни. Стоеше и леко се олюляваше като завеса на прозорец. Внезапно загуби равновесие, залитна и силно се удари в рамката на вратата.

Хванах я за ръце и я изправих. Дланите ѝ бяха студени и изглеждаше леко замаяна. Зачудих се какво ли е гълтала, пила или смъркала.

Заведох я в хола, като я придържах за раменете. На отсрещната стена, врата с мрежа водеше към балкон. Стаята беше гола като хижата на някой кули няколко обикновени стола, матрак в метална рамка, масичка за карти, влакнести възглавници. Единственото украшение беше голяма пеперуда от обсипана с пайети червена разтегателна хартия, опъната върху тел. Беше голяма почти колкото Дорис, висеше на жица от полилея на тавана и бавно се въртеше.

Тя седна на една от възглавниците на пода и погледна нагоре към хартиената пеперуда. Под дългата памучна рокля, която, изглежда, беше единствената дреха на гърба ѝ, се постара да нагласи краката си в поза „лотос“, но не успя.

— Вие ли направихте пеперудата, Дорис?

Тя поклати глава.

— Не. Нищо не мога да правя. Беше част от украсата на абитуриентския ми бал. На майка ми ѝ хрумна да я окачи тук. Ненавиждам я. — Нежният ѝ тъничък гласен не съответстваше на движенията на устните ѝ. — Не ми е добре...

Отпуснах се на коляно до нея.

— Какво сте гълтали?

— Само няколко хапчета да си успокоя нервите. Помагат ми да медитирам. — Отново започна да се бори с краката и коленете си, за да ги нагласи в позата. Стъпалата ѝ бяха мръсни.

— Какви хапчета?

— Червени. Само две. Лошото е, че не съм яла от вчера. Фред каза, че ще ми донесе нещо за хапване от къщи, но сигурно майка му не му е позволила. Тя не ме одобрява, иска Фред само за себе си. — Момичето добави с леко фъфлещия си глас: — Дано се провали вдън земя.

— А вашата майка, Дорис?

Тя пусна краката си. Опъна ги напред и смъкна върху тях дългата рокля.

— Какво майка ми? — рече.

— Ако се нуждаете от храна или помощ, не можете ли да ги получите от нея?

Поклати глава с неочаквана, плашеща ярост. Косата се спусна и закри очите и устата ѝ. Отметна я назад с гневно движение, сякаш сваляше от лицето си гумена маска.

— Не ми трябва нейната помощ. Тя иска да ми отнеме свободата, да ме затвори в лудница завинаги. — Преобърна се тромаво и застана на колене, така че сините ѝ очи се изравниха с моите. — Вие психиатър ли сте?

— Не.

— Сигурен ли сте? Тя се закани да пусне психиатри по петите ми. Почти ми се иска да го направи. Има какво да им разкажа. — Кимна отмъстително и брадичката ѝ сякаш разряза въздуха.

— Какво например?

— Например това, че през целия си живот не са вършили нищо друго, освен да се карат и бият. Построиха си огромна отвратителна къща и единственото, което правиха в нея, беше да вдигат скандали или да мълчат сърдити.

— За какво бяха скандалите?

— За някаква жена, Милдред, но това беше само едно от нещата. Основното беше... и все още е, че те не се обичат и се обвиняват взаимно за това. Обвиняваха и мен, поне така се държаха. Не помня добре детството си. Ала ясно си спомням как си крещяха над главата

ми, крещяха като полудели великани, бяха съвсем голи, а аз стоях между тях. Тя ме грабна, занесе ме в банята и заключи вратата, но той я разби с рамо. Дълго време след това ръката му беше в гипс. А на мен — добави тихо — главата ми беше като в гипс.

— Наркотиците не могат да излекуват това.

Тя присви очи и нацупи долната си устна като упорито дете, което всеки момент ще заплаче.

— Никой не е искал съветите ви. Психиатър сте, нали? — Тя ме подуши. — Усецам по вас мирис на мръсотия от мръсните тайни на хората.

Измайсторих усмивка, но усетих, че е доста крива. Момичето беше недорасло и глупаво, може би малко побъркано, дрогирано според собственото му признание. Но беше младо и имаше чиста коса. Неприятно ми стана, че му мириша на мръсотия.

Изправих се и закачих с глава хартиената пеперуда. Отидох до мрежестата врата и погледнах от балкона. В тесния процепа между два жилищни блока видях ивица блестящо море. Пресече я, понесен от лекия вятър тримаран.

Когато се обърнах към стаята, тя ми се стори мрачна — прозрачен куб от сенки, населен с объркан живот. Хартиената пеперуда се движеше като в истински полет. Момичето се изправи и застана, олюлявайки се, под нея.

— Майка ми ли ви прати тук?

— Не съвсем. Просто говорих с нея.

— И предполагам, че ви е разказала за всички ужасни неща, които съм извършила. Колко съм пропаднала. Колко скапан е моят вътрешен Аз. — Тя нервно се изкиска.

— Не. Но е загрижена за вас.

— За мен и Фред ли?

— Така ми се стори.

Кимна и главата ѝ остана наведена.

— И аз се тревожа, макар и по друга причина. Тя мисли, че с Фред сме любовници или нещо подобно. Но аз, изглежда, не умея да общувам с хора. Колкото повече се сближавам с тях, толкова повече изстивам.

— Защо?

— Плашат ме. Когато той... когато баща ми разби вратата на банята, аз се покатерих в коша за пране и спуснах капака над главата си. Никога няма да забравя какво изпитах тогава — сякаш бях мъртва, погребана и завинаги в безопасност.

— В безопасност ли?

— Не могат да те убият, ако си умрял.

— От какво се боите толкова, Дорис?

Тя ме погледна изпод светлите си вежди.

— От хората.

— Изпитвате ли същото и спрямо Фред?

— Не, не се боя от него. Понякога ме вбесява. Кара ме да искам... — Тя прекъсна изречението. Почти чух как зъбите ѝ скръцнаха.

— Кара ви да искате какво?

Помълча с напрегнато лице, заслушана в тайния живот зад него. Сетне рече:

— Щях да кажа „да го убия“. Но не го приемайте буквално. И изобщо какъв е смисълът? Бедният стар Фред вече е мъртъв и погребан, точно както и аз.

Усетих гневно желание да ѝ противореча, да ѝ кажа, че е твърде хубава и млада, за да говори така. Но тя бе свидетел и реших да не споря с нея.

— Какво е станало с Фред?

— Много неща. Той произхожда от бедно семейство и му е струвало половината живот да се добере дотам, където е сега, а то си е почти доникъде. Майка му е медицинска сестра, но все за мъжа си се грижи. Той е инвалид от войната и не може да върши нищо. Фред е роден да бъде художник или нещо подобно, но се боя, че никога няма да стане такъв.

— Имал е някакви неприятности ли?

Лицето ѝ се скова.

— Не съм казвала такова нещо.

— Стори ми се, че го намекнахте.

— Може би. Всички хора си имат неприятности.

— И какви са неприятностите на Фред?

Тя поклати глава.

— Няма да ви кажа. Ще го издадете пред майка ми.

- Няма.
- Ще го сторите.
- Фред не ви е безразличен, нали?
- И аз имам право да не съм безразлична към някого на този свят. Той е добро момче... добър човек.
- Разбира се. И този ли добър човек открадна картината от добрите ви родители?
- Спестете си сарказма.
- Понякога не мога. Поражда се от обстоятелството, че всички са толкова добри. Не отговорихте на въпроса ми, Дорис. Фред ли открадна картината?
- Тя поклати глава.
- Картината не е открадната.
- Искате да кажете, че е скочила от стената и си е отишла?
- Не, не искам да кажа това. — Сълзите преляха от очите ѝ и потекоха по лицето. — Аз я взех.
- Защо?
- Фред ме накара... помоли ме.
- Обясни ли защо?
- Имаше основания.
- Какви основания?
- Поръча ми да не казвам на никого.
- Картината у Фред ли остана?
- Предполагам. Още не я е върнал.
- Обеща ли да я върне?
- Да, и ще я върне. Каза, че иска да я изследва.
- За какво да я изследва?
- Да види дали е истинска.
- Допускате, че е фалшификат ли?
- Искаше да установи това.
- Трябваше ли да я краде, за да го установи?
- Не я е крад. Аз му разреших да я вземе. А вие сте лош човек.

ШЕСТА ГЛАВА

Започвах да се убеждавам, че е права. Разделих се с Дорис, тръгнах надолу по стълбите и стигнах до колата. Повече от час седях в нея и наблюдавах главния вход на Шърбърн. Следобедните сенки на сградите се спускаха над мен.

Нагоре по улицата, в нещо като геодезически купол, продаваха топли сандвичи, а колебливият вятър от време на време довяваше до мен мирис на храна. Накрая отидох и си купих един сандвич. Атмосферата вътре беше мрачна и застинала. Младите брадясали посетители ми заприличаха на пещерни хора, очакващи края на ледниковия период.

Когато Фред Джонсън най-сетне се появи, вече бях в колата. Той паркира синия си форд точно зад мен и огледа улицата в двете посоки. Влезе в Шърбърн и взе асансьора. Аз тръгнах бързо по стълбите. Срецнахме се на площадката на третия етаж. Носеше зелен костюм и широка жълта вратовръзка.

Като ме видя, опита се да се върне в асансьора, но вратите се затвориха под носа му и клетката тръгна надолу. Той се обърна към мен. Беше блед, с разширени очи.

— Какво искате?

— Картината, която взехте от Бимайър.

— Каква картина?

— Много добре знаете. Картината на Чантри.

— Не съм я вземал.

— Може и да не сте. Но е била у вас.

Той погледна през площадката към вратата на момичето.

— Дорис ли ви каза?

— Да оставим Дорис настрана. Тя и без това си има достатъчно грижи с родителите си и със себе си.

Кимна, сякаш разбираше и беше съгласен с мен. Но очите му живееха някакъв свой живот и търсеха изход. Заприлича ми на едно от

онези уморени момчета, които прескачат от младостта направо в средната възраст, без да успеят да станат мъже.

— Кой сте вие всъщност?

— Частен детектив. — Казах му името си. — Семейство Бимайър ме нае да им върна картината. Къде е тя, Фред?

— Не знам.

Поклати унило глава. Прозрачни капки пот оросиха челото му, сякаш бях изстискал главата му с ръце.

— Фред, какво стана с нея?

— Признавам, че я занесох вкъщи. Нямах намерение да я задигна. Просто исках да я изследвам.

— Кога я занесе вкъщи?

— Вчера.

— И къде е сега?

— Не знам. Честна дума. Някой трябва да я е измъкнал от стаята ми.

— В къщата на Олив Стрийт ли?

— Да, сър. Някой се е вмъкнал вкъщи и я е задигнал, докато съм спал. Когато си легнах, беше там, а когато станах, я нямаше.

— Май имате здрав сън.

— Предполагам.

— Или здраво лъжете.

Слабото му тяло се затресе от изблик на срам или гняв. Стори ми се, че се готви да ме удари, и се приготвих за това. Но той се втурна към стълбите. Не можах да го настигна. Когато се озовах на улицата, беше подкарал стария си син форд.

Купих един сандвич в плик и взех асансьора обратно до третия етаж. Дорис ме пусна в апартамента, разочарована, че съм аз. Подадох ѝ сандвича.

— Ето ви нещо за ядене.

— Не съм гладна. Пък и Фред обеща да ми донесе нещо.

— По-добре го изяжте. Фред може би няма да дойде днес.

— Но той ми обеща.

— Може би има неприятности, Дорис, неприятности с картината. Ръката ѝ стисна плика със сандвича.

— Нашите ли са го подгонили?

— Не бих се изразил толкова силно.

— Не познавате родителите ми. Ще направят така, че да загуби работата си в музея. Никога няма да завърши колежа. И то само защото се опита да им услужи.

— Не ви разбрах.

Тя закима енергично с глава.

— Той искаше да провери дали картината е автентична. Искаше да изследва възрастта на боята. Ако е нова, вероятно картината е фалшификат.

— Фалшифициран Чантри?

— Точно така. Още когато я видя, Фред реши, че не е истинска. Поне имаше подозрения. А и не се доверява на човека, от когото нашите са я купили.

— Граймс?

— Точно така. Фред казва, че се ползвал с лошо име между художниците.

Зачудих се с какво ли име щеше да се ползва Фред след кражбата на картината. Но нямаше смисъл да тревожа момичето. Изразът на лицето ѝ все още беше зареян като облак. Оставих я с разтрошения сандвич и отново подкарах по магистралата към долния град.

Агенцията на Пол Граймс беше заключена. Почуках, но никой не отговори. Затраках с дръжката на вратата и се провикнах. Никой. Взрях се в сумрачното помещение, но не видях нищо, освен празнота и сенки.

Отидох в магазина за алкохол и запитах тъмнокожия дали е виждал Паола.

— Беше на улицата преди около час и товареше някакви картини в колата си. Всъщност, аз ѝ помагах.

— Какви картини?

— Картини в рамки. Смахната работа, някакви цветни храчки. Обичам картините да изглеждат истински. Нищо чудно, че не могат да ги продадат.

— Откъде знаете?

— Няма съмнение. Каза ми, че напускат магазина.

— Беше ли с нея Пол Граймс, човекът с брадата?

— Не, не се показва. Не съм го виждал, откакто бяхте тук.

— Паола сподели ли с вас къде отива?

— Не съм я питал. Потегли към Монтевиста. — Посочи с палеца на юг.

— Каква е колата й?

— Стар жълт фолксваген. Да не се е забъркала в нещо?

— Не. Исках да поговорим за една картина.

— Да я купите?

— Може би.

Огледа ме с недоверие.

— Да не би онези неща да ви харесват?

— Понякога.

— Лошо. Ако знаеха, че имат купувач, може би щяха да останат заради вас.

— Може би. Ще ми дадете ли две половинки уиски „Тенеси“?

— Защо не цял литър? По-евтино е.

— По-добре две половинки.

СЕДМА ГЛАВА

По пътя спрях пред музея на изкуствата с намерение да питам за Фред, но беше затворен.

Подкарах към Олив Стрийт. Мракът се простираше зад ливади и дворове като разклонено дърво, а от старите къщи проблясваха светлини. Болницата приличаше на огромна надупчена светеща кутия. Паркирах близо до островърхата къща, в която живееше семейство Джонсън, и се заизкачвах по изпочупените стъпала към входната врата.

Очевидно бащата на Фред подслушваше от другата ѝ страна. Обади се, преди да успея да почукам.

— Кой е?

— Арчър. Идвах днес през деня, търсих Фред.

— Да, да. Спомням си. — Изглеждаше горд от този подвиг.

— Мистър Джонсън, мога ли да вляза за минута да поговоря с вас?

— Съжалявам, няма да стане. Жена ми заключи вратата.

— Къде е ключът?

— Сара го взе със себе си в болницата. Страхува се, че ще изляза на улицата и нещо ще ме прегази. Всъщност, аз съм съвсем трезвен. Толкова трезвен, че се чувствам физически болен. Уж е медицинска сестра, а пет пари не дава. — Гласът му преливаше от самосъжаление.

— Няма ли начин да ме пуснете? Може би през някой прозорец?

— Тя ще ме убие.

— Но как ще разбере? Нося със себе си малко уиски. Не искате ли една-две глътки?

Тонът му се проясни.

— И още как. Но ще можете ли да влезете?

— Имам няколко ключа.

Ключалката беше проста и стара и я отворих още с втория ключ. Затворих вратата след себе си и с известно затруднение влязох в тясното антре. Пълното тяло на Джонсън ми пречеше. Под мътната

светлина на крушката от тавана, видях, че лицето му потрепва от възбуда.

— Казахте, че ми носите уиски.

— Почакайте малко.

— Но аз съм болен. Виждате, че съм болен.

Отворих една от половинлитровите бутилки. Той я изпразни за нула време и облиза гърлото й.

Почувствах се като някакъв сводник. Но, изглежда, голямата доза уиски изобщо не му повлия. Вместо да се напие, дикцията и артикулацията му значително се подобриха.

— През по-добрите си дни често пиех „Тенеси“ и яздох тенесийски кон. Уискито е „Тенеси“, нали?

— Прав сте, мистър Джонсън.

— Наричайте ме Джери. Веднага познавам кой ми е приятел. — Остави празната бутилка на най-долното стъпало, сложи ръка на рамото ми и пренесе тежестта си върху него. — Няма да забравя това. Как казахте, че е името ви?

— Арчър.

— И от какво се прехранвате, мистър Арчър?

— Частен детектив съм. — Отворих портфейла си и показах на Джонсън фотокопие от разрешителното. — Едни хора от града ме наеха да издира картина, която са загубили. Представлява портрет на жена, вероятно от широко известен местен художник на име Ричард Чантри. Предполагам, че сте чували за него.

Той се намръщи от усилието.

— Май не съм. Трябва да говорите със сина ми Фред. Това е по неговата част.

— Говорих вече. Фред е взел картината и я е донесъл вкъщи.

— Тук ли?

— Така ми каза днес следобед.

— Не вярвам. Фред не може да направи такова нещо. Той е добро момче, винаги е бил такъв. Не е откраднал нищо през живота си. Хората от музея му се доверяват. Всички му се доверяват.

Прекъснах алкохолизирания словесен поток на Джонсън.

— Той твърди, че не я е откраднал. Каза, че я е донесъл вкъщи да я провери.

— Как така да я провери?

— Не съм сигурен как. Фред обясни, че намерението му било да установи колко е стара картината. Художникът, който се сочи като неин автор, е изчезнал преди доста време.

— И кой е той?

— Ричард Чантри.

— Да, може би съм го чувал. В музея има много негови картини. — Потърка посивелия си скалп, сякаш да загрее паметта си. — Не го ли смятат за мъртъв?

— Мъртъв или изчезнал. Така или иначе, не се е появявал от двадесет и пет години. Ако боята на картината е сравнително свежа, вероятно не я е рисувал той.

— Съжالياвам, не ви разбрах добре.

— Няма значение. Въпросът е, че Фред е донесъл картината тук и твърди, че е открадната от стаята му миналата нощ. Знаете ли нещо за това?

— По дяволите, не. — Лицето му се сбръчка, сякаш старостта внезапно го налегна. — И смятате, че аз съм я взел, така ли?

— Изобщо не съм искал да кажа такова нещо.

— Надявам се. Фред би ме убил, ако докосна някои от свещените му неща. Дори не бива да влизам в стаята му.

— Всъщност, интересува ме дали Фред е споменавал за картина, открадната през нощта от стаята му.

— Не знам такова нещо.

— Видяхте ли го тази сутрин?

— Разбира се. Приготвих му овесените ядки.

— И не е споменавал за изчезналата картина?

— Не. Поне не пред мен.

— Бих искал да надникна в стаята му. Възможно ли е?

Предложението ми сякаш го уплаши.

— Не знам. По-добре недейте. Тя мрази в къщата ѝ да влизат хора. Би искала да се отърве и от мен, стига да можеше.

— Нали казахте, че е отишла в болницата?

— Вярно, отиде на работа.

— Тогава как ще разбере?

— Не знам как го прави, но винаги узнава. Предполагам, че го изкопчва от мен или нещо такова. Никак не ми е леко, действия ми на

нервите. — Изкиска се засрамено. — Нямате ли случайно още от онова уиски „Тенеси“?

Извадих другата половинка и му я показах. Той посегна, но аз я отдръпнах.

— Да идем горе, Джери. После ще ви я оставя. — Сложих я обратно в джоба си.

— Не знам.

Погледна нагоре по стълбите, сякаш жена му стоеше там и слушаше. Разбира се, нямаше я, но невидимото ѝ присъствие изпълваше къщата. Джонсън трепереше от страх при мисълта за нея, а може би и от копнеж по уискито.

Желанието победи. Запали лампата и ме поведе нагоре. Вторият етаж беше в още по-лошо състояние от първия. Отколешните тапети по стените се бяха обезцветили и разлепили. Голият под беше напукан. Част от вратата на една от спалните липсваше и беше заменена с мукава.

Бях виждал и по-грозни къщи в бедняшките квартали и предградия — места, които изглеждаха тъй, сякаш в тях се е разигравала истинска пехотинска битка. Домът на Джонсън беше сцена на не толкова очевидна катастрофа. Внезапно обаче ми се стори, че къщата е способна да породии престъпление, че може би Фред е откраднал картината с надеждата да подобри живота си.

Изпитах известно съчувствие към младежа. Сигурно му беше трудно да се връща в тази къща от Бимайърови или от музея.

Джонсън отвори вратата с липсващата част и запали лампата — гола крушка, която висеше на жица от тавана.

— Това е стаичката на Фред.

Вътре имаше желязно единично легло, застлано с войнишко одеяло, бюро, пред него стол с изпокъсана тапицерия, библиотека, почти пълна с книги, а в ъгъла до затворения с капаци прозорец — стара кухненска маса с различни инструменти върху нея — чукове, ножици и триони с различни размери, както и шевни принадлежности, буркани с боя и лепило.

Лампата над леглото не спираше да се люлее и отражението ѝ се катереше ту по една, ту по друга стена. За момент ми се стори, че цялата къща се люлее из основи. Посегнах и задържах крушката. По стените се виждаха картини от модерни класици като Моне и

Модилиани — евтини репродукции, които изглеждаха като изрязани от списания. Отворих вратата на гардероба. Вътре имаше едно сако, няколко ризи на закачалки и чифт черни лъснати обувки. За мъж, прехвърлил тридесетте, Фред притежаваше съвсем малко лични вещи.

Прегледах чекмеджетата на бюрото, които съдържаха оскъдно количество бельо, носни кърпи и чорапи, и една снимка на абитуриенти от хиляда деветстотин шестдесет и първа година. Не можах да позная Фред.

— Това е той — обади се Джонсън зад рамото ми. Посочи едно момчешко лице, което от разстоянието на времето изглеждаше трогателно изпълнено с надежда.

Разгледах книгите в библиотеката. Повечето от тях бяха джобни издания за изкуство, култура и технологии. Имаше няколко по психология и психоанализа. От тях бях чел единствено „Психопатология на всекидневието“ и „Истината на Ганди“ — малко необикновено четиво за един крадец, ако Фред беше такъв.

Обърнах се към Джонсън.

— Би ли могъл някой да влезе, в къщата и да вземе картината от тази стая?

Той повдигна и спусна тежките си рамена.

— Предполагам, че всичко е възможно. Не съм чул никого. Но пък аз спя като пън.

— Да не сте взели вие картината, Джери?

— Нищо подобно. — Поклати яростно глава. — Да не съм луд, че да пипам нещата на Фред. Може да съм нищо и никакъв човек, ама няма да ограбя момчето си. Той единствен има някакво бъдеще в тази къща.

— Живеете само тримата, нали? Вие, Фред и мисис Джонсън.

— Точно така. По едно време имахме наематели, но беше много отдавна.

— Тогава какво се е случило с картината, която Фред е донесъл тук?

Джонсън наведе глава и я заклати като болен стар бик.

— Никога не съм я виждал. Не разбирате състоянието ми. След войната прекарах шест-седем години в болница за ветерани. По-голяма част от времето не бях на себе си, и сега не съм. Времето си върви, а аз

дори не знам какъв ден е днес и не ме е грижа. Аз съм болен човек. Защо не ме оставите на мира?

Оставих го на мира и бегло претърсих стаите на горния етаж. Само една беше обитавана — в нея имаше двойно легло, което очевидно Джонсън споделяше с жена си. Под дюшека нямаше картина, в гардероба и в скрина не открих нищо уличаващо, никакво доказателство за престъпление, освен престъплението на бедността.

В дъното на горния вестибюл имаше заключена с катинар тясна врата. Спрях пред нея. Джонсън изникна зад мен.

— Води към тавана. Нямам ключ. Сара винаги се бои, че ще падна по стълбите. И бездруго горе няма нищо. Като при мен — добави той глуповато и се почука отстрани по главата. — Горе няма никой.

Отправи ми широка усмивка на идиот. Дадох му другата половина уиски. Сделката беше грозна и с радост се разделих с него. Той захлопна вратата зад мен, като човек под попечителство, бързащ да се свре в своя затвор. Заключих отвън.

ОСМА ГЛАВА

Оставих колата на мястото ѝ и тръгнах пеша към болницата. Надявах се да получа още малко информация за Фред от мисис Джонсън. Беше се смрачило, тук-там между дърветата светеха улични лампи. На тротоара пред себе си забелязах капки автомобилно масло, които нататък се сгъстяваха.

Потопах пръста си в една от локвичките и го вдигнах към светлината. Имаше червеникав оттенък. Не миришеше на автомобилно масло...

Пред мен на тревата до тротоара някой хъркаше. Беше мъж, проснат ничком. Завтекох се и коленичих до него. Тилът му беше потъмнял и лъскав от кръв. Поместих леко тялото, за да видя лицето му. И то беше окървавено.

Мъжът простена и направи опит да се привдигне в някаква тъжна и безплодна пародия на лицева опора, после отново падна по очи. Обърнах главата му настрани, за да диша по-свободно. Той отвори едното си око и проговори:

— Ти ли си, Чантри? Не ме закачай.

От разбитото му лице отново се раздаде хъркане. Очевидно беше тежко ранен. Оставих го и хукнах към входа за спешна помощ на болницата.

Седем-осем възрастни и деца чакаха вътре на сгъваеми столове. Измъчена млада сестра се бе скрила зад гишето като зад барикада.

— Вън на улицата има ранен — казах ѝ аз.

— Ами доведете го.

— Не мога. Има нужда от линейка.

— Къде на улицата?

— През една пресечка.

— Тук няма линейки. Ако искате да извикате, обадете се от телефонния автомат на ъгъла. Имате ли монети?

Даде ми номера, на който да позвъня. След по-малко от пет минути отвън спря линейка. Седнах до шофьора и го насочих към

окървавения човек на тревата.

Стенанията му се бяха разрешили и притихнали. Санитарят от линейката го освети с фенерче. Вгледах се по-внимателно. Беше около шестдесетгодишен, с остра сива брадичка и покрита с кръв гъста прошарена коса. Приличаше на умиращ морски лъв и хъркането му звучеше като приглушен рев.

— Познавате ли го, сър?

Стори ми се, че отговаря на описанието, което собственикът на магазина за алкохолни напитки ми даде на търговеца на картини Пол Граймс.

— Не — отвърнах. — Никога не съм го виждал.

Санитарят го постави внимателно на носилката и го закара до входа за спешни случаи. Подкарах след тях и стигнах, когато го изнасяха от колата. Той се надигна на ръце, като почти преобърна носилката, вгледа се в мен с незрящото си, разбито, окървавено лице и продума:

— Познах те, мръсно.

Падна по гръб и замря неподвижен. Санитарят го откара в болницата. Останах вън и зачаках неизбежните полицаи.

Пристигнаха с кола без отличителни знаци. Бяха двама младички сержанти в светли летни дрехи и с мрачни зимни изражения. Единият влезе в болницата, а другият, сержант Левърет, остана с мен.

— Познавате ли ранения?

— Никога не съм го виждал. Намерих го на улицата.

— И откъде накъде извикахте линейка?

— Беше най-логичното нещо, което можех да направя.

— Защо не повикахте нас?

— Знаех, че друг ще го стори.

Левърет леко почервения.

— Изглеждате голям умник. Изобщо кой, по дяволите, сте вие?

Преглътнах гнева си и му обясних, че съм частен детектив, нает от Бимаър. Името беше познато на Левърет и той веднага смени тона и обноските си.

— Мога ли да видя документите ви?

Показах му ги. Помоли ме, ако обичам, да се навъртам наоколо. Обещах му.

Изтълкувах обещанието си в по-свободен смисъл, върнах се на съседната пресечка и открих мястото на тротоара, откъдето започваше кървавата диря. Капките кръв вече засъхваха в топлата вечер.

На съседния ъгъл беше паркирана стара черна кола с вдигнат гюрук. Ключът висеше на таблото. Между черната пластмасова седалка и облегалката беше затъкнат квадратен бял плик. На задната седалка бяха струпани малки картини, нарисувани с маслени бои, а до тях имаше бяло сомбреро.

Включих осветлението на таблото и разгледах квадратния плик. Беше покана за коктейл, написана върху лист с инициалите на мисис Ричард Чантри и адресирана до Пол Граймс. Носеше подписа на Франсин Чантри. Коктейлът беше същата вечер от осем часа.

Погледнах часовника си — едва минаваше осем. След това насочих вниманието си към купчината картини отзад. Две бяха в старомодни позлатени рамки, а останалите нямаха. Не приличаха на нито една от картините на Чантри, които бях виждал.

Изобщо не приличаха на нищо. Имаше няколко морски пейзажи и плажни сцени, които напомняха дребни злополуки, както и един малък портрет на жена, който изглеждаше катастрофално. Все пак не се доверявах изцяло на очите и преценката си.

Взех един от пейзажите и го пхнах в багажника на колата си. След това се отправих обратно към болницата.

Левърет и другият сержант ме пресрещнаха по пътя. Придружаваше ги капитан на име Макендрик, тежък, як на вид мъж на средна възраст, облечен в набръчкан син костюм, който подхождаше на също тъй набръчканото му лице. Каза ми, че човекът, когото бях открил, е мъртъв. В замяна го уведомих за вероятната самоличност на мъжа.

Макендрик бързо попи информацията ми и драсна нещо в черно тефтерче. Особено го заинтригува фактът, че Граймс преди да умре, бе споменал Ричард Чантри.

— Добре помня Чантри — рече той. — Бях новобранец, когато изчезна с гръм и трясък.

— Смятате ли, че е изчезнал по своя воля?

— Сигурен съм. Има достатъчно доказателства за това.

Не ми каза какви са тези доказателства. Аз пък не му казах къде отивам.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Минах през долната част на града покрай тъмната и необитаема къщичка на Граймс. Усетих в устата си соления полъх на морето дълго преди да се доближа до него и да почувствам хладкия му дъх. По крайбрежието, на дължина километър и половина, се простираше морска градина. Под нея вълните се пенеха на плажа, неестествено бели в мрака. Тук-там по тревата наоколо — вместо мъртъвци имаше любовни двойки и това беше хубаво.

Чанъл Роуд се изкачваше по скалист склон, който се намираше над пристанището и отчасти го обграждаше. Внезапно под мен изникнаха мачти. Пътят пълзеше нагоре, прехвърляше билото на склона, виеше се около сградите на бреговата охрана и се дигнаше край дълбока клисура — с излаз към морето. Отвъд клисурата беше хълмът, на който се издигаше къщата на Бимайър.

Домът на мисис Чантри беше кацнал между клисурата и водата. Стените в долната си част бяха облицовани с камък, а нагоре бяха покрити с декоративна гипсова мазилка имаше много арки и няколко кулички. От едната му страна бе долепена оранжерия със стъклен покрив, а отпред се простираше ограден павиран паркинг с двадесетина коли на него. Облеченият в бяло прислужник на паркинга се приближи до колата и ми предложи да я паркира вместо мен.

Тъмнокожата прислужница в униформа мило ме поздрави при отворената входна врата. Не ми поиска нито покана, нито някакъв документ. Дори не си позволи да забележи, че не съм с подходящи за коктейл дрехи и изражение.

Звуци на пиано ме насочиха към салона на къщата. Беше широк и висок колкото два етажа. Жена с къса черна коса свиреше „Погрижи се за мен“ на роял, приличен на детска играчка в огромното помещение. Няколко десетки мъже и жени във вечерно облекло стояха наоколо с питиета в ръце. Приличаше на сцена, съживена от миналото, някак по-нереална от маслените картини по степите.

Откъм далечния край на салона към мен се приближи мисис Чантри. Носеше синя вечерна рокля с богата пола и оскъдна горна част, която разкриваше ръцете и раменете ѝ. Изглежда, в началото не ме позна, но после вдигна ръце в жест на щастлива изненада.

— Колко мило, че дойдохте. Все се надявах, че съм ви споменала за малкото си празненство, и се радвам, че сте тук. Мистър Марш, нали?

Очите ѝ ме наблюдаваха внимателно. Не можах да разбера дали ме харесва, или се страхува от мен.

— Арчър — казах аз. — Лу Арчър.

— Разбира се. Винаги ми е било трудно да помня имена. Ако не възразявате, ще накарам Бети Джо Сидън да ви представи на другите ми гости.

Бети Джо Сидън се оказа около тридесетгодишна брюнетка с дръпнати очи. Беше добре оформена, но движенията ѝ бяха малко неловки, сякаш се чувстваше неуютно в този свят. Обясни ми, че присъства, за да отрази коктейла в местния вестник и очевидно се чудеше какво търся аз там. Не ѝ казах, а и тя не запита.

Представи ме на полковник Аспинуол — възрастен мъж с английско произношение, английски костюм и английска съпруга — млада жена, която ме огледа и предени, че съм социално неприемлив; на доктор Иън Инс — дъвчещ пура мъж с тежка челюст и с хирургически очи, които сякаш ме преглеждаха; на мисис Инс — бледа, напрегната и нервна като пациентка; на Джеръми Райдър — висок космат и приветлив художник в прощален проблясък на своята младост; на Моли Райдър — около тридесет и девет годишна брюнетка, изящна като статуетка, най-красивото създание, което виждах от седмици насам; на Джаки Прат — дългокос, дребен и слаб човечец в тесен черен костюм и с вид на млад Дикенсов герой, но вторият поглед към него разкриваше, че е най-малко петдесетгодишен; на двете млади жени с Джаки, които се държаха като манекенки; на Ралф Сандман и Лари Фалън, които носеха черни копринени сака, бели ризи с бастички и приличаха на близнаци; и на Артър Плантър — колекционер на картини, който беше толкова известен, че дори аз бях чувал за него.

Когато свършихме обиколката, Бети Джо се обърна към мен:

— Искате ли да пийнете нещо?

— Май не.

Тя ме изгледа внимателно.

— Добре ли сте? Изглеждате малко пребледнял.

„Прихванах го от един мъртвец, когото току-що намерих на Олив Стрийт“ — помислих си аз, но рекох:

— Струва ми се, че отдавна не съм ял.

— Но да. Изглеждате гладен.

— Гладен съм. Имах тежък ден.

Тя ме заведе в трапезарията. Огромните ѝ прозорци без завеси гледаха към морето. Стаята беше осветена от колебливите пламъчета на високи свещи, поставени върху голяма маса за хранене.

До масата с вид на собственик стоеше мургавият мъж с клонест нос, когото момичето нарече Рико и който ми беше отворил при предишното ми посещение. Той отрязва няколко резена печен свински бут и ми направи сандвич. Предложи ми вино с него, но вместо това помолих за бира, ако няма нищо против. Той надуто пое към задната част на къщата, като нещо си мърмореше.

— Прислужник ли е?

Бети Джо отвърна с преднамерена уклончивост.

— Нещо такова. — Смени темата. — И какво извършихте през този тежък ден?

— Аз съм частен детектив. Работих.

— Мисълта, че сте полицай, ми мина през ума. Някакъв случай ли разследвате?

— Нещо такова.

— Колко вълнуващо. — Стисна ръката ми. — Има ли общо с откраднатата от Бимайърови картина?

— Много добре сте осведомена.

— Старая се. Не възнамерявам да работя в светската хроника до края на живота си. Всъщност чух за изчезналата картина тази сутрин в редакцията. Разбрах, че е конвенционален портрет на жена.

— И на мен ми казаха така. Не съм я виждал. И какво друго чухте в редакцията?

— Че картината вероятно е фалшификат. Вярно ли е?

— Бимайърови не смятат така. Но мисис Чантри смята.

— Щом Франсин казва, че е фалшификат, сигурно е така. Мисля, че познава добре всяка рисунка на мъжа си. А и той не е нарисувал кой

знае колко, общо са по-малко от сто. Върховият му период е траял само седем години. След това е изчезнал. Или нещо подобно.

— Какво значи „или нещо подобно“?

— Някои стари жители на града твърдят, че бил убит. Но доколкото знам, това са чисти слухове.

— Убит от кого?

Хвърли ми бърз изпитателен поглед.

— От Франсин Чантри. Но няма да ме цитирате, нали?

— Не бихте ми го казали, ако мислехте така. И защо от Франсин?

— Изчезнал е съвсем внезапно. Хората винаги подозират съпруга или съпругата, не е ли така?

— И понякога съвсем основателно — рекох аз. —
Професионално ли се интересувате от изчезването на Чантри?

— Бих искала да пиша за него, ако ме питате за това.

— За това ви питам. Ще сключа сделка с вас.

Тя ми отправи още един от изпитателните си погледи, този път подплатен със сексуална подозрителност.

— Така ли?

— Искам да кажа, че ще ви насоча по горещата следа в случая Чантри, а вие ще ми съобщавате какво ново сте открили.

— Колко гореща?

— Съвсем.

Разказах ѝ за мъртвеца в болницата. Очите ѝ се присвиха и заблестяха. Тя издаде устни като жена, която очаква целувка, но всъщност имаше нещо друго наум.

— Това не е достатъчно.

Рико се върна в трапезарията. Носеше запенена отгоре чаша.

— Отне ми много време — оплака се той. — Бирата не беше студена. Никой друг не пие бира. Трябваше да я изстудя.

— Много ви благодаря.

Взех студената чаша от ръката му и я предложих на Бети Джо. Тя се усмихна и отказа.

— Трябва да работя. Ще ми простите ли, ако изчезна?

Посъветвах я да поговори с Макендрик. Каза, че ще го стори, и се измъкна през задната врата. Веднага усетих, че ми липсва.

Захапах сандвича със свински бут и отпих от бирата. Когато свърших, се върнах в салона. Жената на пианото свиреше мелодия от

някакво шоу с професионален замах и сигурност. Мисис Чантри, която разговаряше с Артър Плантър, улови погледа ми и се отдели от събеседника си.

— Какво стана с Бети Джо? Надявам се, че не сте ѝ видели сметката.

Каза го на шега, но и двамата не се усмигнахме.

— Мис Сидън трябваше да си тръгне.

Недоумението в очите ѝ нарасна.

— Не ми се обади, че си отива. Надявам се, че ще отрази добре коктейла ми. Събираме пари за музея.

— Сигурен съм, че ще го отрази.

— Каза ли ви къде отива?

— В болницата. Извършено е убийство. Жертвата е Пол Граймс.

Изразът ѝ стана такъв, като че ли я бях обвинил, но тя бързо го изличи от лицето си, сякаш отхвърляше подобна мисъл. Не каза нищо, но умът ѝ явно работеше трескаво и избираше подходящо изражение. Вкара ме в трапезарията, но трепна, като зърна Рико, и ме заведе в малка дневна.

Затвори вратата, застана пред студената празна камина и се обърна към мен:

— Откъде знаете, че Пол Граймс е убит?

— Аз го открих, преди да издъхне.

— Къде?

— Близо до болницата. Може би е искал да се добере дотам за помощ, но смъртта го изпревари. Главата и лицето му бяха смазани.

Жената пое дълбоко дъх. Все още беше много хубава. Притежаваше хладна, сребриста красота, но лицето ѝ бе лишено от всякаква жизненост. Очите ѝ се уголемиха и потъмняха.

— Възможно ли е да е било злополука, мистър Арчър?

— Не. Мисля, че е убит. Полицията е на същото мнение.

— Знаете ли кой отговаря за случая?

— Капитан Макендрик.

— Добре. — Кимна леко и рязко. — Той познаваше мъжа ми.

— Какво общо има мъжът ви с това? Не разбирам.

— Не може името му да не изплува. Едно време Пол беше много близък с Ричард. Смъртта му ще разбута всички стари истории.

— Какви стари истории?

— Сега нямаме време за това. Може би друг път. — Ръката ѝ се протегна и обви китката ми като ледена гривна. — Ще ви помоля да направите нещо за мен, мистър Арчър. Две неща. Моля ви, не казвайте на капитан Макендрик или на някой друг какво ви говорих днес за скъпия клет Пол. Той беше добър приятел на Ричард, също и мой. Бях ядосана, когато ви наприказвах всичко онова. Не трябваше да го правя. Ужасно съжалявам.

Пусна китката ми и се подпря на облегалката на един стол. Гласът ѝ вибрираше несигурно, но погледът ѝ беше вперен в мен. Усецах го почти физически върху лицето си. Нито за момент не приех сериозно изблика ѝ на топли чувства към Пол Граймс и се чудех какво ли е станало между тях навремето.

Сякаш под натиска на миналото тя изведнъж се отпусна на стола и продума отпаднало:

— Моля ви, дайте ми да пийна нещо.

— Вода ли?

— Да, вода.

Донесох ѝ една чаша от трапезарията. Ръцете ѝ трепереха. Хвана чашата с две ръце, отпи една глътка, а после изпи водата докрай и ми благодари.

— Не знам защо ви благодаря. Вие съсипахте коктейла ми.

— Съжалявам, не го съсипах аз, а човекът, убил Пол Граймс. Аз съм само вестоносецът, който съобщи лошата новина, и трябва да умре.

Тя вдигна очи към лицето ми.

— Вие сте доста интелигентен човек.

— Искате ли да поговорим?

— Нали говорим?

— Имам предвид истински разговор.

— В къщата има гости — поклати глава тя.

— Докато имат нещо за пиене, ще минат и без вас.

— Не, не мога. — Стана и тръгна към вратата.

— Не трябваше ли Пол Граймс да бъде между гостите ви тази вечер?

— Разбира се, че не.

— У него имаше, покана за коктейла ви. Не сте ли я изпратили вие?

Тя се облегна на вратата и се обърна към мен.

— Може и да съм. Лично аз изпратих съвсем малко покани. Другите бяха разпратени от различни членове на комитета.

— Все пак не може да не знаете поканен ли е бил, или не.

— Не смятам, че е бил поканен.

— Но не сте сигурна.

— Точно така.

— Бил ли е някога в дома ви?

— Доколкото знам, не. Не разбирам какво се опитвате да докажете.

— Искам да добия някаква представа за отношенията ви с Граймс.

— Такива нямаше.

— Имам предвид лоши или добри. Днес следобед вие го обвинихте, че е продал на Бимайърови фалшификат. А вечерта го каните на коктейл.

— Поканите бяха разпратени в началото на седмицата.

— Значи признавате, че сте го поканили?

— Може би. Вероятно. Това, което ви казах днес следобед относно Пол, не беше никакво официално изявление. Признавам, че той ми действа на нервите.

— Вече няма да го прави.

— Зная. Съжалявам. Съжалявам, че е убит. — Наведе хубавата си посребрена глава. — Аз му изпратих поканата. Надявах се да си оправим отношенията. От доста време не са приятелски. Предполагах, че може би ще откликне на малко топлота от моя страна.

Отправи ми поглед между надвисналата, от двете страни на лицето ѝ коса. Очите ѝ бяха студени и наблюдателни. Не повярвах на думите ѝ и това вероятно си пролича. Тя продължи с несекваща настойчивост:

— Мразя да губя приятели, особено приятелите на мъжа си. От времето в Аризона са останали съвсем малко хора и Пол бе един от тях. Беше с нас, когато Ричард постигна първия си голям успех. Пол дори много допринесе за това. Но той самият не можа да постигне същото.

— Бяха ли обтегнати отношенията между Граймс и съпруга ви?

— Между тях? Разбира се, че не. Пол беше един от учителите на Ричард. Той страшно се гордееше с дарбата му.

— А как се отнасяше съпругът ви към него?

— С благодарност. Докато Ричард беше сред нас, бяха добри приятели. — Измери ме с продължителен и изпълнен със съмнение поглед. — Все пак не виждам ползата от всичко това.

— Аз също, мисис Чантри.

— Тогава какъв е смисълът? Губите и моето, и вашето време.

— Не мисля така. Кажете ми, съпругът ви жив ли е още?

— Не мога да ви отговоря — поклати глава тя. — Не знам. Честна дума, не знам.

— Откога не сте го виждали?

— Изчезна през лятото на хиляда деветстотин и петдесета година. Не съм го виждала оттогава.

— Имаше ли повод да подозирате, че с него се е случило нещо?

— Точно обратното. Написа ми прекрасно писмо. Ако искате да го видите...

— Видях го. Тогава, доколкото сте осведомена, той е жив, така ли?

— Надявам се и се моля за това. Вярвам, че е жив.

— Получавали ли сте известия от него, след като изчезна?

— Никога.

— А очаквате ли?

— Не знам. — Обърна глава настрани и жилите на бялата ѝ шия се опънаха. — Този разговор е мъчителен за мен.

— Съжалявам.

— Тогава защо го продължавате?

— Старая се да изясня има ли някаква вероятност Пол Граймс да е убит от съпруга ви.

— Това е нелепа мисъл. Нелепа и дори мръснишка.

— Граймс не смяташе така. Преди да умре, произнесе името на мъжа ви.

За малко да припадне. Лицето ѝ пребледня под грима и тя щеше да се свлече, ако не я бях задържал за рамото. Плътта ѝ бе гладка като мрамор и почти толкова студена.

Рико отвори вратата и влезе с наежена стойка. Чак сега забелязах колко е едър. Стаята едва го побираше.

— Какво става?

— Нищо — отвърна жената. — Моля те, Рико, излез.

— Досажда ли ви?

— Не. Но искам и двамата да се махнете. Моля ви.

— Чухте какво каза — обърна се Рико към мен.

— Вие също. Ние с мисис Чантри трябва да обсъдим нещо. —
Обърнах се към нея. — Не искате ли да научите какво каза Граймс?

— Предполагам, че трябва. Рико, имаш ли нещо против да ни оставиш сами? Всичко е наред.

За Рико обаче не беше. Хвърли ми мрачен и навъсен поглед, който едновременно с това изглеждаше оскърбен като на сърдито хлапе, което са изпратили да стои в ъгъла. Беше едър, хубав мъж, стига човек да харесва мургави здравеняци. Зачудих се дали мисис Чантри си пада по него.

— Моля те, Рико. — Тонът ѝ беше като на стопанка на неударжимо зло куче или на капризен расов кон.

Едрият мъж се измъкна заднишком от стаята. Затворих вратата след него. Мисис Чантри се обърна към мен.

— Рико е при мен от дълго време. Беше много предан на съпруга ми. Когато Ричард си отиде, той прехвърли своята вяроност към мен.

— Разбира се — рекох аз.

Тя леко се изчерви и смени темата.

— Щяхте да ми съобщите какво ви е казал Пол Граймс преди да умре.

— Да. Очевидно ме взе за съпруга ви. Каза: „Ти ли си, Чантри? Не ме закачай!“. И малко по-късно: „Познах те, мръсничко!“. Това, естествено, ме наведе на мисълта, че може би мъжът ви го е пребил до смърт.

Тя дръпна ръце от лицето си, което беше бледо и разстроено.

— Това е невъзможно. Ричард беше кротък човек. Двамата с Пол Граймс бяха добри приятели.

— Приличам ли на мъжа ви?

— Не. Ричард беше много по-млад... — Усети се. — Но, разбира се, сега щеше да е доста възрастен.

— Всички стареем. С двадесет и пет години по-възрастен.

— Да. — Наведе глава, сякаш изведнъж усети товара на годините. — Но Ричард никак не прилича на вас. Може би гласовете ви

са подобни.

— Само че Граймс ме нарече Чантри, преди да продумам. Изобщо не съм се обръщал към него.

— И какво доказва това? Моля ви, вървете си най-сетне. Цялата история ми действа ужасно. А и трябва да се върна при гостите.

Тя отиде в трапезарията. След минута-две я последвах. Бяха застанали с Рико до осветената със свещи маса и сближили глави разговаряха тихо и фамилиарно.

Почувствах се като натрапник и отидох до прозорците. В далечината се виждаше пристанището. Мачтите и корабните въжета приличаха на заскрежена горичка, оголена от листата си и призрачно красива. Пламъчетата на свещите се отразяваха в стъклата и трепкаха около далечните мачти като обредни огънове.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Отидох в салона. Колекционерът Артър Плантър стоеше пред една от картините на стената с гръб към гостите. Когато го заговорих, той нито се обърна, нито ми отговори само високото му мършаво тяло леко се вдърви. Повторих името му:

— Мистър Плантър?

Той неохотно се извърна от картината, която представляваше портрет на мъж.

— С какво мога да ви бъда полезен, сър?

— Аз съм частен детектив...

— Наистина? — Бледите тесни очи на слабото му лице ме гледаха без интерес.

— Познавате ли Пол Граймс?

— Не бих казал, че го познавам. Работил съм малко с него. — Стисна устни, сякаш споменът имаше горчив вкус.

— Е, вече няма да работите — заявих аз с надеждата шокът да го направи по-разговорлив. — Тази вечер той беше убит.

— Подозирате ли ме? — Гласът му беше сух и отегчен.

— В никакъв случай. В колата му бяха намерени няколко картини. Не бихте ли погледнали една от тях?

— С каква цел?

— Може би идентификация.

— Така и предположих — заяви той уморено. — Въпреки че предпочитам това. — Посочи мъжкия портрет на стената.

— Кой е?

— Нима не знаете? Ричард Чантри — това е единственият му голям автопортрет.

Вгледах се по-внимателно в картината. Главата приличаше на лъвска, с чорлава светлокестенява коса, гъста брада, отчасти прикриваше почти женствените устни, очите имаха цвета на изумруди. Излъчваше сила.

— Познавахте ли го? — запитах Плантър.

— Много добре. В известен смисъл съм един от откривателите му.

— Вярвате ли, че е още жив?

— Не знам. Искрено се надявам. Но ако е жив и работи, не разпространява картините си.

— Защо ли е изчезнал по този начин?

— Не знам — повтори Плантър. — Струва ми се, че беше човек, който живее на фази, като луната. Може би просто е стигнал до края на тази си фаза. — Плантър огледа малко презрително хората в салона. — Картината, която искате да видя, от Чантри ли е?

— Не знам. Може би вие ще ми кажете.

Заведох го до автомобила си и в светлината на фаровете му показах малкия морски пейзаж, който бях взел от колата на Пол Граймс. Той го пое от ръцете ми извънредно внимателно, сякаш да ми покаже как се борави с картина, но коментарът му гласеше:

— Опасявам се, че е доста слаба. Положително не е Чантри, ако ме питате това.

— Имате ли представа кой би могъл да я нарисува?

Той се замисли.

— Би могло да е работа на Джейкъб Уитмор. Ако е така, е ранен Уитмор, с типичната му тромава показност. Страхувам се, че кариерата на клетия Джейкъб отразява историята на модерното изкуство с цяло поколение назад. Изживя периода на сюрреализма и тъкмо когато взе да открива символизма, умря.

— Кога умря?

— Вчера. — Плантър сякаш изпита удовлетворение, че успя да ме смае. — Чух, че се къпал в морето при Сикамор Пойнт и получил инфаркт. — Погледна замислено картината в ръцете си. — Чудно ми е какво е смятал да прави с нея Пол Граймс. Цените на добрите художници често се покачват след смъртта им. Но Джейкъб Уитмор не беше добър художник.

— Напомня ли в работите си на Чантри?

— Не. Не. — Очите на Плантър се вгледаха в лицето ми. — Защо?

— Чувал съм, че Пол Граймс не би се поколебал да продава фалшификати на Чантри.

— Разбирам. Е, трудно би продал това като Чантри. То не е приемливо дори за Уитмор. Както сам виждате, картината не е завършена. — Плантър добави с преднамерено жестока духовитост: — Отмъстил си е предварително на морето, като го е нарисувал лошо.

Загледах се в замазаните, хаотични синьо-зелени петна на недовършения пейзаж. Колкото и слаб да бе той, обстоятелството, че художникът е умрял в същото море, му придаваше някаква дълбочина и значимост.

— Не споменахте ли, че е живял на Сикамор Пойнт?

— Да. Намира се до плажа, на север от студентското градче.

— Има ли семейство?

— Имаше приятелка — рече Плантър. — Всъщност, тя ми се обади днес. Искаше да отида да видя картините, които е оставил. Разбрах, че ги продава евтино. Честно казано, не бих купил нищо, колкото и да струва.

Върна ми картината и ми обясни как да намеря мястото. Влязох в колата и подкарах на север към Сикамор Пойнт покрай университета.

Приятелката на Джейкъб Уитмор беше печална блондинка в доста късен етап на девическата възраст. Живееше в едно от бунгалата, разхвърляни по пясъчната основа на носа. Открехна вратата едва-едва и ме заоглежда през тесния отвор, сякаш можех да ѝ донеса второ нещастие.

— Какво искате?

— Интересувам се от картини.

— Голяма част вече ги няма. Продадох ги. Джейк вчера се удави, предполагам, че знаете. Остави ме без пукната пара.

Гласът ѝ тежеше от скръб и негодувание. Черното ѝ настроение, изглежда, бе пропълзяло от мозъка в корените на косите ѝ. Погледна покрай мен към морето, където почти невидимите вълни се редуваха като добре отмерени мигновения от вечността.

— А мога ли да вляза и да поразгледам?

— Защо не? Разбира се.

Отвори вратата и я затвори зад мен срещу напора на вятъра. Стаята миришеше на море, вино, яхния и плесен. Оскъдните мебели бяха изпочупени. Къщата имаше вид на едва оцеляла след битка — ранен етап на същите епизодични схватки с бедността и провала в

живота, които бяха преминали през дома на Джонсънови на Олив Стрийт.

Жената влезе в задната стая и се появи с купчина картини без рамки. Сложи ги на изкорубената маса от палмово дърво.

— Тези ще ви струват по десет парчето или четиридесет и пет за пет броя. Джейк вземаше повече за картините си при съботните базари на плажа Санта Тереза. Преди известно време продаде една на някакъв търговец на доста добра цена. Но аз не мога да чакам.

— Търговецът Пол Граймс ли беше?

— Да. — Тя ме погледна с известно подозрение. — И вие ли сте търговец?

— Не.

— Но познавате Пол Граймс.

— Слабо.

— Честен ли е?

— Не знам. Защо?

— Защото смятам, че е мошеник. Разигра голям театър колко харесвал работите на Джейк. Щял да ги рекламира широко и да ни направи богати. Помислих, че голямата мечта на Джейк най-сетне ще се сбъдне. Търговците ще чукат на вратата ни, цените му ще хвъркнат до небето. Но Граймс купи две нищо и никакви картини и това беше всичко. Едната дори не беше от Джейк — рисувал я беше някой друг.

— Кой?

— Не знам. Джейк не обсъждаше работите си с мен. Мисля, че му я беше поверил някой от приятелите му на плажа.

— Можете ли да я опишете?

— Беше портрет на жена, може би от натура, може би по памет. Красива жена, цветът на косите ѝ беше като моя. — Докосна изрусената си коса и това сякаш пробуди страха и подозрението ѝ. — Защо всички толкова се интересуват от тази картина? Много ли беше скъпа?

— Не знам.

— Мисля, че беше. Джейк не поиска, да ми каже колко е взел, но през последните няколко месеца живяхме от нея. Парите свършиха вчера. Джейк също — добави тя с безизразен глас.

Обърна се и разпротря картините по масата. Повечето от тях бяха малки морски пейзажи с недовършен вид, като онази в колата ми,

която бях показал на Артър Плантър. Художникът очевидно беше обсебен от мисълта за морето и не можех да не се зачудя дали удавянето му е било съвсем случайно.

— Искате да кажете, че Джейк се е удавил нарочно?

— Нищо подобно. — Тя рязко смени темата. — Ще ви дам пет за четиридесет долара. Само платното струва толкова. Би трябвало да го знаете, щом сте художник.

— Не съм художник.

— Понякога се чудя дали и Джейк беше. Рисува над тридесет години и свърши без да остави нищо за показ, освен това. — Жестът на ръката ѝ обхваща картините на масата, къщата с цялата ѝ история, смъртта на Джейк. — Нищо, освен това и мен.

Тя се усмихна или по-скоро направи гримаса с половината от лицето си. Очите ѝ останаха хладни като на чайка, съсредоточена в мъгляво и невзрачно минало.

Тя улови погледа ми и се засегна от израза на лицето ми.

— Не съм толкова лоша, колкото смятате — рече. — Ако ви интересува защо продавам тези неща, то е, за да му купя ковчег. Не искам властите да го заровят в един от ония борови сандъци. И няма да го оставя да лежи в мазето на областната болница.

— Добре, ще взема петте картини.

Додадох ѝ две двадесетачки, като се чудех дали ще мога да си получа парите от Бимайър.

Тя ги взе с леко отвращение и ги подържа в ръка:

— Това не беше търгашеска хватка. Не е задължително да ги купувате само защото знаете за какво ми трябват парите.

— Имам нужда от тези картини.

— За какво са ви? Търговец ли сте наистина?

— Не съвсем.

— Значи да. Разбрах, че не сте художник.

— Как?

— От десет години живея с художник. — Тя промени положението на устните си и се опря на ръба на масата. — Не приличате на художник и не говорите като такъв. Нямате очите на художник. Дори не миришете на художник.

— А на какво мириша?

— Може би на ченге. Още когато Пол Граймс купи онези картини от Джейк, реших, че около тях има нещо гнило. Така ли е?

— Не знам.

— Тогава защо купувате тези?

— Защото Пол Граймс е купил другите.

— Искате да кажете, че щом той е дал пари за тях, сигурно струват нещо?

— Просто ми е нужно да знам защо той ги е искал.

— На мен също — рече тя. — Нужно ми е да знам защо вие искате картините.

— Защото ги е искал и Пол Граймс.

— Да не би да правите всичко, каквото прави той?

— Надявам се, че не всичко.

Тя ми отправи студената си бледа усмивка и кимна.

— Да, чувала съм, че невинаги е на ниво. Все пак не бива да говоря така. Нямам причини да го мразя. А и дъщеря му ми е нещо като приятелка.

— Паола? Тя дъщеря ли му е?

— Да. Познавате ли я?

— Видяхме се. А вие как я срещнахте?

— Запознах се с нея на една сбирка. Каза ми, че майна ѝ е наполовина испанка, наполовина индианка. Паола е хубава жена, нали? Харесва ми испанският тип.

Сви рамене и разтърка длани, сякаш да се сгрее от топлината на Паола.

Върнах се в Санта Тереза и посетих моргата в сутерена на болницата. Един млад помощник-следовател на име Хенри Първис, когото познавах, ми събщи, че Джейкъб Уитмор се е удавил, докато е плувал. Изтегли едно чекмедже и ми показа синкавото му тяло с голяма рошава глава. Излязох разтреперан от студената стая.

ЕДИНАЙСЕТА ГЛАВА

Помощник-следователят Първис, изглежда, се чувствуваше самотен, защото ме последва във фойето, като остави тежката метална врата да се затръшне след него. Беше обрасъл почти като мъртвеца и изглеждаше достатъчно млад, за да му бъде син.

— Има ли някакво официално изказано съмнение, че Уитмор не е умрял случайно?

— Не смятам. Прекалено стар е бил да се къпе около скалите на Сикамор Пойнт. Следователят го обяви за нещастен случай. Дори не поиска аутопсия.

— Мисля, че трябва, Хенри.

— Имаш ли основания?

— Уитмор и Граймс са поддържали делови връзки. Вероятно обстоятелството, че са тук заедно, не е случайно. Граймс ще бъде аутопсиран, нали?

Първис кимна.

— Още на сутринта. Но аз извърших предварителен оглед и мога да предвидя резултатите. Ударен е смъртоносно с тежък предмет, вероятно желязна щанга.

— Оръжието не е ли намерено?

— Не съм чул. Трябва да питаш в полицията. Оръжието е тяхна работа. — Той внимателно ме огледа. — Познаваше ли Граймс?

— Всъщност не. Знам, че е бил търговец на картини в града.

— Бил ли е някога наркоман? — запита Първис.

— Не го познавах чак толкова добре. Какъв вид наркомания имаш предвид?

Вероятно хероин. По ръцете и бедрата му има стари следи от инжекции. Попитах за тях жената, но не поиска да говори. По начина, по който избухна, самата тя би могла да е наркоманка. Наоколо има много, дори в болницата.

— За коя жена говорим?

— Мургава жена, испански тип. Когато ѝ показах трупа, едва-що не се покатери по стената. Вкарах я в параклиса и се опитах да ѝ намеря свещеник, но не успях по това време на нощта. Обадих се в полицията, искат да говорят с нея.

Запитах го къде е параклисът. Оказа се тясна стаичка на първия етаж с малко прозорче с цветни стъкла, подсказващо предназначението ѝ. Вътре имаше амвон и десетина тапицирани стола. Паола седеше на пода с наведена глава, прегърнала коленете си, а черната коса почти забулваше лицето ѝ. Хълцаше. Когато приближих до нея, рязко прикри с ръка главата си, сякаш смятах да я убивам.

— Махнете се от мен.

— Няма да ви сторя зло, Паола.

Тя отхвърли назад черната грива и втренчи в мен тъмните си очи, без да ме познае. Излъчваше някаква яростна самотна чувственост.

— Вие не сте свещеник.

— Не ще и дума, не съм.

Седнах до нея на килима, чиито шарки повтаряха тези на прозореца с цветни стъкла. Понякога почти ми се искаше да съм свещеник. Започвах да се изморявам от хорската мъка и се чудех дали черният костюм и бялата яка няма да ми послужат като защита. Никога нямаше да го узная. Баба ми от Контра Коста ме беше предопределила за свещеник, но аз успях да се измъкна тихомълком.

Докато гледах непроницаемите черни очи на Паола, си мислех, че мъката, която човек, споделя с жени, почти винаги е примесена с желание. Дори понякога можеш да ги заведеш в леглото, рекох си, за да дадеш и получиш мимолетна нежност, докато на свещениците това е забранено. Но с Паола нямаше да се получи. И тя, и жената от Сикамор Пойнт тази вечер принадлежаха на мъртъвци. Параклисни мисли.

— Какво се случи с Пол? — запитах я аз.

Тя ме загледа, подпряла брадичка на рамото си, с издадена долна устна и отбранително изражение.

— Не сте ми казали кой сте. Полицай ли сте?

— Не. Имам малък бизнес. — Примижах от половинчатата си лъжа: параклисът започваше да ми действа. — Научих, че Пол се занимава с продажба на картини.

— Вече не. Той е мъртъв.

— Няма ли да продължите работата му?

Тя вдигна рамене и яростно поклати глава, сякаш някой грозно я заплаши.

— Дума да не става. Да не мислите, че искам да ме убият, както убиха баща ми.

— Пол наистина ли ви беше баща?

— Да, наистина.

— И кой го уби?

— Няма да кажа. Вие също не казвате много. — Наклони се към мен. — Днес не идвахте ли в магазина?

— Идвах.

— Не беше ли във връзка с картината на Бимайърови? С какво се занимавате, търговец ли сте?

— Интересувам се от картини.

— Виждам. Но на чия страна сте?

— На страната на добрите.

— Такива няма. Щом не го знаете, не сте ми нужен. — Тя се изправи на колене и сърдито ме отпъди с ръка. — По-добре се разкарайте.

— Искам да ви помогна. — Не беше съвсем лъжа.

— Разбира се. Искате да ми помогнете. След това ще поискате аз да ви помогна. По-късно ще задигнете печалбата и ще изчезнете. Така стои въпросът, нали?

— Каква печалба? Всичко, което притежавате, са ядове и скърби.

Тя помълча известно време. Очите ѝ се задържаха на лицето ми. В тях четях хода на мислите ѝ така ясно, все едно, че играеше шах и се питаше дали да не загуби пешка, за да си осигури победа.

— Признавам, че имам неприятности. — Тя сложи ръцете си с обърнати нагоре длани върху коленете, сякаш ми предлагаше част от мъката си. — Ала смятам, че вие ще ми докарате още по-големи грижи. И изобщо кой сте?

Казах ѝ името си и какво работя. Очите ѝ се промениха, но не проговори. Обясних ѝ, че Бимайърови са ме наели да намеря откраднатата им картина.

— Не знам нищо за нея. Казах ви още следобед в магазина.

— Вярвам ви — заявих аз, без да съм вътрешно убеден. — Въпросът е, че може би кражбата на картината и убийството на баща

ви са свързани.

— Откъде знаете?

— Не знам, но изглежда вероятно. Как се появи тази картина, мис Граймс?

Тя примигна.

— Наричайте ме Паола. Никога не използвам бащиното си име. И не мога да ви кажа откъде той взе картината. Никога не ми говореше за работата си, бях му нужна само за фасада.

— Не можете или не искате да ми кажете?

— И двете.

— Беше ли картината истинска?

— Не знам. — Тя помълча и сякаш спря да диша. — Повтаряте, че искате да ми помогнете, а само ми задавате въпроси, на които да давам отговори. Каква ще е ползата за мен, ако благодарение на тях се озова в затвора?

— Смятам, че в затвора баща ви щеше да бъде по-добре.

— Възможно е да сте прав. Но аз не искам да свърша там. Нито пък да ме заровят в земята. — Погледът ѝ бе неспокоен и унесен, залутан из лабиринта на обзелите я мисли. — Вярвате ли, че който е нарисувал онази картина, е убил и баща ми?

— Може да се окаже точно така. Имам някакво предчувствие.

— Ричард Чантри жив ли е още? — Гласът ѝ бе изтънял.

— Вероятно. Какво ви наведе на тази мисъл?

— Картината. Не съм експерт като баща ми, но ми се стори истински Чантри.

— Какво смяташе баща ви по този повод?

— Няма да ви кажа. И не искам да говоря повече за картината. Вие все питате, аз все отговарям и се уморих. Искам да се прибера.

— Ще ви закарам.

— Не. Не знаете къде живея и не искам да ви казвам. Това е моя тайна.

Понечи да се изправи и леко се препъна. Подкрепих я с ръка. За момент тя се облегна на мен и пое дълбоко дъх, после се отдръпна. Част от топлината ѝ плъзна по тялото ми. Почувствувах се по-бодър.

— Ще ви закарам вкъщи.

— Не, благодаря. Трябва да изчакам полицията. А и сега в живота ми липсва само частно ченге.

— Има и по-лоши неща, Паола. Не забравяйте, баща ви е убит вероятно от човека нарисувал картината.

Тя хвана ръката ми над лакътя.

— Така твърдите вие, но знаете ли го със сигурност?

— Не, не го знам.

— Тогава спрете да ме плашите. И без това съм достатъчно уплашена.

— Напълно основателно. Видях баща ви, преди да умре, на неколкостотин метра отгук. Беше тежко ранен и в тъмнината ме взе за Чантри. Всъщност, той ме нарече Чантри. И от думите му може да се предположи, че го е убил Чантри.

Очите ѝ се замъглиха.

— Защо Ричард Чантри ще убива баща ми? В Аризона бяха добри приятели. Баща ми често говореше за него. Той е бил първият му учител.

— Това сигурно е било много отдавна.

— Да. Преди повече от тридесет години.

— А за тридесет години хората се променят.

Тя кимна в знак на съгласие и главата ѝ остана наведена. Косата ѝ се плъзна напред и заля лицето ѝ като черен поток.

— Какво се случи с баща ви през тези години?

— Почти нищо не знам. Доскоро рядко виждах баща си, извика ме, когато му потрябвах.

— Вземаше ли редовно хероин?

Помълча известно време. Косата още скриваше лицето ѝ, но тя не я отметна. Сякаш изобщо нямаше физиономия. Накрая рече:

— Знаете отговора на този въпрос, иначе нямаше да го зададете. Навремето беше наркоман. Излежаваше присъда във федералния затвор и там се е пристрастил. — Раздели косата си с ръце и ме погледна през пролуката, вероятно да види дали ѝ вярвам. — Нямаше да дойда при него, ако беше наркоман. Видях какво е, когато бях дете, в Тусон и в Копър Сити.

— Как му се отразяваше?

— Той беше добър, забележителен човек. По едно време дори преподаваше в университета. После рязко се промени.

— Как се промени?

— Не знам. Започна да тича по момчета. Пък може й винаги да си е бил такъв. Не знам.

— И този ли навик изостави, Паола?

— Предполагам. — Но гласът ѝ бе несигурен, изпълнен с болка и съмнение.

— Беше ли истинска картината на Бимайърови?

— Не знам. Той беше експерт и я смяташе за истинска.

— Откъде сте сигурна?

— Спомена ми за нея в деня, когато я купи на плажа. Заяви, че трябва да е Чантри, че никой друг не би могъл да я нарисува. Смяташе, че е най-голямото откритие, което е направил в живота си.

— Каза ли ви го?

— Да. Защо би ме лъгал? Нямаше причина. — Все пак скришом наблюдаваше лицето ми, сякаш моята реакция можеше да реши въпроса за честността на баща ѝ.

Тя беше уплашена, а аз уморен. Седнах на един от тапицираните столове, за да се разтоваря за няколко минути. Паола отиде до вратата, но не излезе. Облегна се на рамката, без да сваля очи от мен, сякаш се канех да ѝ открадна портмонето или вече го бях сторил.

— Не съм ви враг — обадох се аз.

— Тогавя не ми оказвайте такъв натиск. Имах тежка нощ. — Тя извърна лице, сякаш се срамуваше от това, което щеше да изрече. — Обичах баща си. Когато го видях мъртъв, беше ужасно.

— Съжалявам, Паола. Надявам се утре да сте по-добре.

— И аз — рече тя.

— Разбрах, че у баща ви е имало снимка на картината.

— Вярно е. Взе я следователят.

— Хенри Първис ли?

— Така ли се казва? Във всеки случай е у него.

— Откъде знаете?

— Той ми я показа. Каза, че я намерил у баща ми и иска да знае дали познавам жената. Отговорих му, че не я познавам.

— А познахте ли картината?

— Да.

— Нея ли продаде баща ви на Бимайърови?

— Да, нея.

— Колко му платиха?

— Баща ми не ми каза. Мисля, че парите му трябваша да плати някакъв дълг, за който не искаше да знам. Все пак ми спомена, че познавал жената на картината и поради това я сметнал за творба на Чантри.

— Значи е истински Чантри?

— Да. Баща ми го потвърди.

— Каза ли ви името на жената?

— Милдред. Работила е като модел в Тусон, когато е бил млад. Много красива жена. Каза, че сигурно е рисувана по памет, тъй като сега, ако е жива, е много възрастна.

— Помните ли фамилието и име?

— Не. Мисля, че е носила имената на мъжете, с които е живяла.

Оставих Паола в параклиса и се отправих към моргата. Първис беше във фоайето, но снимката на картината вече не беше у него. Каза ми, че я взела Бети Джо Сидън.

— Защо?

— Искеше да я занесе в редакцията на вестника да я преснимат.

— На Макендрик това много ще се понрави, Хенри.

— По дяволите, точно Макендрик ѝ я даде. Шефът на полицията ще се пенсионира тази година и този факт е изострил любезността на Макендрик към журналистите.

Тръгнах към изхода на болницата. Някакво чувство за незавършена работа ме накара да спра точно на вратата. Когато Пол Граймс умря, бях се запътил да разговарям с майката на Фред, мисис Джонсън.

ДВАНАЙСЕТА ГЛАВА

Отидох в стаята на сестрите и запитах за мисис Джонсън. Дежурната беше жена с жълтеникаво кокалесто лице и неприветливи обноски.

— В болницата работят няколко жени с фамилия Джонсън. Малкото ѝ име Сара ли е?

— Да. Името на съпруга ѝ е Джери или Джерард.

— Защо не казахте веднага? Опасявам се, че мисис Джерард Джонсън вече не работи в тази болница. — Говореше с преднамерено официален тон като съдебен служител, произнасящ присъда над мисис Джонсън.

— От нея знам, че работи тук.

— Значи ви е излъгала. — Жената усети грубостта на думите си и ги посмекчи: — Или може би не сте се разбрали. В момента работи в един старчески дом надолу по шосето.

— Знаете ли името му?

— Казва се „Ла Палома“ — изрече тя с отвращение.

— Благодаря. Защо я уволниха оттук?

— Не съм казвала, че е уволнена. Разрешиха ѝ да напусне. Както и да е, не съм упълномощена да обсъждам случая. — При все това сякаш не ѝ се щеше да си отивам. — От полицията ли сте?

— Аз съм частен детектив, сътрудник на полицията.

Извадих портфейла си и ѝ показах разрешителното. Тя ми се усмихна, като че ли беше огледало.

— Пак ли е загазила?

— Надявам се, че не.

— Продължава ли да краде наркотици?

— Да кажем, че просто я проучвам. Кога напусна работата си тук?

— Миналата седмица. Разрешиха ѝ да напусне, без да впишат случая в досието ѝ. Но настояха да се махне.

— Въпросът бе решен веднага. В джоба ѝ намериха хапчета. Аз присъствах, когато я претърсвах. Само какъв език държа на старшата сестра!

— Какъв?

— О, не мога да повторя такива неща.

Лицето ѝ пламна, сякаш ѝ бях направил неприлично предложение. Изгледа ме с внезапна неприязън, може би смутена от собствената си възбуда. Завъртя се на пети и излезе.

Минаваше полунощ. Намирах се в болницата от толкова дълго време, че започвах да се чувствам като пациент. Излязох през друга врата. Не исках да виждам пак капитан Макендрик, нито Първис, нито Паола, нито кой да е от мъртъвците.

На идване бях забелязал табела към „Ла Палома“ и имах представа къде е старческият дом. Отправих се с колата натам. По пътя минах покрай тъмна редица от лекарски приемни, общежития за медицински сестри и няколко жилищни квартала за по-бедните прослойки на средната класа. Всички сгради бяха едноетажни и строени преди войната. Между къщите и шосето имаше тесен парк с дъбови дървета. Под тях в коли със запотени стъкла се бяха приютили няколко закъснели любовни двойки.

Едноетажният комплекс „Ла Палома“ беше разположен край шосето като бензиностанция. Когато влязох и затворих зад себе си тежката входна врата, шумът на нощното автомобилно движение избледня и се превърна в глух откъслечен тътен като от далечен прибор. Тук се чуваха непосредствените местни шумове — хъркане, въздишки и неясни, неразгадаеми жалби.

Зад мен се приближиха приглушени стъпки. Принадлежаха на млада, хубава, тъмнокожа медицинска сестра.

— Твърде късно е за посещения — рече тя. — Затворили сме за през нощта.

— Искам да видя една ваша служителка, мисис Джонсън.

— Ще се опитам да я намеря. Много често я търсят. Вие сте вторият ѝ посетител тази вечер.

— Кой беше другият?

Тя помълча, сетне запита:

— Да не сте мистър Джонсън?

— Не. Просто приятел.

— Е, другият беше синът ѝ, чешит с рижави мустаци. Голяма врява вдигна, преди да го изхвърля оттук. — Отправи ми тежък, но не и недружелюбен поглед. — Надявам се, че поне вие не възнамерявате да вдигате врява.

— Твърде далеч съм от такова намерение. Дори обратното, искам да въдворя ред.

— Добре. Ще я извикам. Но моля ви, пазете тишина! Тук спят хора.

— Разбира се. И за какво беше врявата?

— Както винаги за пари.

— Невинаги — казах аз. — Понякога е и за любов.

— И тя фигурира. В колата му имаше блондинка.

— Не всички имаме такъв късмет.

Погледът ѝ леко се втвърди, за да отблъсне намека ми, в случай че правех такъв.

— Ще извикам Сара.

Мисис Джонсън дойде, пристъпвайки неохотно. Беше плакала и очите ѝ изглеждаха подпухнали.

— Какво искате? — Гласът ѝ прозвуча, сякаш ѝ бе останало съвсем малко за даване.

— Бих искал да поговорим няколко минути.

— И така съм изостанала с работата си. Искате да ме уволнят ли?

— Не. Все пак аз съм частен детектив.

Погледът ѝ се зарея из тъмното малко преддверие и се спря на входната врата. Пълното ѝ тяло се напрегна, сякаш се готвеше да побегне към шосето. Застанах между нея и вратата.

— Има ли къде да седнем за няколко минути на спокойствие?

— Има. Но ако загубя работата си, вие ще отговаряте.

Введе ме в претрупана с разнородни мебели приемна и запали лампион с мъждива светлина. Седнахме един срещу друг под лампиона, коленете ни почти се допираха. Тя подръпна надолу бялата си силонова пола, сякаш допирът с мен можеше да я оскверни.

— Какво искате от мен? И не ме заблуждавайте повече, че сте журналист. От самото начало разбрах, че сте полицай.

— Трябва ми вашият син Фред.

— И на мен. — Повдигна тежките си рамене и ги отпусна. — Сериозно съм разтревожена за Фред. Цял ден не съм го виждала.

— Бил е тук тази вечер. Защо?

За момент остана мълчалива, но не и пасивна. Лицето ѝ издаваше трескава дейност, сякаш преглъщаше лъжата и евентуално обмисляше нова.

— Искаше пари. Това не е нещо ново. И не е престъпление да иска пари от майка си. Не му помагам за първи път. Винаги ми ги връща веднага щом може.

Прекъснах тази словесна димна завеса.

— Хайде, хайде, мисис Джонсън. Фред има неприятности. Кражбата на картина е сериозно прегрешение. Отвлеченото момиче утежнява злодеянието.

— Не е отвличал момичето. Това е лъжа, гадна лъжа. Тя тръгна с него доброволно. Дори е вероятно идеята да е най-вече нейна... От известно време се е лепнала за Фред. А ако онази чернилка ви е разправяла нещо друго, тя лъже. — Жената размаха юмрук към вратата, през която беше изчезнала тъмнокожата сестра.

— А картината, мисис Джонсън?

— Каква картина?

— Картината, която Фред открадна от къщата на Бимайърови.

— Той не я е откраднал. Просто я е взел за известно време да я провери. Занесъл я е в музея и там са я откраднали.

— Фред ми каза, че е била взета от вашия дом.

Тя поклати глава.

— Изглежда, не сте го разбрали. Взета е от подземията на музея. Отговорността е тяхна.

— На тази версия ли се спряхте с Фред?

— Това е истината, тъй че е естествено да се спрем на нея. Фред е честен до мозъка на костите си. Щом не можете да го разберете сам, значи умът ви е извратен. Твърде често сте общували с непочтени хора.

— Това е вярно — съгласих се аз. — И мисля, че тъкмо вие самата сте от тях.

— Няма да стоя тук и да слушам обидите ви.

Стараяше се да събуди гнева си, но все не успяваше. През деня ѝ се беше насъбрало много, а нощта се възправяше над нея като бавно надигаща се вълна. Загледа се в сплетените си една в друга ръце и скри

лице в тях. Не се разрида, не заплака и не каза нито дума. Но мълчанието ѝ сред приглушените звуци на шосето кълтеше като самото отчаяние.

След малко вдигна глава и ме загледа доста спокойно.

— Време е да се връщам на работа.

— Никой не ви надзирава.

— Може би не, но ако сутринта нещо не е в ред, ще хвърлят вината върху мен. В това скапано място сме само две жени.

— Мислех, че работите в болницата.

— Преди работех. Скарах се с една от старшите сестри.

— Искате ли да ми разкажете за това?

— Не е важно.

— Тогава ми го разкажете, мисис Джонсън.

— Защо? Имам си достатъчно грижи на главата и без вас.

— А може би и угризения на съвестта си?

— Това е работа между мен и моята съвест. Няма нужда вие да я успокоявате.

Седеше неподвижна като камък. Любувах ѝ се, както бих се любувал на статуя, без да се интересувам от миналото ѝ. Но мълчанието не ме устройваше. Случаят, започнал с дребна кражба, започваше да въвлича във водовъртежа си човешки съдби. Двама мъже бяха мъртви, а момичето на Бимайър беше изчезнало в мрака.

— Мисис Джонсън, къде отидоха Фред и мис Бимайър?

— Не знам.

— Не го ли попитахте? Не бихте му дали пари, ако не знаехте какво възнамерява да прави с тях.

— Все пак му дадох.

— Мисля, че лъжете.

— Мислете си — рече тя почти весело.

— И при това не за първи път. Излъгахте ме вече няколко пъти.

Очите ѝ светнаха от интерес и от превъзходството, което изпитват лъжците към жертвите на своите лъжи.

— Например напуснали сте болницата, защото са ви заловили да крадете наркотици. А вие ми казахте, че сте имали разправия със старшата сестра.

— Заради наркотици — вметна бързо тя. — Сметката им не излизаше. Обвиниха мен.

— И вие не бяхте виновна?

— Разбира се, че не. За каква ме смятате?

— За лъжкия.

Тя заплашително се размърда, но не стана.

— Продължавайте да ме обиждате. Свикнала съм. Нищо не можете да докажете.

— На наркотици ли сте в момента?

— Не вземам наркотици.

— Никакви?

— Никакви.

— Тогава за кого ги крадахте? За Фред ли?

Изписа на лицето си подобие на усмивка и успя да изтръгне от себе си висок, безизразен кикот. Ако го бях чул, без да видя кой го издава, щях да я взема за буйно младо момиче. Запитах се дали не се чувства така по отношение на сина си.

— Защо Фред взе картината, мисис Джонсън? Да я продаде и да купи наркотици ли?

— Той не употребява наркотици.

— Тогава да ги купи за мис Бимайър?

— Каква глупост. Тя е богата и независима.

— Затова ли Фред се интересува от нея?

Тя се наклони напред с ръце на коленете, трезва и страшно сериозна. Жената, която се кикотеше преди минута, беше погълната от тялото ѝ като призрачна еманация.

— Не познавате Фред. Никога няма да го опознаете, липсва ви способността да вниквате у хората. Той е добър човек. Чувства се като брат на момичето на Бимайрови, като по-голям брат.

— И къде заведе баткото своята сестричка?

— Не ставайте гаден.

— Искам да науча къде са или къде отиват. Знаете ли?

— Не, не знам.

— Не бихте им дали пари за път, ако не знаехте къде отиват.

— Кой каза, че съм им дала?

— Аз казвам.

Тя сви ръце в юмруци и заудря с тях по коленете си, покрити от бялата изкуствена материя.

— Ще убия оная чернилка.

— На ваше място не бих го направил, мисис Джонсън. Ще ви пратят в Корона.

Тя се ухили неприятно.

— Пошегувах се.

— Избрахте лоша тема в лошо време. Тази вечер бе убит човек на име Пол Граймс.

— Убит?

— Пребит до смърт.

Мисис Джонсън се свлече настрани и падна на пода. Не помръдна, докато тъмнокожото момиче, което извиках на помощ, не напръска с вода лицето ѝ. Тежко дишайки, тя стана и заопипва косата си.

— Какво правите? Развалихте ми прическата.

— Припаднахте — обясних аз.

Тя поклати глава и леко залитна. Другата сестра я прегърна през раменете и я задържа.

— По-добре седни, мила. Наистина беше в безсъзнание.

Но мисис Джонсън остана на крака.

— Какво се случи? Удари ли ме някой?

— Аз ви ударих с една новина. Тази вечер Пол Граймс бе пребит до смърт. Намерих го на улицата, недалеч оттук.

Лицето на мисис Джонсън за момент загуби всякакъв израз, а после замръзна в навъсена маска на недоумение.

— Кой е той?

— Търговец на картини от Аризона. Той е продал онази картина на Бимайърови. Познавате ли го?

— Как казахте, че е името му?

— Пол Граймс.

— Никога не съм го чувала.

— Тогава защо припаднахте, като ви казах, че е убит?

— Не съм. От време на време получавам такива припадъци. Те не значат нищо.

— По-добре да ви заведе вкъщи.

— Не! Ще изгубя работата си. Не мога да допусна това, нямам други средства.

С наведена глава и леко превити рамене, тя се обърна и се запъти към отделението. Последвах я.

— Накъде тръгна Фред с момичето на Бимайърови? Не отговори, дори не даде вид, че е чула въпроса ми.

ТРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Отправих се към центъра на града, който бе почти пуст; застигна ме патрулираща полицейска кола. Като се изравнихме, шофьорът ми хвърли бегъл поглед и отмина.

На втория етаж в редакцията на вестника светеха прозорци. Гледаха към тревист площад, обграден с високи палми. В спокойния нощен въздух дърветата стърчаха неподвижни и безмълвни.

Паркирах колата до площада и се изкачих по стълбите към осветената стая. Тракането на пишеща машина ме насочи през голямо безлюдно помещение към оградено пространство, в което работеше Бети Джо Сидън. Когато изрекох първите ѝ две имена, тя стреснато погледна нагоре.

— Не трябваше да го правите. Уплашихте ме.

— Съжалявам.

— Няма нищо. Всъщност се радвам, че се отбихте. Опитвам се да извлека някакъв смисъл от онова убийство.

— Мога ли да го прочета?

— В утрешния вестник, ако го одобрят. Невинаги печатат работите ми. Редакторът е краен привърженик на мъжката кауза и чрез метода на сегрегацията се мъчи да ме държи на страниците с дамско четиво. — Усмиваше се, но тъмните ѝ очи святкаха от негодувание.

— Кажете ми поне каква е теорията ви?

— Страхувам се, че нямам теория. Искам да напиша материал по въпроса коя е жената на картината, кой я е нарисувал и, разбира се, кой я е откраднал. Всъщност загадката е тройна, нали? Знаете ли кой я е откраднал?

— Мисля, че да, но не искам да ме цитирате.

— Няма — обеща тя. — Трябва ми за основа.

— Добре. Според свидетелите ми, на които, честна казано, не може твърде да се разчита, картината е открадната два пъти един след друг. Студент от Художествената академия, на име Фред Джонсън, я взел от дома на Бимайърови.

— Фред Джонсън от музея ли? Не ми изглежда такъв човек.

— Може и да не е. Твърди, че я взел да я проучи и да се опита да установи дали е истински Чантри. Но някой я откраднал от дома на родителите му или от музея — има две версии.

Бети Джо си водеше бележки с молив на лист машинописна хартия.

— Къде е сега Фред? Смятате ли, че мога да поговоря с него?

— Стига да го откриете. Заминал е в неизвестна посока с момичето на Бимайърови. Що се отнася до другите ви въпроси, не знам кой е нарисувал картината. Може и да е Чантри, а може и да не е. Нищо чудно Фред Джонсън да знае. Отчасти идентифицирах жената на картината. Името ѝ е Милдред.

— В града ли е?

— Съмнявам се. Била е модел в Тусон преди тридесет години. Убитият Пол Граймс я е познавал. Смятал е, че картината вероятно е рисувана по памет. Била изобразена много по-млада, отколкото е в действителност.

— Значи ли това, че е рисувана скоро?

— Очевидно това е един от въпросите, на които е искал да отговори Фред. Стараел се е да уточни кога е била нарисувана и по този начин да определи дали Чантри би могъл да е неин автор.

Бети Джо вдигна глава от листа и ме погледна със светнали очи.

— Смятате ли, че наистина е Чантри?

— Моето мнение не струва пукната пара. Не съм виждал нито картината, нито снимката ѝ.

— Защо не казахте? Ще ви я дам.

Изправи се бързо и изчезна през врата с надпис „Фотографски отдел“. Минаването ѝ предизвика във въздуха, вибрации, които се предадоха на тялото ми.

Чувствах се стар и самотен и се колебаех дали да прескоча възрастовата яма. Можеше да се отвори и да ме погълне като бездна или да ме защити като пинцета. Опитах се да насоча мислите си към жената на картината, която още не бях виждал.

Бети Джо я донесе и я остави на бюрото. Беше цветна снимка с размер десет на дванадесет сантиметра. Обърнах я към неоновата лампа. Жената беше хубава, както беше казала Паола. Имаше класически черти и нежния тен на естествена блондинка. Картината

създаваше чувство за отдалеченост, съсредоточено в леденосините очи, и пораждаше у мен впечатление, че наблюдавам лицето, или пък то мен, от голямо разстояние. Може би впечатлението се дължеше на това, което Паола беше научила от баща си, че жената, позирала за картината, сега е стара или мъртва и красотата ѝ е само спомен.

Ала за мен тя с някаква загадъчна сила събираше целия случай във фокус. Поисках да намеря картината, да видя жената, ако е жива. Поисках да открия къде, кога и от кого е нарисувана.

— Ще я публикувате ли в утрешния брой?

— Съмнявам се — рече Бети Джо. — Фотографът каза, че снимките, които е направил, няма да излязат добре.

— Дори лоша, ще ми бъде от полза. Оригиналната снимка трябва да се върне в полицията.

— Предполагам, че бихте могли да вземете снимка от Карлос.

— Ще го помолите ли? Вие го познавате. Може да ми помогне да издиря Фред и момичето на Бимайър.

— А ако успеете, ще ми съобщите ли подробностите?

— Няма да ви забравя. — Думите прозвучаха двусмислено за слуха на подсъзнанието ми.

Бети Джо взе снимката и се върна във фотографския отдел. Седнах на стола ѝ, опрях ръце на бюрото, а главата на ръцете си и задряхах. Вероятно съм сънувал насилие или предчувствие за насилие. Когато ръката ѝ докосна рамото ми, скочих рязко и посегнах към пистолета, който не носех.

Бети Джо отстъпи назад с леко вдигнати ръце и разперени пръсти.

— Уплашихте ме.

— Съжалявам.

— Карлос ви прави снимката. Страхувам се, че междувременно ще трябва да използвам пишещата машина. Искам материалът ми да е готов за обедното издание. Впрочем имате ли нещо против да ви спомена в него?

— Моля ви, не по име.

— Скромни сте.

— Едва ли. Аз съм частен детектив и искам да остана такъв.

Оттеглих се на бюрото на редактора и отново отпуснах глава на ръцете си. Доста отдавна не бях спал в една стая с момиче. Разбира се,

стаята беше голяма и сравнително добре осветена, а момичето имаше други мисли в главата си. Този път ме събуди, като ме извика по име, застанала на прилично разстояние.

— Мистър Арчър?

До нея стоеше млад негър. Той ми показа черно-бялата снимка, която беше извадил. Изглеждаше доста размазано и неясно, сякаш русата жена се бе изплъзнала още по-далеч във времето и извън досега на слънцето. Все пак чертите ѝ се различаваха.

Благодарих на фотографа и му предложих да си платя. Той отказа, като размаха ръце с изразителен жест. Оттегли се в работната си стая, а Бети Джо седна отново пред пишещата машина. Напечата няколко думи и спря, вдигна ръцете си от клавишите и ги отпусна в скута си.

— Все пак не знам дали ще успея да направя нещо. Не мога да назова Фред Джонсън или момичето. Просто няма за какво да се пише, нали?

— Има.

— Но какво? Всъщност не знам достатъчно неща за хората. Ако жената на картината е жива и се открие, би било съвсем различно. Щях да сглобя материала около нея.

— И така може.

— Далеч по-добре щеше да е, ако можех да кажа със сигурност коя е и къде е. И че е жива, ако наистина е жива. Чудесно би било покъсно да направя интервю с нея.

— Може би Бимайърови знаят — подхвърлих аз. — Нищо чудно да са купили портрета ѝ от лични съображения.

Тя погледна часовника си.

— Минава полунощ. Не бих се осмелила да се обадя по това време. Пък и вероятно не знаят нищо. Рут Бимайър говори много за познанството си с Ричард Чантри, но се съмнявам, че са били близки.

Не възразих. Точно сега и аз не исках да говоря с клиентите си. Откакто ме бяха наели, случаят бе набъбнал неимоверно и все още нямаше никаква надежда да дам задоволително обяснение. Но се нуждаех от повече сведения за мисис Чантри.

— Във всеки случай Чантри е бил близък с жена си — рекох.

— Мислите ли, че Франсин Чантри ще поиска да разговаря с мен?

— Трудно би отказала, след като е извършено убийство. Много тежко го прие. Тя може да знае доста неща за жената на картината. Самата тя е позирала на мъжа си.

— Откъде знаете? — попита Бети Джо.

— Тя ми каза.

— Защо ли никога не ми го е казвала на мен?

— Вие не сте мъж.

— Забелязахте го все пак.

ЧЕТИРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Поехме с Бети Джо по опустелите крайбрежни улици към дома на Чантри, който бе тъмен и смълчан. Паркингът беше празен. Коктейлът явно бе свършил.

Но може би не съвсем. Дочух слаб звук, женски стон на болка или удоволствие, който рязко секна, когато се приближихме до входната врата. Бети Джо се обърна към мен:

— Кой ли беше?

— Може да е била мисис Чантри. Но при известни обстоятелства жените издават еднакви звуци.

Тя нетърпеливо и сърдито изпуфтя и потропа на входа. Вътре се появи светлина.

След като почакахме известно време, което ни се стори доста дълго, вратата се отвори и в нас се втренчи Рико. Отстрани на устата му имаше размазано червило. Забеляза, че го оглеждам, и се изтри с опакото на ръката си, ала само проточи червената следа надолу по брадичката си. Черните му очи гледаха недружелюбно.

— Какво искате?

— Трябва да зададем няколко въпроса на мисис Чантри — отвърнах аз.

— Тя спи.

— По-добре я събудете.

— Не мога. Имаше тежък ден. Тежък ден и тежка нощ. — Следите от червилото по лицето на Рико придадоха на думите му комичен похотлив подтекст.

— Попитайте я дали ще ни приеме. Вероятно ви е известно, че разследваме убийство.

— Мистър Арчър и мис Сидън — обади се Бети Джо.

— Знам кои сте.

Рико ни въведе в просторния салон и запали осветлението. С мургавата си плешива глава, щръкнала от дългия кафяв халат, приличаше на подивял средновековен монах. В безлюдното помещение

миришеше на застоял цигарен дим. През него сякаш долових натрапчивото бръмчене на светските разговори. По всички хоризонтални повърхности, включително и върху клавишите на рояла имаше празни или недоизпити чаши. С изключение на картините по стените — дискретни прозорци към един по-уреден свят, който дори убийството, изглежда не бе в състояние да промени, салонът представляваше олицетворение на махмурлука.

Взех да обикалям и да се вглеждам в портретите, като съвсем любителски се мъчех да определя дали същата ръка бе рисувала картината на Бимайърови. Не можах да разбера. Бети Джо каза, че също не може.

Открих обаче, че убийството на Граймс и вероятното убийство на Уитмор все пак бяха променили леко портретите или пък начина, по който ги възприемах. Очите им сякаш гледаха с подозрение и някакво плахо примирение. Някои ми приличаха на затворници, други на съдии, а трети — на кротки животни в клетка. Запитах се кои от тях — ако имаше такива — отразяват духа на човека, който ги бе сътворил.

— Познавахте ли Чантри, Бети Джо?

— Почти не. Той беше от друго поколение. Всъщност веднъж съм го виждала.

— Къде?

— Точно тук, в тази стая. Баща ми беше писател и ме доведе да го видя. Случаят беше много специален. Знаете ли, той не приемаше почти никого. Непрекъснато работеше.

— Какво впечатление ви направи?

Тя поразмисли.

— Беше някак унесен и много стеснителен, също като мен. Взе ме на коленете си, без всъщност да го иска. Стори ми се, че се отърва от мен при първия удобен случай. Това бе добре дошло и за мен. Той или не понасяше малките момиченца, или твърде много ги харесваше.

— Това ли си помислихте тогава?

— Мисля, че да. Децата добре усещат тези неща, поне аз ги усещах.

— Колко годишна бяхте?

— Около четири-пет.

— А колко сте годишна сега?

— Не казвам — рече тя с леко предизвикателна усмивка.

— Под тридесет?

— Едва-едва. Беше преди около двадесет и пет години, ако това ви интересува. Чантри изчезна скоро след тази среща. Забелязала съм, че понякога влияя по този начин на мъжете.

— Не и на мен.

Бузите ѝ леко порозовяха и това я разхубави.

— Само не се опитвайте да ме държите на коленете си. Може да изчезнете.

— Благодаря за предупреждението.

— Няма за какво. Сериозно ви казвам — добави тя, — изпитвам странно чувство, че отново съм в тази стая и се ровя в живота на Ричард Чантри. Чудя се дали някои неща не са предопределени. Вие как мислите?

— Разбира се, че са. Предопределени са от мястото, времето и семейството, в което сте родена. Те предопределят съдбата на повечето хора.

— Съжалявам, че ви попитах. В действителност не харесвам семейството си. Нито харесвам особено мястото и времето.

— Тогава реагирайте срещу тях.

— Вие така ли правите?

— Старая се.

Очите на Бети Джо се заковаха някъде зад мен. Мисис Чантри бе влязла безшумно в стаята. Косата ѝ беше сресана, а лицето ѝ изглеждаше току-що измито. Носеше бял пеньоар, който подчертаваше фигурата ѝ и се влачеше по пода.

— Бих желала да намерите друго място да реагирате, мистър Арчър. И във всеки случай друго време. Страшно късно е. — Отправи ми многострадална усмивка, която се втвърди, когато се обърна към Бети Джо. — За какво става дума, мила?

По-младата жена се смути. Раздвижи устни, търсейки точните думи. Извадих черно-бялата снимка на откраднатата картина.

— Имате ли нещо против да я разгледате, мисис Чантри? Това е снимка на картината на Бимайър.

— Нямам какво да добавя към това, което вече ви казах. Сигурна съм, че е фалшификат. Смятам, че познавам всички творби на мъжа си и тази не е от тях.

— Все пак я погледнете.

— Казах ви вече, че съм виждала самата картина.

— Познавате ли модела, който е позирал?

За миг очите ни се срещнаха с взаимно разбиране. Познаваше модела.

— Не — отвърна ми.

— Няма ли да погледнете снимката и да размислите?

— Не виждам смисъл.

— Опитайте все пак, мисис Чантри. Може да се окаже важно.

— Не и за мен.

— Това не е сигурно — възразих.

— Е, добре.

Взе снимката от ръката ми и я заразглежда. Ръката ѝ трепереше и снимката трепкаше, сякаш подухвана от силния вятър на миналото. Подаде ми я, като че се радваше да се отърве от нея.

— Май има прилика с една жена, която познавах на младини.

— Кога се запознахте с нея?

— Всъщност не я познавах добре. Срещнах я на прием в Санта Фе преди войната.

— Как ѝ беше името?

— Честна дума, не мога да ви кажа. Според мен нямаше определено фамилно име. Живееше с различни мъже и вземаше имената им. — Очите ѝ внезапно се вдигнаха от пода. — Не, мъжът ми не беше сред тях.

— Но трябва да я е познавал, за да я нарисува.

— Вече ви казах, че той не е рисувал картината.

— Тогава кой я е рисувал, мисис Чантри?

— Нямам представа.

В гласа ѝ взе да се долавя нетърпение. Погледна към вратата. Там се беше облегал Рико, с ръка в джоба на халата. В него се очертаваше нещо по-голямо от ръка, с формата на пистолет. Той тръгна към мен.

— Приберете кучето си, мисис Чантри — предупредих я. — Освен ако не искате всичко това да излезе във вестниците.

Отправи леден взор към Бети Джо, която успя да ѝ го върне. Все пак процеди:

— Върви си, Рико, мога да се справя и сама.

Рико неохотно се измъкна във вестибюла.

— Откъде знаете, че не я е рисувал съпругът ви? — обърнах се аз към мисис Чантри.

— В такъв случай щях да позная, че е негова. Всичките му картини са ми известни.

— Значи ли това, че поддържате връзка с него?

— Не, разбира се, че не.

— Как така сте уверена тогава, че не я е нарисувал през последните двадесет и пет години?

Въпросът ми я сепна за момент. Сетне отговори:

— Жената на картината е твърде млада. Когато я видях в Санта Фе през хиляда деветстотин и четиридесета година, тя беше по-възрастна, отколкото е нарисувана. Ако изобщо е жива, сега е много стара.

— Но съпругът ви би могъл да я нарисува по памет по всяко време до настоящия момент. Стига да е жив.

— Разбирам мисълта ви — рече тя с тих безизразен глас. — Но все пак не вярвам, че я е рисувал той.

— А Пол Граймс вярваше.

— Защото така му е било изгодно.

— Нима? Смятам, че тази картина е причина за смъртта му. Той е познавал жената, която е позирала, и тя му е казала, че е рисувана от съпруга ви. Поради неизвестни причини това се е оказало опасно. Опасно за Пол Граймс, разбира се, както и за убиеца му.

— Да не обвинявате съпруга ми?

— Не. Нямам на какво да се опра. Не знам дори дали е жив. Вие не знаете ли, мисис Чантри?

Тя пое дълбоко дъх, гърдите ѝ се издигнаха като юмруци под пеньоара.

— Не съм чула нищо за него от деня, в който си отиде. Все пак ви предупреждавам, мистър Арчър, че живея единствено в името на паметта му. Независимо дали Ричард е жив или мъртъв, ще се боря за репутацията му. И не съм единствена в този град, която ще застане срещу вас. А сега, моля ви, вървете си.

Поканата се отнасяше и за Бети Джо. Рико ни отвори външната врата и я затръшна след нас.

Бети Джо бе потресена. Вмъкна се в колата ми сякаш търсеше убежище от неприятности.

— Мисис Чантри била ли е някога актриса? — запитах я аз.

— Мисля, че само като любителка. Защо?

— Някак твърде професионално рецитира репликите си.

— Не — поклати глава момичето. — Смятам, че Франсин искрено вярваше във всичко, което каза. Чантри и работите му са единственото, от което се интересува. И аз се презирам заради поведението си. Ние я наранихме и ядосахме.

— Боите ли се от нея?

— Не, но мислех, че сме приятелки. — Докато се отдалечавахме от къщата, добави: — Може би малко ме е страх от нея. Но най-вече съжалявам, че ѝ причинихме болка.

— На нея много отдавна ѝ е била причинена болка.

— Да. Знам какво имате предвид. Имах предвид Рико.

Наех стая в един крайбрежен мотел. Бети Джо дойде при мен да обменим мненията си. Обменихме не само мнения.

Нощта бе нежна и кратка. Зората се промъкна като нещо свежо, младо и почти забравено.

ПЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

Когато сутринта се събудих, нея я нямаше. Спазма, подобна на глад, ме прониза малко над стомаха. Телефонът до леглото зазвъня.

— Бети Джо е на телефона.

— Звучиш много весело — казах аз. — Болезнено весело.

— Такова е въздействието ти върху мен. А освен това редакторът ми възложи да анализирам случая Чантри. Обеща да ми даде колкото време поискам. Единственото лошо е, че може и да не отпечатат материала.

— Защо?

— Рано тази сутрин мисис Чантри е говорила с мистър Брейлсфорд. Той е собственик на вестника. Така че в кабинета на мистър Брейлсфорд ще се проведе редакционен съвет. Междувременно от мен се очаква да продължа да ровя. Имаш ли някакви предложения?

— Опитай в музея. Вземи твоята снимка на картината. Може би някой там ще успее да идентифицира модела. А ако ни се усмихне щастиято, възможно е моделът да ни каже името на художника.

— Точна това смятах да направя.

— Браво.

Тя понижи глас.

— Лу?

— Какво има?

— Нищо. Искам да кажа, имаш ли нещо против, ако малко обмисля нещата? Все пак ти си по-възрастен от мен и може би не си свикнал на по-свободно държане.

— Успокой се — отвърнах. — Вероятно ще се видим в музея. Ще ме намериш при старите майстори.

— Не съм те обидила, нали?

— Точно обратното. Никога не съм се чувствал така добре. А сега ще ти затворя телефона, преди да си ме обидила.

Тя се засмя и затвори първа. Избръснах се, взех душ й излязох да закуся. Над морето духаше ранен вятър. По вълните се носеха няколко

малки яхти. Но повечето от лодките в пристанището танцуваха закотвени на място, с оголени мачти.

Намерих чист на вид ресторант и седнах до прозореца, за да гледам лодките. Имах усещането, че и аз се движа, че се нося стремително напред в открито море под напора на сложни ветрове и още по-сложни контролни прибори.

Хапнах шунка с яйца и картофи, препечен хляб и пих кафе. После подкарах към центъра на града и спрях на паркинга зад музея.

На главния вход ме пресрещна Бети Джо.

— Май сме се синхронизирали, Бети Джо — подхвърлих.

— Да. — Гласът ѝ не звучеше особено щастливо от този факт.

— Какво се е случило?

— Ти току-що го каза. Името ми. Мразя името си.

— Защо?

— Защото е глупаво. Двойното име звучи винаги детински. Незряло. А не харесвам и нито едно от имената си поотделно. Бети е такова безлично име, а Джо звучи като мъжко. Но все пак трябва да се спра на едното. Освен ако ти не предложиш нещо по-добро.

— Какво ще кажеш за Лу?

Тя се усмихна.

— Подиграваш ми се. А аз не се шегувам.

Оказа се, че е сериозно момиче, с по-деликатни усещания, отколкото предполагах. Това не ме накара да съжалявам, че съм спал с нея, но придаваше известна тежест на събитието. Надявах се, че не се кани да се влюби, поне не в мен. Все пак я целунах леко от чиста филантропия.

На входа към изложбата на класически скулптури се беше появил някакъв младеж. Имаше къдрава руса коса и дългнеста фигура.

— Бети Джо?

— Преименувах се на Бети — рече тя. — Моля те, наричай ме просто Бети.

— Добре, Бети. — Гласът на младежа беше ясен и леко тънък. — Искрах само да ти кажа, че сравних снимката ти с една от картините на Лашман в мазето.

— Това е прекрасно, Ралф. Ти си гений. — Грабна ръката му и възторжено я раздруса. — Между другото това е Лу Арчър.

— Един анти гений — вметнах аз. — Радвам се да се запознаем.

Ралф се изчерви.

— Всъщност беше ужасно лесно. Намерих картината на Лашман върху една от работните маси, опряна на стената. Сякаш тя търсеше мен, а не аз нея. Просто се изпречи отпреде ми.

Бети се обърна към мен.

— Ралф е открил портрет на същата руса жена, но от друг художник.

— И аз го схванах така. Могла ли да го видя?

— Разбира се — рече Ралф. — А най-хубавото в случая е, че Саймън Лашман ще може да ви каже коя е тя.

— Той в града ли е?

— Не. Живее в Тусон. Сигурно имаме адреса му. От много години купуваме картините му.

— Сега бих искал да видя само онази в мазето.

Ралф отключи една врата. Тримата слязохме по стълбите и тръгнахме по коридор без прозорци напомни ми за затворите, които бях виждал. Влязохме в работна стая също без прозорци, но от тавана ѝ се лееше бяла флуоресцентна светлина.

Картината на масата изобразяваше гола жена в цял ръст. Изглеждаше доста по-възрастна, отколкото на портрета на Бимайър. В Ъгълчетата на очите и устните ѝ се бе затаила горчивина. Гърдите ѝ бяха по-едри и малко отпуснати. Тялото ѝ не излъчваше същата самоувереност.

Бети премести поглед от нарисуваното скръбно лице към моето, сякаш ме ревнуваше от жената. Обърна се към Ралф.

— Преди колко време е рисувана?

— Преди повече от двадесет години. Проверих в каталога. Впрочем Лашман я е нарекъл „Пенелопа“.

— Значи сега е много стара — отсъди Бети. — Дори на картината е доста възрастна.

— Аз самият не съм великденско пиленце.

Тя се изчерви и извърна поглед, сякаш я бях укорил. Насочих вниманието си към Ралф.

— Защо картината е изправена върху масата? Това не е обичайното ѝ място, нали?

— Разбира се, че не. Някой от персонала трябва да я е извадил.

— Тази сутрин ли?

— Съмнявам се. Преди мен никой не беше влизал. Аз отключих вратата.

— А кой е слизал вчера?

— Няколко души, поне петима-шестима. Подготвяме изложба.

— Тази картина ще участва ли?

— Не. Изложбата е на пейзажи от Южна Калифорния.

— Фред Джонсън идвал ли е тук вчера?

— Всъщност да. Прекара доста време в хранилището — подреждаше картини.

— Каза ли ви дали търси нещо и какво?

— Не точно. Само спомена, че търси нещо.

— Търсил е това — обади се рязко Бети.

Беше забравила ревността си към нарисуваната жена, ако изобщо бе изпитала такова чувство. Бузите ѝ бяха порозовели от възбуда. Очите ѝ блестяха.

— Фред вероятно е на път за Тусон. — Сви юмруци и ги размаха като развълнувано дете. — Само ако можех да накарам мистър Брейлсфорд да ми плати пътните разноски...

Мислех си същото за мистър Бимайър. Но реших, преди да се обърна към него, да се свържа по телефона с художника Лашман.

Ралф ми даде номера и адреса му от картотеката и ме остави сам в стаята си.

Набрах директно номера на Лашман в Тусон. Дрезгав глас промърмори неохотно:

— На телефона Саймън Лашман.

— Обажда се Лу Арчър от Музея на изкуствата в Санта Тереза. Разследвам кражбата на един портрет. Разбрах, че вие сте нарисували картината „Пенелопа“ в музея.

Последва мълчание. Гласът на Лашман заскриптя, като че ли се отваряше стара врата.

— Това беше много отдавна. Сега рисувам по-добре. Да не искате да кажете, че някой се е полакомил да я открадне?

— Не е открадната, мистър Лашман. Художникът, който е нарисувал откраднатата картина, е ползвал същия модел, позирал на вас за „Пенелопа“.

— Милдред Мийд? Нима още е жива и здрава?

— Надявах се вие да ми кажете.

— Съжалявам, не съм я виждал от години. Трябва да е много остаряла. Всички стареем. — Гласът му отслабна. — Може и да е умряла.

— Дано не е. Била е изключително красива.

— Навремето смятах Милдред за най-красивата жена на Югозапада. — Гласът му укрепна, сякаш мисълта за красотата ѝ го стимулираше. — Кой е рисувал картината, за която говорите?

— Приписва се на Ричард Чантри.

— Така ли?

— Но не е сигурно.

— Не се учудвам. Никога не съм чувал да е ползвал Милдред за модел. — Лашман млъкна за минута. — Можете ли да ми опишете картината?

— Съвсем опростено голо тяло в основни цветове. Според някои отразявала влиянието на индианския стил на рисуване.

— То се чувства в много картини на Чантри от аризонския му период. Само че нито една не е хубава. Онази хубава ли беше?

— Не знам. Но предизвика силни вълнения.

— На музея в Санта Тереза ли принадлежеше?

— Не. Купена е от човек на име Бимайър?

— Медният магнат ли?

— Точно така. Разследвам кражбата по негова поръчка.

— Тогава вървете по дяволите — рече Лашман и затвори телефона.

Набрах отново номера. Обади се:

— Кой е на телефона?

— Арчър. Моля, не затваряйте. Става дума за нещо повече от кражба на картина. Снощи в Санта Тереза бе убит човек на име Пол Граймс. Граймс е търговецът, който е продал картината на Бимайър. Почти сигурно е, че продажбата и убийството са свързани.

Лашман отново замълча. Накрая рече:

— Кой е откраднал картината?

— Студент по история на изкуството на име Фред Джонсън. Смятам, че може би в момента е на път към Тусон с картината. Може да дойде и у вас.

— Защо?

— Искан да открие Милдред и да разбере кой я е нарисувал. Изглежда изцяло погълнат от картината. В действителност може и съвсем да е мръднал, а с него пътува едно младо момиче. — Умишлено премълчах факта, че е дъщеря на Бимайър.

— Нещо друго?

— Това е най-важното.

— Добре — отсече той. — Аз съм на седемдесет и пет години. Рисувам двеста и четиринадесетата си картина. Ако спра, за да се занимавам с хорските проблеми, мога и да не я завърша. Така че отново ще ви затворя телефона, мистър... как ви беше името?

— Арчър — рекох аз. — Лу Арчър. Л-у А-р-ч-ър. Можете да намерите телефона ми, ако се обадите на „Справки“ в Лос Анджелис.

Лашман отново затвори телефона.

ШЕСТНАЙСЕТА ГЛАВА

Утринният вятър беше стихнал. Въздухът бе ясен и блестящ. Червеноопашатият ястреб, който се виеше над дома на Бимайърови, приличаше на святкащ орнамент, спуснат от безкрайно висок таван.

Джак и Рут Бимайър излязоха да ме посрещнат. Бяха доста консервативно облечени, приличаха на хора, тръгнали на погребение, а изражението им бе такова, сякаш погребението можеше да се окаже тяхното собствено.

Жената първа стигна до мен. Под очите ѝ имаше тъмни кръгове, които не бе успяла да прикрие достатъчно добре с грима си.

— Знаете ли нещо за Дорис?

— Мисля, че снощи е напуснала града заедно с Фред Джонсън.

— Защо не я спряхте?

— Не ми се обади, че заминава. Но дори и да ми се беше обадила, нямаше да успея да я спра.

— Защо? — Рут Бимайър се обърна към мен, вдигнала като томаховка главата си.

— Дорис е достатъчно голяма да действа самостоятелно. Може да не е достатъчно разумна, но е достатъчно голяма.

— Къде са заминали?

— Вероятно в Аризона. Една несигурна следа води към Тусон и мисля, че са тръгнали нататък. Не знам дали картината е у тях. Фред твърди, че някой я е откраднал от него.

Джак Бимайър се обади:

— Това са глупости.

Не оспорих думите му.

— Вероятно сте прав. Ако желаете да отида в Тусон, това, естествено, ще ви струва повече.

— Естествено. — Бимайър погледна към жена си. — Казах ти, че ще се опита да налапа още. Винаги става така.

Доця ми се да го ударя. Вместо това се обърнах и тръгнах към отсрещния край на алеята за коли. Не беше кой знае колко далече.

Стигнах до телена ограда, висока метър и половина.

Хълмът се спускаше стръмно надолу към ръба на клисурата. От другата ѝ страна беше домът на Чантри, смален от разстоянието като къщурка в стъклена топка.

Оранжерията зад него имаше наполовина боядисан стъклен покрив. През многобройните проблясващи стъкла успях да забележа неясни движения зад буйната зеленина. Сякаш двама души стояха с лице един към друг и правеха движения с широк размах като дуелисти, твърде раздалечени, за да си нанесат рани.

Рут Бимайър проговори тихо зад мен:

— Моля ви, върнете се. Разбирам колко непоносим е понякога Джак, аз най-добре знам това. Но ние се нуждаем от вас.

Не можах да устоя на думите ѝ и ѝ го признах. Но я помолих да почака малко и взех от колата си бинокъла. С него видях по-ясно какво става в оранжерията на Чантри. Среброкоса жена и чернокос мъж, които разпознах като мисис Чантри и Рико, стояха сред купища бурени и огромни орхидеи и ги режеха с дълги закривени ножове.

— Какво има? — запита Рут Бимайър.

Подадох ѝ бинокъла. Застанала на пръсти, тя се загледа през оградата.

— Какво правят?

— Изглежда, градинарстват. Обича ли мисис Чантри да работи в градината?

— Възможно е, но досега никога не съм я виждала да работи сериозно.

Върнахме се при мъжа ѝ, който през цялото време бе стоял забит като кол до колата ми, вкаменен от безмълвна ярост. Обърнах се към него:

— Желаете ли да ида в Тусон вместо вас?

— Да речем. Нямам друг избор.

— Имате.

Рут Бимайър ни прекъсна, като местеше поглед от мъжа си върху мен, подобно на съдия по тенис.

— Искаме да продължите с разследването на случая, мистър Арчър. Ако имате нужда от още пари, ще ви дам с удоволствие от моите спестявания.

— Не е необходимо — обади се Бимайър.

— Добре. Благодаря ти, Джак.

— Ще взема петстотин долара — казах аз.

Бимайър хлъцна и ме загледа поразен. Все пак заяви, че ще ми напише чек, и се прибра в къщата.

— Защо е толкова стиснат? — запитах жена му.

— Мисля, защото е богат. Джак беше съвсем различен, когато работеше като млад минен инженер и не притежаваше нищо. Но напоследък си спечели много врагове.

— Между тях и дъщеря му.

И жена му.

— Кажете ми нещо за Саймън Лашман.

— За художника ли? Какво да ви кажа?

— Тази сутрин му споменах името на мъжа ви. Лашман реагира зле. По-точно ме изпрати по дяволите и ми затвори телефона.

— Съжалявам.

— Това не ме засяга лично, но може би ще имам нужда от съдействието му. В добри отношения ли сте с него?

— Не го познавам. Разбира се, известен ми е по име.

— А мъжът ви познава ли го?

Тя се поколеба и отвърна пресекливо.

— Смятам, че да. Не ми се говори за това.

— Все пак може би е по-добре да ми кажете.

— Не. Причинява ми болка.

— Защо?

— Това са стари истории. — Поклати глава, сякаш миналото още ѝ тежеше. Сетне заговори тихо, без да сваля очи от вратата, зад която бе изчезнал мъжът ѝ. — По едно време съпругът ми и мистър Лашман бяха съперници. Жената беше по-възрастна от мъжа ми, принадлежеше по-скоро към поколението на Лашман, но Джак я предпочете пред мен. Той я купи от Лашман.

— Милдред Мийд ли?

— Значи сте чували за нея. — Гласът ѝ стана дрезгав от гняв и презрение. — Тя беше твърде прословута в Аризона.

— Чух за нея. Тя е позирала за картината, която сте купили.

Отправи ми бегъл, блуждаещ поглед.

— Каква картина?

— Същата, която търсим. Картината на Чантри.

— Не — рече тя.

— Да. Не знаехте ли, че е портрет на Милдред Мийд?

Закри с ръце очите си и заговори, без да ги сваля:

— Предполагам, че може би съм знаела. Ако наистина съм знаела, съм погребала това в подсъзнанието си. За мен беше ужасен удар, когато Джак ѝ купи къщата. Много по-хубава къща от онази, в която аз живеех тогава. Трябва да съм била луда да донеса тук картината и да я окача на стената. Джак сигурно е знаел коя е. Не ми е казал нито дума, но не може да не се е чудил какво всъщност целя.

— Бихте могли да го попитате.

Тя поклати глава.

— Не смея. Не искам да разбутвам това змийско гнездо. — Погледна зад себе си, сякаш да провери дали мъжът ѝ не подслушва, но той не се бе показал от къщата.

— Вие вече го разбутахте. Купили сте картината и сте я донесли вкъщи.

— Да, вярно е. Вероятно съм загубила ума си, не мислите ли?

— Вие знаете най-добре. Умът си е ваш.

— Всеки е добре дошъл да го опознае. — В гласа ѝ се долавяше лека нотка на вълнение, беше изненадана от собствената си сложна природа.

— Виждали ли сте някога Милдред Мийд?

— Не, никога. Когато тя... когато започна да играе важна роля в живота ми, постарях се да не я срещам. Страхувах се.

— От нея ли?

— От себе си — рече тя. — Страхувах се, че мога да извърша нещо необмислено. Тя беше поне двадесет години по-стара от мен. А Джак, който винаги е бил скъперник спрямо мен, ѝ купи къща.

— Още ли живее там?

— Не знам. Възможно е.

— Къде е тази къща?

— В каньона Чантри, в Аризона. Намира се на границата с Ню Мексико, недалеч от мината. Всъщност това е къщата на Чантри.

— За художника Чантри ли става дума?

— За баща му Феликс. Феликс Чантри беше човекът, който пръв разработи мината. Ръководи я до смъртта си. Затова ми беше толкова обидно, когато Джак купи къщата на стареца и я подари на онази жена.

— Не ви разбирам добре.

— Съвсем просто е. Съпругът ми пое мината от Феликс Чантри. Всъщност, те бяха роднини. Майката на Джак беше братовчедка на Чантри. Още една причина да купи къщата за мен. — Говореше с почти детинско огорчение.

— И затова ли купихте картината?

— Може би. Не съм си давала сметка, че е така. Взех я, защото човекът, който я е рисувал, ме интересува. Не ме питайте колко силно ме интересува, сега това е страничен въпрос.

— Искате ли още картината?

— Не знам — рече тя. — Искам дъщеря си. Не трябва да стоим тук и да губим време.

— Знам. Чакам мъжът ви да ми донесе чека.

Мисис Бимайър ме погледна смутено и влезе в къщата. Не се върна веднага.

Бинокълът висеше на врата ми и отново отидох до ръба на склона. Чернокосият мъж и среброкосата жена още режеха бурени в оранжерията.

Мисис Бимайър излезе от къщата сама. Гневни сълзи бликаха от очите ѝ. Чекът, който ми подаде, бе на нейно име.

— Ще го напусна — обърна се тя към мен и към къщата. — Само веднъж да свърши всичко това.

СЕДЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

Отидох в центъра и осребрих чека, преди някой от семейство Бимайър да успее да го анулира. Оставих колата на паркинга зад банката и отидох пеша до редакцията на вестника на площада. Безлюдното през нощта репортерско помещение сега гъмжеше от хора. Най-малко двадесетина души пишеха на машина.

Бети ме видя и стана от бюрото си. Тръгна към мен с усмивка и стегнат корем.

— Имам да ти говоря — казах й аз.

— Аз имам да ти говоря.

— Става дума за нещо сериозно.

— Същото имам предвид и аз.

— Изглеждаш много щастлива.

— Аз съм сериозно щастлива.

— А аз не. Трябва да замина. — Обясних й защо. — А в мое отсъствие ти трябва да свършиш една работа.

Тя ми отвърна с щастливата си енергична усмивка:

— Надявах се да свърша една работа в твое присъствие.

— Щом си решила да ми отправяш словесни аванси, не можем ли да идем някъде да поговорим насаме?

— Да опитаме тук.

Почука на вратата с табелка „Главен редактор“ и никой не отговори. Влязохме вътре и аз я целунах. Кръвта нахлу в главата ми.

— Брей — рече тя, — значи още съм интересна.

— Въпреки това трябва да замина. Фред Джонсън вероятно вече е в Тусон.

Тя почука по гърдите ми с върховете на пръстите си, сякаш печаташе някакво съобщение.

— Пази се. Фред е от онези кротки момчета, които изведнъж могат да станат опасни.

— Той не е момче.

— Знам. Той е златокосият младеж от музея, но е много нещастен. Споделял е с мен за отвратителния си семеен живот. Баща му е неработоспособен пияница, а майка му — кълбо от нерви. Фред се мъчи да се измъкне оттам, но ми се струва, че дълбоко в себе си той просто е отчаян. Затова, пази се.

— Мога да се справя с Фред.

— Знам, че можеш. — Сложи ръце на раменете ми. — А сега, какво искаш да свърша?

— Близка ли са с мисис Чантри?

— Познавам я, откакто се помня.

— Приятелки ли сте?

— Мисля, че да. Бях ѝ полезна. Все пак миналата нощ беше неприятно.

— Ще държиш връзка с нея, нали? Бих искал да имам известна представа какво ще прави днес и утре.

Предложението ми я разтревожи.

— Мога ли да запитам защо?

— Можеш, но аз не мога да ти отговоря. Не знам защо.

— Да не подозираш, че върши нещо лошо?

— Подозирам всички.

— Освен мен, надявам се. — Усмивката ѝ бе сериозна и въпросителна.

— Освен теб и мен. Ще държиш ли под око Франсин Чантри вместо мен?

— Разбира се. И без това смятах да я посетя.

Оставих колата на летището на Санта Тереза и взех самолета за Лос Анджелис. До полета за Тусон оставаха четиридесет минути. Хапнах един сандвич, изпих чаша бира и се обадох на телефонната служба.

Търсил ме беше Саймън Лашман. Имах време да се свържа с него.

Гласът му бе още по-старчески и колеблив, отколкото сутринта. Казах му кой съм и къде съм и му благодарих, че се е обадил.

— Няма за какво — сухо каза той. — Не смятам да се извинявам за нетърпимостта, която проявих. Тя е напълно оправдана. Бащата на момичето навремето ми създаде сериозни грижи, а аз не прощавам лесно. Каквото бащата, такава и дъщерята.

— Не работя за Бимайър.
— Останах с обратно впечатление.
— Работа за жена му. Много е загрижена за дъщеря си.
— Напълно основателно. Момичето се държа, сякаш е натъпкано с наркотици.
— Значи сте го видели?
— Да. Беше тук с Фред Джонсън.
— Мога ли да дойда днес следобед да поговоря с вас?
— Не казахте ли, че сте в Лос Анджелис?
— След няколко минути вземам самолета за Тусон.
— Добре. Предпочитам да не обсъждам тези неща по телефона. Когато рисувах в Таос, дори нямах телефон вкъщи. Беше най-щастливото време в живота ми. — Изведнъж прекъсна думите си. — Започнах да бръцолевя. Отвращавам се от старци, които бръцолевят. Довиждане.

ОСЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

Къщата му се намиреше на границата с пустинята, в подножието на планината, която се мержелееше пред очите ми дълго преди самолетът да кацне. Беше едноетажна, застроена върху широка площ и заобиколена с естествена ограда от нискорасли дървета. Приличаше на миниатюрно укрепление. Денят преваляше, но още беше горещо!

Лашман отвори дворната врата и излезе да ме посрещне. Лицето му бе дълбоко набраздено, бялата му коса се точеше на фитили по раменете. Носеше избелели сини джинси и подпетени кожени чехли. Очите му бяха сини, избелели, подобно на панталоните, от прекалено много слънце.

— Вие ли сте мистър Арчър?

— Да. Много любезно от ваша страна, че ми разрешихте да дойда.

Колкото и непринуден да изглеждаше старецът, нещо в него ми налагаше да бъда официален. Ръката, която ми подаде, беше цялата на буци от артрит и зацапана с бои.

— Как е Фред Джонсън?

— Изглеждаше много уморен — каза Лашман. — Но и развълнуван. Силно възбуден.

— От какво?

— Искаше много да разговаря за Милдред Мийд. Във връзка с предполагаемото ѝ позиране за някаква картина. Каза ми, че работи в Музея на изкуствата в Санта Тереза. Вярно ли е?

— Да. А момичето?

— Беше много мълчаливо. Май не каза нито дума. — Лашман ми хвърли въпросителен поглед, на който аз не отговорих. — Влезте.

Поведе ме през двора към ателието си. Огромен прозорец гледаше към хоризонта на пустинята. На статива имаше портрет на жена. Беше недовършен, може би току-що започнат. Петната боя изглеждаха пресни, а недооформените черти на жената напомняха лицето на Милдред Мийд, изплувало от забравата на миналото. До

статива, на маса, чиито плот бе покрит с кора от стари засъхнали бои, лежеше правоъгълна палитра с проблясващи цветни петна по нея.

Лашман се приближи до мен, докато разглеждах картината.

— Да, това е Милдред. Започнах я току-що, след разговора ни по телефона. Доця ми се да я нарисувам още веднъж. А аз съм на възраст, на която внезапните прищевки трябва да се изпълняват веднага.

— На живо ли я рисувате?

Той ме погледна проицателно.

— Милдред не е била тук, ако ме питате за това. Не е стъпвала близо двадесет години. Струва ми се, че ви го казах по телефона — отбеляза педантично.

— Доколкото разбирам, вие сте я рисували често, нали?

— Беше любимият ми модел. Живя с мен дълго време с известни прекъсвания. След това се премести на другия край на щата. Оттогава не съм я виждал. — Говореше с гордост, носталгия и съжаление. — Друг мъж ѝ направи предложение, което тя сметна за по-добро. Не я упреквам. Започваше да остарява. А и трябва да си призная, че не се отнасях добре с нея.

Думите му предизвикаха леко трептене в мозъка ми. И аз бях имал жена и я загубих, но не заради друг мъж, а заради самия себе си.

— Още ли живее в Аризона? — запитах аз.

— Мисля, че да. Миналата година получих картичка за Коледа. Това е последната ми вест от нея. Честно казано, бих искал да я видя пак, въпреки че и двамата сме толкова стари.

— Къде точно живее Милдред сега?

— В каньона Чантри, в планината Чирикахуа. Близо до границата с Ню Мексико.

Нарисува ми с парче въглен опростена карта на Аризона и ми показва как да стигна до каньона Чантри, който беше в югоизточния ъгъл на щата.

— Преди около двадесет години Бимайър ѝ купи къщата на Чантри и оттогава живее там. Винаги е искала тая къща — много повече къщата, отколкото човека.

— Искате да кажете повече от Джак Бимайър?

— И повече от Феликс Чантри, който построи този дом и разработи медната мина. Беше влюбена в къщата на Феликс Чантри и в медната му мина дълго преди да се влюби във Феликс. Казвала ми е, че

мечтата на живота ѝ е да живее в къщата на Чантри. Стана негова любовница и дори му роди незаконен син. Но той не я допусна да живее в къщата, докато беше жив. Остана при съпругата си и при законния си син.

— Това е Ричард, нали? — запитах аз.

Лашман кимна.

— Той израсна много като художник. Не мога да не го призная, макар че мразех баща му. Ричард Чантри имаше истински талант, въпреки че не го използва напълно. Липсваше му твърдост да отстоява на своето. За тази работа наистина е нужна твърдост.

В следобедната светлина, която нахлуваше през прозореца, той самия — леко наведен, с набраздено от бръчки лице — приличаше на бронзов паметник, олицетворяващ тази добродетел.

— Смятате ли, че Ричард Чантри е жив?

— Младият Фред Джонсън ми зададе същия въпрос. Ще ви дам същия отговор. Смятам, че Ричард вероятно е мъртъв, мъртъв като брат си, но това няма значение. За художник, изоставил работата по средата на кариерата си, както очевидно стори Ричард, е по-добре да не живее. Предполагам, че самият аз ще умра в деня, в който спра да работя. — Мисълта на стареца непрекъснато се връщаше към собствената му смърт, която едновременно го примамваше и отблъскваше. — И това ще бъде един щастлив край, както казваха някога.

— А какво е станало с извънбрачния син на Феликс Чантри и Милдред?

— Уилям? Умря съвсем млад. Познавах Уилям и го обичах. Той и майка му живяха с мен няколко години с известни прекъсвания. Дори носеше името ми, когато учеше в художественото училище тук, в Тусон. Но когато отиде в армията, взе името на майка си. Нарече се Уилям Мийд и умря под това име.

— През войната ли загина?

Лашман промълви:

— Уилям умря като военен, но беше в отпуска, когато стана това. Намериха го в пустинята пребит до смърт недалеч от мястото, където сега живее майка му.

— Кой го е убил?

— Не можах да установят. Ако са ви нужни повече сведения, свържете се с шерифа Брадъртън в Копър Сити. Той разследваше случая, а може би го обърка. Така и не научих всички факти по убийството. Милдред се върна тук, след като беше идентифициран трупът на Уилям, и не продума повече от седмица. Знам какво изпитваше. Уилям не ми беше никакъв и дълго време не го бях виждал, но го чувствах като син. — Старецът млъкна за момент и след това продължи: — Канех се да го направя художник. В действителност ранните му работи бяха по-добри от тези на брат му Ричард, а Ричард му направи огромния комплимент да го имитира. Но все пак Уилям беше този, който нахрани червеите. — Той сърдито се обърна с лице към мен, сякаш бях върнал смъртта в дома му. — Аз самият скоро ще храня червеите. Но преди това възнамерявам да нарисувам Милдред още веднъж. Предайте ѝ това.

— Защо не ѝ го кажете сам?

— Може би ще го сторя.

Лашман започваше да показва признаци на желание да се отърве от мен, преди да е угаснала следобедната светлина. Непрекъснато гледаше през прозореца. Преди да си тръгна, му показах снимката на картината, която Фред беше взел от Бимайърови.

— Това Милдред ли е?

— Да, тя е.

— Можете ли да кажете кой я е нарисувал?

— Не мога да бъда сигурен. Не и от малка черно-бяла снимка.

— Прилича ли ви на творба на Ричард Чантри?

— Мисля, че да. Всъщност дори малко напомня моите ранни творби. — Хвърли ми остър, донякъде сериозен, донякъде развеселен поглед. — Досега не бях разбрал колко силно съм повлиял на Чантри. Сигурно е, че който и да е рисувал картината, непременно е гледал моите ранни портрети на Милдред Мийд. — Погледна нарисуваната глава на триножника, сякаш тя можеше да потвърди изявленията му.

— Да не сте я рисували вие?

— Не. Аз съм по-добър художник.

— По-добър от Чантри?

— Мисля, че да. Разбира се, аз не съм забягвал никъде. Стоях си тук и работех. Не съм широко известен като изчезналия художник. Ала

устоях, за разлика от него, затова и картините ми ще устоят по-дълго на времето от неговите. Тази, която рисувам сега, ще ги надживее.

Гласът на Лашман бе гневен и млад. Лицето му се зачерви. И на стари години той продължаваше да се сражава със семейство Чантри за Милдред Мийд.

Взе четката, сякаш беше оръжие, и се обърна към недовършения портрет.

ДЕВЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

Подкарах на юг, а сетне на изток през пустинята, под разлюляната завеса на сумрака. Движението беше сравнително слабо и напредвах сравнително бързо. Към девет часа пристигнах в Копър Сити и минах покрай огромната земна яма на Бимайър. В угасващата вечерна светлина тя наподобяваше изоставено игрище на великани или на техните деца.

Намерих шерифството и показах разрешителното си на дежурния капитан. Той ми обясни, че шерифът Брадъртън се намира в участъка на север от града, близо до дома си в планината. Извади карта и ми показа как да стигна дотам.

Потеглих на север към планината. Тя сякаш беше издигната от великани, по-едри от онези, изкопали ямата на Бимайър. С приближаването ми към нея все по-голяма част от нощното небе изчезваше зад грамадата.

Стигнах до югоизточния ѝ край по път, който се виеше между планината отляво и пустинята отдясно. Нямахше никакво движение. Тъкмо започнах да се чудя дали не съм се изгубил, когато стигнах до група къщи с осветени прозорци.

Една от къщите се оказа участъкът на шерифа. Другите бяха малък мотел и бакалски магазин с бензинова колонка отпред. На павираната площ пред сградите имаше паркирани коли, включително и няколко полицейски.

Оставих наетата от мен кола до тях и влязох в участъка. Дежурният офицер ме огледа внимателно и накрая призна, че шерифът е в съседния бакалски магазин. Отидох там. Задната половина на магазина бе потънала в дим от пури. Няколко мъже с широкополи шапки пиеха бира от консервени кутии и играеха билиард на маса с набръчкана и покрита с петна покривка. Жегата беше потискаща.

Към мен приближи потен плешив мъж с престилка, която някога е била бяла.

— Ако искате да пазарувате, вече е затворено.

— Искам само една бира. Ако може и малко сирене.

— Е, това мога да ви дам. Колко сирене?

— Четвърт кило.

Донесе ми бирата и сиренето.

— Долар и половина.

Платих му.

— Каньонът Чантри някъде наблизо ли е?

Той кимна.

— След втория разклон вляво, на около два километра северно оттук. Ще продължите нагоре още десетина километра, докато стигнете кръстовище. Ще завиете наляво и след около три-четири километра сте в каньона. Да не сте от хората, които го обитават сега?

— Какви хора?

— Забравих как се наричат. Ремонтират старата къща, искат да я превърнат в някаква религиозна обител. — Извърна се към дъното на магазина и повиши глас: — Шерифе? Как се казват онези хора, дето се нанесоха в каньона Чантри?

Един от играчите на бiliarд опря щеката на стената и се приближи към нас, а лъснатите му ботуши сякаш подритваха сянката, която се движеше пред него. Наближаваше шестдесетте, имаше посивели мустаци на военен. На гърдите му святкаше шерифска значка. Очите му имаха подобен блясък.

— Братство на взаимната любов — ми рече той. — Тях ли търсите?

— Не. Търся Милдред Мийд. — Показах му разрешителното си.

— Сбъркали сте щата, мистър. Милдред продаде къщата преди около три месеца и замина за Калифорния. Каза ми, че повече не може да понася самотата. Обясних ѝ, че тук има приятели, и това е самата истина, но тя искаше да прекара последните си дни сред близките си в Калифорния.

— Къде в Калифорния?

— Не ме уведоми. — Шерифът се притесни.

— Как се казват близките ѝ?

— Не знам.

— Роднини ли е имала предвид?

— Милдред не ми спомена. Винаги е била сдържана по отношение на семейството си. Същото казах и на младата двойка,

която мина оттук преди известно време.

— Млад мъж и момиче в син форд ли?

Шерифът кимна.

— Точно те. С вас ли са?

— Надявам се да ги настигна.

— Вероятно ще ги откриете горе в каньона. Тръгнаха преди залез-слънце. Предупредих ги, че рискуват да бъдат приобщени към новата вяра. Не знам в какво точно вярват ония от взаимната любов, но вярата им е доста силна. Един от новопокръстените ми призна, че е предал всичко, което е притежавал, на организацията и че яко са го обработили. Сякаш си печатат парите. Знаем, че са платили на Милдред над сто хиляди. Това, разбира се, включва и мястото. Тъй че дръжете си здраво портфейла.

— Ще ви послушам, шерифе.

— Между другото казвам се Брадъртън.

— Лу Арчър.

Ръкувахме се. Поблагодарих му и тръгнах към изхода. Той ме последва навън. След задимения магазин нощта ми се стори ясна и необятна. Постояхме малко, без да говорим. Открих, че започва да ми се нрави въпреки доста престорената си сърдечност.

— Не искам да любопитствам — обади се той, — но съм много привързан към Милдред. И не само аз, а и много от моите съграждани. Винаги е била щедра, що се отнася до пари и услуги. Може би твърде щедра, не знам. Надявам се, че няма неприятности в Калифорния.

— И аз.

— Вие сте частен детектив там, нали?

Потвърдих.

— Можете ли да ми кажете защо я търсите?

— Всъщност не търся Милдред, а мъжа и момичето, които преди малко са разпитвали за нея. Не са се върнали от планината, нали?

— Не вярвам.

— Това единственият път ли е?

— Ако искат, могат да слязат от другата страна, откъм Тумбстоун. Но аз ги предупредих, че пътят е лош и ще им бъде трудно през нощта. Бягат ли от нещо?

— Ще мога да ви отговоря по-добре, след като поговоря с тях.

Погледът на Брадъртън се изостри.

— Не сте от приказливите, мистър Арчър.

— Родителите на момичето ме наеха.

— И аз се запитах дали не е избягало.

— Това е силно казано. Но смятам да го върна вкъщи.

Остави ме да поема сам към планината. Последвах указанията на магазинера и се озовах в горния край на каньона, чиито отвор ограждаше, като в рамка далечните светлини на Копър Сити. В каньона имаше няколко осветени сгради. Най-високата и най-голямата от тях беше каменна къща, с островърх покрив и просторна веранда отпред.

Пътят, който водеше към нея, беше препречен от решетъчна врата. Когато излязох от колата да я отворя, дочух гласове, идващи откъм верандата — пееха песен, която никога не бях чувал. Припевът беше нещо за последното сражение и края на света. Извисилите гласове хора, застанали на приличната на палуба веранда, ми напомняха пасажери, пеещи химни на потъващ кораб.

Старият син форд на Фред Джонсън беше паркиран на чакълестата пътека пред мен. От мотора му капеше масло като от рана. Когато се приближих, Фред се измъкна отвътре и закрачи несигурно в светлината на фаровете ми. Мустаците му бяха мокри, и щръкнали, по брадата му имаше кръв. Не ме позна.

— Неприятности ли имате?

Той размърда подпухналите си устни:

— Да. Вкараха вътре момичето ми. Искат да го покръстят.

Химнът замря на половин дума, сякаш потъващият кораб изведнъж бе пропаднал под водата. Пеещите слязоха от верандата и се насочиха към нас. Някъде от вътрешността на сградата се извиси глас на момиче, в който звучеше уплаха.

Фред трепна.

— Това е тя.

Тръгнах към багажника да си взема пистолета, но се сетих, че съм с наета кола. Междувременно двамата с Фред се оказахме заобиколени от десетина брадати мъже в раса. Няколко жени с дълги поли стояха отстрани и ни наблюдаваха със студени очи.

Най-старшият мъж — на средна възраст, се обърна към мен с монотонен глас:

— Смущавате вечерната ни служба.

— Съжалявам. Трябва ми мис Бимайър. Аз съм правоспособен частен детектив, нает от родителите й. Шерифът на областта знае, че съм тук.

— Ние не признаваме неговата власт. Това е свещена земя, осветена от нашия вожд. Единствената власт, пред която се прекланяме, е гласът на планините, небето и на собствената ни съвест.

— Кажете на съвестта си да ви нареди да отидете и да доведете вожда си.

— Дръжте се по-почтително. Той изпълнява важна церемония.

Гласът на момичето отново се издигна. Фред се насочи към него и аз го последвах. Мъжете в раса се сближиха и образуваха плътна преграда на пътя ни.

Отстъпих назад и извиках:

— Хей, вожде! Ела тук, по дяволите!

Той се появи на верандата — побелял мъж в черно расо, който изглеждаше като заслепен или ударен от мълния. Тръгна към нас със студена, яростна усмивка. Неговите последователи му сториха път.

— Благославям ви — рече той на тях, а на мен: — Кой сте вие? Чух, че ме ругаете и проклинате. Не мога да приема това не толкова заради себе си, колкото заради Силата, която представлявам.

Една от жените простена от благоговение и възторг. Падна на колене върху чакъла и целуна ръка на вожда. Аз отвърнах:

— Трябва ми мис Бимайър. Работя за баща й. Тази къща навремето е била негова.

— Но сега е моя? — каза той и сетне се поправи: — Сега е наша. Вие се натрапвате.

Брадатите мъже изръмжаха едновременно в знак на съгласие. Най-старият между тях се обади:

— Ние платихме много пари за това място. То е нашето убежище от размирните времена. Не искаме да го омърсяват кохортите на дявола.

— Тогава доведете мис Бимайър тук.

— Бедното дете се нуждае от помощта ми — заяви вождът. — Тя е вземала наркотици. Затънала е в тревоги, пропада за трети път.

— Няма да я оставя тук.

Фред изхлипа от безсилие, мъка и гняв.

— И аз им казах това. Но те ме набиха.

— Вие сте ѝ давали наркотици — упрекна го вождът. — Тя ми каза, че сте ѝ давали наркотици. Моя отговорност е да я пречистя от този навик. Почти всички от паството ми са вземали наркотици в миналото. Самият аз бях грешник, но в друга насока.

— Смея да твърдя, че още сте такъв — подхвърлих аз, — или може би не смятате отвличането за грях?

— Тя е тук доброволно.

— Искам да го чуя от самата нея.

— Добре тогава — рече той и се обърна към последователите си: — Пуснете ги да се доближат до жилището.

Слязохме по алеята към къщата. Брататите мъже заобиколиха Фред и мен, но без да ни докосват. Все пак усетих мириса им. Воняха на съсирени надежди, отровни страхове, гранясала невинност и неумити подмишници.

Оставиха ни отвън на верандата. През отворената врата зърнах, че вътре се прави ремонт. Централният вестибюл бе превърнат в обща спалня, с подредени до стените нарове на два етажа. Зачудих се колко ли вярващи смята да събере вождът и колко ли от тях ще му заплатят за нара, расото и спасението, които щеше да им осигури.

Вождът изведе Дорис от една вътрешна стая с врата към вестибюла. Последователите му ме пуснаха до входа и ние се вгледахме един в друг. На вид беше бледа, изплашена и нормална.

— Трябва ли да ви познавам? — обърна се тя към мен.

— Името ми е Арчър. Вчера се срещнахме в апартамента ви.

— Съжалявам, не си спомням. Мисля, че вчера бях упоена.

— И аз мисля така, Дорис. Как се чувствате сега?

— Малко замаяна — отговори тя. — Снощи в колата почти не съм спала. А откакто съм тук, те ме оставят на мира. — Прозя се продължително.

— В какъв смисъл?

— Молят се за мен. Искат да остана при тях. Дори и без пари. Това ще допадне на баща ми, да не плаща за мен. — Усмихна се унило с крайчеца на устата си.

— Не смятам, че баща ви има такова отношение към вас.

— Не го познавате.

— Познавам го все пак.

Тя се намръщи.

— Баща ми ли ви изпрати след мен?

— Не. Тръгнах горе-долу на своя глава. Но майка ви ми плаща. Тя иска да се върнете. Той също.

— Не мисля, че наистина го искат — каза момичето. — Може би смятат, че е така, но всъщност не е.

Фред проговори зад гърба ми:

— Аз те искам, Дорис.

— Може би да, може би не. Може пък аз да не те искам. — Изгледа го с хладно, недружелюбно кокетство. — Във всеки случай ти никога не си искал мен. Искаше картината, която купиха родителите ми.

Фред наведе глава към пода на верандата. Вождът пристъпи между момичето и нас. Изражението на лицето му представляваше сложна смесица от екзалтирана мистика и търгашеска алчност. Ръцете му трепереха от нервност.

— Сега вярвате ли ми? — рече той. — Дорис иска да остане при нас. Родителите ѝ са я пренебрегнали и отблъснали. Приятелят ѝ е лицемер. Тя може да разпознае истинските си приятели, когато ги срещне. Искане да живее с нас в Братството на взаимната любов.

— Вярно ли е, Дорис?

— Предполагам — отвърна тя със слаба несигурна усмивка. — Защо поне да не опитам? Знаете ли, вече съм идвала тук. Баща ми ме водеше, когато бях малка. Посещавахме мисис Мийд. Те двамата... — Прекъсна изречението и покри с ръка устата си.

— Те двамата какво, Дорис?

— Нищо. Не ми се говори за баща ми. Искане да остана тук и да се оправя. Душевно не съм добре.

Само диагнозата ѝ прозвуча като папагалско повторение на нещо, което скоро ѝ бяха казали. За съжаление звучеше и като истина.

Изпитах силно желание да я отведа от братята. Не ми харесваха нито те, нито вождът им. Преценката на момичето не ми вдъхваше доверие. Но тя познаваше живота си по-добре, отколкото аз бих успял да го опозная някога. Дори за мен беше ясно, че в него нещо куца.

— Не забравяйте, че винаги можете да промените решението си — настоях. — Можете да го промените още сега.

— Не искам да го променям сега. За какво? — запита тя навъсено. — От една седмица насам за първи път съм наясно какво

правя.

— Благославям те, дете мое — възкликна вождът. — Не се тревожи, ще се грижим добре за теб.

Доця ми се да му натроша кокалите, но нямаше смисъл. Обърнах се и тръгнах към колата. Чувствах се съвсем дребен, смазан от планината.

ДВАЙСЕТА ГЛАВА

Заклучих синия форд и го оставих на алеята. Фред не изглеждаше в състояние да го кара, а и да беше, нямаше да му се доверя, за да не ми избяга. Вмъкна се в колата ми като повреден автомат и седна, с глава, клюмнала над опръсканите му с кръв гърди.

Излезе от летаргията си, когато изкарах колата обратно на пътя.

— Къде отиваме?

— Слизаме долу, ще говоря с шерифа.

— Не.

Обърна се с гръб към мен и се заборичка с дръжката на вратата до себе си. Хванах го за яката и го издърпах в средата на седалката.

— Няма да те предам на полицията — уверих го. — Но при условие, че ми отговориш на няколко въпроса. Изминах дълъг път, за да ти ги задам.

— Аз също изминах дълъг път — отвърна той след кратък размисъл.

— Защо?

Нов размисъл.

— За да задам няколко въпроса.

— Не си играем на думи, Фред. Ще трябва да направиш известно усилие. Дорис ми каза, че си взел картината от родителите ѝ, и ти сам ми го призна.

— Не съм признавал, че съм я откраднал.

— Взел си я без тяхно разрешение. Каква е разликата?

— Обясних ви всичко това още вчера. Взех картината, за да проверя автентичността ѝ. Занесох я в музея да я сравня с другите картини на Чантри. През нощта я оставих там и някой я е откраднал.

— От музея?

— Точно така. Признавам, трябваше да я заключа. Оставих я в един отворен сандък. Мислех, че никой няма да я забележи.

— И кой я е забелязал?

— Откъде да знам? Не съм казвал на никого. Трябва да ми повярвате. — Обърна към мен обезсърченото си лице. — Не лъжа.

— Тогава излъга вчера. Говореше, че картината е открадната от стаята ти у вас.

— Сгрешил съм — измърмори той. — Объркал съм се. Бях толкова разстроен, та забравих, че съм я занесъл в музея.

— Това ли е окончателната ти версия?

— Това е истината. Не мога да я променя.

Не му вярвах. Слизахме от планината, потънали във враждебно мълчание. Зловещ крясък на бухал ни преследваше по целия път.

— Защо дойде в Аризона, Фред?

Той пообмисли отговора си и накрая каза:

— Исках да проследя картината.

— Която взе от дома на Бимайърови ли?

— Да. — Отново оброни глава.

— Защо мислиш, че е в Аризона?

— Не мисля така. Искам да кажа, не знам тук ли е, или не. Мъча се да установя кой е нейният автор.

— Не е ли от Ричард Чантри?

— Смятам, че да, но не е известно кога. А и не знам кой е и къде е Ричард Чантри. Мислех, че може би Милдред Мийд ще ме насочи. Мистър Лашман потвърди, че тя е моделът. Но ето че и Милдред Мийд е изчезнала.

— Отишла е в Калифорния.

Фред се изправи на седалката.

— Къде в Калифорния?

— Не знам. Може би някои от тукашните хора ще могат да ни дадат сведения.

Шерифът Брадъртън чакаше в колата си на осветения паркинг пред участъка. Паркирах до него и всички излязохме от колите. Фред ме наблюдаваше в напрегнато очакване да чуе какво ще кажа на властите.

— Къде е младата дама? — запита шерифът.

— Реши да прекара нощта при братството. А може и да поостане.

— Надявам се, че знае какво върши. Има ли там сестри?

— Мярнах няколко. Шерифе, това е Фред Джонсън.

Брадъртън се ръкува с младежа и се вгледа в лицето му.

— Нападнаха ли ви?

— Посегнах на един от тях. Той ми отвърна. — Фред изглеждаше горд от случката. — Това е всичко.

Шерифът май остана разочарован.

— Не искате ли да подадете оплакване? — попита.

Фред ми хвърли бърз поглед. Не му дадох никакъв знак.

— Не — отвърна той на шерифа.

— По-добре си помислете. Носът ви още кърви. Я, докато сте още тук, идете в участъка, заместникът ми ще ви окаже първа помощ.

Фред тръгна към участъка с такъв вид, сякаш се боеше, че ако влезе веднъж вътре, няма никога да излезе. Когато се отдалечи достатъчно, за да не чува, се обърнах към шерифа:

— Познавахте ли добре Милдред Мийд?

Лицето му за момент се вкамени. Очите му заблестяха.

— По-добре, отколкото предполагате.

— Значи ли това същото, което си мисля?

Той се усмихна.

— Тя беше първата жена в живота ми. Случи се преди около четиридесет години, бях съвсем хлапак. Тя ми оказа голяма чест. Оттогава сме приятели.

— Но не знаете къде е сега, така ли?

— Не. Малко съм разтревожен за Милдред. Здравето ѝ е разклатено, а и времето не я подмладява. В живота си Милдред претърпя много тежки удари. Затова не ми хареса начинът, по който си замина. — Отправи ми дълъг, твърд, замислен поглед. — Утре в Калифорния ли се връщате?

— Така смятам.

— Ще ви бъда благодарен, ако потърсите Милдред и видите как е.

— Калифорния е голям щат, шерифе.

— Знам. Но мога да поразпитам тук-там дали някой не е подочул нещо.

— Споменахте, че е отишла в Калифорния при роднини.

— Така каза тя, преди да замине. Не знаех, че има роднини. С изключение на сина ѝ Уилям. — Гласът на Брадъртън бе станал толкова тих, сякаш говореше на себе си.

— А Уилям е убит през хиляда деветстотин четиридесет и трета година — вметнах аз.

Шерифът се изплю на земята и потъна в мълчание. Дочух неясното мърморене на гласове откъм участъка и крясъка на бухала високо в планината. Звучеше като дрезгав кикот на старица.

— Поразучили сте живота на Милдред — рече той.

— Не съвсем. Тя е нарисувана на една картина, която съм наел да открия. Но случаят непрекъснато ми се изплъзва и се смесва с други случаи. Най-вече злополучни.

— Дайте ми пример.

— Изчезването на Ричард Чантри. През хиляда деветстотин и петдесета година се е измъкнал от Калифорния, като е оставил няколко картини, донесли му слава.

— Знам това — заяви шерифът. — Познавах го като дете. Беше син на Феликс Чантри, главния инженер на мината в Копър Сити. Като се ожени, Ричард се върна тук. Живееше с младата си жена в къщата горе в планината и там започна да рисува. Това беше в началото на четиридесетте години.

— Преди или след убийството на брат му Уилям?

Шерифът се отдалечи на няколко крачки от мен и след това се върна.

— Откъде знаете, че Уилям Мийд е брат на Ричард Чантри?

— Стана дума в един разговор.

— Водите много разнообразни разговори. — За момент застина.
— Да не намекувате, че Ричард Чантри е убил брат си Уилям?

— Предположението е изцяло ваше, шерифе. До днес дори не знаех за смъртта на Уилям.

— Тогава защо се интересувате толкова?

— Убийствата винаги ме интересуват. Снощи в Санта Тереза бе извършено друго убийство, също свързано със семейството на Чантри. Чували ли сте за човек на име Пол Граймс?

— Познавах го. Беше учител на Ричард Чантри. Граймс живя известно време при него и жена му. Нямах добро мнение за него. Загуби работата си в университета на Копър Сити и се ожени за полуиндианка. — Шерифът извърна глава и отново се изплю на земята.

— Не искате ли да научите как е убит?

— За мен това няма значение. — Изглежда, беше зареден с гняв, който избликваше най-неочаквано. — Санта Тереза е извън моята територия.

— Беше пребит до смърт — продължих аз. — Разбрах, че и Уилям Мийд е бил пребит до смърт. Две убийства в два различни щата, извършени в промеждутък от тридесет години по един и същи начин.

— Правите изводи с много малко факти.

— Тогава ми дайте повече. Пол Граймс при Ричард Чантри ли живееше, когато Уилям Мийд беше убит?

— Възможно е. Мисля, че да. Беше през войната, през хиляда деветстотин четиридесет и трета година.

— Защо Ричард Чантри не беше в армията?

— Уж работеше в медната мина на семейството. Но не вярвам някога да е стъпвал там. Стоеше вкъщи при хубавата си млада жена и рисуваше хубави картини.

— А Уилям?

— Беше в армията. Дойде си в отпуск и отиде да посети брат си. Уилям носеше униформа, когато го убиха.

— Ричард беше ли разпитван по повод смъртта на Уилям?

Шерифът не отговори веднага, а когато накрая все пак отвори уста, думите му излизаха трудно.

— Доколкото знам, не. Разбирате ли, тогава не заемах отговорна длъжност. Бях просто младши офицер.

— Кой водеше разследването?

— През по-голямата част от времето аз. Аз открих трупа недалеч оттук. — Посочи на изток към пустинята на Ню Мексико. — Не го намерихме веднага. Беше вече мъртъв от няколко дни, а ония злосторници доста го бяха обработили. Почти нямаше лице. Не бяхме сигурни дори дали е бил убит от човешки ръце, докато не докараха експерт по съдебна медицина от Тусон. Но тогава беше много късно да направим нещо.

— Какво бихте направили, ако имахте възможност?

Шерифът отново застина, сякаш се вслушваше в гласове от миналото, които аз не можех да чуя. Очите му бяха замъглени и отнесени. Накрая каза с подчертано гневно убеждение:

— Не бих направил нищо по-различно. Чудя се какво се мъчите да докажете. Не знам защо изобщо разговарям с вас.

— Защото сте честен човек и защото се тревожите.

— За какво се тревожа?

— За Милдред Мийд например. Страхувате се, че с нея се е случило нещо.

Той пое дъх.

— Не отричам.

— А мисля, че все още се тревожите и за онзи труп, който сте открили в пустинята. — Погледна ме остро, но замълча. Аз продължих: — Сигурен ли сте, че беше трупят на сина й Уилям?

— Абсолютно.

— Познавахте ли го?

— Не много добре. Но у него бяха документите му. Освен това доведохме Милдред от Тусон. Присъствах, когато го идентифицира. — Отново потъна в мълчание.

— Взе ли Милдред тялото със себе си в Тусон?

— Искаше. Но от армията решиха, че след като приключим работата си, трябва да го изпратим на съпругата на Мийд. Сложихме жалките му останки в пломбиран ковчег и ги пратихме на жена му в Калифорния. Отначало никой не знаеше, че той е женен. Бил семеен съвсем отскоро. Един негов приятел ми каза, че се е оженил след постъпването си в армията.

— Приятелят му тукашен ли беше?

— Не. Войнишка дружба. Не помня точно името му — нещо като Уилсън или Джаксън. Във всеки случай беше много привързан към Мийд и си беше уредил отпуск специално да дойде тук и да говори с мен. Не може обаче да ми каже много, само че Мийд е женен и има малко момченце в Калифорния. Искях да отида да ги посетя, но властите не ми отпуснаха командировъчни. Приятелят на Мийд от армията си замина набързо и вече не го видях, въпреки че няколко години по-късно, след войната, ми прати картичка от една болница за ветерани в Калифорния. Така или иначе, не можах да образувам дело. — Тонът на шерифа бе донякъде извинителен.

— Не разбирам защо Ричард Чантри не е бил разпитан.

— Много просто, Ричард беше заминал извън щата, преди да открием трупа. Положих големи усилия да го накарам да се върне, разбирате ме, нали, не казвам, че е бил виновен за нещо, но не можах да получа подкрепата на висшестоящите. Семейство Чантри още

имаше голямо политическо влияние и името им не беше замесено в случая „Уилям Мийд“. Не беше публикуван дори фактът, че Милдред Мийд му е майка.

— Старият Феликс Чантри беше ли още жив през хиляда деветстотин четиридесет и трета година?

— Не. Почина една година преди това.

— Кой управляваше медната мина?

— Човек на име Бимайър. Тогава още не беше официален ръководител, но вземаше всички решения.

— Включително и това да не се разпитва Ричард Чантри ли?

— Не зная за съжаление.

Гласът му се бе променил. Беше започнал да лъже или да премълчава истината. Като всеки областен шериф си имаше свои политически задължения и несподелими тайни.

Исках да го попитам кого се мъчи да прикрие, но се въздържах. Бях далеч от своята територия, между хора, които не познавах и не разбирах напълно, а и във въздуха се носеше усещане за незатихнали неприятности.

ДВАЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Шерифът леко се бе наклонил към мен, сякаш можеше да подслуша мислите ми. Стоеше неподвижен като кацнал ястреб и от него се излъчваше заплаха.

— Бях откровен с вас — рече ми, — но вие криете нещо. Не сте ми казали дори за кого работите.

— За Бимайър — отвърнах.

Шерифът разтегна устни в пресилена усмивка.

— Шегувате се.

— Не. Момичето е дъщеря на Бимайър.

Без да претърпи някаква видима промяна, усмивката му се превърна в гримаса на смайване и тревога. Изглежда, усети, че се издава, защото лицето му мигом се изглади и стана безизразно, подобно на враждебен юмрук, който се отпуска. Само острите му сиви очи си останаха все тъй недружелюбни и изпитателни. Посочи с палец планината зад гърба си.

— Момичето, което оставихте горе, е дъщеря на Бимайър, така ли?

— Точно така.

— Не знаете ли, че той е основният притежател на мината?

— Той не го крие — отвърнах аз.

— Но защо не ми казахте веднага?

Не беше въпрос, на който можех лесно да отговоря. Може би си бях въобразил, че Дорис, поне засега, вероятно би се чувствала по-добре в свят, съвсем различен от този на родителите ѝ. Но и той принадлежеше на Бимайър. Шерифът взе да обяснява:

— Медната мина е най-значителният източник за осигуряване на поминък в този край на щата.

— Ами добре, да пратим момичето на работа в нея.

Той застина.

— По дяволите, какви ги приказвате? Никой не е споменавал, че ще я пращаме на работа.

— Пошегувах се.

— Не е смешно. Трябва да я измъкна от онова съмнително място, преди да ѝ се е случило нещо неприятно. С жена ми ще я приберем да спи у нас. Имаме хубава самостоятелна стая — беше на дъщеря ни. Хайде да тръгваме.

Шерифът остави Фред под грижите на заместника си и ние потеглихме нагоре към планината с полицейската кола. Паркира я на алеята зад стария син форд на Фред. Иззад билото на планината ни наблюдаваше нащърбената луна.

Голямата къща в каньона бе тъмна и смълчана, покоят ѝ едва се нарушаваше от неравномерното мъжко похъркване и едва доловимия плач на момиче. Оказа се, че плаче Дорис. Когато извиках името ѝ, тя се показа на вратата. Носеше бяла бархетна нощница, която я покриваше като палатка от врата надолу. Очите ѝ изглеждаха разширени и тъмни, а лицето ѝ беше мокро.

— Облечете се, мила — рече шерифът, — ще ви вземем оттук.

— Но тук ми харесва.

— Ако останете, ще спре да ви харесва. Не е място за момиче като вас, мис Бимайър.

Тялото ѝ застина и тя вирна брадичка.

— Не можете да ме заставите да тръгна.

На известно разстояние зад нея се появи вождът. Не проговори. Наблюдаваше шерифа с безпристрастието на човек, присъстващ на чуждо погребение.

— Хайде, хайде, недейте така — заувещава я шерифът. — И аз имам дъщеря като вас, та знам как стоят нещата. На всички ни се искат малко приключения. Но после идва време, когато трябва да заживеем нормално.

— Аз не съм нормална — заяви тя.

— Не се безпокойте, мила, ще станете. Просто трябва да си намерите някое добро момче. Същото стана и с дъщеря ми. Избяга от къщи и цяла година живя в някаква комуна в Сиатъл. А после се върна, срещна добро момче, сега имат две деца и всички сме щастливи.

— Никога няма да имам деца — отсече тя.

Все пак се облече и отиде с шерифа до колата му. Аз се позабавих при вожда. Той излезе с несигурни стъпки на верандата. На лунната светлина очите и бялата му коса сякаш леко фосфоресцираха.

— Щеше да е добре дошла при нас.

— На каква цена?

— Всички даваме колкото можем. Практикуваме системата на десетъка, всеки плаща според възможностите си. Моят собствен принос е най-вече духовен. Някои от нас печелят издръжката ни чрез твърде скромни занимания.

— Къде сте учили теология?

— По света — отвърна той. — Бенарес, Камарильо, Ломиок. Признавам, че нямам диплома. Но дълго съм се занимавал с консултации. Открих, че съм способен да помагам на хората. Бих могъл да помогна и на мис Бимайър. Съмнявам се, че шерифът ще успее. — Пресегна се и докосна рамото ми с дългата си тънка ръка. — Вярвам, че мога да помогна и на вас.

— Да ми помогнете за какво?

— Може би да не правите нищо. — Разпери ръце с широк актьорски жест. — Приличате на човек, увлечен в безкрайна борба, в безкрайно търсене. Минавало ли ви е през ум, че навярно търсите себе си? И че начинът да се намерите, е да бъдете безмълвен и неподвижен, неподвижен и безмълвен? — Отпусна ръце покрай тялото си.

Бях толкова уморен, че се впечатлих от въпросите му и дори продължих да си ги повтарям наум. Вече си ги бях задавал, макар и не с тези думи. Може би в крайна сметка истината, която търсех, не съществуваше на този свят. Трябва да се качиш на връх планината и да я чакаш или да я намериш в самия себе си.

Дори в краткия миг, в който си позволих да се унеса в подобни мисли, не преставах да наблюдавам светлините на Копър Сити, оградени от очертанятията на каньона и да обмислям какво ще предприема там сутринта.

— Нямам никакви пари.

— И аз — рече той. — Все пак май са достатъчно за всички. Парите са последната ни грижа.

— Имате късмет.

Пропусна иронията ми край ушите си.

— Радвам се, че го съзнавате. Наистина имаме голям късмет.

— Откъде взехте парите за тази къща?

— Някои от нашите братя имат доходи. — Идеята, изглежда, му допадна и той се усмихна. — Може би няма да смаем света, но не сме

и приют за бедняци. Разбира се, сумата не е изплатена докрай.

— Не се учудвам. Разбрах, че била над сто хиляди долара.

Усмивката му угасна.

— Разследвате ли ни?

— Сега, когато момичето си тръгна, изобщо не ме интересувате.

— Не сме й сторили никакво зло — рече бързо той.

— Не съм намеквал подобно нещо.

— Но предполагам, че сега шерифът ще се заяде с нас. Единствено защото сме дали подслон на дъщерята на Бимайър.

— Надявам се, че няма. Ако искате, ще му кажа две думи.

— Искам, дори много искам. — Той видимо се отпусна, а сетне издаде дълга въздишка.

— В замяна на това — продължих аз — и вие можете да направите нещо за мен.

— Какво? — В гласа му отново зазвуча подозрение.

— Помогнете ми да се свържа с Милдред Мийд.

Простря ръце с обърнати нагоре длани.

— Не знам как. Нямам адреса й.

— Не й ли изплащате къщата?

— Непряко. Чрез банката. Не съм я виждал, откак замина за Калифорния. Това беше преди няколко месеца.

— В коя банка е сметката й?

— В Югозападната спестовна банка, в клона й в Копър Сити. Те ще ви кажат, че не съм мошеник. Наистина не съм.

Повярвах му, но не напълно, защото говореше с два различни гласа. Единият принадлежеше на личност, стремяща се към място в света на духовното. Другият, който в момента слушах, беше на човек, купил място в света на реалното с парите на други хора.

Комбинацията беше несигурна. Той можеше да свърши като затворник, като радио проповедник с милиони слушатели или като барман във Фресио с паство от загубени души. А нищо чудно вече да се бе появявал в някоя от тези роли.

Въпреки това му се доверих до известна степен. Дадох му ключовете на стария син форд и го помолих да ги пази за Фред, в случай че младежът отново се отбие в този край на света.

ДВАЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Слязохме от планината и отидохме в участъка, където заварихме Фред с помощник-шерифа. От пръв поглед не можах да разбера затворник ли е или пациент. На носа му имаше лепенка, а от ноздрите му стърчеше памук. Приличаше на заклет неудачник.

Шерифът, който не се отказваше от дребните печалби, влезе във вътрешната стая да се обади по телефона. Гласът му представляваше мазна смесица от самоизтъкване и почтителност. Уреждаше връщането на Дорис вкъщи със самолет на медната компания.

Зачервен, със светнали очи, той вдигна глава и ми предложи слушалката.

— Мистър Бимайър иска да говори с вас.

Аз пък не исках да говоря с мистър Бимайър нито тогава, нито когато и да било. Ала взех слушалката и изрекох в нея:

— Арчър на телефона.

— Чаках да ми се обадите — заговори той. — В края на краищата ви плащам значителни суми.

Предпочетох да не му напомням, че ми плаща жена му.

— Сега ви се обаждам.

— Благодарение на шерифа Брадъртън. Знам как работите вие, частните копои. Оставете униформените да ви вършат работата, а след това се появявате и обирате лаврите.

За кратък, изпълнен с ярост миг бях на косъм да му затворя телефона. Наложих си да си напомня, че случаят далеч не е приключен. Откраднатата картина още не бе намерена. Имаше две неразкрити убийства — на Пол Граймс, а сега и на Уилям Мийд.

— Лаврите са достатъчно за всички — отговорих аз. — Дъщеря ви е с нас и е в сравнително добро състояние. Доколкото разбрах, утре ще пристигне вкъщи с един от самолетите ви.

— Утре рано сутринта. Току-що уговорих всичко с шерифа Брадъртън.

— Не можете ли да позадържите самолета? Трябва да свърша някои неща в Копър Сити, а не искам дъщеря ви да пътува без придружител.

— Не ми се ще да се бавите — опъна се той. — С мисис Бимайър нямаме търпение да видим Дорис.

— Мога ли да поговоря с мисис Бимайър?

— Защо не? — измърмори той неохотно. — Тя е тук, до мен.

На другия край на линията се чу неясно лomotене и след това се разнесе гласът на Рут Бимайър:

— Мистър Арчър? Така се радвам да ви чуя. Дорис не е арестувана, нали?

— Не. И Фред не е. Искам да доведа и двамата утре със самолета на компанията. Но може би няма да успея да тръгна отгук преди обяд. Имате ли нещо против?

— Не.

— Много ви благодаря. Лека нощ, мисис Бимайър.

Поставих обратно слушалката и уведомих шерифа, че самолетът ще излети утре на обяд с мен, Дорис и Фред. Брадъртън не възрази. Телефонният разговор ми бе предал нещо от омайващия ореол на Бимайърови.

Разчитайки на това обстоятелство, казах две думи в защита на хората от каньона Чантри, както бях обещал, и предложих да поема отговорността за Фред. Шерифът се съгласни обяви, че Дорис ще прекара нощта в дома му.

С Фред се настанихме в двойна стая в хотела. Имах нужда да пийна нещо, но магазинът беше затворен и нямаше дори бира. Не носех нито самобръсначка, нито четка за зъби. Бях смъртно уморен.

Но когато седнах на кревата, се почувствах изненадващо добре. Момичето беше в безопасност. Младежът беше в ръцете ми.

Фред лежеше на леглото с гръб към мен. Раменете му потръпваха и няколко пъти изхълца. Разбрах, че плаче.

— Какво има, Фред?

— Знаете какво. С кариерата ми е свършено завинаги, и то преди да съм я започнал. Ще загубя работата си в музея. Вероятно ще ме пратят в затвора и тогава знаете какво ще стане с мен. — Гласът му гъгнеше от тампоните в носа.

— Имаш ли досие в полицията?

— Не, разбира се, че нямам. — Самата мисъл за това го стъписа.
— Никога не съм се забърквал в нищо.

— Тогава може и да не влезеш в затвора.

— Така ли? — Седна и ме загледа с влажни зачервени очи.

— Освен ако има нещо, което не знам. Все още не мога да разбера защо взе картината от дома на Бимайър.

— Искях да я проуча. Вече ви казах. Самата Дорис предложи да я взема. И тя беше заинтригувана като мен.

— От какво точно се заинтригува?

— От това дали е на Чантри. Рекох си защо да не проверя доколко съм опитен? — И добави с приглушен глас: — Искях да докажа, че и мен ме бива за нещо.

Седна на ръба на леглото и спусна крака на пода. Беше незрял за възрастта си, минаваше тридесетте, а все още си беше момче, при това доста наивно, като се имаха предвид способностите му. Очевидно тъжната къща на Олив Стрийт не го беше научила на кой знае какво за живота.

Тогава си напомних да не вярвам много на странните историйки на Фред. В края на краищата той сам бе признал, че е лъжец.

— Бих искал да споделиш с мен професионалното си мнение за картината — казах му.

— Но аз не съм истински експерт.

— Все пак имаш право на компетентно мнение. Като човек, проучвал отблизо творчеството на Чантри, смяташ ли, че той е рисувал картината на Бимайърови?

— Точно така смятам. Но моето твърдение трябва да се обоснове.

— Давай, обоснови го.

— Добре. Картината положително не е отпреди двадесет и пет години. Боите са съвсем нови, положени са може би не по-рано от тази година. Мисля, че е стилът на Чантри, макар да е променен и усъвършенстван, но не мога да се закълна в това, докато не видя други такива образци. Теорията или мнението не могат да почиват върху една-единствена творба.

Стори ми се, че Фред говори като експерт или поне като начетен студент. Гласът му звучеше честно и той по изключение бе забравил за себе си. Реших да му задам по-труден въпрос:

— Защо най-напред каза, че картината е открадната от дома ти?

— Не знам. Трябва да съм бил шашнат. — Седеше, загледан в прашните си обувки. — Може би съм се страхувал да намеся музея.

— В какъв смисъл?

— Във всякакъв. Ако бяха разбрали по какъв начин съм взел картината, щяха да ме уволнят. А сега това със сигурност ще стане. Край на бъдещето ми.

— Всеки има бъдеще, Фред.

Думите ми не прозвучаха ободрително дори в моите уши. Бъдещето можеше да бъде и катастрофално, а пред Фред то се очертаваше тъкмо такова. Той сведе глава пред тази заплаха.

— Най-голямата глупост, която извърши, бе, че взе Дорис със себе си.

— Знам. Но тя искаше да дойде.

— Защо?

— За да види Милдред Мийд, ако успееш да я намериш. Не знам дали ви е известно, но тя е основният източник на неприятности в семейството им. Стори ми се, че за Дорис е добре да поговори с нея. Разбирате ли?

Разбирах. Подобно на много други залутани и глупави души, Фред се стремеше да помага на хората, да им провежда психотерапия дори ако с това ги съсипваше окончателно. И то при положение, че той самият най-силно се нуждаеше от нея. Внимавай, рекох си аз, или и ти ще започнеш да помагаш на Фред по същия начин. Вгледай се в собствения си живот, Арчър.

Ала предпочитам да не го правя. Изборът ми паднаше върху изучаването на другите преследвани мъже в стаи под наем, поизраснали момчета, вкопчили се в мъжествеността, преди да е паднала нощта и внезапно да остарееят. Ако човек е терапевт, той не се нуждае от терапия. Ако е ловец, не може да бъде преследван. Или все пак може?

— Дорис изживява тежък период — рече Фред. — Помъчих се да ѝ помогна да го преодолее.

— Като я взе на дълга разходка доникъде ли?

— Тя искаше да дойде. Настояваше. Помислих, че е по-добре за нея, отколкото да седи сама в апартамента и да се тъпче с наркотици.

— Тук си прав.

Успя да ми отпрати кратка свенлива усмивка, която трепна и се сви в сянката на мустаците му.

— Освен това не бива да забравяте, че тук не е „никъде“ за Дорис. Тя е от Копър Сити и е прекарала поне половината си живот в Аризона. Тук е родното ѝ място.

— Завръщането ѝ не се оказа особено щастливо.

— Така е. Беше ужасно разочарована. Предполагам, че човек никога не може истински да се завърне у дома, както казва Томас Улф^[1].

Сетих се за островърхата къща, в която живееше Фред с баща си и майка си, и се зачудих кой ли би поискал да се върне там някога.

— Винаги ли си живял в Санта Тереза?

За момент се замисли и промълви:

— Живея в къщата на Олив Стрийт от съвсем малък. Тогава не беше такава развалина. Мама я поддържаше много по-добре, аз ѝ помагах, имахме наематели — сестри от болницата и тям подобни. — Каза го тъй, сякаш да имаш наематели беше особена чест. — Най-щастливото ми време беше, преди баща ми да се върне от Канада. — Фред се загледа в прегърбената ми сянка на стената.

— Какво е правил баща ти в Канада?

— Работил е на различни места, най-вече в Британска Колумбия. Харесвало му е там. Струва ми се, че още тогава не са се разбирали добре с мама. С течение на времето ми стана ясно, че вероятно затова е работил в чужбина. Но за мен беше тежичко. Не бях виждал баща си до шест-седемгодишна възраст.

— На колко години си сега, Фред?

— На тридесет и две — призна той неохотно.

— Имал си достатъчно време да се възстановиш от отсъствието на баща си.

— Нямам предвид това. — Беше нервиран, сърдит и разочарован от мен. — Не съм го предлагал като извинение.

— Не към казал подобно нещо.

— В действителност той ми беше добър баща. — Премисли думите си и добави: — Поне след завръщането си от Канада, преди да почне да пие толкова. По онова време наистина го обичах. Понякога ми се струва, че още го обичам, въпреки ужасните неща, които върши.

— Какви ужасни неща?

— Креци, реве, заплашва мама, троши вещи и плаче. Не пипва никаква работа. Седи горе с шантавите си хобита, налива се с евтино вино, и толкоз. — Гласът му се извиси и пресипна, имаше тона на разгневена съпруга. Зачудих се дали Фред несъзнателно не имитира майка си.

— Кой му носи виното?

— Мама. Не знам защо го прави, но продължава. Понякога — добави той толкова тихо, че едва го чувах, — понякога ми се струва, че му отмъщава.

— За какво?

— За това, че опропасти себе си и живота си, затова, че съсипа и нейния живот. Виждам съм я да стои и да го гледа как се клатушка от стена до стена, сякаш падението му ѝ доставя удоволствие. В същото време е негов доброволен роб и му купува алкохол. Това е другата форма на отмъщението — по-изтънчена. Тя е жена, която не иска да бъде жена докрай.

Фред ме изненада. Колкото повече задълбочаваше разсъжденията си за неща извън настоящите му грижи, толкова повече изоставяше глупавото си самосъжаление. Гласът му стана по-плътен, слабото дългоносо момчешко лице почти дорасна до мустаците му. Започнах да чувствам леки зачатъци на уважение и надежда за него.

— Тя е нещастна жена — казах аз.

— Знам. И двамата са нещастни. Лошото е, че изобщо са се събрали. Лошо и за двамата. Вярвам, че навремето, преди да се превърне в пияница, баща ми е имал данни на забележителен човек. Мама не може да се мери с него интелектуално и предполагам, че не иска да го признае, но тя също не е за пренебрегване. Правоспособна медицинска сестра е и едновременно работи и се грижи за баща ми. Струва ѝ големи усилия.

— Повечето хора правят това, което им се налага.

— Но тя прави повече. Издържа ме в колежа. Не знам как свързва двата края.

— Има ли някакви извънредни доходи?

— Не, след като и последният наемател си отиде. Това беше доста отдавна.

— А снощи разбрах, че е уволнена от болницата.

— Не е така. Тя сама напусна. — Гласът на Фред се повиши и загуби мъжкия си тембър. — Получила е много по-добро предложение в старческия дом „Ла Палома“.

— Не ми звучи много правдоподобно, Фред.

— Вярно е. — Гласът му още повече се извиси, очите му светнаха, мустаците му щръкнаха. — Да не искате да кажете, че майка ми е лъжкия?

— Хората грешат понякога.

— Сега грешите вие, като говорите така за майка ми. Вземете си думите назад.

— Кои думи?

— Тези, които казахте за майка ми. Тя не търгува с наркотици.

— Никога не съм споменавал подобно нещо, Фред.

— Но го намекнахте. Подмятате, че са я уволнили от болницата, защото краде и продава наркотици.

— Така ли казаха в болницата?

— Да. Те са банда садистични лъжци. Майка ми не е способна да извърши такова нещо. Винаги е била почтена жена. — От очите му бликнаха сълзи и оставиха лъкатушим следи по бузите му. — Аз не съм добър човек. Сега виждам, че съм живял с фантазии.

— Накъде биеш, Фред?

— Надявах се да направя нещо голямо, с което да стана известен между хората на изкуството. Мислех, че ако се добера до мис Мийд, тя ще ми помогне да намеря художника Чантри. Но всичко, което постигнах, е, че се оказах глупак и забърках семейството си в още по-големи неприятности.

— Опитът ти си струваше, Фред.

— Не. Аз съм глупак!

Обърна се с гръб към мен. Дишането му постепенно стана равно. Усетих, че и моето се забавя заедно с неговото. Точно преди да заспя, разбрах, че младежът започва да ми допада.

През нощта се събудих и усетих тежестта на планините, надвиснали над мен. Запалих нощната лампа над леглото. По стените, подобно на неясни следи от лоши сънища, имаше водни знаци.

Не се постарях да ги разчета. Угасих лампата и отново потънах в сън, като задишах в такт с глупавия си псевдо син.

[1] Известен американски писател (1900–1938). — Б.пр. ↑

ДВАЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Когато се събудих сутринта, Фред още спеше. Беше закрил с ръка очите си, сякаш се ужасяваше от светлината на новия ден. Помолих дежурния в участъка да държи Фред под око. След това потеглих с колата към Копър Сити, като се водех по димния облак над завода.

Един бръснар ме удостои с услугите си срещу четири долара. За подобна сума получих нищожна закуска и указания как да намеря Югоизточната спестовна банка.

Намираше се в търговския квартал в центъра, подобен на късче от Южна Калифорния, пренесено от вятъра през пустинята. Градчето, което го заобикаляше, изглеждаше изтощено от огромната рана на медната мина до него и от нестихващата въздишка на завода. Димът се носеше по небето като гигантска пародия на знаме.

Табелката върху остъклената входна врата на банката съобщаваше, че работното ѝ време е от десет часа. По моя часовник още нямаше девет. Започваше да става горещо.

Намерих телефонна будка и потърсих в указателя Пол Граймс. Името му не фигурираше, но имаше два адреса и телефонни номера на мисис Пол Граймс, единият домашен, а другият — на „Учебни и художествени помагала Граймс“. Последният се оказа в центъра и съвсем наблизко.

Беше магазинче на малка уличка, претъпкано с книжарски стоки и репродукции на картини и без никакви купувачи. Дългото и тясно мрачно помещение ми напомни на древна пещера със скални рисунки с тази разлика, че модернистичните картини по стените не бяха кой знае колко пълни с живот.

Жената, която изникна от вратата в дъното, приличаше на сестра на Паола. Имаше широки рамене, едри гърди и същия тъмен тен и подчертани скули. Носеше бродирана блуза, мънистен гердан, който потракваше, дълга, богато набрана пола и сандали.

Очите ѝ, черни и блестящи, се открояваха на мургавото лице със строго, изрязани черти. Създаваше впечатление за спотаена сила.

— Какво обичате?

— Познат съм на дъщеря ви. — Казах ѝ името си.

— Разбира се. Мистър Арчър. Паола ми спомена за вас по телефона. Вие сте открили Пол.

— Да. Съжалявам.

— Детектив сте, нали?

— Такава е работата ми.

Отправи ми твърд тъмен поглед.

— И в момента ли работите?

— В моята професия няма почивни дни, мисис Граймс.

— Заподозряна ли съм в нещо?

— Не знам. Има ли в какво?

Тя поклати хубавата си глава.

— Не съм се виждала с Пол повече от година. Разведени сме от дълго време. Когато Паола порасна, нямаше защо да живеем повече заедно. Всичко бе изтляло много отдавна.

Мисис Граймс говореше с пряма емоционална сила, която ме впечатли. Изглежда, усети, че ми казва повече, отколкото е необходимо. Закри с лявата ръка устата си.

Забелязах, че червените ѝ нокти са изгризани дълбоко. Дожаля ми, че я бях уплашил.

— Не смятам, че някой ви подозира в нещо.

— Няма и за какво. Не съм сторила нищо на Пол, освен че се опитах да го направя мъж. Паола може би ще ви каже нещо друго, винаги е била на страната на баща си. Но аз правех всичко каквото мога за Пол, стига да ми позволяваше. Истината е... истината беше, че той не бе роден да живее с жена.

Интимният ѝ живот и спомените за брака май лежаха съвсем близо до повърхността и хладно кипяха зад гладкото ѝ мургаво лице. Спомних си какво ми бе казала Паола и я запитах без заобикалки:

— Хомосексуалист ли беше?

— Бисексуален — рече тя. — Не ми се вярва да е имал нещо с мъже, докато бяхме женени. Но винаги е търсил обществото на млади момчета, включително и на учениците си, когато беше преподавател. Не беше съвсем пропаднал. Обичаше да преподава. — Добави

замислено: — И мен научи на много неща. Най-важното, научи ме да говоря правилно английски. Това промени съдбата ми. Но в живота му нещо не потръгна. Може би аз бях причината. Не успя да се справи с мен. — Размърда се неспокойно. — Винаги казваше, че аз съм виновна да излезе от релси. Може и така да е.

Наведе красивата си глава и стисна юмруци.

— Имам лош характер. Често се нахвърлях върху него в буквалния смисъл. Пол всъщност не беше влюбен в мен. Особено след като се оженихме и престанах да му бъда ученичка.

— А кого обичаше?

Тя се замисли.

— Паола. Истински обичаше Паола, ала тя не видя голяма полза от това. Обичаше и някои от учениците си.

— Това отнася ли се за Ричард Чантри?

Тъмните ѝ очи се заряха в миналото. Кимна почти незабележимо.

— Да, обичаше Ричард Чантри.

— Имаха ли интимни отношения?

— Мисля, че да. Младата, мисис Чантри бе убедена в това. Дори възнамеряваше да се разведе.

— Откъде знаете?

— След като Пол отиде да живее при тях, тя ме посети. Искаше да прекратя връзката им или поне така каза. Сега ми се струва, че по-скоро е смятала да ме използва като свидетел срещу съпруга си в случай, че се стигне до развод. Не ѝ казах нищо.

— Къде се проведе разговорът, мисис Граймс?

— Точно тук, в магазина.

Тропна с крак по пода и тялото ѝ се разлюля. Беше от онези жени, чиято чувственост с годините се преражда в имитация, но все още може да се възпламени, ако бъде предизвикана. Не помръднах от мястото си.

— През коя година се състоя разговорът ви с мисис Чантри?

— Някъде през хиляда деветстотин четиридесет и трета, в началото на лятото. Току-що бяхме отворили магазина. Пол беше получил доста голям заем от Ричард, за да го ремонтира и зареди. Парите бяха нещо като аванс за бъдещи уроци по рисуване, но Ричард така и не ги взе. Двамата с жена му се преместиха в Калифорния преди

края на лятото. — Избухна в кратък, но толкова силен смях, че мънистата ѝ затракаха. — И това ако не беше отчаяно бягство!

— Защо?

— Абсолютно сигурна съм, че идеята е била нейна. Тя го е избутала набързо, направо за една нощ, готова беше на всичко, само и само да измъкне Ричард от щата и от влиянието на мъжа ми. Аз самата се зарадвах, че двойчицата се раздели. — Разпери ръце и повдигна рамене в жест на облекчение, после рязко ги отпусна.

— Но в края на краищата и двамата се озоваха в Санта Тереза — напомних аз. — Чудно ми е защо. И защо бившият ви мъж и Паола отидоха там тази година?

Тя повтори жеста с ръцете и раменете си, но този път, изглежда, в знак, че не може да отговори.

— Не знаех, че отиват там. Не ми казаха. Просто заминаха.

— Смятате ли, че Ричард Чантри има връзка с това?

— Предполагам, че всичко е възможно. Но аз лично отдавна смятам, че Ричард Чантри е мъртъв.

— Убит?

— Може би. Това се случва на хомосексуалисти и бисексуалисти, или какъвто и да е бил той. Някои от тях просто сами си го търсят. В работата си често се сблъсквам с такива. Други пък бягат и се самоубиват. Може би така е постъпил и Ричард Чантри. От друга страна, нищо чудно да е намерил сродна душа и да си живее щастливо някъде в Алжир или Хаити.

Усмихна се студено, но широко и успях да видя, че един от кътниците ѝ липсва. Помислих си, че и физически, и емоционално е малко изхабена.

— А бившият ви съпруг от ония, дето си го търсят, ли беше?

— Може и да е бил. Знаете ли, че три години лежа във федерален затвор? На всичко отгоре вземаше и хероин.

— Казаха ми. Но чух, че е скъсал с този навик.

Тя не отговори на неизречения ми въпрос и аз не настоях. Граймс не беше умрял от хероин или някакъв друг наркотик. Беше пребит до смърт като Уилям Мийд.

— Познавахте ли Уилям, брата на Ричард Чантри? — запитах аз.

— Да. Познавах го покрай майка му Милдред Мийд. Тя беше известен модел по тези места. — Присви очи сякаш си спомни нещо

озадачаващо. — Знаете ли, че и тя отиде в Калифорния?

— Къде в Калифорния?

— В Санта Тереза. Изпрати ми картичка оттам.

— Споменавала ли е за Джак Бимайър? Той живее в Санта Тереза.

Тя свъси черните си вежди.

— Не мисля. Май не споменаваше никакво име.

— Поддържа ли връзки с Бимайър?

— Съмнявам се. Както вероятно знаете, той наследи Милдред от стария Феликс Чантри. Затвори я в къщата в планината и живя с нея дълги години. Но мисля, че скъса с Милдред много преди да се пенсионира. Тя беше доста по-възрастна от Джак Бимайър. Възрастта ѝ дълго не си личеше, но сега я е налегнала. Вижда се ясно от картичката, която ми изпрати.

— Имате ли адреса ѝ?

— Отседнала е в някакъв мотел в Санта Тереза. Писа ми, че търси постоянно жилище.

— В кой мотел?

Замисли се и лицето ѝ стана безизразно.

— Страхувам се, че не помня. Но тъкмо той е сниман на картичката. Ще се опитам да я намеря.

ДВАЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Влезе в канцеларията си в дъното на магазина и се върна, размахвайки пощенска картичка. Представляваше цветна снимка на „Сиеста Вилидж“ — един от новите крайбрежни мотели в Санта Тереза. На гърба с несигурна ръка до името и адреса на Хуанита Граймс в Копър Сити беше написано:

„Скъпа Нита,

Отседнала съм временно тук, докато намеря нещо по-добро. Мъгливото време не ми понася и не се чувствам твърде добре. Калифорнийският климат далеч не е това, за което го представят. Между нас да си остане, търся старчески дом, където временно да се настаня, докато се попривдигна. Не се тревожи, тук имам приятели.

Милдред“

Върнах картичката, на мисис Граймс.

— Милдред май е закъсала — подхвърлих.

Тя поклати глава не толкова в знак на отрицание, колкото като отказ да приеме тази мисъл.

— Възможно е. Не е в стила на Милдред да се оплаква от здравето си. Винаги е била корава душа. Трябва да е над седемдесетте.

— Кога получихте картичката?

— Преди няколко месеца. Писах ѝ в мотела, но не съм получила отговор.

— Знаете ли кои са приятелите ѝ в Санта Тереза?!

— За съжаление не. Милдред никога не говореше за приятелите си. Меко казано, водеше много разнообразен живот. Но накрая възрастта ѝ натежа. — Сведе очи към възвишенията на тялото си. — На младини Милдред имаше големи неприятности. Но и не правеше нищо, за да ги избегне. Винаги е била по-смела от необходимото.

— Бяхте ли близка с Милдред?

— Не повече от всяка друга жена в града. Тя не беше... не е за женска близост. Създадена е да живее с мъже, но не се омъжи.

— И аз така разбрах. Уилям не беше ли незаконороден?

Мисис Граймс кимна.

— Тя имаше голяма любов с Феликс Чантри, човекът, който разработи медната мина. Уилям беше негов син.

— Познавахте ли добре Уилям, мисис Граймс?

— Двамата с Пол го виждахме често. И той беше начеващ художник, преди да постъпи в армията. Пол смяташе, че Уилям има по-голям талант от брат си Ричард. Но не доживя да го развие. Беше убит неизвестно от кого през лятото на четиридесет и трета.

— Същото лято, когато Ричард и жена му са отишли в Калифорния.

— Същото — повтори тя мрачно. — Никога няма да забравя това лято. Милдред пристигна от Тусон, тогава живееше с един художник там и я извикаха в моргата да разпознае трупа на клетия Уилям. След това дойде у дома и остана да спи при мен. Тогава беше здрава и силна, нямаше още четиридесет години, но смъртта на сина ѝ беше ужасен удар за нея. Когато влезе вкъщи, приличаше на старица. Двете седнахме в кухнята и изпихме цяла бутилка уиски. Обикновено Милдред обичаше да бърби, но онази нощ почти не обели дума. Беше напълно смазана. Уилям беше единственото ѝ дете и тя много го обичаше.

— Имаше ли някаква представа кой го е убил?

— Дори и да е имала, не ми каза. Но мисля, че нямаше. Убийството не беше разкрито. Не е разкрито и досега.

— А вие не сте ли мислили по този въпрос, мисис Граймс?

— По едно време ми се струваше, че е едно от безсмислените убийства, каквито стават толкова често. И сега ми се струва така. Бедният Уилям е спрял някоя кола, пълна с негодници, и те вероятно са го убили, за да му вземат парите. — Вглеждаше се настойчиво в лицето ми, сякаш то беше замъглен прозорец. — Виждам, че не ви се вярва.

— Може да е било и така. Но изглежда прекалено лесно. Нищо чудно Уилям да е спрял кола с негодници, но се съмнявам, че не ги е познавал.

— Така ли? — Тя се наклони към мен. Пътят на косата ѝ беше бял и прав като шосе в пустиня. — Смятате, че Уилям е убит от човек, когото е познавал? Защо мислите така?

— Главно поради две неща. Когато говорих с полицията, останах с впечатлението, че знаят повече, отколкото казват, и че може би умишлено или подсъзнателно прикриват някого. Вярно, че това е доста отвлечено предположение. Другото, което си мисля, е още по-отвлечено. Според мен обаче то е по-вероятно. Разследвал съм няколко десетки убийства и често се е случвало няколко от тях да са дело на един и същи човек. В почти всички случаи от този род убийствата са свързани помежду си. Истината е, че колкото повече се задълбочавах в серията от престъпления или в обстоятелствата, в които са замесени познаващи се един друг хора, толкова по-голяма връзка намираш.

Очите ѝ не се откъсваха от лицето ми, имах чувството, че се старае да надникне направо в мозъка ми.

— И вие вярвате, че смъртта на Пол миналата нощ е свързана със смъртта на Уилям Мийд през хиляда деветстотин четиридесет и трета година?

— Да. Поддържам тази теория.

— Каква е връзката?

— Не съм сигурен.

— Смятате, че и двамата са убити от един и същ човек, така ли?
— Въпреки възрастта ѝ, гласът ѝ звучеше като на младо момиче, неспособно да изхвърли от ума си страшна история, чиито край може да го изплаши още повече. — И кой мислите, че е той?

— Не искам да ви подсказвам. Вие май познавате всички заподозрени.

— Нима са повече от един?

— Двама или трима.

— Кои са те?

— Вие ще кажете, мисис Граймс. Интелигентна жена сте. Вероятно познавате всички участници и знаете за тях повече, отколкото аз някога ще науча.

Гърдите ѝ бързо се надигаха и спускаха от учестеното дишане. По някакъв начин я бях развълнувал и разтревожил. Може би чувстваше, че онова, което ще каже или направи, в крайна сметка ще бъде от огромно значение или ще засегне мъртвия ѝ съпруг.

— Името ми ще бъде ли споменато? — попита тя.

— От мен не.

— Добре. Знам нещо, което е известно на много малко хора. Научих го от Милдред Мийд.

— Вечерта, когато изпихте бутилката уиски ли?

— Не. Малко преди това, почти веднага след като синът й Уилям отиде в армията. Трябва да беше през хиляда деветстотин четиридесет и втора. Милдред ми довери, че някакво момиче е забременяло от него и той трябвало да се ожени. Но в действителност беше влюбен в жената на Ричард Чантри. А и тя обичаше Уилям.

— И предполагате, че Ричард е убил Уилям?

— Във всеки случай е имал мотив.

— От думите ви, останах с впечатление, че Ричард Чантри е бил хомосексуалист.

— Бисексуален като мъжа ми. Това не изключва нищо, знам го от собствен опит.

— Допускате ли, че Ричард е убил и мъжа ви?

— Не знам. Може и да го е убил. — Надникна през рамото ми към огряната от слънцето пуста улица. — Изглежда, никой не знае къде е Ричард и е какво се занимава. Както е известно, той изчезна преди двадесет и пет години.

— Къде? Имате ли някаква представа, мисис Граймс?

— Имам. Когато чух, че Пол е убит, нещо ми мина през ума. Зачудих се дали Ричард не се крие някъде в Санта Тереза. И дали Пол не го е видял, та затова устата му е трябвало да бъде затворена. Това са ужасни мисли, но те не ме напускат.

— И мен — признах аз. — А какво мисли дъщеря ви Паола за всичко това? Казахте, че сте говорили по телефона.

Мисис Граймс прехапа долната си устна и отмести поглед.

— За съжаление не знам какво мисли. С Паола не се разбираме. Говорила ли е с вас?

— Малко след убийството. Тогава не беше съвсем на себе си.

— Боя се, че още е в това състояние. Ще бъдете ли така добър да я потърсите, като се върнете в Санта Тереза?

— Смятах да го направя.

— Добре. Ще й занесете ли малко пари от мен? Каза, че е съвсем закъсала.

— С удоволствие. Къде е отседнала?

— В хотел „Монте Кристо“.

— Звучи надуто.

— Името лъже.

— Добре.

Тя взе две двадесетачки и една десетачка от касата и ми ги подаде.

— С това ще плати хотела си поне за няколко дни.

Времето течеше. Върнах се в Югоизточната спестовна банка, която вече бе отворена, и се приближих до бюрото на интелигентна на вид жена. Табелката съобщаваше, че името ѝ е мисис Кончита Алварес. Представих ѝ се.

— Търся една позната на име Милдред Мийд. Разбрах, че сметката ѝ е при вас.

Мисис Алварес ми отправи твърд поглед, който беше почти осезаем. Изглежда, реши, че не съм мошеник, защото кимна с тъмнокосата си глава и рече:

— Да. Така беше. Но тя се премести в Калифорния.

— В Санта Тереза ли? Често говореше, че ще се мести там...

— Е, сега се премести.

— Можете ли да ми дадете адреса на мисис Мийд? Случайно съм на път към Санта Тереза. Мистър Бимайър ме изпраща там с един от самолетите на фирмата.

Мисис Алварес се изправи.

— Ще видя какво мога да направя.

Излезе през някаква врата и се позабави. Върна се с леко разочарован вид.

— Единственият адрес на мис Мийд, с който разполагам, е мотел на име „Сиеста Вилидж“. Но той е отпреди два месеца.

— Там ли изпращате вноските ѝ от изплащането?

— Не. Проверих и това. Наела е пощенска кутия... — Мисис Алварес погледна листчето в ръката си. — Номер сто двадесет и едно.

— В Санта Тереза?

— Да, в централната поща на Санта Тереза.

Отидох до летището и върнах колата. Самолетът на фирмата вече бе с включени двигатели, а Дорис и Фред седяха вътре.

Дорис отпред, зад кабината на пилота, а Фред отзад. Между тях сякаш нямаше нищо общо, може би защото шерифът вардеше на вратата. Като ме видя, му олекна.

— Опасявах се, че няма да успеете. Помислих, че ще се наложи да отида до Калифорния.

— Имахте ли неприятности?

— Не. — Хвърли студен поглед към Фред, който премигна и отмести очи. — Вече не се доверявам на никого под четиридесетте.

— Боя се, че съм достоен за доверието ви.

— Да. Вие приближавате петдесетте, нали? А аз на следващия си рожден ден ще навърша шестдесет. Смятах, че това никога няма да се случи, а сега мисля за пенсия. Светът се мени, знаете ли?

Но не достатъчно бързо, помислих си аз. Все още си беше свят, в който парите купуваха думи или мълчание.

ДВАЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Самолетът се издигна по плавна полегатата линия. Денят беше ясен. Отляво се простираше безкрайната суха савана на Мексико. Отдясно виждах петхилядника, възправящ се над Тусон. С придвижването ни на запад той постепенно отплува назад като подвижна пирамида.

Фред беше извърнал глава встрани, очите му бяха приковани в гледката под нас. И момичето на мястото зад пилота изглеждаше унесено и отдалечено. В отдалечаващия се зад нас хоризонт, се издигаше висока планина.

Фред гледаше планините отпред, сякаш бяха стени на затвор, в който щяха да го осъдят да лежи. Обърна се към мен:

— Какво смятате, че ще ми направят?

— Не знам. Зависи от две неща. Дали ще намерим картината и дали ще се решиш да признаеш всичко докрай.

— Снощи ви казах всичко.

— Мисля по този въпрос и се чудя така ли е. Струва ми се, че пропусна някои съществени факти.

— Това си е ваше мнение.

— Не е ли и твое?

Отново извърна глава и се загледа надолу към огрения от слънце свят, в който бе избягал за ден-два. Изглежда се връщаше обратно в миналото. Планинските склонове се мерзелееха отпред и самолетът забръмча по-силно в усилието си да ги прехвърли.

— Защо се интересуваш толкова много от Милдред Мийд? — запитах го аз.

— Ей така. Не се интересувам от нея. Не знаех дори коя е до вчера, когато мистър Лашман ми каза.

— И не знаеш, че Милдред преди няколко месеца се е преместила в Санта Тереза?

Обърна се към мен. Имаше очебийна нужда от бръснар и това го правеше по-възрастен, и в същото време по-плах. Но изглеждаше

истински объркан.

— Разбира се, че не. Какво прави там?

— Очевидно търси къде да живее. Тя е болна стара жена.

— Не знаех това. Не знаех нищо за нея.

— Тогава защо толкова се интересува от картината на Бимайър?

Поклати глава.

— Не мога точно да ви обясня. Творбите на Чантри винаги са ме очаровали. Не е престъпление да се интересуваш от картини.

— Престъпление е само да ги крадеш, Фред.

— Но аз не съм смятал да я крада. Просто я взех за една вечер. Щях да я върна на следващия ден.

Дорис се бе обърнала към нас. Стоеше на колене върху седалката и ни наблюдаваше над облегалката.

— Това е вярно — обади се тя. — Фред ми каза, че е взел картината. Нямах да го направя, ако смяташе да я краде, нали?

Освен ако не е смятал да открадне и теб, помислих си аз и казах:

— На пръв поглед е така. Но почти всичко придобива смисъл, когато се задълбочиш достатъчно.

Хвърли ми продължителен, хладен, преценяващ поглед.

— Наистина ли вярвате, че всичко има някакъв смисъл?

— Поне работя на този принцип.

Повдигна очи в ехидна молитва и се усмихна. За първи път я виждах да се усмихва.

— Имате ли нещо против да седна малко до Фред? — запита тя.

Срамежлива усмивка надникна изпод гъстите му мустаци. Той се изчерви от удоволствие.

— Нямам нищо против, мис Бимайър — отвърнах аз.

Размених мястото си с нея и се престорих, че спя. Разговорът им бе продължителен и тих, твърде тих, за да го чуя през бученето на двигателя. Накрая наистина заспах.

Когато се събудих, завивахме над морето към летището на Санта Тереза. Приземихме се с мек тласък и се отправихме към малката летищна сграда.

На вратата чакаше Джак Бимайър. Когато заслизахме по стълбичката, жена му се втурна покрай него и пое Дорис в ръцете си.

— О, мамо! — възкликна смутено момичето.

— Толкова се радвам, че си добре.

Погледна ме през рамото на майка си като затворник, надничаш над стена.

Бимайър взе да говори на Фред. Сетне закрещя. Обвиняваше го в изнасилване и други престъпления. Каза, че ще го тикне зад решетките до края на живота му.

Очите на Фред се навлажниха. Още малко и щеше да се заплаче. Захапа мустаците с долните си зъби. От сградата на летището излизаха хора и се спираха да гледат и да слушат на разстояние.

Опасявах се да не се случи и нещо по-лошо. Бимайър можеше да се самонавие и да налети на Фред или да го уплаши дотолкова, че младежът да му посегне.

Улових под ръка Фред и то преведох през сградата до паркинга. Преди да го измъкна оттам, приближи полицейска кола. От нея излязоха двама полицаи и арестуваха Фред.

Семейство Бимайър излезе точно когато го отвеждаха. Сякаш за да пародира ареста на Фред, Бимайър хвана дъщеря си за лакътя и я набута на предната седалка на мерцедеса. Заповяда на жена си да се качи. Тя отказа с жестове и той замина.

Рут Бимайър остана сама на паркинга, вцепенена от възмущение и пребледняла от яд. В първия момент сякаш не ме позна.

— Добре ли сте, мисис Бимайър?

— Да, разбира се. Но мъжът ми май замина без мен. — Усмихна се яростно. — Как мислите, че трябва да постъпя?

— Зависи какво искате да направите.

— Но аз никога не правя това, което искам — каза тя. — Никой никога не прави това, което иска.

Зачудих се какво ли всъщност иска да направи Рут Бимайър и й отворих дясната врата на колата си.

— Ще ви закарам къщи.

— Не искам да се прибирам — заяви тя, но влезе в колата.

Положението наистина беше особено. Съпрузите Бимайър въпреки всичките си изявления и усилия май наистина не искаха дъщеря си. Нито знаеха как да се отнасят с нея, нито какво да предприемат относно Фред. Аз също не знаех, освен ако не сътворяхме друг свят за хората, които не се вместили в този.

Затворих вратата на Рут Бимайър, заобиколих колата и седнах зад волана. Въздухът вътре бе нажежен и тежък — колата бе стояла цял ден на паркинга. Отворих прозореца до себе си.

Намирахме се на голо и изоставено късче земя, притиснато между летището и пътя, и осеяно с празни коли. Синьото море намигаше и се бръчкаше в далечината...

Мисис Бимайър отбеляза, сякаш бе на среща със скучен кавалер:

— Живеем в странен свят.

— Винаги си е бил такъв.

— Преди не мислех така. Не знам какво ще стане с Дорис. Не може да живее с нас, а не умее да се справя и сама. Не знам бива ли я за нещо изобщо.

— А вие какво правихте, когато бяхте като нея?

— Омъжих се за Джак. Може и да не се окаже най-добрият възможен избор, но все пак живяхме някак си. — Говореше, сякаш животът ѝ е свършил. — Надявах се, че Дорис ще си намери добра партия за женитба.

— Тя има Фред.

— Той е неподходящ — отсече жената студено.

— Поне ѝ е приятел.

Вдигна глава, сякаш бе учудена, че някой може да се сприятели с дъщеря ѝ.

— Откъде знаете?

— Говорил съм с него. Виждал съм ги заедно.

— Той просто я използва.

— Не вярвам. Но в едно съм сигурен, Фред не е взел картината ви, за да я продава или да печели пари. Без съмнение почти е откачил на тая тема, но то е друг въпрос. Искал е с нейна помощ да реши загадката на Чантри.

Хвърли ми остър въпросителен поглед.

— Нима вярвате в това?

— Да, вярвам. Той може да е емоционално лабилен. Нищо чудно за човек от такова семейство. Но не е нито обикновен, нито необикновен крадец.

— И какво е станало с картината?

— Оставил я в музея и тя изчезнала оттам.

— Откъде знаете?

— Той ми каза.

— И вие му вярвате?

— Не докрай. Не знам какво е станало с картината. Но се съмнявам, че и Фред знае. Все пак съм сигурен, че мястото му не е в затвора.

Тя вдигна глава.

— Там ли го закараха?

— Да. А ако вие искате, можете да го измъкнете.

— Защо трябва да го правя?

— Защото, доколкото знам, той е единственият приятел на дъщеря ви. А ми се струва, че тя е точно толкова отчаяна, колкото и Фред, ако не и повече.

Огледа паркинга и заобикалящия го монотонен пейзаж. Кулите на университета се мержелееха на хоризонта, отвъд блатото на прилива.

— Но от какво е толкова отчаяна Дорис? — продума тя. — Дали сме й всичко. Ами че когато аз бях на нейната възраст, ходех на курсове за секретарки и работех по половин ден. Даже ми харесваше — добави тя с носталгия и известна изненада. — Всъщност това беше най-щастливото време в живота ми.

— Но не и най-щастливото за Дорис.

Отдръпна се от вратата и се извърна към мен.

— Не ви разбирам. Вие сте особен човек. Мислех, че детективите гонят крадци и ги пращат зад решетките.

— Нали точно това сторих.

— Но сега искате да сторите обратното. Защо?

— Обясних ви вече. Фред Джонсън не е крадец, независимо от всичко, което е извършил. Той е приятел на дъщеря ви и тя има нужда от него.

Жената извърна лице и наведе глава. Русата ѝ коса се разпиля и шията ѝ се оголи някак уязвима на вид.

— Джак ще ме убие, ако се намеся.

— Ако казвате това буквално, може би Джак е човекът, чието място е в затвора.

Изглежда ме стреснато, но постепенно погледът ѝ се смекчи и стана по-искрен и човечен.

— Ще ви кажа какво ще направя. Ще отнеса въпроса до адвокатата си.

— Как се казва той?

— Рой Лакнър.

— С криминални дела ли се занимава?

— Има обща практика. Известно време е работил като назначаван от съда защитник.

— Той и на съпруга ви ли е адвокат?

Тя се поколеба, плъзна поглед по лицето ми и го отмести.

— Не. Не е. Отидох при него да разбере в какво положение ще се окажа, ако се разведе с Джак. Поговорихме и за Дорис.

— Кога беше това?

— Вчера следобед. Не трябваше да ви казвам тези неща.

— Мисля, че трябваше.

— Надявам се — рече тя. — Надявам се също, че сте дискретен.

— Старая се да бъда такъв.

Потеглихме към кантората на Лакнър в центъра и по пътя ѝ разправих каквото знаех за Фред. Като обобщение добавих:

— Той може както да пропадне, така и да се оправи.

Това се отнасяше и за Дорис, но не сметнах за необходимо да ѝ го казвам.

Кантората на Лакнър се оказа ремонтирана дървена едноетажна къща в горния край на бедняшките квартали в центъра. Адвокатът излезе на входната врата да ни посрещне — беше синеок млад мъж с руса брада и гладка дълга коса, която стигаше почти до раменете му. Видът му беше приветлив, а ръкостискането — здраво.

Искаше ми се да вляза и да поговоря с него, но Рут Бимайър ясно даде да се разбере, че няма да ѝ бъде приятно. Отношението ѝ беше собственическо и твърдо, и мимоходом се почудих дали между младия мъж и зрялата жена не се е породило някакво влечение.

Оставих ѝ името на мотела си. След това се запътих към крайбрежието да предам на Паола петдесетте долара от майка ѝ.

ДВАЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

„Монте Кристо“ се оказа триетажен хотел, някогашна частна резиденция. Сега имаше обява „Специална отстъпка за съботните и неделните посетители“. Някои от въпросните посетители пиеха бира от консервени кутии във фоайето и хвърляха ези-тура да видят кой ще я плати. Служителят на рецепцията бе дребно човече с кукленско лице и неспокоен поглед, който се изпълни с тревога при вида ми. Стори ми се, че се мъчи да отгатне дали не съм ченге. Не му разясних нищо по въпроса. Понякога не го разяснявах дори и пред себе си. Запитах го в стаята си ли е Паола Граймс. Той ме изгледа озадачено.

— Мургаво момиче с дълга черна коса. Хубава фигура.

— А, да. Стая триста и дванадесет. — Обърна се и огледа таблото с ключовете. — Няма я.

Не си направих труда да го питам кога да очаквам Паола да се върне. Едва ли знаеше. Задържах петдесетте долара в портфейла си и запомних номера на стаята ѝ. Преди да напусна хотела, надникнах в бара, който приличаше на праисторическа развалина. Всички момичета вътре бяха руси. Вън на плажа имаше много жени с дълги черни коси, но никоя от тях не беше Паола.

Отидох с колата до редакцията на вестника и я оставих отпред до тротоара. Бети седеше пред пишещата си машина в репортерската стая. Ръцете ѝ лежаха неподвижни върху клавишите. Под очите ѝ личаха леки сини кръгове, на устните ѝ нямаше червило. Изглеждаше обезсърчена и не успя да се покаже зарадвана от появата ми.

— Бети, какво се е случило?

— Нямам никакъв напредък по въпроса за Милдред Мийд. Не мога да открия нищо.

— Защо не поговориш лично с нея?

Тя сбърчи лицето си, сякаш се канех да я зашлевя.

— Не е смешно.

— Че аз не се шегувам. Милдред Мийд има пощенска кутия номер сто и двадесет и едно в централната поща на Санта Тереза. Ако

не можеш да я откриеш чрез нея, вероятно ще я намериш в някой от тукашните старчески домове.

— Болна ли е?

— Болна и стара.

Очите на Бети, цялото ѝ лице се промениха и смекчиха.

— За бога, какво прави тук, в Санта Тереза?

— Питай нея. А когато ти каже, ти ще го съобщиш на мен.

— Но аз не знам в кой старчески дом е.

— Обади се във всички.

— А защо не се обадиш ти?

— Искам да поговоря с капитан Макендрик. Освен това, ти можеш да свършиш тази работа по-добре. Познаваш хората в града и те те познават. Ако я откриеш, внимавай в приказките си, за да не я уплашиш. На твое място не бих споменал, че работиш във вестник.

— Но какво да кажа?

— Колкото можеш по-малко. Щети се обадя.

Подкарах колата през центъра на града към полицейския участък. Беше продълговата измазана постройка, която се мъдреше като мрачен саркофаг по средата на асфалтиран паркинг. Минах покрай въоръжена униформена жена полицаи на пост и влязох в кабинета на Макендрик. Помещението беше тясно и потискащо. Стените бяха покрити с рафтове, отрупани с папки, имаше бюро и три стола, на единия от които седеше Макендрик. Малкият прозорец бе препречен с решетка.

Макендрик бе забил нос в някакъв напечатан лист на бюрото пред него. Не бързаше да вдигне поглед. Зачудих се дали с това не иска да ми внуши, че е по-важен от мен, но все пак не чак толкова. Накрая царствено ме удостои с вниманието си.

— Мистър Арчър? Мислех, че сте напуснали града завинаги.

— Ходих в Аризона да прибера момичето на Бимайър. Баща му ни уреди да се върнем с един от самолетите на компанията.

Макендрик беше впечатлен и леко смаян, точно както очаквах. Потърка с ръка сбръчканото си лице отстрани, сякаш да се увери в собствената си солидност.

— Разбира се — каза той, — вие работите за Бимайърови, нали?

— Да.

— Той проявява ли някакъв особен интерес към убийството на Граймс?

— Купил е от Граймс една картина. Въпросът е дали е фалшификат, или е истински Чантри.

— Щом Граймс има нещо общо с нея, вероятно е фалшификат. Тя ли е открадната?

— Всъщност не е открадната — заявих аз, — поне първия, път не е. Фред Джонсън я е взел да я проучи в музея. Някой я е откраднал оттам.

— Това версия на Джонсън ли е?

— Да, и аз му вярвам. — Но дори в моите уши историята прозвуча неубедително.

— А аз не. И Бимайър също. Току-що говорих с него по телефона. — Макендрик се усмихна с хладно удовлетворение. Беше отбелязал точка в своя полза в безкрайната игра на власт, която усложняваше живота му. — Ако искате да продължите работата си за Бимайър, добре е да обсъдите с него някои от тези дребни подробности.

— Бимайър не е единственият ми източник. Говорих надълго и нашироко с Фред Джонсън и той не ми се стори престъпен тип.

— Почти всички са такива — отрязва Макендрик. — Само търсят удобен случай. А Фред Джонсън го е имал. Номерът не е лош да продадат фалшив Чантри, а след това да го откраднат, преди фалшификацията да бъде открита.

— Обмислих тази възможност, но се съмнявам да е било така. Фред Джонсън не е способен да планира и да проведе подобна акция, а Пол Граймс е мъртъв.

Макендрик се наклони напред. Лявата му длан и десният му юмрук образуваха топка, на която той положи брадичката си.

— Може да има и други участници. Това е почти сигурно. Вероятно става дума за организирана мрежа от извратени типове и наркомани, специализирани в кражби на произведения на изкуството. — Разтвори ръце и ги размаха пред лицето си, явно за да изобрази дивотията на света. — Знаете ли, че Граймс е бил сбъркан?

— Да. Жена му ми каза тази сутрин.

Очите на капитана се разшириха от удивление.

— Нима е имал жена?

— Да. От нея научих, че са се разделили преди година. Собственичка е на магазин за произведения на изкуството в Копър Сити. Запазила е името на мъжа си.

Макендрик си записа нещо с молив в тефтер с жълти листа.

— Фред Джонсън също ли е обратен?

— Съмнявам се. Има приятелка.

— Че нали оня Граймс имал дори съпруга.

— Вярно, Фред би могъл да е бисексуален. Но аз прекарах с него доста време и не забелязах никакви признаци за подобно нещо. Дори и такъв да е, това не значи, че е крадец.

— Той е задигнал картината.

— Взел я е със съгласието и разрешението на дъщерята на собственика. Фред е начеващ експерт по история на изкуството. Искал е да провери възрастта и автентичността на картината.

— Сега, естествено, така ще твърди.

— Аз му вярвам. Честно казано, не смятам, че мястото му е в затвора.

Дланта и юмрукът на Макендрик се срещнаха отново като машинни части.

— Плаща ли ви Фред Джонсън, че говорите така?

— Плаща ми Бимайър да намеря картината му. Фред Джонсън заяви, че картината не е у него. Мисля, че е крайно време да я потърсим другаде. Всъщност аз правя точно това, макар и повече или по-малко случайно.

Макендрик чакаше. Разказах му какво съм научил за младежките години на Пол Граймс в Аризона и за връзката му с Ричард Чантри. Казах му и за смъртта на Уилям, незаконния син на Милдред Мийд, и за прибързаното заминаване на Ричард Чантри от Аризона през лятото на хиляда деветстотин четиридесет и трета година.

Макендрик взе молива и започна да чертае свързани един с друг квадрати върху жълтата хартия. Заприлича на шахматна дъска, на която са изобразени секторите на града или на ума му.

— Това е ново за мен — призна той накрая. — Сигурен ли сте, че информацията ви е достоверна?

— По-голямата част узнах от шерифа, който е разследвал убийството на Уилям Мийд. Ако искате, можете да говорите с него.

— Ще говоря. Бях в армията, когато Чантри е дошъл тук и е купил къщата на брега на океана. През хиляда деветстотин четиридесет и пета година се уволних и постъпих в полицията. Бях един от малцината, които го познаваха лично. — Макендрик говореше тъй, сякаш собственият му опит и историята на града бяха синоними. — Няколко години патрулирах по плажа пред къщата му, докато стана сержант. Така се запознах с мистър Чантри. Той много държеше на сигурността. Непрекъснато се оплакваше, че всякакви хора се мотаят около дома му. Знаете, че плажът и океанът винаги са привличали хора, живеещи извън града.

— Беше ли нервен?

— Според мен, да. Във всеки случай беше необщителен. Никога не съм чул да е дал прием или дори да е поканил приятели в дома си. Доколкото знам, нямаше приятели. Стоеше затворен в къщата си заедно с жена си и с един човек на име Рико, който им готвеше. Работеше, не се занимаваше с нищо друго. Понякога рисуваше по цяла нощ и когато патрулирах нощна смяна, виждах осветените прозорци на къщата. — Макендрик вдигна очи, които се бяха изпразнили от настоящето, но изведнъж отново се изпълниха с него и станаха тревожни. — Сигурен ли сте, че мистър Чантри е бил сбъркан? Не познавам друг, който да е залягал така над работата си.

Не му споменах за Леонардо от страх да не отклоня разговора.

— Почти сигурен съм. Можете да поразпитате наоколо.

— Не, в този град не мога. Чантри е гордостта на Санта Тереза. Изчезна преди двадесет и пет години и все още е най-изтъкнатият ни гражданин. А и вие внимавайте какво говорите за него.

— Това заплаха ли е?

— Предупреждение. Правя ви услуга. Мисис Чантри може да ви съди и не си правете илюзии, че няма да го стори. Дотолкова е завзела местния вестник, че ѝ позволяват да го чете предварително, когато пишат за мъжа ѝ. Особено щом се споменава за изчезването му, трябва да се пипа много деликатно.

— Какво смятате, че е станало с него, капитане? Аз ви казах каквото знам.

— И аз го оценявам. Ако е бил сбъркан, както твърдите вие, ето ви директния отговор на вашия въпрос. Живял е с жена си седем години и не е издържал повече. Забелязал съм, че това е често срещано

при хомосексуалистите. Животът им се движи на цикли, те просто не могат да поддържат постоянен курс. А и техният курс си е по-тежък от нашия.

Макендрик успя да ме изненада. В края на краищата в гранита имало жилка на търпимост.

— Това официалното становище ли е, капитане? Че Чантри е заминал по собствено желание? Никакво убийство. Никакво самоубийство. Никакво изнудване.

Макендрик пое дълбоко дъх през запушения си нос и го изпусна през устата.

— Няма дори да се опитвам да ви обяснявам колко пъти са ме питали за това. Стана любимият ми въпрос — изрече той с ирония. — И винаги давам един и същ отговор. Никога не сме намирали улики, че Чантри е бил убит или принуден да се махне. Доколкото можахме да установим фактите, Чантри е заминал, защото е искал да започне нов живот. И това, което ми казахте за сексуалните му предпочитания, само го потвърждава.

— Предполагам, че прощалното му писмо е било щателно проучено.

— По всички възможни начини. Почерк, отпечатащи от пръсти, източник на хартията, всичко. И почеркът, и отпечатащите, и хартията бяха на Чантри. Нямаме улики, че писмото е било написано по принуда. И през изминалите двадесет и пет години не се появиха никакви нови улики. От самото начало проявих особен интерес към случая, защото познавах Чантри, и можете напълно да ми вярвате. По някаква причина той се е отвратил и уморил от живота си в Санта Тереза, и се е махнал.

— А сега може да се е появил пак, капитане. Фред Джонсън, изглежда, смята, че откраднатата картина е от Чантри и че е сравнително нова.

Макендрик направи нетърпелив жест с лявата си ръка.

— Нужно ми е по-солидно мнение от това на Фред Джонсън. И не вярвам, че картината е открадната от музея. Смятам, че я е скрил някъде. Ако е истински Чантри, струва доста пари. А в случай, че не го знаете, семейството на Фред Джонсън е в бедствено финансово положение. Баща му е неизлечим алкохолик, който не работи от години, майка му е уволнена от болницата, заподозряна е в кражба на

наркотици. И независимо дали я е изгубил, продал или дал някъде, Фред е отговорен за изчезването на картината.

— Не е, докато това не се докаже.

— Не ми излизайте с този номер, Арчър. Да не сте адвокат?

— Не съм.

— Тогава престанете да се правите на такъв. Фред е там, където му е мястото. А вие не сте. Имам среща с помощник-следователя.

Поблагодарих без ирония на Макендрик за търпението му. Беше ми казал много неща, които исках да науча.

На излизане от участъка срещнах приятеля си Първис, който влизаше. Младият помощник-следовател имаше интелигентния ентузиазирани вид на всеотдаен обществен служител, който е на път да види снимката си във вестниците. Като мина покрай мен, дори не забави крачка.

Зачаках го до служебното му комби. Полицейски коли пристигаха и потегляха. По небето прелетяха скорци като чуруликащ облак, последван от първата сянка на ранната привечер. Тревожих се за това, което можеше да се случи на Фред в затвора, и съжалявах, че нямам възможност да го измъкна.

Най-сетне Първис излезе от участъка. Вървеше по-бавно, с известна тежка самоувереност.

— Какво ново? — казах аз.

— Помниш ли трупа, който ти показах снощи в моргата?

— Трудно ще го забравя. Художникът Джейкъб Уитмор.

Първис кимна.

— В крайна сметка се оказа, че не се е удавил в океана. Днес следобед направихме много внимателна аутопсия. Уитмор е удавен в сладка вода.

— Значи ли това, че е убит?

— Вероятно. Макендрик май смята така. Удавен в нечия вана и сетне изхвърлен в океана.

ДВАЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

Отидох в Сикамор Пойнт и почуках на вратата на къщичката на Джейкъб Уитмор. Отвори ми приятелката му. Ниското слънце докосна лицето ѝ с розов отблясък и я накара да присвие очи. Не даде вид, че ме е познала. Наложих се да ѝ припомня кой съм.

— Бях тук по-миналата вечер. Купих от вас няколко картини на Джейк.

Тя засенчи очи и ме загледа. Лицето ѝ беше бледо и нефокусирано. Русата ѝ коса не беше сресана и се развяваше от вечерния бриз, който връхлиташе от клисурата.

— Картините в ред ли са? — запита тя.

— Да.

— Ако искате, имам още.

— Ще обсъдим този въпрос.

Пусна ме в хола. Нищо в него не се бе променило съществено, като се изключи това, че беше потънал в още по-пълен хаос. Един стол лежеше преобърнат. По пода се търкаляха бутилки, а на масата — остатъци от храна.

Тя седна край масата. Вдигнах падналия стол и седнах срещу нея.

— Говорихте ли днес следобед със следователя?

Поклати глава.

— С никого не съм говорила, поне не си спомням такова нещо. Моля ви, извинете ме за състоянието на стаята. Снощи пих прекалено много бяло вино и сигурно съм бесняла. Струваше ми се... струва ми се толкова несправедливо, че Джейк се удави. — Помълча известно време и добави: — Вчера ми искаха разрешение за аутопсия.

— Днес са я направили. Джейк се е удавил в сладка вода...

Тя отново поклати изрусената си глава.

— Не. Грешите. Удавил се е в океана.

— Трупът му е бил открит в океана, но водата, в която е умрял, е била сладка. Можете да вярвате на следователя.

Погледна ме мрачно изпод спуснатите си клепачи.

— Не разбирам. Значи ли това, че се е удавил в някой поток и тялото му е било изхвърлено от него в океана?

— Не е много вероятно. Потоците са плитки през лятото. По всичко личи, че е бил удавен във вана или в басейн и извършителят е хвърлил трупа му в океана.

— Не го вярвам. — Огледа стаята, сякаш убиецът се спотайваше зад мебелите. — Кой би сторил това на Джейк?

— Вие трябва да ми кажете, мисис Уитмор.

Поклати глава.

— Не бяхме женени. Казвам се Джеси Гейбъл.

При произнасянето на името си се просълзи. Премигна и сълзите се затъркаляха по бузите ѝ. — Кажете ми, че Джейк е убит, така ли?

— Да.

— Не разбирам. Никога никому не е причинил злина. Освен на мен. Но аз му простих.

— Убитите обикновено не заслужават съдбата си.

— Та той нямаше нищо, което да си струва да се открадне.

— Може и да е имал. Пол Граймс не купи ли някои от картините му?

— Вярно, купи — кимна тя. — Но той всъщност не се интересуваше от картините. Бях в тази стая, когато Граймс разговаряше с Джейк. Мъчеше се да измъкне някакви сведения от него и купи картините му, за да му развърже езика.

— За какво?

— За другата картина. Онази, която Джейк му беше продал предишния ден на базара за картини на плажа.

— Джейк задоволи ли любопитството му?

— Не знам. Излязоха вън да говорят за това. Не искаха да чуя какво си приказват.

Извадих снимката на откраднатата картина на Бимайърови и ѝ я показах на светлината от прозореца.

— Това ли е картината, която Джейк беше продал на Граймс предния ден?

Тя взе снимката и кимна.

— Със сигурност прилича на нея. Картината е наистина хубава и Джейк взе доста пари. Не ми каза колко, но трябва да са били поне

неколкостотин долара.

— А Граймс вероятно я е продал за няколко хиляди.

— Възможно ли е?

— Не се шегувам, Джеси. Картината е открадната от хората, които са я купили. Те ме наеха да я намеря.

Тя изправи гръб и кръстоса крака.

— Не мислите, че съм я откраднала аз, нали?

— Не. Съмнявам се, че сте способна на това.

— Не съм — рече твърдо тя. — Никога нищо не съм крала.

Освен Джейк от жена му.

— Това не е углавно престъпление.

— Не знам. Наказана съм, сякаш е тъкмо такава. И Джейк беше наказан.

— Всички умират, Джеси.

— Надявам се това скоро да ме сполети.

Изчаках.

— Но преди да умрете — казах ѝ, — искам да направите на Джейк една услуга.

— Как бих могла? Вече е мъртъв.

— Можете да ми помогнете да намеря човека или хората, които са го убили. — Взех снимката от безжизнените ѝ ръце. — Смятам, че е убит заради нея.

— Но защо?

— Защото е знаел или се е досещал кой я е нарисувал. Разбирате, че всичко това са догадки. Не знам със сигурност дали е така. Но смятам, че съм на прав път. Картината е свързващото звено между двамата убити мъже — Джейк и Пол Граймс.

Докато говорех, се сетих, че е убит и трети човек — Уилям Мийд, чиито труп е бил открит в пустинята на Аризона през хиляда деветстотин четиридесет и трета година и чиято майка беше нарисувана на картината. Фактите, които се сглобяваха в ума ми, ме накараха да почувствам нещо като подземен тласък, като трус при земетресение, който набира сила. Дишането ми се ускори, главата ми бучеше. Облегнах се на мръсната маса.

— Джеси, имате ли някаква представа откъде Джейк е намерил картината?

— Купи я.

— Колко плати за нея?

— Най-малко петдесет долара, може и повече. Не поиска да ми каже колко повече. Взе петдесетте долара, които пазех за краен случай, евентуално за да си платим наема. Казах му, че е луд да плаща пари в брой за картината и че е трябвало да му я дадат на доверие. Но той отвърна, че сега му е паднало да спечели нещо. И предполагам, че е успял.

— Видяхте ли човека, от когото я е купил?

— Не, но е била жена. Изпусна се.

— Колко годишна?

Джеси простря ръце, сякаш проверяваше дали вали.

— Джейк всъщност не ми обясни. Каза, че била възрастна жена, но това нищо не значи. Може да е била и седемнадесетгодишна, а той да ме е излъгал, че е възрастна. Знаеше, че го ревнувам от разни момиченца. И то не без основание.

Очите ѝ се насълзиха. Не разбрах дали от яд или от мъка. Чувствата ѝ се колебаеха в тези граници. Моите също. Бях се уморил да разпитвам вдовиците на убити мъже. Все пак имах да ѝ задам още един въпрос.

— Жената ли донесе картината тук?

— Не. Не съм я виждала. Занесла картината в събота на плажа. През последните години Джейк припечелваше по нещо чрез препродажба на картини на съботния базар. Там е купил картината.

— Кога стана това?

Не бързаше да отговори, може би си припомняше поредица от минали дни, които по нищо не се различаваха — слънце и море, вино и наркотици, бедност и тъга.

— Трябва да беше преди около два месеца. Поне тогава ми прибра спестяванията. А когато продаде картината на Пол Граймс, не ми ги върна. Задържа всичко у себе си. Явно не искаше да разбере колко пари е взел. Но оттогава живеем от тях. — Огледа стаята. — Ако това може да се нарече живот.

Извадих от портфейла си една двадесетачка и я пуснах на масата. Тя погледна навъсено парите, а после мен.

— За какво е това?

— За информацията.

— Не можах да ви кажа много нещо. Джейк беше потаен в сделките си. Но май мислеше, че е попаднал на нещо голямо.

— И аз мисля така, поне се е мъчил да се добере до него. Искате ли да опитате да ми съберете още сведения?

— Какви?

— Откъде е дошла картината. — Показах ѝ отново портрета на Милдред Мийд. — От кого я е купил Джейк. Всичко свързано с нея.

— Мога ли да задържа снимката?

— Не. Нямам друга. Ще трябва да я описвате.

— На кого?

— На търговците от съботния базар. Познавате ги, нали?

— Повечето от тях.

— Добре. Ако научите нещо полезно, ще ви дам още двадесет. Ако можете да ми съобщите името или адреса на жената, която е продала картината на Джейк, ще ви дам сто долара.

— Няма да ми се отразят зле. — Погледна ме, сякаш не се надяваше да ги види в този живот. — С Джейк имахме лош късмет. Не му вървеше, откакто заживя с мен. — Гласът ѝ бе рязък. — Бих искала аз да съм умряла вместо него.

— Не го искайте — казах аз. — Всички ще умрем достатъчно бързо.

— За мен това не важи.

— Изчакайте малко. Животът ви ще потече отново. Вие сте млада жена, Джеси.

— Чувствам се стара като света.

Навън слънцето току-що беше залязло. Залезът са простираше над морето като огромен пожар, който разпалваше дори водата.

ДВАЙСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Когато стигнах в центъра на града, червеното небе бе започнало да потъмнява. Магазините бяха ярко осветени, но безлюдни. Паркирах близо до редакцията и се качих по стълбите в репортерската стая. Там нямаше никой. От вестибюла зад мен се обади дрезгав и нерешителен женски глас?

— Какво мога да направя за вас, сър?

— Много неща. Търся Бети.

Беше дребна прошарена жена с очила със силен диоптър, които уголемяваха очите ѝ. Вглеждаше се в мен с приветливо любопитство.

— Сигурно сте мистър Арчър.

Потвърдих. Жената се представи като мисис Фей Брайтън, библиотекарка в редакцията.

— Бети Джо ме помоли да ви предам едно съобщение. Каза, че ще се върне тук най-късно до седем и половина. — Погледна малкия златен часовник на китката си, като го приближи до очите. — Вече е почти толкова. Няма да чакате дълго.

Мисис Брайтън се върна зад гишето в стаята, която приютяваше картотеките ѝ. Чаках половин час, като се вслушвах във вечерните звуци на опустяващия град. Сетне почуках на вратата ѝ.

— Бети може да ме е забравила и да се е прибрала вкъщи. Знаете ли къде живее?

— Всъщност не. След като се разведе, не знам. Но ще ви помогна с удоволствие.

Отвори указателя и ми преписа на листче адреса и телефона на Бети: „Сибри, Апартаментс № 8, телефон 967-9152“. След това извади иззад гишето телефон. Очите ѝ не се отместиха от лицето ми, докато набирах номера и слушах. Телефонът на Бети иззвъня дванадесет пъти, преди да затворя.

— Каза ли ви къде отива?

— Не, но преди това проведе много телефонни разговори, някои от тях от този апарат, и без да искам ги чух. Бети се обаждаше в

различни старчески домове в града, търсеше някаква своя роднина. Или поне така каза.

— Спомена ли името ѝ?

— Май беше Милдред Мийд. Дори съм сигурна. Мисля, че я намери. Изхвъркна оттук със светнали очи — млада, амбициозна журналистка на път към сензационен репортаж. — Въздъхна. — Аз самата бях такава.

— Каза ли накъде отива?

— Не е типично за Бети Джо. — Жената се усмихна с проницателно задоволство. — Когато работи нещо, забравя и най-добрите си приятели. Но вие сигурно го знаете, щом сте ѝ приятел.

Неизреченият въпрос увисна във въздуха.

— Да — рекох аз. — Приятел съм ѝ. Кога излезе оттук?

— Преди повече от два часа. — Погледна часовника си. — Мисля, че в пет и половина.

— С кола ли?

— Не разбрах. А и не спомена къде отива.

— Къде вечеря обикновено?

— На различни места. Понякога я виждам в „Тий Кетъл“. Сравнително добро кафене надолу по улицата. — Мисис Брайтън посочи с палец по посока на морето.

— Ако се върне тук, ще ѝ предадете ли нещо от мен?

— С удоволствие, но няма да стоя дълго. Не съм яла цял ден и всъщност чаках само вас, за да ви предам съобщението на Бети. Ако искате, напишете ѝ бележка, ще я оставя на бюрото ѝ.

Подаде ми през гишето топ бели листчета и аз написах: „Съжалявам, че се разминахме. Ще ти се обадя по-късно. Довечера съм в мотела“.

Подписах бележката „Лу“. След моментна нерешителност добавих над името си „С обич“. Сгънах я и я подадох на мисис Брайтън, която я занесе в репортерската стая.

Когато се върна, ми хвърли леко смутен и замислен поглед, който ме накара да се зачудя дали не е прочела бележката. Внезапно ме обзе хладен порив да си я взема и да зачеркна думите, които бях добавил. Доколкото си спомнях, не бях ги писал или казвал на жена от доста години. Но сега се запечатаха в ума ми като пристъп на болка или надежда.

Минах по улицата, стигнах до червения неонов надпис „Тай Кетъл“ и влязох вътре. Наближаваше осем — твърде късен час за любителите на кафенетата, и заведението изглеждаше запустяло. На бара нямаше опашка, а по масите тук-там седяха по-възрастни редовни посетители.

Сетих се, че не съм ял нищо от сутринта. Взех чиния, напълних я с говеждо печено и зеленчуци и я занесох на една маса, от която се виждаше цялото заведение. Струваше ми се, че съм се озовал в друг, възстановяващ се след болест град, в който любовните войни са свършили, а аз съм просто един от застаряващите оцелели.

Усещането не ми хареса. Появата на мисис Брайтън съвсем не го разсея. Въпреки това, когато внесе подноса си в салона, аз се изправих и я поканих да седне при мен.

— Благодаря. Мразя да се храня сама. И без това, откакто мъжът ми почина, почти непрекъснато съм сама. — Отправи ми неспокойна бегла усмивка, сякаш искаше прошка, задето е споменала за загубата си. — А вие сам ли живеете?

— За съжаление да. Разведен съм от няколко години.

— Това е лошо.

— И аз мислех така навремето. Но бившата ми жена не.

Мисис Брайтън се посвети на макароните със сирене. Сетне добави в чая си мляко и захар. Разбърка го и вдигна чашата към устните си.

— Отдавна ли познавате Бети?

— Запознах се с нея по-миналата вечер на един коктейл. Тя присъстваше, за да го отрази във вестника.

— Затова я изпратиха. Но ако говорите за коктейла на Чантри, тя не представи нищо за печат. Заловила се е с някакво убийство и от два дни не се занимава с нищо друго. Знаете ли, тя е ужасно амбициозна млада жена.

Мисис Брайтън ми отправи един от увеличените си от лупите непроницаеми погледи. Запитах се дали ме предупреждава, или просто търси тема за разговор с непознат човек.

— Вие имате ли нещо общо с онова убийство? — запита тя.

— Да. Аз съм частен детектив.

— Мога ли да се интересувам кой ви е наел?

— Можете. Но е по-добре да не ви казвам.

— Хайде, хайде. — Усмихна се закачливо и лицето ѝ се набръчка, но и някак се разхубави. — Вече не съм репортерка. Това, което кажете, няма да излезе в печата.

— Джак Бимайър.

Нарисуваните ѝ с молив вежди се повдигнаха.

— Нима голямата клечка е замесена в убийство?

— Пряко не. Купил е една картина, която след това е била открадната. Той ме нае да му я върна.

— И успяхте ли?

— Не. Работя по въпроса. Днес е трети ден.

— А някакъв напредък?

— Има известен. Случаят непрекъснато се разраства. Стана и второ убийство — на Джейкъб Уитмор.

Мисис Брайтън рязко се наведе към мен. Блъсна с лакът чашата и разля остатъка от чая.

— Джейк се е удавил преди три дни, удавил се е случайно в океана.

— Бил е удавен в сладка вода — поправих я аз. — След това е хвърлен в океана.

— Но това е ужасно. Познавах Джейк. Познавах го от ученик. Продаваше вестника ни по улиците. Беше най-кротката душа, която съм срещала.

— Често убиват именно кротките.

В момента, в който го изрекох, се сетих за Бети. Лицето ѝ и твърдото ѝ беззащитно тяло изникнаха в ума ми. Усетих парещо стягане в гърдите, неволно поех въздух и го изпуснах в едва чута въздишка.

— Какво има? — запита ме мисис Брайтън.

— Не обичам да виждам как умират хора.

— Тогава сте направили странен избор на професия.

— Знам. Но тя от време на време ми помага да предотвратя по някое убийство.

И от време на време да предизвикам някое. Помъчих се да държа тази мисъл настрани от мисълта за Бети, но двете се побутваха една друга като съзаклятници.

— Яжте си зеленчуците — подкани ме мисис Брайтън. — Мъжете имат нужда от витамини. — И добави със същия делови глас:

— Безпокоите се за Бети Джо Сидън, нали?

— Да.

— И аз. Особено откакто ми казахте, че Джейк Уитмор е убит. Човек, когото съм познавала през целия си живот. Това не може да не ме засегне. А ако нещо се случи с Бети... — Гласът ѝ пресекна и зазвуча в по-нисък регистър. — Привързана съм към това момиче и ако нещо ѝ се случи... няма да се спра пред нищо.

— Какво може да е станало?

Тя огледа заведението, сякаш търсеше поличба или пророк, но видя само няколко хранещи се старци.

— Бети се е захванала със случая Чантри — въздъхна тя. — Не ми е говорила, но признаците са ми познати. Самата аз навремето, преди повече от двадесет години, бях решила да открия Чантри, да го върна жив и здрав и да стана най-известната журналистка на своето време. Бях си издействала пътуване до Таити, след като някой ми подшушна за това. Гоген е оказвал огромно влияние върху Чантри. Но той не беше в Таити. И Гоген го нямаше.

— Все пак смятате, че е жив, така ли?

— Тогава смятах. Сега не знам. Смешно, как се променят възгледите на хората с годините! Вие сте достатъчно възрастен да ме разберете. Когато бях млада си въобразявах, че Чантри е постъпил така, както аз бих искала да постъпя. Плюл е на това затънтено градче и го е напуснал. Бил е едва тридесетгодишен, когато е изчезнал. Пред себе си е имал всичкото време на света, време за нов живот. Сега, когато моето собствено време изтича, не знам. Допускам, че е възможно да е бил убит още тогава.

— Кой е имал причина да го убие?

— Не знам. Може би жена му. Съпругите често имат причина. Не ме цитирайте, но смятам, че тя е способна на това.

— Познавате ли я?

— Доста добре, поне навремето. Тя много държи на рекламата. Когато престанах да работя като репортер, загуби интерес към мен.

— А познавахте ли самия Чантри?

— Никога не съм го виждала. Той беше отшелник. Живя в този град седем или осем години, но хората, с които е разговарял, са по-малко от пръстите на ръката ми.

— Можете ли да назовете някои от тях?

— Сещам се за един — рече тя. — Джейк Уитмор познаваше Чантри. Той му носеше вестника. Струва ми се, че познанството му с Чантри го направи художник.

— Дали познанството му с Чантри не е причина за смъртта му?

Мисис Брайтън сне очилата си и ги избърса с кърпичка, поръбена с дантела. Сложи ги и започна да ме изучава през тях.

— Не съм сигурна, че схващам мисълта ви. Бихте ли ми обяснили какво точно имате предвид, но кратко и ясно. Прекарах дълъг и тежък ден.

— Имам чувство, че Чантри е тук, в града. Всъщност нещо повече от чувство. Откраднатата картина на Джак Бимайър вероятно е от Чантри. По пътя си към Бимайър тя е преминала през два чифта ръце — на Джейк Уитмор и на Пол Граймс. И двамата са мъртви. Предполагам, че знаете това.

Тя сведе прошарената си глава под тежестта на фактите.

— Смятате, че Бети е в сериозна опасност, нали?

— Не е изключено.

— Мога ли да ви помогна? Искате ли позвъня в старческите домове?

— Да. Но, моля ви, внимателно. Не споменавайте имена. Имате възрастна леля, която се нуждае от болнични грижи. Накарайте ги да ви опишат заведението. Вслушвайте се за гузни гласове или за признаци на неприятности.

— Бива ме за това — каза сухо тя. — Чувам в службата ми само такива слухове. Но не съм сигурна, че това най-добрият подход.

— Какъв предлагате?

— Нямам предвид нищо конкретно. Зависи от теорията, от която изхождате. Според мен Бети е открила старческия дом, в който се намира Милдред Мийд, била е подмамена да отиде там и е била отвлечена. Не е ли малко мелодраматично?

— Непрекъснато се случват мелодраматични неща.

— Май сте прав — въздъхна тя. — И в службата ги слушам по цял ден. Но не е ли точно толкова вероятно Бети просто да е открила някаква следа и да се появи всеки момент?

— Може и така да е. Но не забравяйте, че Джейк Уитмор се появи ударен, а Пол Граймс — пребит до смърт.

Лицето ѝ попи фактите и натежа от тях като стара гъба, просмукана с вода.

— Прав сте, разбира се. Трябва да направим каквото можем. Но защо да не идем в полицията?

— Ще отидем, щом се доберем до нещо определено. Трудно е да убедиш Макендрик.

— И още как! Добре. Ако ви потрябвам, в редакцията съм.

Даде ми телефона и го записах. Сетне я помолих да ми направи списък на старческите домове, в които щеше да се обажда, както и на телефоните им.

ДВАЙСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

Пътувах, обзет от безпомощна ярост, нагоре по тъмния хълм към дома на Бимайър. Къщата бе ярко осветена, но напълно безмълвна.

Вратата ми отвори Бимайър, хванал здраво в ръка чаша с алкохол. Внушаваше впечатлението, че тя го крепи. Всичко останало — рамене, колене, лице — изглеждаше грохнало.

— По дяволите, какво искате? — Гласът му звучеше дрезгав и пресипнал, сякаш след дълго крещене.

— Трябва сериозно да поговоря с вас, мистър Бимайър.

— В превод означава, че ще искате още пари.

— Няма ли за разнообразие да оставите парите настрана? Сега не ми е до тях.

Лицето му се удължи. Беше развял флага на своето богатство, а аз не бях козирувал. Изразът му бавно се съсредоточи и около тъмните му враждебни очи се появиха бръчки.

— Значи ли това, че няма да ми изпратите сметката си?

Изкуших се да му обърна гръб и да си тръгна, може би след като го ударя. Но Бимайър и домочадието му знаеха неща, които трябваше да науча. А и работейки за тях, имах силни позиции пред полицията, каквито иначе не можех да спечеля.

— Моля ви, не се безпокойте — казах аз. — Парите, които ми дадохте в аванс, вероятно ще покрият сметката. В противен случай ще ви я изпратя. В края на краищата аз намерих и доведох дъщеря ви.

— Но не и картината.

— Работя и по този въпрос, по следите ѝ съм. Може ли да поговорим някъде насаме?

— Не — отрязва той. — Няма къде. Всичко, което искам от вас, е да уважавате неприкосновеността на моя дом. Ако не желаете, вървете по дяволите.

Дори чашата в ръката му вече не беше стабилна. Размаха я с декламаторски жест и изплиска част от алкохола на лъснатия под. Зад него се появи мисис Бимайър, сякаш разливането на алкохол беше

уговорен знак в семейството. Много по-назад, прикрита зад един ъгъл, стоеше Дорис, неподвижна и безмълвна.

— Мисля, че трябва да говориш с него, Джак — каза Рут Бимайър. — През последните дни преживяхме много. И до голяма степен го надмогнахме благодарение на мистър Арчър.

Лицето ѝ беше гладко и спокойно; носеше вечерен тоалет. Гласът ѝ звучеше сдържано. Предполагам, че се беше спазарила със съдбата, в която вярваше — върни ми Дорис и аз ще се примиря с Джак. Е, сега Дорис беше там, застанала като статуетка в смаляващата се перспектива на къщата.

Бимайър не можа да измисли довод. Не реагира дори на забележката на жена си. Просто се обърна кръгом и ме поведе към кабинета си. Когато минах покрай Дорис, тя ми отправи бегла извинителна усмивка. Очите ѝ бяха ясни и уплашени.

Бимайър седна на бюрото си под снимката на своята медна мина. Остави чашата и завъртя стола си към мен.

— Добре. Какво искате сега?

— Търся две жени. Мисля, че може и да са заедно. Едната е Бети, Бети Джо Сидън.

Бимайър се наклони към мен.

— Светската репортерка ли? Само не ми казвайте, че е изчезнала.

— Няма я от тази вечер. Но вероятно е в опасност. Вие може би ще ми помогнете да я открия.

— Не виждам как. Не съм я срещал седмици наред. Ние не ходим често по приеми.

— Тя не е изчезнала от прием, мистър Бимайър. Не съм сигурен как е станало, но мисля, че е отишла в един старчески дом в града и там е била причакана. Поне такава е хипотезата, която се налага да използвам.

— И какво общо имам аз? През целия си живот не съм стъпвал в старчески дом. — Изгледа ме свирепо и посегна към чашата.

— Мис Сидън търсеше Милдред Мийд.

Ръката му трепна и стисна чашата, като разля част от нея върху панталона.

— Никога не съм чувал за нея — измърмори той неубедително.

— Тя е нарисувана на картината, която търся. Сигурно сте я познали.

— Как? — запита той. — Никога в живота си не съм виждал тази жена. Как казахте, че е името ѝ?

— Милдред Мийд. Преди доста години сте ѝ купили къща в каньона Чантри. Доста щедър подарък за жена, която никога не сте виждали. По някаква случайност открих дъщеря ви Дорис по-миналата нощ в същата къща. Сега в нея живее някакво братство. Преди няколко месеца Милдред им е продала къщата и се е преместила тук. Не ми казвайте, че това е нещо ново за вас.

— Нищо не съм казал.

Лицето на Бимайър беше огненочервено. Скочи на крака. Очаквах да се нахвърли върху мен, но той просто изхвъркна от стаята.

Реших, че това е краят на разговора ни, обаче Бимайър се върна с пълна чаша в ръка и отново седна срещу мен. Сега лицето му беше бледо, на петна.

— Значи сте ме проучвали?

— Не съм.

— Не ви вярвам. Как разбрахте за Милдред Мийд?

— Узнах за нея в Аризона. Споменавах я името ѝ наред с вашето. Той въздъхна.

— Там ме мразят. Навремето се наложи да закрия фабриката и да оставя половината Копър Сити без работа. Знам какво е, аз самият съм израснал там. Преди войната семейството ми нямаше пукнат цент. Пробих си път в гимназията и играех футбол, за да остана в колежа. Но предполагам, че вие знаете всичко това.

Отправих му утвърдителен поглед, на който липсваше убедителност. Едва сега го научавах.

— Говорихте ли с Милдред? — запита той.

— Не. Не съм я виждал.

— Вече е старица. Но тогава беше голямо нещо. Красавица. — Стисна в юмрук свободната си ръка, сетне я разтвори, отпи голяма глътка алкохол и каза: — Когато накрая се добрах до нея, тя даде смисъл на живота ми на работата ми, на проклетите футболни мачове, където ми чупеха кокалите. Но вече е стара. Накрая и тя остаря.

— В града ли е?

— Знаете, че е тук, иначе нямаше да ме питате. Най-малкото беше тук. — Пресегна се и стисна рамото ми. — Само не казвайте на Рут. Тя е безумно ревнива. Знаете какви са жените.

Светлината, идваща от отворената врата на кабинета, потрепна. В рамката се появи Рут Бимайър, газейки собствената си сянка, и рече:

— Не е вярно, че съм безумно ревнива. Може и да съм те ревнувала понякога, но това не ти дава право да говориш така.

Бимайър се изправи срещу нея — на токовете си тя беше по-висока от него. Лицето му бе прорязано от бръчки на дълбоко отвращение и то му придаваше сила, която иначе липсваше.

— Самоизяждаше се от ревност — заяви той. — Цял живот беше такава. Не ми осигуряваше нормален полов живот, а когато го намерих при друга жена, не можа да го понесеш. Вършеше всякакви мръсотии, за да развалиш нещата. А когато не успя, изгони я от града.

— Срамувах се за теб — каза тя с кисела кротост. — Да преследваш бедната старица, когато беше толкова болна и уморена, че не можеше да ходи.

— Милдред не е толкова стара. В малкото си пръстче тя носи повече секс, отколкото ти някога си имала в цялото си тяло.

— Какво знаеш ти за секса? Винаги си търсил майка, а не жена.

— Жена ли? — Огледа стаята с преувеличено старание. — Не виждам тук никаква жена, виждам човек, който ме отблъсна, когато бях в разцвета си.

— Защото сам избра онази стара пачавра.

— Не я наричай така!

От самото начало разправията им имаше някакъв съзнателен драматичен оттенък. Докато говореха, те ме поглеждаха, сякаш им бях съдия или рефер. Сетих се за дъщеря им Дорис и се зачудих дали и тя не е била използвана за публика или за ос на скандалите им.

Спомних си разказа на Дорис как се крила в коша за дрехи в банята и отново започнах да се ядосвам. Но този път сдържах яда си. Родителите на Дорис ми казваха част от нещата, които трябваше да узная. В момента обаче и двамата ме гледаха, сякаш се чудеха дали не са загубили публиката си. Обърнах се към Рут Бимайър:

— Защо купихте портрета на Милдред Мийд и го окачихте на стената?

— Не знаех, че е на Милдред Мийд. Това е идеализиран портрет, а тя вече е сбръчкана бабичка. Защо трябваше да я свързвам с портрета?

— Все пак я свърза — отсече Бимайър. — А тя и сега е похубава, отколкото беше ти в най-добрите си дни. Точно това не можа да понесеш.

— Теб не можах да понеса.

— А, значи го признаваш? Доскоро твърдеше, че аз съм изворът на всички злини. Аз бях Кинг Конг от Копър Сити, а ти — деликатната девойка. Само дето изобщо не се оказа деликатна, нито пък девойка.

— Не съм. Наложил ми се да загрубея, за да оцелея.

Започваше да ми прилява от тях. Самият аз бях минал през подобни разпавии, когато бракът ми се разпадаше. Обикновено се достигаше момент, от който нататък не се казваше нищо обнадеждаващо и почти нищо вярно.

Усещах задушливия животински гняв, който се излъчваше от телата им, и чувах бързото им неравномерно дишане. Застанах между тях с лице към Бимайър.

— Къде е Милдред? Искам да говоря с нея.

— Не знам. Честна дума.

— Лъже — обади се жената. — Той я доведе в града и я настани в жилище на крайбрежието. И аз имам приятели в този град, знам какво става. Видели са го как е направил пътека до вратата й, посещавал я е всеки ден. — Обърна се към мъжа си. — Що за извратен тип си, да се измъкваш от законното си семейство и да правиш любов с някаква побъркана бабичка?

— Не съм правил любов с нея.

— А какво си правил?

— Говорихме си. Пийвахме по нещо и разговаряхме. Това е всичко.

— Съвсем невинна дружба, а?

— Точно така.

— И винаги си е била такава — рече тя ехидно.

— Не съм твърдял подобно нещо.

— А какво твърдиш?

Той се овладя и изрече:

— Аз я обичах.

Погледна го объркана. Това ме накара да се запитам дали ѝ го беше казвал досега. Избухна в плач и седна на стола му, свела мокрото си лице към коленете.

Бимайър изглеждаше разстроен, почти объркан. Хванах го под ръка и го заведох в другия край на стаята.

— Къде е Милдред сега?

— Не съм я виждал от няколко седмици. Не знам къде отиде. Имахме спорове за пари. Разбира се, аз я издържах, но тя все искаше още. Настояваше да я настаня в къща с прислуга и медицинска сестра да се грижи за нея. Милдред винаги е имала грандиозни идеи.

— И вие не пожелахте да ѝ дадете тези пари, така ли?

— Точно така. Готов бях да платя своя дял. Но тя съвсем не е беднячка. А и вече не е млада, минава седемдесетте... Казах ѝ, че една жена трябва да се примири, когато мине седемдесет години. Не може вечно да иска да живее като кралица.

— И къде отиде?

— Нямам представа. Премести се преди няколко седмици, без да ми се обади. Каза само, че отива при роднини.

— Тук в града ли?

— Не знам.

— Не сте ли се опитвали да я намерите?

— Защо? — рече Бимайър. — По дяволите, за какво ми е притрябвала? Между нас вече няма нищо. С парите от къщата в каньона Чантри може да живее охолно до края на живота си. Не ѝ дължа нищо. Честно казано, беше започнала да ми досажда.

Бимайър имаше същото въздействие върху мен, но аз останах с него.

— Трябва непременно да се свържа с нея и може би вие ще ми помогнете. Имате ли някакви връзки с клона на Югоизточната спестовна банка в Копър Сити?

— Познавам управителя Делбърт Нап.

— Ще можете ли да разберете от него къде се превеждат вноските на Милдред Мийд?

— Мисля, че мога да опитам.

— Можете и нещо повече, мистър Бимайър. Не ми е приятно да ви оказвам натиск, но въпросът е на живот и смърт.

— Чия смърт? На Милдред ли?

— Възможно е. Но аз съм по-непосредствено загрижен за Бети Сидън. Опитвам се да я намеря чрез Милдред. Ще се свържете ли с Делбърт Нап?

— Едва ли ще успея тази вечер. Във всеки случай той не разполага с нужната информация вкъщи.

— А местните познанства на Милдред? Не можете ли да ми помогнете чрез тях?

— Ще помисля. Но сам разбирате, не искам да видя името си във вестниците. Не искам то да се споменава редом с името на Милдред. Дори колкото повече се замислям, по не ми се иска да се намесвам.

— Но животът на една жена може да е на карта.

— Всеки ден умират хора — отсече той.

Изправих се и му заговорих отвисоко:

— Аз върнах дъщеря ви. Сега имам нужда от вашата помощ. Ако не я получа и нещо се случи с мис Сидън, добре ще ви подреда.

— Това звучи като заплаха.

— Заплаха е. В живота ви има достатъчно мръсотии, за които да си изпатите.

— Но аз съм ваш клиент.

— Жена ви ми е клиентка.

Чувах гласа си спокоен и долитащ някъде отдалеч, но чувствах, че очите ми се свиват и се бях разтреперил.

— Вие май сте луд — процеди той. — Мога да ви купя и продам.

— Не съм за продан. Пък и изобщо това са празни приказки. Дори и да имате пари, прекалено стиснат сте, за да ги използвате. Онзи ден се пазарихте за някакви жалки петстотин долара за връщането на дъщеря ви. Ту се държите като краля на света, ту като изпаднало нищожество.

Той се изправи.

— Ще се оплача от вас в Сакраменто, задето се опитвате да ме изнудвате. Ще съжалявате, докато сте жив.

Вече съжалявах. Но бях твърде ядосан, за да потърся помирение. Излязох от кабинета и тръгнах към изхода. Мисис Бимайър ме настигна, преди да изляза.

— Не трябваше да казвате всичко това.

— Знам. Съжалявам. Мога ли да използвам телефона, мисис Бимайър?

— Нали няма да викате полиция? Не я искам тук.

— Не. Ще се обадя на една позната.

Заведе ме в огромна кухня с тухлени стени, настани ме на масата до прозореца и ми донесе телефон на дълга жица. Прозорецът гледаше към далечното пристанище. Доста по-близо в подножието на хълма, в дома на Чантри се виждаха светлини. Докато набирах номера, който ми беше дала Фей Брайтън, погледнах натам по-внимателно и видях, че част от светлините са от оранжерията.

Даваше заето и набрах отново. Този път мисис Брайтън се обади при първото позвъняване:

— Ало?

— На телефона е Арчър. Някакви новини?

— Да, но все лоши. Работата е, че почти всички ми изглеждат подозрителни. Може би нещо в моя глас ги настройва така. Малко ме е страх тук съвсем сама. И май не постигам нищо.

— Докъде сте стигнали по списъка?

— Докъм средата. Но чувствам, че не правя нищо. Съгласен ли сте утре да продължа?

Не ѝ отговорих веднага. Преди да успея, тя издаде приглушена извинителна въздишка и затвори телефона.

ТРИЙСЕТА ГЛАВА

Угасих лампата в кухнята и пак се загледах в къщата на Чантри. В оранжерията определено имаше движение, но не можах да разбера значението му.

Излязох до колата да си взема бинокъла и за втори път се сблъсках с Рут Бимайър.

— Виждали ли сте Дорис? — запита тя. — Започвам малко да се тревожа къде е.

Изглеждаше повече от малко разтревожена. Гласът ѝ бе изтънял. Очите ѝ приличаха на тъмни кратери под ярката светлина на външните лампи.

— Излязла ли е? — поинтересувах се.

— Страхувам се, че да, освен ако не се крие някъде. Може пак да е избягала с Фред Джонсън.

— Как така? Фред е в затвора.

— Беше. Но днес адвокатът ми уреди да го пуснат. Опасявам се, че допуснах грешка. Моля ви, не казвайте на Джак. Постоянно ще ми го натяква.

Тя беше нещастна жена и затъваше все по-дълбоко в нещастията си. Бе изгубила своята самоувереност, а сега започваше да губи всяка надежда.

— Ще съобщя на мъжа ви само каквото съм длъжен и нищо повече. Къде е Фред? Искам да говоря с него.

— Оставихме го в дома на родителите му. Едва ли беше най-доброто, което можехме да сторим.

— И това, че сега стоим тук, под запалените лампи, също не е най-доброто — рекох аз. — В къщата на Чантри става нещо особено.

— Знам. Така е през целия ден. Непрекъснато изкореняваха бурени. А вечерта започнаха да копаят яма.

— Каква яма?

— Идете и вижте. Още работят.

Запътих се по алеята към края на склона, където ме спря телената ограда. Зад мен светлините угаснаха. Облегнах се на оградата и насочих бинокъла към оранжерията. Мургав мъж и жена с блестяща сива коса — Рико и мисис Чантри — работеха вътре. Изглежда, запълваха с лопати някаква яма, като гребяха от купчина пръст, която се издигаше помежду им.

Рико се смъкна в запълнената наполовина яма и започна да подскача, за да улегне пръстта. Приличаше на човек, потъващ прав в земята като осъдена душа, поглъщана от ада по нейно собствено желание. Мисис Чантри стоеше и го наблюдаваше.

Улових лицето ѝ с бинокъла. Изглеждаше порозовяла, жестока и опасна. По лицето ѝ имаше пръст, а косата ѝ се виеше над слепоочията като блестящи сребристи крила на ястреб.

Подаде ръка на Рико и му помогна да излезе от ямата. Олюляха се заедно на ръба ѝ и след това продължиха да я зариват. Пръстта се сипеше безшумно от лопатите.

В крайчеца на ума ми се загнезди черна мисъл, а след това го завзе целия. Хората в оранжерията бяха изкопали гроб и сега го зариваха. Не изглеждаше много вероятно. Но ако беше истина, дали трупът на Бети Сидън не лежеше под пръстта?

Върнах се в колата за пистолета си и когато го взех, зад мен се обади Рут Бимайър.

— Какво смятате да правите с това нещо?

— Искам да разбера какво става там долу.

— За бога, не вземайте пистолет. Толкова невинни хора загиват. А и още не съм намерила дъщеря си.

Не се впуснах в спор, но пъхнах автоматичния пистолет в джоба на самото си. Върнах се до оградата, прехвърлих се през нея и се запусках по склона към клисурата. Беше обрасъл с растения, чиито месести стъбла чувствах като гумени под краката си.

По-надолу жилавите треви отстъпваха място на градински чай и други местни храсталаци. Зърнах руса женска глава, загнездена между тях като грамадно златно яйце. Дорис беше клекнала и наблюдаваше какво става в оранжерията.

— Дорис — подвикнах аз. — Не се плашете.

Тя обаче скочи като горска нимфа и полетя шумно надолу по склона. Хванах я и ѝ казах да пази тишина. Трепереше и дишаше

тежко. Опитваше се да се отскубне и се мятеше неистово насам-натам. Улових я с две ръце за раменете.

— Не се бойте, Дорис. Няма да ви сторя нищо лошо.

— Причинявате ми болка. Пуснете ме.

— Ще ви пусна, ако обещаете, че ще останете тук и ще пазите тишина.

Момичето се поукроти, но все още чувах дишането ѝ.

Двамата в оранжерията бяха спрели да зариват ямата и стояха заслушани. Очите им сновяха по тъмния хълм. Клекнах между храстите и издърпах Дорис до мен. След дълга напрегната минута възобновиха работата си. Приличаха на гробари.

— Дорис, видяхте ли какво заравят?

— Не. Когато дойдох тук, беше вече покрито.

— Защо дойдохте?

— Забелязах светлина в оранжерията, слязох по хълма и зърнах купчината пръст. Смятате ли, че заравят труп?

В тона ѝ се долавяше страхопочитание. Звучеше и усещане за нещо познато, сякаш кошмарите ѝ най-сетне се сбъдваха.

— Не знам — казах аз.

Придвижихме се по хълма до ъгъла на телената ограда и се отправихме по алеята към дома на родителите ѝ. Там ни чакаше Рут Бимайър.

— Какво смятате да правим? — запита тя.

— Ще се обадя на капитан Макендрик.

Тя ме остави в кухнята. Не снемах очи от оранжерията. Единственото, което виждах, бяха ивици светлина, прекосявани от движещи се сенки.

Макендрик не беше в кабинета си и телефонистът на полицията не можа да го намери веднага. Имах достатъчно време да си припомня, че беше познавал Чантри на младини, и да се запитам дали скоро няма да го види отново.

Намерих Макендрик вкъщи. На телефона отговори жена с твърде служебен глас, който звучеше едновременно нетърпеливо и примирено. След известни обяснения си издействах разрешение да поговоря с мъжа ѝ. Описах му какво става в оранжерията.

— Да копаеш в собствената си оранжерия, не е престъпление — рече той. — Не мога да предприема, нищо по законен ред. По

дяволите, те могат да съдят града.

— Не могат, ако са заровили труп.

— Видели ли сте ги да заравят труп?

— Не.

— Тогава какво очаквате от мен?

— Да помислите. Хората не копаят ями с размери на гроб и не ги запълват просто за удоволствие.

— Ще се учудите, ако разберете какво ли не вършат хората. Може и да търсят нещо.

— Например?

— Спукана водопроводна тръба. Виждал съм хора, които са разкопавали цял двор, за да оправят спукан водопровод.

— Хора като мисис Чантри ли?

Позабави отговора си.

— Мисля, че няма смисъл да продължаваме този разговор. Ако решите да предприемете някакви действия, не искам и да знам.

— Има още нещо, за което няма да искате да знаете — заявих аз. — Но аз пък искам да ви го кажа.

Макендрик въздъхна или по-скоро изръмжа.

— Само по-бързичко, а? Вече е късно, а имам още много работа за вършене.

— Познавате ли млада жена на име Бети Сидън?

— Да. Мотала се е из краката ми.

— Но тази вечер не сте я виждали, нали?

— Не.

— Изглежда, е изчезнала.

— Какво значи това?

— Никой не я е виждал. Не можах да се свържа с нея.

— От колко време.

— От няколко часа.

Макендрик ми кресна сърдито, но и донякъде развеселено:

— За бога, това нищо не значи. Ако я няма една-две седмици, тогава можете да кажете, че е изчезнала.

— А ако изчакаме двадесетина години, дотогава всички ще измрем.

Отговорът ми прозвуча странно в собствените ми уши — висок и ядосан.

Макендрик понижи глас, сякаш, да ми даде пример.

— Какъв е проблемът, Арчър, хлътнали ли сте по момичето или що?

— Тревожа се за нея.

— Добре. Ще наредя на моите хора да я търсят. Лека нощ.

Седях със занемялата слушалка в ръка и чувствах яростна болка, която познавах отпреди. Живеех в пресечна точка на два свята. Единият беше действителният свят, в който опасността рядко се намираще далеч от живота на хората, в който реалността ги заплашваше С острието си. Другият бе светът, в който Макендрик трябваше да действа в лабиринт от традиции и през решетка от правила — свят, в който нищо не се случваше, докато не се доложеше по официален път.

От мястото си в тъмната кухня виждах как гробокопачите привършват работата си около ямата, която бяха засипали. Събираха изскубнатите бурени и ги разхвърляха върху прясната пръст. Накрая Рико вдигна един кафяв чувал, метна го на рамо и го отнесе до колата, паркирана в двора. Отвори багажника и хвърли чувала вътре.

Мисис Чантри изгаси лампите в оранжерията и последва Рико в къщата.

Седнах в колата, подкарах надолу по хълма и паркирах точно зад ъгъла преди дома на мисис Чантри. Въпреки че движенията на нощта и на нейните обитатели бяха далеч отвъд границите на разбирането ми, започвах да долавям някои слаби ритми. След по-малко от петнадесет минути откъм къщата на Чантри блеснаха фарове. Колата на Чантри мина покрай мен и зави към магистралата. Зад волана седеше Рико. Беше сам.

Последвах го на разстояние, но достатъчно близо, за да видя как влиза в платното, водещо на север. В този вечерен час сравнително гъстото движение се виеше като безкраен искрящ червей в тунела на мрака. Минахме покрай осветените кули на университета, покрай пренаселените сгради на студентските жилища, където онзи ден за пръв път бях срещнал Дорис, покрай тесния вход към тъмния плаж, където бяха открили трупа на Джейк Уитмор.

Рико не се отклоняваше от магистралата и аз го следвах. Движението постепенно оредяваше, оставаха само междуградските му компоненти — камиони, пътуващи през нощта туристи и тям подобни.

Изчаках разстоянието между нас да се увеличи, докато почти го загубих от очи. Внезапно той свърна вдясно от магистралата, а после направи бърз ляв завои през един подлез. Напуснах магистралата, останах около минута извън полезрението му и го последвах с угасени фарове.

Целта на пътешествието му беше дървен кей, който навлизаше около двеста метра във водата. На пет-шест километра отвъд края на кея няколко сонди за нефт грееха като коледни елхи без иглички. Още по на север гореше гигантски газов факел като зловеща статуя на свободата на Западното крайбрежие.

На фона на тези светлини видях Рико да приближава до началото на кея; чувалът, праметнат през рамото му, приличаше на гърбица. Излязох от колата и тръгнах пеша след него, вървах тихо и скъсявах разстоянието. Когато Рико стигна до другия край на кея, бях почти зад гърба му.

— Пусни го, Рико — казах аз, — и вдигни ръце.

С бързо движение се опита да метне чувала във водата. Той се удари в парапета и изтрака върху дъските на кея. Рико се обърна и замахна срещу мен. Избягнах вдигнатите му юмруци и го ударих няколко пъти в стомаха и един път в челюстта. Той падна и остана да лежи. Претърсих дрехите му. Нямаше оръжие.

Развързах канапа, който стягаше отвора на чувала и изсипах част от съдържанието му на дъските. Вътре имаше човешки кости, покрити с пръст, смачкан череп и ръждясали части от двигател на стара кола.

Рико простена и се претърколи. След това се нахвърли върху мен, тежък и силен, но с притъпени реакции. Главата му се люшкаше незащитена. Не го ударих. Отстъпих назад, извадих пистолета и му казах да се успокои.

Вместо това, той се обърна и побягна към отсрещния край на кея. Започна да се катери през парапета, по-точно се опитваше да го направи. Краката му се хлъзгаха. Отливът беше в най-ниската си точка и водата беше далеч под нас.

Не знам защо за мен стана особено важно Рико да не падне в черната вода. Сложих пистолета в джоба си и го прихванах през кръста. Изтеглих го обратно на кея и го притиснах към земята.

Когато отведох Рико към колата и без произшествия го натиках вътре, осъзнах причината на задоволството ми. Преди двадесетина

години, близо до изцапан с нефт кей като този, бях се бил във водата с човек на име Пъдлър и го бях удавил.

Рико, независимо от греховете си, беше послужил да изкупя един от моите.

ТРИЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

И капитан Макендрик се зарадва на Рико. Тримата се затворихме в кабинета му заедно с един полицай стенограф, готов да запише всичко изречено. Рико не обели нито дума, докато не внесохме чувала с костите и железата. Макендрик го вдигна пред лицето на Рико и го раздруса. Отвътре се чу особено приглушено тракане.

Макендрик извади смачкания череп и го сложи на бюрото си. Той втренчи в Рико празните си очни кухини.

Дълго време Рико не откъсна поглед от тях. Опита се да навлажни устни със сухия си език. След това посегна да се почеше по главата, но пръстите му срещнаха бинтовете, с които вече беше превързан.

— Какво добро момче беше навремето — обади се Макендрик. — Помня те как играеше волейбол на плажа, обичаше хубавия честен спорт. Обичаше и хубавата честна работа косеше тревата, миеше колата. Смяташе, че мистър Чантри е най-добрият господар за младеж като теб. Казвал си ми го, забрави ли?

От очите на Рико бликнаха сълзи, които образуваха вадички от двете страни на носа му.

— Съжалявам — продума той.

— За какво съжаляваш, Рико? Ти ли го уби?

Той поклати глава и сълзите закапаха от лицето му.

— Дори не знам кой е.

— Тогава защо изкопа костите на клетника и направи опит да се отървеш от тях?

— Не знам.

— Искаш да кажеш, че вършиш неща, без да знаеш защо?

— Понякога. Когато ми наредят.

— Кой ти нареди да се отървеш от тези кости, да напълниш чувала с желяза за тежест и да го хвърлиш в морето?

— Не си спомням.

— Твоя идея ли беше?

Това предположение явно го стъписа.

— Не.

— А чия беше идеята?

Рико се втренчи в празните очи на черепа. Лицето му стана още по-сериозно, сякаш той гледаше в огледало и си даваше сметка, че смъртта няма да отмине и него. Вдигна ръце и докосна бузите си с върховете на пръстите, за да усети костта под тях.

— Това черепът на мистър Чантри ли е? — запита Макендрик.

— Не знам. Кълна се в бога, не знам.

— А какво знаеш?

Загледа се в пода.

— Почти нищо. Винаги съм бил глуповат.

— Това е вярно, само че не чак дотам. Едно време умееше да се грижиш за себе си, Рико. Падаше си по момичетата, но не им даваше да те водят за носа. Не си вършил престъпления заради някоя жена, която е връцнала ханша си пред теб. Имаше повече разум в главата си.

Пръстите на стенографа играеха бърз менует по клавишите на машината. Рико ги наблюдаваше, сякаш изпълняваха танца на смъртта, сякаш разкриваха миналото или може би предсказваха бъдещето му. Устата му няколко пъти се отвори и затвори в усилието да намери думи. После започна да шепне прекалено ниско, не се чуваше нищо.

Макендрик се наведе към него и тихо изрече:

— Какво каза, Рико? Говори високо, човече, може да е важно.

Рико кимна.

— Важно е. Аз нямам нищо общо с това.

— Искаш да кажеш с убийството?

— Да. Всичко е нейно дело. По този въпрос съвестта ми е чиста. Тя ми каза да го заровя и аз го зарових. След двадесет и пет години ми каза да го изровя. Това е всичко, което съм направил.

Рико отново гледаше празните очи на черепа. Те сякаш изсмукваха живота от неговите собствени.

— Всичко, което си направил — повтори тихо и ехидно Макендрик. — Всичко, което си направил, е да погребеш убит човек и след това да го изровиш и да се опиташ да хвърлиш костите му в морето. Защо ще го вършиш, ако не си го убил?

— Защото тя ми нареди.

— Коя „тя“?

— Мисис Чантри.

— Тя ти нареди да погребеш трупа на мъжа й, така ли?

Макендрик се беше изправил и се беше надвесил над Рико, който отмести главата си настрани, за да избегне тежестта на сянката му.

— Това не е трупът на мъжа й.

— Тогава на кого е?

— На някакъв човек, който един ден преди двадесет и пет години потропа на вратата. Искаше да види мистър Чантри. Казах му, че мистър Чантри работи в ателието си, а и не приема никого без предварително уговорена среща. Но човекът заяви, че мистър Чантри ще го приеме, ако научи името му.

— Как беше името му? — запита Макендрик.

— Съжалявам. Не помня.

— Как изглеждаше?

— Съвсем обикновен. Малко блед и нездрав, не беше в добра форма. Направи ми впечатление, че не можеше да говори добре. Искам да кажа, говореше, сякаш е прекарал удар или нещо такова, съвсем като изкуфял старец, само че не беше стар.

— Колко годишен беше?

— Може би малко над тридесетте. Във всеки случай беше по-възрастен от мен.

— Как беше облечен?

— Доста бедно. Носеше кафяв костюм, който му стоеше зле. Тогава си помислих, че изглежда тъй, сякаш го е получил от Армията на спасението.

— Ти заведе ли го при мистър Чантри?

— Тя го заведе. Тримата доста време разговаряха в ателието.

— За какво? — запитах аз.

— Не съм подслушвал. Затвориха вратата, а тя е дъбова, дебела около десет сантиметра. След известно време мисис Чантри излезе с него и го изпрати да си върви.

Макендрик издаде рязък, презрителен, дрезгав звук.

— Току-що каза, че си го погребал. Оттегляш ли това изявление?

— Не, сър. Това стана по-късно през седмицата, когато той се върна с жената и момченцето.

— Каква жена? Какво момченце?

— Жената беше около тридесетгодишна, с доста хубава фигура, но иначе нищо особено — безлична брѳнетка. Момченцето ѝ беше седем-осемгодишно, много кротко. Не задаваше въпроси, както обикновено правят децата. Всъщност през цялото време не го чух да продума. И нищо чудно. Трябва да е било там, когато е станало онова.

— Какво е станало?

— Не знам със сигурност — отвърна бавно Рико. — Нищо не съм видял. Но след като всичко свърши, трупът беше в оранжерията, наблъскан в голям стар чувал. Тя каза, че получил удар, паднал, ударил си главата и умрял. Не искала неприятности, та затова трябвало да го заровя. Обеща, че ако съм добър с нея и го заровя, и тя ще е добра с мен.

— И така ти се настани в леглото ѝ и остана там цели двадесет и пет години — изрече с отвращение Макендрик. — А този нещастник е лежал под земята и е хранил орхидеите ѝ. Така ли е?

Рико наведе глава и се загледа в издраскания под между краката си.

— Май е така. Само че аз не съм го убил.

— Ти си прикрил убиеца. Кой беше той?

— Не знам. Не съм бил там.

— А през тези двадесет и пет години в леглото ѝ не си ли се сетил да я питаш кой го е убил?

— Не, сър. Не беше моя работа.

— Но сега вече е твоя. Сигурно се досещаш, че всички сте в къпа — и ти, и мистър Чантри, и мисис Чантри, и брѳнетката с момченцето. — Макендрик взе отново черепа и го задържа близо до лицето на Рико. — Сигурен ли си, че това не е мистър Чантри?

— Не, сър. Искам да кажа, да, сър. Сигурен съм, че не е.

— Защо си толкова сигурен? Нали си го погребал в чувал?

— Тя ми каза, че това е другият — мъжът с кафявия костюм.

— Но нямаш друго доказателство, освен думите ѝ?

— Не, сър.

Макендрик изгледа черепа с дълъг тъжен поглед, който после прехвърли върху мен.

— Имате ли въпроси към него?

— Да, благодаря, капитане. — Обърнах се към Рико. — Ако допуснем, че черепът не е на Ричард Чантри, какво според теб се е

случило с него?

— Според мен си е отишъл.

— Защо?

— Не знам.

— Виждал ли си го някога след това, получавал ли си известие от него?

— Не, сър. Той остави онова писмо, сигурно сте го виждали в музея.

— Виждал съм го. Кога го написа?

— Не знам.

— След като уби онзи човек и преди да си отиде ли?

— Не знам кога го е писал. След онзи ден изобщо не съм го виждал и не съм приказвал с него.

— Казвала ли ти е мисис Чантри къде е отишъл?

— Не, сър. Мисля, че ѝ тя не знае.

— Той взе ли нещо със себе си?

— Доколкото знам, не. Тя прегледа нещата му, след като той изчезна.

— Страдаше ли мисис Чантри от изчезването му?

— Не знам. Не ми е говорила за това.

— И в леглото ли?

Рико се изчерви.

— Не, сър.

— А тъмнокосата жена и момченцето? Виждал ли си ги някога пак?

— Не, сър, но и не съм ги търсил. Не ми влизаше в работата.

— А каква ти е работата, Рико?

— Да се грижа за къщата и за хората. Правя каквото мога.

— В къщата има само един човек, нали?

— Ами да. Мисис Чантри.

Обърнах се към Макендрик.

— Смятате ли, че тя ще отговаря на въпроси?

— Не съм готов да ѝ ги задам — каза Макендрик с напрегнат глас. — Първо трябва да се консултирам с висшестоящите.

Моето желание беше да продължа да се консултирам с нисшестоящите, но имах нужда от съдействието на Макендрик. Изчаках, докато отведат Рико в килията му. Когато останах насаме с

Макендрик, с черепа и костите, му разказах накратко какво се е случило или какво си мислех, че се е случило с Бети Сидън.

Макендрик не се свърташе на стола си. Лицето му почервения и затъпя, сякаш веригите му се претовариха. Накрая избухна:

— Точно сега не мога да направя нищо за тази Сидън. Не бих могъл, дори да имах хора. Жените винаги изчезват някъде по свои работи. Тя е сочно парче и нищо чудно в момента да е в квартирата на гаджето си.

За малко не го ударих. Седнах и сдържах гнева си, който кипеше в главата ми, леден като втечен газ. Повтарях си да внимавам. Ако изтървах нервите си, на ръба, на което бях през цялата вечер, можех да бъда отстранен от случая, а вероятно и заключен в килия като Рико.

Съсредоточих се върху черепа на бюрото, като си втълпявах, че мъжете би трябвало да стават по-сдържани с възрастта. Когато накрая се съвзех, казах:

— Аз ѝ се падам нещо като гадже.

— Така си и мислех. Въпреки това не разполагам с хора, които да обикалят и да тропат по вратите! Няма защо да се безпокоите за нея, вярвайте ми. Тя е умно момиче и е в своя град. Ако до сутринта не се появи, ще преразгледам положението.

Започваше да говори като шеф на полицията. Усетих, че се надявам никога да не стане такъв, но, изглежда, бях предопределен да му помогна в издигането.

— Мога ли да ви направя няколко предложения, капитане? И да отправя няколко искания?

Той хвърли нетърпелив поглед към електрическият часовник на стената — приближаваше полунощ.

— Извоювахте си това право.

— Трябва да определим съвсем точно датата на смъртта на този човек. Вероятно съпада с датата на изчезването на Чантри. Трябва да се провери дали същия ден е имало и други изчезвания, тук и в цяла Южна Калифорния, особено в болниците и лудниците. Човекът май е бил пациент в психиатрия. — Протегнах ръка и докоснах бъдещия съжаление счупен череп.

— При нас това е обичайна практика — рече Макендрик.

— Разбира се. Но положението е изключително. Мисля, че трябва да започнете веднага проверки по телефона.

— Защото се тревожите за момичето ли?

— Тревожа се и за нея, и за още няколко души. Не се занимавам с минали неща. И сега стават престъпления, включително убийства. И имам чувството, че всички са свързани.

— Как така?

— Вероятно чрез изчезването на Чантри. Изглежда, то е централното събитие в цялата серия от престъпления. — Накратко му разказах за другите от неоспоримото убийство на Уилям Мийд в Аризона преди тридесет и две години до смъртта на търговците на картини Пол Граймс и Джейкъб Уитмор.

— Защо сте толкова сигурен, че са свързани?

— Защото хората са свързани помежду си. Граймс е бил учител на Чантри и негов добър приятел. Граймс е купил портрета на Милдред Мийд от Уитмор. Уилям Мийд е бил брат по баща на Ричард Чантри и между другото син на Милдред Мийд. Милдред се явява като една от двете централни женски фигури в случая. Другата, разбира се, е мисис Чантри. Ако можехме да се доберем до тези жени и да ги накараме да говорят...

— Да изключим мисис Чантри — отрязва Макендрик — поне засега. Не мога да я извикам на разпит само въз основа на Риковите думи. — Погледна ме, сякаш искаше да каже още нещо, но замълча.

— А Милдред Мийд?

Макендрик почервения от гняв или смущение.

— Коя е тази Милдред Мийд? Никога не съм чувал за нея.

Показах му снимката на портрета и му разказах историята.

— Вероятно тя знае повече неща за същността на случая от всички други. Може би, с изключение на мисис Чантри.

— Къде можем да я намерим? В града ли живее?

— Доскоро да. Вероятно още е тук, в някой от старческите домове. Бети Сидън търси точно нея.

Макендрик седна и ме загледа. Лицето му мина като луна през няколко фази — от гняв и отвращение до съгласие, примесено с мрачен хумор.

— Добре — заключи той, — печелите. Ще обиколим старческите домове и ще видим дали ще намерим двете жени.

— Мога ли да дойда и аз?

— Не. Ще ръководя търсенето лично.

ТРИЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Време беше отново да поговоря с Фред. Всъщност исках да говоря с мисис Чантри, но Макендрик я беше поставил в неприкосновено положение и не исках да го дразня тъкмо сега, когато започваше да помага.

Минах през града и паркирах на Олив Стрийт. Сенките под дърветата бяха гъсти и тъмни като съсирена кръв. Сивата островърха къща изглеждаше весела в сравнение с тях — и на трите етажа прозорците светеха. Иззад входната врата долиташе шум от гласове. При почукването ми те секнаха. Отвори ми мисис Джонсън в бялата си престилка. Очите ѝ светеха от чувства, които не можах да разгадая. Лицето ѝ бе посивяло и отпуснато. Имаше вид, сякаш е стигнала до края на силите си и всеки допълнителен натиск би могъл да я пречупи.

— Какво има? — рече тя.

— Реших да намина и да видя как е Фред. Току-що разбрах, че са го пуснали.

— Благодарение на мистър Лакнър. — Гласът ѝ се повиши, сякаш не бях единственият, на когото говореше. — Познавате ли го? Той е в хола с Фред.

Дългокосият млад адвокат стисна ръката ми по-силно от първия път, сякаш заякваше с напредването на денонощието. Усмихна се, нарече ме по име и каза, че му е приятно да ме види отново. Аз също се усмихнах и го поздравих за бързината, с която работи.

Дори Фред, както никога се усмихваше, но малко несигурно, сякаш нямаше признато право да се чувства добре. Атмосферата в стаята беше колеблива, като че се озовах на сцена, подредена за пиеса, която е била играна преди много време и е била свалена скоро след премиерата. Старият диван и столовете към него бяха хлътнали почти до пода. Пердетата на прозорците бяха леко окъсани. По килима имаше излинали места, през които прозираше дървеният под.

На вратата, подобно на призрак, обитаващ разрушена къща, се появи мистър Джонсън. Лицето му, включително и очите, беше

червено и влажно. Дъхът му приличаше на непостоянен вятър, загубил посоката си в някоя винарна. Изгледа ме, без да ме познае, но с ненавист, сякаш умишлено го бях върнал в забравеното му минало.

— Познаваме ли се?

— Разбира се — обади се мисис Джонсън. — Разбира се, че се познавате. Това е мистър Арчър.

— Така си и мислех. Вие сте този, дето вкара момчето ми в затвора.

Фред скочи пребледнял и разтреперан.

— Не е вярно, татко. Моля те, не говори така.

— Ще говоря, щом е истина. Да не искаш да ме изкараш лъжец.

Лакнър застана между бащата и сина.

— Сега не е време за семейни кавги — каза той. — Тук всички сме щастливи, заедно и щастливи, не е ли така?

— Аз не съм щастлив — отсече Джонсън. — Нещастен съм и искате ли да знаете защо? Защото ей този подъл мръсник — размаха пръст към мен — разваля въздуха в хола ми. И искам на всички да е ясно, че ако остане още една минута, ще го убия. — Залитна към мен. — Разбра ли ме, гадино? Мръсна гадина, дето върна сина ми и го вкара в затвора.

— Върнах го — рекох аз, — но не съм го вкарвал в затвора. Това беше идея на друг човек.

— Ти си му я подхвърлил. Знам това. И ти го знаеш.

— Май е по-добре да си вървя — обърнах се аз към мисис Джонсън.

— Не, моля ви. — Опипа приличното си на тесто лице. — Не е на себе си тази вечер. От сутринта пие. Ужасно е чувствителен, не може да понася това напрежение. Нали, мили?

— Стига си хленчила — кресна той. — Цял живот хленчиш и лицемериш. Добре, прави го, но когато сме сами. Само не се показвай безпомощна, когато този човек е в къщата ни. Знаеш, че не ни желае нищо хубаво. И ако не излезе оттук, докато преброя до десет, лично ще го изхвърля.

Едва се сдържах да не се изсмея в лицето му. Беше едър, олюляващ се мъж и говореше под действието на изкуствена енергия. Може би много, много отдавна да е имало време, когато би могъл да изпълни закана си. Но сега беше дебел и отпуснат, преждевременно

състарен от алкохола. Лицето и тялото му бяха толкова потънали в тлъстина, че не можех да си представя как е изглеждал като млад.

Джонсън започна да брой. Лакнър и аз се спогледахме и заедно излязохме от стаята. Джонсън се запрепъва след нас, все още броейки, и тръшна вратата за гърба ни.

— Боже мой! — възкликна Лакнър. — Какво кара хората да се държат така?

— Прекаленото пиене. Той е безнадежден алкохолик.

— Сам го виждам. Но защо пие толкова?

— От мъка — казах аз. — От мъка, че е това, което е. Затворен е в тази съборетина бог знае от колко години. Вероятно откакто Фред е бил дете. Опитвал се е да се убие с алкохол, но не е успял.

— Все пак не разбирам.

— Всъщност и аз. Всеки алкохолик си има собствени причини. Но всички свършват еднакво — с омекнал мозък и съсипан черен дроб.

Двамата с Лакнър едновременно погледнахме нагоре, сякаш търсехме кого да обвиним. Над тъмните маслинови дървета, които маршируваха в индийска нишка по близката страна на улицата, небето беше облачно, звездите се криеха.

— Истината е — рече Лакнър, — че не знам какво да мисля и за момчето.

— За Фред ли говорите?

— Да. Разбирам, че не бива да го наричам момче. Сигурно ми е почти връстник.

— Струва ми се, че е тридесет и две годишен.

— Така ли? Значи е с една година по-голям от мен. Изглежда ужасно незрял за възрастта си.

— Животът в тази къща е потискал психическото му развитие.

— Но какво толкова ѝ има на къщата? Всъщност ако се постегне, може да стане доста елегантна. Вероятно е била такава навремето.

— Хората в нея — казах аз. — Има семейства, чиито членове би трябвало да живеят в различни градове, дори по възможност в различни щати и един път годишно да си пишат писма. Можете да го предложите на Фред при положение, че успеете да го задържите извън затвора.

— Мисля, че ще успея. Мисис Бимайър не е отмъстителна. Всъщност дори е доста приятна жена, когато разговаряш с нея извън

семеиния ѝ кръг.

— И нейното семейство е от онези, които би трябвало веднъж годишно да си пишат писма. И да забравят да ги пускат. Неслучайно Фред и Дорис се сближиха. И на двамата семейства не са разрушени, но са силно разнебитени. Фред и Дорис също.

Лакнър поклати сресаната си и брадата глава. В неясната задоблачна лунна светлина за момент ми се стори, че се повтаря някаква древна история, че всички ние сме били тук и преди. Не можах точно да си спомня каква е историята и как е свършила. Но чувствах, че краят ѝ някак зависи от мен. Обърнах се към Лакнър:

— Обясни ли ви Фред защо все пак е взел онази картина?

— Не, не каза нищо задоволително. А на вас говорил ли е нещо?

— Искал да изтъкне опитността си — казах аз. — Да докаже на Бимайърови, че и той струва нещо. Поне такива са били съзнателните му мотиви.

— А подсъзнателните?

— Всъщност, не ги знам. За да се отговори на този въпрос, ще трябва цял екип от психиатри, а и те няма да кажат. Но изглежда, че Фред, подобно на много други хора в този град, има някаква фиксидея за Ричард Чантри.

— Смятате ли, че картината наистина е творба на Чантри?

— Фред смята, а той е експерт.

— Няма такива претенции — рече Лакнър. — Той е просто студент.

— Все пак Фред има право на мнение. И мнението му е, че Чантри е рисувал картината скоро, може би през тази година.

— Откъде съди?

— Каза, че от състоянието на боите.

— Вярвате ли на всичко това, мистър Арчър?

— До тази вечер не вярвах. Бях уверен, че Ричард Чантри отдавна е мъртъв.

— Но сега не сте.

— Сега не съм. Мисля, че Чантри е жив и здрав.

— Къде?

— Вероятно тук, в града — казах аз. — Не залагам много на усещанията. Но тази вечер изпитах странното усещане, че Чантри диша в гърба ми и наднича през рамото ми.

Бях на косъм да разкажа на Лакнър за човешките останки, които мисис Чантри и Рико бяха изровили в оранжерията. Но този факт още не беше станал обществено достояние и щях да наруша основното си правило. Не съобщавай на никого повече, отколкото трябва да знае, защото той ще го каже на някой друг.

В този момент Джерард Джонсън излезе на верандата и се запрепъва надолу по неравните стъпала. Приличаше на мъртвец, който ходи без да вижда, но очите, носът или радарът му на алкохолик ме откриха и го повлякоха през бурените към мен.

— Още ли си тук, подлецо?

— Още съм тук, мистър Джонсън.

— Не ми викай „мистър“. Знаем какво чувстваш. Отнасяш се към мен без уважение. Смяташ, че съм вонящ стар пияница. Но аз съм тук, за да ти кажа с последния си дъх, че съм добър, така както стоя тук, съм по-добър, отколкото ти някога си бил, и съм готов да го докажа.

Не го запитах как. Мушна дясната си ръка в развлечения джоб на панталона и извади никелиран револвер от типа, който ченгетата наричат „специален за събота вечер“. Чух тракането на предпазителя и се хвърлих в краката на Джонсън. Той падна.

Изпълзях върху отпуснатото му тяло и взех пистолета. Беше празен. Ръцете ми трепереха.

Джерард Джонсън с мъка се изправи и започна да крещи. Крещеше на мен, на жена си и на сина си, които излязоха на верандата. Думите, които използваше, бяха предимно нецензурни. Издигна глас и закрещя на къщата. Крещеше и на съседните сгради.

Отсреща светнаха лампи, но никой не се показа на прозорците и не отвори вратите. Може би ако някой се беше появил, Джонсън би се почувствал по-малко самотен.

Синът му Фред бе този, който се смили над него. Слезе от верандата и прегърна Джонсън изотзад, като обхвана задъханите му гърди.

— Моля те, татко, дръж се човешки.

Джонсън се боричкаше, блъскаше, ругаеше, но накрая спря да крещи. Лицето на Фред беше мокро от сълзи. Небето се раздра като мрежа и луната изплува.

Внезапно нощта се промени. Стана по-всеобхватна, по-ясна, по-странна. Прихванал Джонсън през раменете, Фред го качи по стълбите

и двамата влязоха в къщата. Беше тъжно и трогателно да гледаш как блудният син се грижи за баща си. За Джонсън вече нямаше надежда, но за Фред още имаше. И Лакнър се съгласи. Дадох му пистолета, преди да си тръгне с тойотата.

Фред беше оставил вратата отворена и след минута мисис Джонсън се появи и заслиза по стълбите. Движенията ѝ бяха неуверени като на залутано животно. Светлината от небето посребряваше престилката ѝ.

— Искам да ви се извиня.

— За какво?

Протегна ръка настрани с тромав жест, с който сякаш едновременно отблъскваше и прегръщаше. Изглежда, той обхващаше островърхата къща, всички и всичко в нея, семейството ѝ, съседите, улицата, гъстите тъмни маслинови дървета и още по-тъмните им сенки, луната, която я обливаше със студената си светлина и набраздяваше лицето ѝ.

— Не се извинявайте — казах аз. — Сам си избрах този занаят или може би той избра мен. В него срещам много човешка болка, но не бих го сменил за нищо на света.

— Знам какво имате предвид. Аз съм медицинска сестра. От утре мога да се окажа безработна сестра. Просто трябваше да си дойда, за да се видя с Фред, и напуснах смяната. Време е да се връщам.

— Нека ви закарам, ако не възразявате.

Стрелна ме с бърз подозрителен поглед, сякаш можех да храня някакви намерения по отношение на тежкото ѝ, застаряло тяло. Все пак рече:

— Много сте любезен. Фред остави колата някъде в Аризона. Не знам дори дали си струва да я връщаме.

Отворих вратата пред нея. Реагира така, сякаш подобно нещо не ѝ се беше случвало от доста време.

Когато и двамата се настанихме в колата, аз ѝ рекох:

— Бих искал да ви задам един въпрос. Не сте длъжна да отговаряте. Но ако го направите, няма да кажа на никого.

Размърда се на седалката и се обърна към мен.

— Да не би някой да злослови по мой адрес?

— Искате ли да ми кажете още нещо за онези наркотици, които изчезнаха от болницата?

— Признавам, че взех малко хапчета. Но не ги взех за себе си или с някаква лоша цел. Искях да опитам действието им върху Джерард, надявах се да го накарам да намали пиенето. Предполагам, че формално могат да ме подведат под отговорност за предписване на лекарства, без да съм лекар. Но почти всяка сестра, която познавам, го върши. — Хвърли ми неспокоен поглед. — Смятат ли да ме съдят?

— Доколкото знам, не.

— Тогава как разбрахте?

— Една от сестрите в болницата спомена нещо. Обясняваше ми защо са ви уволнили.

— Това беше само повод. Но ще ви кажа защо ме уволниха. Там имаше хора, които не ме обичаха. — Минавахме покрай болницата и тя насочи обвиняващ пръст към огромната светеща сграда. — Може и да не съм особено сговорчива като човек. Но съм добра сестра и нямаха право да ме уволнят. Вие също не сте имали право да говорите с тях за това.

— Мисля, че имах, мисис Джонсън.

— И кой ви го даде?

— Известно ви е, че разследвам няколко убийства и търся изчезналата картина.

— И мислите, че знам къде е картината ли? Не знам. И Фред не знае. Ние не сме крадци. Може и да имаме семейни проблеми, но не сме такива хора.

— Не съм твърдял обратното. Все пак хората се променят, когато започнат да се занимават с наркотици. Това дава на другите възможност да ги изнудват.

— Никой не ме е изнудвал. Признавам, че взех няколко хапчета. Дадох ги на Джерард. И сега си плащам. До края на живота си ще работя в старчески домове с недостатъчно персонал. Ако имам и този късмет.

Потъна в мрачно мълчание, което не наруши, докато стигнахме до „Ла Палома“. Преди да излезе от колата, ѝ казах за жените, които търсех — Милдред Мийд и Бети Сидън. Тя слушаше сериозно.

— Ще направя каквото мога. Няма да имам много време да говоря по телефона тази нощна смяна, но ще се свържа с някои познати сестри в другите старчески домове. — И добави неохотно, сякаш ѝ струваше голямо морално напрежение да признае, че ми е

задължена: — Фред ми разказа как сте се отнесли с него в Аризона. Благодаря ви. В края на краищата аз съм му майка.

В гласа ѝ прозвуча леко учудване.

Излезе на асфалта и тежко запристъпя към слабо осветената сграда. Отвъд оградата на паркинга колите летяха в неспирно ято и гонеха целта си под траурния писък на гумите. Когато стигна до входа, мисис Джонсън се обърна и вдигна ръка към мен.

Секунда след като влезе, жената изхвъркна заднишком. Веднага след нея излязоха двама полицаи. Единият беше униформен. Другият се оказа капитан Макендрик. Докато приближавах, я чух да се оплаква, че нямат право да се нахвърлят срещу нея в тъмнината, че тя е една невинна жена, която отива на работа. Макендрик внимателно се вгледа в сърдитото ѝ уплашено лице.

— Вие сте мисис Джонсън, нали? Майката на Фред Джонсън.

— Точно така — отговори тя хладно. — Това не ви дава право да ме плашите до смърт.

— Не съм го направил нарочно, госпожо. Съжалявам.

— Има за какво. — Мисис Джонсън използваше преимуществото си. — Нямам право да ме тормозите и безпокоите. Имаме добър адвокат и ако не внимавате, скоро ще получите вест от него.

Макендрик хвърли безпомощен поглед към небето, а сетне към мен.

— Направил ли съм нещо лошо, за бога? Случайно се сблъсках с една жена в тъмнината. Извиних се. Трябва ли да падна и на колене?

— Мисис Джонсън тази вечер е малко нервна.

Тя кимна одобрително към мен.

— Точно така. И изобщо какво правите тук, капитане?

— Търсим една жена.

— Мис Сидън ли?

— Да, госпожо. — Макендрик ѝ хвърли остър изпитателен поглед. — Кой ви каза за мис Сидън?

— Мистър Арчър. Помоли ме да телефонирам на приятелките си в другите старчески домове. Казах му, че ще се обадя, ако имам време, и ще го направя. А сега мога ли да си вървя?

— Моля ви — рече Макендрик. — Никой по никакъв начин и с никакви средства не пречи на действията ви. Но едва ли е редно да се

обаждате в старческите домове. Предпочитаме да ги изненадаме.

Мисис Джонсън за втори път влезе в сградата и не се показва повече.

— Неприятна особа — рече Макендрик.

— И преживява неприятни дни. Мога ли да ви кажа две думи насаме, капитане?

Той кимна на униформения, който се качи в полицейската кола. Отидохме в най-отдалечения ъгъл на паркинга, на най-голямото възможно разстояние от сградата и магистралата. Един стар дъб, оцелял по чудо сред мъртвия паваж, протягаше към нас бледата си лунна сянка.

— Какво ви доведе тук? — запитах аз.

— Получихме информация. Някой се обади по телефона и каза да търсим мис Сидън тук. Затова дойдох лично. Обиколихме цялата сграда, но не открихме нито нея, нито някой, подобен на нея.

— Кой ви информира?

— Беше анонимно обаждане, очевидно някаква жена се мъчи да забърка неприятности. Мисис Джонсън лесно печели врагове. Знаете ли, че са я уволнили от болницата?

— Каза ми. Нямаме нужда от мнението ми, капитане, но все пак ще ви го предложа. Мисля, че ви подведох с това претърсване на старческите домове. Не предлагам да го прекратите изцяло, но смятам, че е време да насочите вниманието си към нещо друго.

Макендрик не бързаше с отговора си.

— Имате предвид мисис Чантри, нали?

— Тя очевидно е в центъра на случая.

— Още не е сигурно.

— Мисля, че е.

— Това, което вие мислите, не е достатъчно, Арчър. Не мога пръста си да мръдна срещу тази жена, без да имам достатъчно улики да я подведа под отговорност.

ТРИЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Паркирах на известно разстояние от жилището на мисис Чантри и отидох пеша дотам. В клисурата отзад се стелеше мъгла. Горестна хълма от къщата на Бимайърови бликаше студена светлина. Но домът на мисис Чантри бе тъмен и безжизнен.

Почуках на входната врата. Изглежда, съм бил почти сигурен, че ще я намеря мъртва или агонизираща — незабавният ѝ отговор ме стресна. Гласът ѝ долетя през затворената врата, сякаш цяла нощ бе чакала край нея.

— Кой е? Рико?

Не ѝ отговорих. Стояхме от двете страни на вратата, потънали в изпълнено с очакване мълчание, нарушавано навремени от шума на вълните, които прииждаха на плажа като гигантски заблудени стъпки, а сетне се плъзгаха безшумно назад.

— Кой е? — запита тя по-високо.

— Арчър.

— Вървете си.

— Да се върна ли с капитан Макендрик?

Настъпи ново мълчание, отмервано от напирещите и отшумяващите стъпки на морето. Тя отключи вратата и я отвори.

Във вестибюла не светеше, а доколкото можах да видя, в стаите също. В царящия сумрак косата и лицето ѝ имаха еднакъв сребрист оттенък. Носеше тъмна рокля с висока яка, подходяща за вдовица, и аз се запитах дали наистина не е такава.

— Влезте, щом трябва — изрече тя с тих студен глас.

Последвах я в салона, където се беше състоял коктейлът. Запали лампион, надвиснал над едно кресло и зачака до него. Гледахме се, обгърнати от мъртва тишина.

Коктейлът не беше оставил никакъв отзвук в помещението. Накрая тя проговори:

— Познат ми е вашия тип. Вие сте един от онези самозвани експерти, които не могат да не врат острите си нослета в хорските

работи. Просто не понасяте някой да си живее живота, без да се намесвате, нали?

Тя се изчерви, може би донякъде от яд. Но зад думите ѝ, изглежда, се криеше и някакъв угнетяващ подтекст.

— Това, което живеете, живот ли го наричате? — рекох аз. — Прикривате убийство, извършено от човек, когото не сте виждали от двадесет и пет години. Спите с недорасъл мъж като Рико, за да държите устата му затворена.

Лицето ѝ загуби цвят, а очите ѝ потъмняха, сякаш осветлението в стаята рязко се беше сменило.

— Никой не може да разговаря с мен така.

— Трябва да свиквате. Когато хората на областния прокурор излагат случая във Върховния съд, няма да подбират думите си.

— Случаят няма да стигне до съд. И изобщо няма да има случай. — Очите ѝ обаче бяха напрегнати и питащи, опитваха се да надникнат отвъд острия ръб на настоящето.

— Хайде, хайде, мисис Чантри. Преди двадесет и пет години в тази къща е убит човек. Не знам кой е, но на вас вероятно ви е известно. Рико го е заровил в оранжерията. Тази вечер, не без вашата помощ, той е изровил костите му и ги е сложил в пълен с желяза чувал. За нещастие и на двамата аз го залових, преди да ги хвърли в морето. Интересува ли ви къде се намират те сега?

Жената извърна лице. Не искаше да знае. Внезапно краката ѝ сякаш се подкосиха и тя седна в креслото. Покри лице с ръце и като че ли се опитваше да заплаче.

Стоях и слушах болезнените звуци, които издаваше. Колкото и да беше хубава, колкото и да беше затънала в неприятности, не можех да изпитам съчувствие към нея. Беше градила живота си върху костите на мъртвец и част от този живот бе притежание на смъртта.

Тя се обади, сякаш мислите ни се догонваха.

— Къде са костите?

— При капитан Макендрик. И приятелчето ви Рико е при него. Освен това, Рико проговори.

Изправи гръб, за да приеме вестта, която сякаш я смаза физически. Но твърдите ѝ интелигентни очи не трепнаха.

— Смятам, че ще мога да се справя с Макендрик. Той е амбициозен. Но за вас не съм сигурна. Работите за пари, нали?

— Имам толкова пари, колкото са ми нужни.

Наклони се напред, стиснатите ѝ юмруци лежаха на коленете.

— Говоря ви за голяма сума. Такава, каквато не можете да спечелите, докато сте жив. Достатъчно голяма, за да няма нужда да работите повече.

— Обичам работата си.

Направи огорчена гримаса, която я загрози. Удари коленете си с юмруци.

— Не си играйте с мен. Говоря сериозно.

— Аз също. Не ми трябва парите ви. Но можете да опитате да ме подкупите с информация.

— Да ви подкупя срещу какво?

— Ще ви позволя да се отървете, ако се появи такава възможност.

— А, разбирам, приискало ви се е да поиграете на господ, нали?

— Не съвсем. Бих желал да проумея защо жена с вашите достойнства се опитва да прикрие едно гнусно убийство.

— Не беше убийство. Беше нещастен случай.

— И кой предизвика нещастния случай?

— Не ми вярвате, така ли?

— Не сте ми предоставили нищо, на което да вярвам или да не вярвам. Всичко, което знам, е, че двамата с Рико сте изкопали костите на умрял човек и че вие сте изпратили Рико да ги потопи в морето. Трябваше да ги оставите под земята, в оранжерията.

— Едва ли. Грешката ми е, че изпратих Рико. Трябваше сама да се отърва от трупа.

— Чии е трупът, мисис Чантри?

Тя завъртя глава, сякаш спомените от миналото бръмчаха като пчели около нея.

— Не го познавах. Дойде у нас и поиска да се срещне с мъжа ми. Ричард не биваше да го приема и нормалното беше да го отпратим. Но очевидно името на човека значеше нещо за него. Поръча на Рико да го заведе в ателието. Когато го видях отново, беше мъртъв.

— Как се казваше?

— Не помня.

— Присъствахте ли, когато човекът разговаряше с Рико?

— Да, поне част от времето.

— А после, когато Рико заравяше трупа?
— Знаех, че го прави, но не съм участвала.
— Рико каза, че вие сте му наредили.
— Предполагам, че в известен смисъл беше така. Предадох му желанието на съпруга си.
— Къде беше съпругът ви по време на заравянето?
— В ателието, пишеше прощалното си писмо. Колко странно — добави тя след секунда. — Често говореше как ще си отиде по този начин. Как ще зареже всичко, ще започне нов, необременен живот. И когато се появи случай, той го направи.
— Знаете ли къде е отишъл?
— Не. Оттогава нямам вест от него. Доколкото знам, на никого не се е обаждал.
— Смятате ли, че е умрял?
— Надявам се, че не е. Той беше... Той все пак е велик човек. — Позволи си да поплаче малко. Очевидно се стараяше наново да завоева загубената емоционална територия, да възстанови мита за Чантри с подръчни материали — отчасти стари, отчасти нови.
— Защо той уби мъжа в кафявия костюм?
— Не знам да го е убивал. Може да е било нещастен случай.
— Съпругът ли ви заяви, че е нещастен случай?
— Не знам. Не сме говорили за това. Той написа писмото и си отиде.
— И вие нямате представа как или защо бе убит човекът?
— Ни най-малка.
— Съпругът ви не ви ли даде обяснение?
— Не. Ричард замина толкова бързо, че нямаше време за обяснения.
— Мисис Чантри, аз чух съвсем други неща. Според Рико вие, вашият съпруг и мъжът в кафявия костюм сте говорили доста време в ателието. За какво говорихте?
— Не помня такова нещо — каза тя.
— А Рико помни.
— Той лъже.
— Това е присъщо на мъжете, когато имат неприятности. Също и на жените.

Започваше да губи самоувереността си и на нейно място се появяваше гняв.

— Ще ви бъда благодарна, ако ми спестите обобщенията си. През последните двадесет и четири часа изживях ужасни неща и нямам сили да слушам моралните максими на евтин частен детектив.

Гласът ѝ стана писклив, а видът измъчен.

— Вие сте изживели ужасни неща през последните двадесет и пет години и ако не предприемете нещо, ще стане още по-лошо — отвърнах ѝ аз.

Поседях малко, без да продума, с втренчени в непогребаното минало очи.

— Какво да предприема? — промълви накрая тя.

— Обяснете ми какво точно се случи и защо.

— Обясних ви.

— Не е вярно, мисис Чантри. Вие пропускате най-важното. Кой е бил човекът в кафявия костюм и защо е идвал тук. Факта, че е идвал два пъти, като втория път, тогава, когато е бил убит, е водел със себе си жена и момченце. И че както сте обяснили на Рико, човекът е получил удар и е умрял почти случайно.

Седеше и поемаше думите ми, сякаш претърпяваше процес на бързо състаряване. Не се опита да избегне или да отрече нещо. В известен смисъл може би дори очакваше това.

— Значи Рико доста е поговорил — отбеляза тя.

— Каза всичко, което можа. Избрали сте си лош съучастник.

— Не съм го избирала. Той просто се оказа тук. — Огледа ме внимателно от глава до пети, сякаш преценяваше дали няма да мога да заема мястото на Рико в живота ѝ. — Нямах избор.

— Хората винаги имат избор.

Наведе хубавата си глава и потърка отчаяно челото си с ръка.

— Лесно е да се каже. По-трудно е да се направи.

— И сега имате избор — настоях аз. — Можете да ми помогнете...

— Мисля, че го правя.

— Отчасти. Но не казвате всичко. Можете да ми помогнете да изясня този случай. И ако това стане ще сторя всичко възможно да облекча положението ви.

— Нямам нужда от вашите услуги. — Но очите ѝ изучаваха лицето ми, за да открият точното значение на моите думи.

— Не ви съветвам да прикривате съпруга си. Това може да ви доведе до тежко съучастие в убийство.

— Не беше убийство. Беше нещастен случай. Човекът се чувстваше зле. Мъжът ми може да го е ударил или блъснал. Нямам намерение да го убива.

— Откъде знаете?

— Той ми каза. Не лъжеше.

— Обясни ли ви кой е посетителят?

— Да.

— Как беше името му?

— Не помня. Просто някакъв човек, с когото мъжът ми се е запознал в армията. Бил е ранен в Тихия океан и е прекарал няколко години в болница за ветерани. Когато накрая го изписали, дошъл да види съпруга ми. Очевидно е научил за успеха му като художник и е пристигнал да се погрее в лъчите на славата му.

— Кои бяха жената и момченцето?

— Съпругата и синът му. Втория път ги доведе да се запознаят с мъжа ми.

— Те узнаха ли, че мъжът ви го е убил?

— Не знам. Дори не съм сигурна дали е станало точно така.

— Но сте го допусkali.

— Да. Неизбежно беше. Непрекъснато чаках жената да се обади, не спях цели седмици. Но тя не се обади. Понякога ми се струва, че съм си въобразила всичко това.

— Костите, които Рико изрови, не са въображаеми.

— Знам. Имах предвид жената и момчето.

— Какво стана с тях?

— Просто си отидоха, не знам къде. А аз продължих, живота си както можах.

В гласа ѝ имаше самосъжаление, но тя ме наблюдаваше с хладна подозрителност. Цялото ѝ тяло сякаш усещаше присъствието ми, най-вече за да го отблъсне.

Край къщата морето тътнеше, опипваше брега и се оттегляше като мъртвец, който непохватно се мъчи да се изкатери обратно при живите. Потръпнах. Тя докосна коляното ми със заострените си нокти.

— Студено ли ви е?

— Май да.

— Да включа ли отоплението?

Усмивката, която придружи това предложение, му придаде двусмислено значение, но беше насилена.

— Няма да стоя дълго, мисис Чантри.

— Ще бъда сама тук.

Изпусна присмехулна въздишка, която свърши, с нотка на неподправена самота. Изглежда, осъзнаваше колко е изоставена от всички.

— Скоро ще имате посетители.

Тя събра ръце и ги стисна.

— Искате да кажете полицията, нали?

— Макендрик вероятно няма да дойде преди сутринта.

— Мислех, че ще ми помогнете — рече тихо тя.

— Ще ви помогна, ако ми позволите. Не ми казахте достатъчно.

А някои от нещата, които ми казахте, не са верни.

Отправи ми сърдит, но пресметнат и овладян поглед.

— Не съм лъгала.

— Може би несъзнателно. Когато човек двадесет и пет години води неистински живот, може да откачи.

— Да не би да твърдите, че съм луда?

— По-вероятно просто лъжете както себе си, така и мен.

— И какво невярно нещо съм казала?

— Заявихте, че убитият бил стар приятел на мъжа ви от армията.

Но аз знам, че Чантри никога не е бил в армията. Това несъответствие хвърля съмнение върху цялата ви история.

Тя се изчерви, прехапа долната си устна и ме изглежда като крадец.

— Говорех в общ смисъл. Искях да кажа, че убитият е бил в армията, когато са се запознали. Но, разбира се, Ричард не е служил.

— Желаете ли да нанесете други поправки в разказа си?

— Ако ми посочите къде съм сгрешила.

Внезапно ме прониза гняв.

— Не е смешно, мисис Чантри. Убити са няколко души. Други са под заплаха.

— Не и от моя страна. В живота си не съм посегнала на никого.

— Но сте стояли и сте допуснали друг да го направи.

— Не съм го искала. — Мъчеше се да си придаде откровен вид, но не ѝ се удаваше. — Не знам какво е станало между Ричард и убития. Нямам представа какви, са били отношенията им.

— Чувал съм, че мъжът ви е бил бисексуален.

— Така ли? За пръв път го научавам.

— Твърдите ли, че не е вярно?

— Такъв проблем въобще не съществуваше. Защо смятате, че е толкова важно?

— Може да се окаже съществена част от случая.

— Съмнявам се. Ричард изобщо не беше твърде сексуален мъж. Винаги се е вълнувал повече от работата си, отколкото от мен.

Направи скръбна гримаса и ме погледна да види ефекта. Не знам защо, но с това ме ядоса още повече. Започна да ми идва до гуша от тази жена, от лъжите и истините ѝ. Докато стоях тук и се пазарях с нея, онази, която обичах, се беше изгубила в пълната с опасности нощ.

— Знаете ли къде е Бети Сидън?

Поклати сребрилата си глава.

— Страхувам се, че не. Да не би нещо да се е случило с Бети Джо?

— Тръгна да търси Милдред Мийд и изчезна. Знаете ли къде мога да открия Милдред Мийд?

— Не. Не знам. Обади ми се преди няколко месеца, когато пристигна в града. Но аз не исках да я виждам. Не исках да събудям миналото.

— Тогава не трябваше да изравяте костите — подхвърлих аз.

Тя яростно ме прокле и ме прати по дяволите. Но пожеланието ѝ рикошира, сякаш го беше отправила към себе си. Израз на самоненавист падна като сивкав воал върху лицето ѝ. Покри го с ръце.

— Защо ги изкопахте? — запитах я.

Помълча известно време и отговори иззад ръцете си:

— Просто се уплаших.

— От какво?

— Опасявах се, че ще претърсят къщата и ще ме обвинят за смъртта на човека.

Наблюдаваше ме през пръстите си, сякаш иззад решетка.

— Заплаши ли ви някой да ви издаде?

Тя не отговори. Приех това като потвърждение.

— Кой беше, мисис Чантри?

— Не съм сигурна. Тя не дойде. Обади ми се снощи по телефона и се закани, че ще иде в полицията и ще издаде всичко. Мисля, че беше същата, която дойде тук с момчето в деня на убийството.

— Какво искаше от вас?

— Пари. — Отпусна ръце; устните ѝ бяха изкривени, а очите жестоки.

— Колко?

— Не уточни. Предполагам много.

— За кога ги искаше?

— За утре. Каза, че пак ще ми се обади, а аз междувременно да събера колкото мога.

— Ще го направите ли?

— Смятах да го направя, но сега е безсмислено, нали? Освен ако с вас не постигнем някакво разбирателство.

Пъхна ръце в косата си и задържа главата си между тях с вирната брадичка като произведение на изкуството, което излагаше за продан.

— Ще направя каквото мога — казах аз. — Но няма да мине без участието на Макендрик. Ако му помогнете да приключи случая, той ще ви бъде благодарен. Най-добре да се свържете с него веднага.

— Не. Трябва ми време да помисля. Ще ми дадете ли отсрочка до сутринта?

— Да, но при едно условие. Не правете нищо необмислено.

— Например да избягам ли?

— Например да се самоубиете.

Тя поклати рязко глава.

— Ще остана и ще се боря. Надявам се, че сте на моя страна.

Не ѝ обещах нищо. Когато се изправих, очите от портретите на Чантри сякаш ме наблюдаваха от потъналите в сенки стени. Мисис Чантри ме изпрати до вратата.

— Моля ви, не ме съдете строго. Знам, че изглеждам лош човек. Но наистина не съм имала избор за нещата, които съм вършила или не съм извършила. Животът ми не беше лек и преди изчезването на мъжа ми. А оттогава е истински ад.

— С Рико.

— Да. С Рико. Казах ви, че нямаш избор.

Стоеше близо до мен, очите ѝ бяха прикрити и пресметливи, сякаш се готвеше да направи друг неудачен избор.

— Преди повече от тридесет години в Аризона е бил убит млад войник на име Уилям Мийд — казах аз. — Бил е незаконен син на Феликс Чантри от Милдред Мийд, брат на съпруга ви.

Тя реагира, сякаш я бях зашлевил, и се готвеше да закрещи. Веждите ѝ се вдигнаха, а долната ѝ устна увисна. За момент лицето ѝ се разголи. Ала тя не издаде нито звук.

— Съпругът ви е напуснал Аризона веднага след това и съществува подозрение, че той е убил Уилям Мийд. Вярно ли е?

— Разбира се, че не. Защо да го убива?

— Надявах се вие да ми кажете. Не сте ли били доста близки с Уилям по онова време?

— Не. Разбира се, че не.

Но отрицанието ѝ прозвуча неубедително.

ТРИЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Оставих я и подкарах на юг по крайбрежието. Движението още не беше намаляло. Всъщност не беше късно, но аз се чувствах уморен. Дългият неопределен разговор с мисис Чантри бе пресушил енергията ми. Минах през мотела с надеждата, че Бети ми е оставила бележка.

Нищо от Бети. Но намерих известие от Паола Граймс, която настояваше да ѝ се обадя в хотел „Монте Кристо“. С известна трудност се свързах с рецепцията на хотела. Паола се обади след първото иззвъняване на телефона в стаята ѝ.

— Ало?

— Арчър на телефона.

— Крайно време беше. — Гласът ѝ звучеше сърдит и безчувствен. — Майка ми каза, че ви е дала пари за мен. Петдесет долара. Имам нужда от тях. Без пари не мога да изляза от този развъдник на бълхи, а и колата ми не иска да тръгне.

— Ще ви ги донеса веднага. Опитах се да ви ги предам по-рано.

— Можехте да ги оставите на рецепцията.

— Не и на тази рецепция. Тръгвам, Паола.

Заварих я да ме чака във фойето на хотел „Монте Кристо“. Личеше, че е сресала косите си, беше се измила и сложила червило. Но изглеждаше тъжна и не на място сред нощните красавици и техните почитатели.

Предадох ѝ петдесетте долара. Тя ги преброи, нави ги на руло и ги пъкна в сутиена си.

— Ще стигнат ли да си платите хотела? — запитах аз.

— Засега май ще стигнат. За утре не знам. Полицията иска да стоя тук, а не освобождава дори част от парите на баща ми. Той носеше у себе си много пари.

— Ще ги получите или вие, или майка ви.

— Или правнуците ми — подметна тя с горчивина. — Не се доверявам на ченгетата и не харесвам този град. Не ми допадат хората тук. Убиха баща ми и се страхувам, че ще убият и мен.

Страхът ѝ беше заразителен. Проследих движението на очите ѝ и през нейния поглед съзрях обстановката, която ни заобикаляше — преддверие, в което заблудени души чакаха да прекарат една нощ, а тя никога нямаше да свърши.

— Кой уби баща ви?

Поклати глава и черната ѝ коса обви като нощ лицето ѝ.

— Не ми се говори за това. Поне тук не.

— Можем да поговорим в стаята ви.

— Не, благодаря. — Стрелна ме с остър и мрачен параноичен поглед, като на уплашено животно, надничачо иззад прикритието на косата. — Стаята може да се подслушва. Това е една от причините, поради които не искам да остана.

— Кой ще я подслушва?

— Може да са ченгетата. Може да са убийците. Какво значение има? Те всички са заедно в тази работа.

— Елате да седнем в колата ми.

— Не, благодаря.

— Тогава да се поразходим, Паола.

За моя изненада тя се съгласи. Излязохме и се вляхме в потока от хора по тротоара. От другата страна на улицата редица палми развяваха перата си над празните павилиони на седмичния базар на картини. Зад тях фосфоресциращите бели вълни се разбиваха и издигаха, сякаш си бяха поставили вечната задача да отбелязват времето и измерват пространството.

Докато се разхождахме по тротоара, Паола се поотпусна. Движенията ни сякаш се сливаха с естествените ритми на морето. Над нас се откриваше небето, едва осветено от потъващата зад хоризонта луна. Паола докосна ръката ми.

— Запитахте ме кой е убил баща ми.

— Да.

— Искате да знаете какво мисля ли.

— Кажете ми какво мислите.

— Прехвърлих в ума си всичко, което ми беше говорил баща ми. Знаете ли, той смяташе, че Ричард Чантри е жив и се намира тук, в града, под друго име. Вярваше, че Чантри наистина е нарисувал онзи портрет на Милдред Мийд. И аз си помислих същото, когато го видях.

Нямам претенции да съм експерт като баща ми, но приличаше на картина на Чантри.

— Сигурна ли сте, че мнението на баща ви беше искрено, Паола? Картината би струвала много повече, ако авторът ѝ е Чантри.

— Знам това. И баща ми го знаеше. Затова направи всичко възможно да установи автентичността ѝ. Прекара последните дни от живота си в опити да открие Чантри и да свърже картината с него. Издири дори Милдред Мийд, която живее тук, в града. Тя беше любимият модел на Чантри, въпреки че, естествено, не е позирала за тази картина. Вече е много стара.

— Вие видяхте ли я?

Кимна.

— Баща ми ме заведе да я видя няколко дни преди да го убият. Милдред беше приятелка на майка ми в Аризона и я познавам от дете. Баща ми вероятно смяташе, че моето присъствие ще я накара да говори. Но Милдред не каза почти нищо, когато я посетихме.

— И къде я посетихте?

— Живее в малка къща, тъкмо се нанасяше. Май беше на Магнолия Корт. Между къщите има голяма магнолия.

— Тук в града ли е?

— Да. В центъра. Каза, че я е наела, защото вече трудно ходи. И не говореше много.

— Защо?

— Стори ми се, че се боеше. Баща ми непрекъснато я питаше за Ричард Чантри жив ли е, или не, той ли е рисувал картината. Но тя не искаше да приказва за него. Заяви, че не го е виждала повече от тридесет години, че вероятно е мъртъв и че се надява да е така. Говореше с голямо огорчение.

— Не се учудвам. Чантри може да е убил сина ѝ Уилям.

— А може да е убил и баща ми. Сигурно е успял да докаже авторството на картината и за това е бил убит.

Гласът ѝ бе тих и уплашен. Огледа подозрително палмите и ниската луна, сякаш бяха част от неугледен сценичен декор, скриващ действителния, подобен на джунгла живот. Вкопчи ръце една в друга и ги задърпа в противоположни посоки.

— Трябва да се махна от този град. Полицията не ме пуска, иска да ме използва за свидетел, а дори не ми осигурява закрила.

— Закрила от кого? — запитах аз, въпреки че знаех отговора.

— От Чантри. От кого друг? Той уби баща ми, чувствам го до мозъка на костите си. Но не знам кой е и къде е. Не знам дори как изглежда сега. Би могъл да е всеки мъж, когото срещам на улицата.

Гласът ѝ се повиши. Хората по тротоара взеха да ни заглеждат. Наближихме бар, от чиято отворена врата се разнасяше джаз. Поведох Паола нататък и я настаних на една маса. Залата беше тясна и дълга, прилична на тунел, а оркестърът в далечния край напомняше приближаващ влак.

— Не ми харесва тази музика — рече тя.

— Няма значение. Имате нужда да пийнете нещо.

Тя поклати тъмната си глава.

— Не мога да пия. Алкохолът ме влудява. Същото беше и с баща ми. Каза ми, че затова е минал на наркотици. — Затисна ушите си с ръце и затвори очи. — Трябва да се махна оттук.

Помогнах ѝ да се изправи. Като се дърпаше и блъскаше в мен с некоординирани движения, тя ме последва. Взираше се в хората по улицата с дълбоко недоверие, готова да запици, ако някой я погледне втори път. Беше на ръба на истерията или на нещо по-лошо.

Хванах я за ръка и бързо тръгнахме по посока на хотела. Тя се дърпаше.

— Не искам да се връщам там. Не ми харесва. По цяла нощ не ме оставят да спя, чукат на вратата ми, мотаят се наоколо и шепнат. Смятат, че всяка жена е тяхна.

— Тогава се преместете.

— Не знам къде да отида. Може би трябва да се върна в галерията. Имам там малка стаичка. Но се страхувам.

— Защото баща ви го няма ли?

— Не. — Тя се сви и потрепери. — Защото може да се върне.

Побиха ме тръпки. Не вярвах напълно, че губи разсъдъка си, но упорито се стремеше към това. Ако продължаваше в този дух, до сутринта щеше да успее.

Поради различни причини се чувствах отговорен за нея. Сключих някаква суеверна сделка със силите, управляващи света, ако имаше такива. Постараех ли се да се погрижа за Паола, може би някой щеше да се погрижи за Бети.

Заведох Паола в „Монте Кристо“, платих ѝ сметката, помогнах ѝ да стегне куфара си и я заведох в колата. Тя подтичваше до мен.

— Къде отиваме?

— Ще ви наема стая в моя мотел. Намира се срещу пристана за яхти и е по-тихо. На ъгъла има денонощен ресторант, ако огладнеете.

— Гладна съм сега — рече тя. — Не съм яла.

Заведох я в ресторанта, купих ѝ сандвич и я регистрирах в мотела. Бимайър можеше да плати сметката ѝ. Тя беше свидетел.

Напуснах мотела, без да се отбивам в стаята си. Но когато излязох на паркинга и понечих да седна в колата, внезапно ме осени безумната идея, че Бети може би ме чака там. Отидох и проверих. Стаята беше празна, леглото не бе докоснато.

Оставаше ми да направя само едно — да разследвам случая, докато ме заведе при нея. Стига да не беше твърде късно. Дано не беше твърде късно.

ТРИЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Магнолията беше надвиснала като изцеден облак над уличката, на която беше дала името си. Само в една от малките къщи мъждиво светеше прозорец със спуснати щори. Почуках на мрежестата врата.

Зад нея се чу движение, после настъпи мълчание. Долових нечие дишане. Накрая се обади женски глас:

— Кой е?

— Името ми е Арчър. Частен детектив съм и работя за Джак Бимайър.

— Тогава можете да вървите по дяволите — процеди тихо жената. — Но преди това идете при Джак Бимайър и му кажете да направи същото.

— С удоволствие, мис Мийд. И на мен този кучи син не ми допада.

Тя отвори вътрешната врата. Дребната ѝ изящна фигура се очерта на фона на светлината зад гърба ѝ.

— Как казахте, че е името ви?

— Лу Арчър.

— Джак Бимайър ли ви прати?

— Не съвсем. Откраднаха една негова картина — ваш портрет. Мислех, че ще можете да ми помогнете да я открия.

— Откъде знае Джак, че съм тук? Не съм казвала на никого.

— Паола Граймс ме насочи.

— Ясно. Не трябваше да я пускам тук. — Тялото ѝ се стегна, сякаш тя се готвеше да затръшне вратата под носа ми. — И тя е нещастница от нещастно семейство.

— Тази сутрин разговарях с майка ѝ, Хуанита от Копър Сити. Изпраща ви много поздравя.

— Така ли? Много мило.

Бях налучкал верния тон. Пристъпи да отключи външната врата. Дотогава възрастта ѝ не си личеше, но сега видях, че куца и ханшът ѝ

се поклаща тромаво. Напомни ми за някои морски птици, които се движат с лекота във въздуха или по водата, но не могат да ходят.

И побелялата ѝ глава беше като на птичка — малка и елегантна, с хлътнали бузи, тънък правилен нос и очи, които все още бяха тайнствени и необуздани. Усети погледа ми и се усмихна. Един от предните ѝ зъби липсваше. Това ѝ придаваше нещо гаменско.

— Харесвам ли ви? Не мога да твърдя, че съм се разхубавила с възрастта.

— Вярно е.

Продължи да се усмихва.

— А и кому е нужно това? Моята хубост ми докара достатъчно неприятности. Не че се оплаквам. Една жена не може да има всичко в този живот. Направих добро пътешествие и през по-голямата част от времето — в първа класа. Познавах талантиливи и известни хора.

— Вчера срещнах един от тях в Тусон.

— Лашман ли?

— Да.

— Как е той?

— Старее. Но не спира да рисува. Дори когато си отивах, го оставих да работи върху ваш нов портрет.

Тя помълча около минута. Главата ѝ беше изправена, а очите безизразни.

— Каквато съм сега или каквато бях?

— Каквато сте били.

— Разбира се, иначе не би могло да бъде. Не ме е виждал, откакто остарях. — Говореше за себе си, сякаш е произведение на изкуството, за нещастие създадено нетрайно — като цветя, подредени в икебана, или песен от композитор, непознаващ нотите. — Но стига сме говорили за мен. Разкажете ми нещо за Хуанита.

Тя седна на едно кресло под лампата, а аз се настаних срещу нея. Разправих ѝ накратко за Хуанита Граймс, а след това за бившия ѝ съпруг Пол и неговата смърт. Новината очевидно я потресе.

— Не мога да повярвам, че Пол Граймс е мъртъв. Беше тук с дъщеря си само преди няколко дни.

— Така ми каза и тя. Разбрах, че е искал да установите автентичността на един ваш портрет.

— Това беше целта му. За съжаление не бях в състояние. Носеше само една малка снимка, а мен са ме рисували толкова пъти, че отдавна не помня портретите си. Истината е, че картините ми омръзнаха, особено картини със собственото ми лице, въпреки че в килера имам цял тон. — Посочи с ръка голите стени. — Не е приятно непрекъснато да гледаш какво си загубил.

— Знам. Но все пак не бихте ли погледнали още веднъж снимката на портрета?

— На мой портрет ли?

— Мисля, че да. Портретът е същият, от който се е интересувал Пол Граймс.

Извадих моята снимка на картината и ѝ я подадох. Тя я обърна към светлината и започна да я изучава. Внезапно възкликна, сякаш я позна.

— Виждали ли сте я вече, мис Мийд?

— Виждам я за трети път. А тази вечер — за втори. Но въпреки това не мога да определя със сигурност кой я е рисувал и кога. Наистина прилича на Чантри, но не си спомням да я е рисувал.

— Беше изказано предположение, че портретът е рисуван по памет, без да позирате, и то доста скоро.

— Същото ми заяви и младата жена тази вечер.

— Каква млада жена?

— Момичето от местния вестник. Казах ѝ, че не давам интервюта. Но беше много настойчива и накрая я поканих. Трябва да призная, че беше много мила, но не можах да ѝ помогна.

— Името ѝ Бети Сидън ли беше?

— Точно така. Бети Сидън. Познавате ли я?

— Мъча се да се свържа с нея. Каза ли ви къде отива отгук?

— Спомена за някакъв плаж. Сикамор или нещо такова.

— Сикамор Пойнт ли?

— Май да. А човекът, който е продал картината на Пол Граймс, онзи ден се е удавил в океана. Как се казваше?

— Джейк Уитмор. Само че не се е удавил в океана. Бил е удавен в сладка вода, вероятно в нечия вана.

Без да искам, бях успял да я стресна. Лицето ѝ съвсем загуби цвета и жизнеността си. Костите под него все още го правеха красиво,

въпреки че очите бяха мъртви като на статуя. Бледолилавите ѝ устни промълвиха:

— Значи и този Уитмор е убит?

— Полицията и следователят смятат така.

— Господи! — Дишането ѝ беше като на бегач.

— Да ви дам ли малко вода, мис Мийд?

— Имам нещо по-добро. — Посочи към едно шкафче до стената.

— Там има бутилка „Джак Даниълс“. И чаши. Сипете и на себе си. Аз го искам без лед и вода. Двойно.

Извадих уискито и налях двойна доза за нея и единична за себе си. Тя обърна чашата на един дъх. Поиска още едно двойно. Налях ѝ и тя го изпи. Забелязах, че лицето ѝ започва да възвръща цвета си.

— Изпийте си уискито — подкани ме тя. — Мразя да пия сама.

Запитах се дали не е алкохоличка и реших, че вероятно не греша.

— Защо ме гледате така? — запита тя. — Смешна ли съм? Очите ми смешни ли са?

— Не. Хубави са.

— Тогава спрете да ме гледате така.

— Извинявайте. И без това трябва да си тръгвам.

— Не сте безразличен към онова момиче Сидън, нали?

— Не съм. Вие четете мисли.

— Познавам мъжете — заяви тя. — Не е ли малко млада за вас?

— Възможно е. Преди колко време беше тук?

— Не съм гледала часовника. Току-що се беше свечерило.

— И как ви е открила?

— Обадила се е в... — Устата на старицата плътно се затвори.

След кратко напрегнато мълчание тя рече: — Нямам представа.

— Току-що казахте, че се е обадила някъде.

— Така ли? Тогава вие знаете повече от мен. Сигурно съм си мислела за нещо друго. А сега да не ви задържам. Казахте, че трябва да тръгвате. Само оставете бутилката близо до мен, за да не се налага да ставам.

Докосна масичката до себе си със сбръчканата си бяла ръка.

— Още не си тръгвам — казах аз.

— Бих желала да си тръгнете. Много съм уморена. И без това ви казах всичко, което знам.

— Искрено се съмнявам, мис Мийд. Когато бях в Аризона, се сблъсках с някои много интересни факти. В началото на четиридесетте години вашият роден син Уилям е бил убит от някого и оставен да лежи в пустинята.

Лицето ѝ пребледня и се удължи.

— Хуанита Граймс винаги е дрънкала много.

— Тя не беше основният ми източник. Убийството на сина ви е било и още е обществено достояние. Говорих с човека, който е открил трупа и е разследвал смъртта му. Шерифът Брадъртън.

— Е, и?

— Не ви ли интересува кой е убил сина ви?

— Вече няма значение — рече тя. — Какъв е смисълът? Той е мъртъв. Мъртъв е повече от тридесет и две години.

— А аз мисля, че убиецът му е още жив.

— Откъде можете да знаете?

— Усещам го до мозъка на костите си. Не че имам много доказателства. Но има и други убийства. На Пол Граймс, Джейкъб Уитмор. И на човека, чиито останки бяха изровени тази нощ в оранжерията на Ричард Чантри.

Опита се да проговори и успя на втория път.

— Какъв човек?

— Още не е идентифициран, но и това ще стане. Преди около двадесет и пет години е отишъл у Чантри с жена и малко момче. Между него и Чантри е имало спор и сбиване. Според това, което ми казаха, човекът паднал, ударил си главата и умрял. А семейство Чантри го заровили.

— Мисис Чантри ли ви каза всичко това? — запита тя.

— Известна част.

Очите ѝ се разшириха, а лицето ѝ се сви и изтъня. Заприлича на малка птичка.

— Какво друго ви разправи мисис Чантри?

— Това беше най-същественото. Има ли още нещо за разправяне?

— Аз ви зададох въпрос.

— Но мисля, че вие знаете отговора. Защо Джак Бимайър ви купи къщата в каньона Чантри?

— Защото я поисках.

— Джак Бимайър не е толкова щедър.

— Тогава беше щедър към мен. — На лицето ѝ се появи руменина и се събра на скулите ѝ. — Признавам, че с възрастта не е станал по-добър. Но същото се отнася и за мен.

— Предполагам, че Бимайър ви е купил къщата от името на семейство Чантри. Или може би те са ви я дали чрез Бимайър, без да платите нищо.

— Защо ще правят това?

— За да мълчите за убийството на сина ви Уилям.

— Смъртта на Уилям беше обществено достояние. Какво има да се премълчава за нея?

— Фактът кой го е убил. Мисля, че е бил Ричард Чантри. Той е напуснал Аризона и е дошъл в Калифорния веднага след убийството, а после никога не се е връщал. Обвинението срещу него е било потулено или изобщо не е било предявено. Ако вие сте имали някакви подозрения, пазили сте ги за себе си.

Тя поклати глава.

— Вие не ме познавате. Аз обичах сина си. Когато ми показаха трупа на Уилям, едва не умрях и аз. Не забравяйте, че той беше Чантри. Феликс Чантри му беше баща. А между Ричард и Уилям нямаше никакви търкания.

— Тогава защо Ричард Чантри напусна Аризона веднага след смъртта на Уилям?

— Не знам. Може би се е страхувал да не убият и него.

— Той ли ви го каза?

— Не съм говорила с него за това. Всъщност оттогава не съм го виждала.

— От смъртта на Уилям ли?

— Да. Не съм виждала Ричард от тридесет и две години. А през последните двадесет и пет не го е виждал никой. И до тази вечер не знаех защо. Вие ми казахте. — Раздвижи се неспокойно и погледна бутилката до себе си — Ако смятате да поостанете, можете да ми налеете още една чаша. На себе си също.

— Не, благодаря. Имам още няколко въпроса и тръгвам. Разбрах, че покойният ви син Уилям е оставил съпруга и син.

— Така ми се струва.

— Да не би да не знаете?

— Говорили са ми за тях, но никога не съм ги виждала.

— Защо?

— Не по моя воля. Те просто се изгубиха някъде. Чух, че вдовицата на Уилям се омъжила повторно и сменила фамилията на момчето с тази на втория си мъж.

— Знаете ли името му?

— Страхувам се, че не. Никога не са ми се обаждали.

— Допускате ли, че са се обаждали на Ричард Чантри?

Тя отклони поглед, сякаш се вглеждаше някъде навътре и надолу в миналото.

— Не мога да знам това.

— А онази жена с момченцето, която е посетила Чантри преди двадесет и пет години, не би ли могла да бъде вдовицата на Уилям със сина му?

— Не знам. Струва ми се, че фантазирате.

— Принуден съм. Всичко това е станало много отдавна. Имате ли представа, кой е бил човекът, когото са убили и заровили в оранжерията?

— Ни най-малка.

— Би ли могъл да е синът ви Уилям?

— Вие сте луд. Уилям беше убит в Аризона през хиляда деветстотин четиридесет и трета година, седем години преди това.

— Вие видяхте ли трупа?

— Да.

— Доколкото разбрах, бил е силно обезобразен. Можяхте ли да идентифицирате със сигурност трупа?

— Да. Можях. Синът ми Уилям загина преди тридесет и две години.

— Какво стана с трупа, след като го идентифицирахте?

— Не знам точно.

— Чудна работа.

— Така ли? Известно ви е, че той имаше съпруга в Калифорния. Тя настоя тялото да се изпрати там, за да бъде погребано. Аз нямах възражения. Когато човек е мъртъв, край. Няма значение къде го заравят.

Гласът ѝ беше груб и безгрижен, останах с впечатлението, че сама наранява чувствата си. Изглежда, усети това, защото добави:

— Когато умра, искам да ме кремират, още малко ми остава, и да разпръснат праха ми в пустинята до Тусон.

— Близо до дома на Лашман ли?

Тя ме изгледа с раздражение и подновен интерес.

— Знаете дяволски много.

— А вие казвате дяволски малко, Милдред. Къде е погребан синът ви Уилям?

— Казаха ми, че някъде в Калифорния.

— Ходили ли сте някога на гроба му?

— Не. Не знам къде е.

— Знаете ли къде живее вдовицата му сега?

— Не. Никога не са ме вълнували фамилни връзки. Напуснах собственото си семейство в Денвър, когато бях на четиринадесет години и оттогава не съм се връщала. И никога не се обръщам назад.

Но очите ѝ сега гледаха някъде далече, сякаш оглеждаха континента на живота ѝ. Може би чувстваше същото, което и аз — подземния тласък от развоя на случая, тласък, достатъчно силен, за да изхвърли един мъртвец от гроба му.

ТРИЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Часовникът в колата ми показваше почти три часа, когато пристигнах в Сикамор Пойнт. В подножието на плажа морето кашляше насън. Собственият ми прилив се беше оттеглил и ми се дощя да поспя на предната седалка.

Но в къщата на Джейкъб Уитмор светеше. За минута си позволих да се обнадежда, че Бети е там. Джеси Гейбъл беше сама у дома си.

Забелязах, че се е променила, още щом влязох в осветената стая. Движенията ѝ бяха по-сигурни, очите по-ясни. Дъхът ѝ миришеше на вино, но нямаше вид на пияна. Предложи ми стол и рече:

— Дължите ми сто долара. Открих името на жената, която е продала картината на Джейк.

— Коя е тя?

Пресегна се през масата и сложи длан върху ръката ми.

— Не бързайте толкова. Почакайте. Откъде да знам, че имате сто долара?

Преброих парите на масата. Тя посегна към купчината банкноти. Аз ги измъкнах изпод ръцете ѝ.

— Ей — възкликна тя, — това са мои пари.

— Още не сте ми казали името.

Тя тръсна русата си коса, която падна като замърсен копринен шал на раменете ѝ.

— Не ми ли вярвате?

— Вярвах ви, докато вие спряхте да ми се доверявате.

— Говорите като Джейк. Той винаги извърташе нещата.

— Кой продаде картината на Джейк?

— Ще ви кажа, като ми дадете парите.

Отделих на масата петдесет долара.

— Това е половината. Ще ви дам другата половина, когато ми кажете коя е жената.

— Името ѝ струва повече. Случаят е важен. Обещаха ми, че ще получа голямо възнаграждение.

Седнах и се вгледах в лицето ѝ. Преди два дни, когато дойдох за първи път, тя сякаш не се интересуваше от пари.

— Кой ще ви плати възнаграждението? — запитах аз.

— Вестникът.

— Бети Сидън ли ви го каза?

— Горещо-долу. Увери ме, че ще ми платят добре за информацията.

— Съобщихте ли на Бети коя е жената?

Отмести очи от моите и се загледа в един тъмен ъгъл на стаята.

— Тя настояваше, че е важно. Не знаех дали вие ще дойдете. Знаете как става. А парите наистина ми трябва.

Знаех как става. Тя продаваше костите на Джейк Уитмор, както често правят наследниците, а аз трябваше да ги погребя. Сложих другата половина от парите на масата.

Джеси посегна към банкнотите, но ръцете ѝ се отпуснаха на масата до тях. Погледна ме, сякаш можех, да ѝ попреча или дори да я убия. Писна ми.

— Хайде де, вземете ги.

Тя взе десетачките и двадесетачките и ги пхна в блузата си. Изглежда ме виновно, беше готова да се разплаче.

— Да не губим повече време, Джеси — подканих я аз. — Коя е жената?

— Името ѝ е мисис Джонсън — рече тя тихо и колебливо.

— Майката на Фред?

— Не знам чия майка е.

— Как е малкото ѝ име?

— Не знам. Научих от Станли Майър само фамилията.

— Кой е Станли Майър?

— Санитар в болницата, който рисува в свободното си време. Продава работите си на базара за картини на плажа. Павилионът му е точно до този на Джейк. Бил е там, когато Джейк е купил картината от нея.

— Говорите за женския портрет, който Джейк след това е продал на Пол Граймс, така ли?

Тя кимна.

— Нали той ви интересува?

— Да. Вашият информатор Станли Майър описа ли ви жената?

— Горедолу. Каза, че е на средна възраст, може би над петдесетгодишна. Едра, с широк ханш и тъмна коса, на места прошарена.

— Каза ли ви как е била облечена?

— Не.

— Той откъде знае името ѝ?

— Познавал я от болницата. Тази мисис Джонсън работела там като медицинска сестра, преди да я уволнят.

— И защо са я уволнили?

— Майър не знаеше. Последното, което чул за нея, е, че работи в старческият дом „Ла Палома“.

— Какво друго ви разправи за мисис Джонсън?

— Това е всичко, което си спомням.

— Казахте ли го на Бети Сидън?

— Да.

— Преди колко време?

— Не знам точно. Джейк не обичаше часовниците. Смяташе, че трябва да определяме времето по слънцето като индианците чуваши.

— Преди или след залез-слънце?

— След залез. Сега си спомням, дойде малко след вас.

— Споменахте ли ѝ, че сме се виждали?

— Не.

— Каза ли къде отива, когато си тръгваше?

— Не ми обясни подробно. Но ме попита за старческият дом „Ла Палома“. Искаше да е сигурна, че мисис Джонсън работи точно там.

Върнах се на магистралата, която с изключение на няколко тежкотоварни камиона, беше празна. Чувствах се тъй, сякаш бях прехвърлил билото между късната дълбока нощ и мразовитото ранно утро. Сега, ако се налагаше, можех да продължа още цял ден.

Паркирах пред „Ла Палома“ и позвъних на служебния вход. В отговор вътре някой изпъшка и промърмори нещо. Звъннах отново и чух бързи тихи стъпки. Вратата, затворена с верига, се отвори на десет сантиметра и през отвора надникна младата тъмнокожа сестра.

— Идвах тук миналата нощ — подсетих я.

— Помня ви. Ако търсите мисис Джонсън, няма я. За втори път тази нощ ме оставя сама да се оправям с всичко тук. Вече съм капнала,

а ми остават още няколко часа. И разговорите с вас не помагат на работата ми.

— Знам как се чувствате. И аз работя цяла нощ.

Хвърли ми невярващ поглед.

— Какво работите?

— Детектив съм. Мога ли да вляза за минутка и да поговоря с вас, мис?

— Мисис, мисис Холман. — Въздъхна и откачи веригата. — Може. Но моля ви, бързо.

Облегнахме се на стената в преддверието. Дишането и стоновите на пациентите и неравномерният шум от магистралата звучаха като среднощна приспивна песен. Лицето ѝ се сливаше с мрака и само очите ѝ блестяха, сякаш бяха очите на самата нощ.

— Какво искате да знаете? — запита тя.

— Защо мисис Джонсън си отиде вкъщи?

— Ами обади ѝ се Фред. Фред е синът ѝ. Каза, че старият отново буйства. Той е ужасен пияница, само тя може да го укроти, когато се разбеснее. Взе такси. Не ѝ се сърдя, защото има неща, които човек не може да избегне. — Тя въздъхна. Усетих топлата вълна в тъмнината. — Не мога да съдя мисис Джонсън. И в моето семейство има алкохолици.

— Ходили ли сте някога у тях?

— Не — рече рязко тя. — Ако това е всичко, което ви интересува, само ми губите времето.

— Не е всичко. Въпросът е много важен, мисис Холман, на живот и смърт е.

— Чий живот? — попита тя. — Чия смърт?

— На една жена, казва се Бети Сидън. Работи в местния вестник. — Чух как затаи дъх. — Знаете ли това име?

— Да. Обади се тук от редакцията точно когато застъпвах на смяна. Искаше да знае имаме ли пациентка на име Милдред Мийд. Казах ѝ, че сме имали, но вече не е при нас. Мис Мийд реши да се премести на Магнолия Корт. Единствената причина, поради която дойде тук, беше връзката ѝ с мисис Джонсън.

— Каква връзка?

— Те... Мис Мийд и мисис Джонсън бяха роднини.

— Какви роднини?

— Не разбрах точно.

— Споменахте ли пред мисис Джонсън, че мис Сидън се е обаждала?

— Не. Не исках да я дразня. Знаете ли, никак не ѝ беше приятно, когато старата мис Мийд се изнесе оттук. Прие го като лична обида, тъй да се каже. Много се препираха, когато мис Мийд си отиваше. Дори едва не се сбиха. И двете са прекалено невъздържани, ако питате мен.

Останах с впечатлението, че жената бърбори твърде свободно, сякаш издигаше словесна димна завеса между мен и нещата, които ме интересуваха.

— Мис Сидън беше ли тук тази вечер? — попитах.

— Не. — Отговорът ѝ беше твърд, но очите ѝ трепнаха, сякаш задвижени от някаква противоположна мисъл.

— Ако е идвала, по-добре ми кажете. Може да се намира в сериозна опасност.

— Съжалявам. Не съм я виждала.

— Това самата истина ли е, мисис Холман?

Тя ме изгледа ядосано.

— Защо не ме оставите на мира? Съжалявам, че наоколо витаят неприятности и приятелката ви е в опасност. Но аз нямам нищо общо с това. А ако вие нямате работа, аз имам.

Оставих я неохотно; усещах, че знае повече, отколкото пожела да каже. Атмосферата на старческия дом, изпълнена със старост, болести и смътна болка, ме придружи през града до къщата на Джонсън.

ТРИЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

Високата стара къща бе потънала в мрак. Издигаше се пред мен като печално минало, натрупвано поколение след поколение под звездите. Почуках на входната врата, после още няколко пъти, но никой не се обади.

Прииска ми се да закрепця към къщата като Джерард Джонсън и се зачудих дали и аз не откачам. Облегнах се на стената и се загледах в тъмната улица. Бях паркирал колата си зад ъгъла и пътят беше пуст. Над гъстите корони на маслиновите дървета небето бавно избледняваше.

Пред утринния студ проникваше до костите ми. Отърсих се от летаргията, в която бях изпаднал, и заблъсках вратата, докато кокалчетата ми се обелиха. Засмуках ги, застанал в сивия мрак. Зад вратата се обади Джерард Джонсън:

— Кой е?

— Арчър. Отворете.

— Не мога. Излязла е и ме е заключила. — Гласът му приличаше на дрезгав вой.

— Къде отиде?

— Вероятно в „Ла Палома“, старческият дом. Трябва да е нощна смяна.

— Сега идвам оттам. Мисис Джонсън отново беше излязла.

— Не бива да го прави. Ще изгуби и тази работа. Ще се наложи да разчитаме на социални помощи. Господ знае какво ще стане с нас.

— Къде е Фред?

— Не знам.

Исках да му задам няколко въпроса за жена му и за изчезналата картина, но се бях отчаял и не вярвах да получа смислен отговор. Пожелах през вратата кратко „лека нощ“ на Джонсън и подкарах към участъка.

Макендрик беше в кабинета си. Видът му отпреди седем-осем часа не беше се променил много. Само под очите му имаше леки сини

кръгове, но гледаше сериозно и твърдо и беше току-що обръснат.

— Изглежда, не сте спали много — отбеляза той.

— Не съм спал. Мъча се да проследя пътя на Бети Сидън.

Макендрик пое дъх толкова дълбоко, че столът под него изскърца. Изпусна го с въздишка.

— Нима е толкова важно? Не можем да установим денонощно наблюдение над всички журналисти в града.

— Знам. Но това е особен случай. Мисля, че домът на Джонсънови трябва да се претърси.

— Имате ли основания да предполагате, че мис Сидън е там?

— Не, нищо определено. Но има вероятност, дори повече от вероятност, изчезналата картина да е в къщата. Тя веднъж е минала през ръцете на мисис Джонсън, а след това през ръцете на сина ѝ Фред.

Припомних на Макендрик фактите по случая кражбата или изнасянето на картината от дома на Бимайър, извършено от Фред, и последвалата кражба от музея или според първоначалния разказ на Фред — от къщата на Джонсънови. Добавих това, което ми беше казала Джеси Гейбъл — че Уитмор първоначално е купил картината от мисис Джонсън.

— Всичко това е много интересно — каза Макендрик с отегчен глас. — Но точно сега нямам време да търся мис Сидън. Нямам време да търся откраднатата или скритата картина, която вероятно и без това нищо не струва.

— Но момичето струва. А картината е ключът към целия проклет случай.

Макендрик се облегна тежко на бюрото си.

— Тя ви е приятелка, нали?

— Не знам още.

— Но се интересувате от нея.

— Много — потвърдих аз.

— И сте нает да намерите картината?

— Да.

— И това я прави ключ към целия случай, така ли?

— Не съм казал това, капитане. Картината и момичето са важни не заради личните ми връзки с тях.

— На вас така ви се струва. А сега искам да отидете в банята и хубавичко да си погледнете лицето в огледалото. Между другото, докато сте там, можете да използвате електрическата ми самобръсначка. Тя е в шкафчето зад огледалото. Ключът за лампата е вътре отляво.

Влязох в малкото помещение и се вгледах в лицето си. Беше хлътнало и пребледняло. Направих няколко гримаси да го съживя, но очите ми не се промениха. Бяха едновременно безизразни и блестящи.

Избръснах се и се измих. Това малко подобри вида ми, но не намали безпокойството и умората, обхванали главата и тялото ми. Когато се върнах в кабинета на Макендрик, той ми хвърли тежък поглед.

— По-добре ли се чувствате?

— Малко.

— Откога не сте яли?

Погледнах часовника си. Беше седем без десет.

— От девет-десет часа.

— И не сте спали?

— Не.

— Добре, ще идем да закусим. Джо отваря в седем.

Джо държеше работническа закусвалня, чиито маси и бар вече се пълнеха с клиенти. В задимената атмосфера се носеше слаба, измамлива надежда, че денят може да не се окаже много лош.

Двамата с Макендрик седнахме един срещу друг на една маса. Докато чакахме да ни донесат закуската, пихме кафе и обсъждахме случая. Взе да ме гложди мисълта, че не съм предал на Макендрик разговора си с мисис Чантри. Трябваше да му кажа, преди да е разбрал сам. Налагаше се да му го съобщя веднага. Все пак го отложих, докато се подкрепя със солидна порция храна.

И двамата ядохме шунка с яйца, пържени картофи и препечен хляб. След всичко това той поръча по едно парче ябълков сладкиш с топка ванилов сладолед отстрани.

Когато го изядохме и си поръчах още кафе, аз подхванах:

— Снощи посетих мисис Чантри.

Лицето му застина и се набръчка около очите и устата.

— Помолих ви да не ходите.

— Налагаше се. Нашите правила за работа са различни, капитане.

— Добре, че ми го казахте.

Мисълта ми беше, че в работата си той се ръководеше от особени политически съображения. Беше железният юмрук на града, олицетворяващ цялата му смазваща сила, но трябваше да отчита мнението му как да го управлява. Дори и сега сякаш се вслушваше в многогласния му хор, част от който се намиреше в голямата задимена зала.

Постепенно лицето му се изглади и загуби вида си на напукан цимент. Очите му останаха безизразни.

— И какво научихте от мисис Чантри?

Разказах му доста подробно, като наблягах на посетителя в кафявия костюм, чиито кости мисис Чантри и Рико бяха изкопали. Лицето на Макендрик беше почервенияло от интерес.

— Каза ли ви откъде е дошъл човекът?

— Очевидно от болница за ветерани.

Макендрик удари по масата с ръка. Чиниите подскочиха и изтракаха. Всички около нас вероятно чуха, но никой не се обърна да ни погледне.

— По дяволите — възкликна той, — трябваше да ми кажете по-рано! Ако е бил в болница за ветерани, ще можем да го идентифицираме чрез костите му.

Макендрик остави три долара на масата, стана и излезе. Оставих пари и аз, и го последвах. Минаваше осем часът и градът се оживяваше. Тръгнах по главната улица с надеждата, че аз също ще се поживя, и стигнах до редакцията на вестника.

От Бети нямаше никаква вест.

Върнах се на паркинга, седнах в колата и подкарах по крайбрежието. Водеше ме не докрай осъзната натрапчива мисъл: ако се върнех в стаята, където започна всичко между Бети и мен, тя щеше да е там.

Нямаше я. Хвърлих се на леглото и се помъчих да изключа ума си. Но не можах да се спася от сънища за огорчени мъртъвци.

Събудих се с прояснено съзнание сред ярка дневна светлина. По моя часовник приближаваше дванадесет. Погледнах от прозореца към пристанището, нарязано на дълги светли ивици от полупритворените

венециански щори. Няколко моряци изкарваха яхтите си на лекия обеден вятър. Мозъкът ми изведнъж освободи спомена, от който се нуждаех.

При посещението ми в Аризона шерифът Брадъртън ми бе говорил за войник, чието име беше „нещо като Уилсън или Джаксън“. Бил приятел на убития син на Милдред Мийд. След войната шерифът беше получил картичка от този войник, изпратена от болница за ветерани в Калифорния.

Вдигнах слушалката на телефона и поръчах разговор с шерифа Брадъртън в Копър Сити. След малко се обади самият Брадъртън.

— Радвам се, че ме заварихте, Арчър. Тъкмо излизах за обяд. Как е малката Бимайър? Предполагам, че вече е добре при семейството си.

— Вкъщи си е, но не знам колко е добре.

— Нима не се чувства добре у дома? — Брадъртън сякаш не искаше да възприеме намека, че избавлението на Дорис не е за вечни времена като възнесение на небето.

— Тя е момиче с проблеми и не се чувства щастлива при баща си. Та като заговорихме за него, и ме извинете, ако вече съм ви питал, имаше ли Бимайър нещо общо с прекратяването на разследването около смъртта на Уилям Мийд?

— Питайте ме вече. Казах ви, че не знам.

— Какви са вероятностите?

— Не виждам смисъл Бимайър да го прави. По онова време той беше много близък с майката на Уилям Мийд. Не ви казвам нищо, което да не е всеизвестно.

— Милдред Мийд настояваше ли разследването да продължи?

— Не знам. Тя поддържаше връзки с висшите кръгове. — Гласът на Брадъртън беше скован до точката на замръзване.

— Искаше ли Милдред да върнат Ричард Чантри от Калифорния, за да го разпитат?

— Не помня такова нещо. Какво точно търсите, Арчър?

— Не знам, докато не го открия. Но едно от нещата, които ми казахте във връзка със случая Мийд, може да се окаже важно. Споменахте, че някакъв приятел на Мийд от армията е дошъл в Аризона и е говорил с вас за смъртта му.

— Вярно е. Всъщност и аз си мислех за него. Знаете ли, той ми се обади след войната. Изпрати ми картичка от болницата за ветерани

в Лос Анджелис. Искаше да знае дали случаят Мийд има някакво развитие. Отговорих му, че няма.

— Помните ли как беше подписана картичката?

Шерифът се поколеба и рече:

— Май беше Джаксън. Джери Джаксън. Почеркът му беше нечетлив.

— Би ли могло да е Джери Джонсън?

Шерифът помълча известно време. Някъде по линията чувах слаби гласове, прилични на полузабравени спомени, запътили се да почиват у дома.

— Би могло — каза той. — Картичката сигурно е още в архивите ми. Надявах се един ден да пиша на клетия приятел на Мийд и да му дам положителен отговор. Но не ми се удаде.

— Нищо чудно тепърва да го направите.

— Надявам се.

— Подозирате ли някого, шерифе?

— А вие?

— Не. Но не аз съм разследвал случая.

Изглежда, докоснах чувствително място.

— И аз не съм — рече той с горчивина. — Взеха ми го от ръцете.

— Кой ви го взе?

— Властниците. Предпочитам да не споменавам имена.

— Беше ли Ричард Чантри заподозрян в убийството на брат си?

— Това не е тайна. Обясних ви как го измъкнаха от щата.

Доколкото знам, никога не се е връщал.

— Имаше ли някакви недоразумения между братята?

— Не знам какво разбирате под недоразумения. Честно съперничество, тъй да се каже. Съревнование. И двамата мечтаеха да станат художници. И двамата искаха да се оженят за едно и също момиче. Може да се каже, че Ричард спечели и на двата фронта. И парите на семейството останаха у него.

— Но щастieto му трая само седем години.

— Така чух и аз.

— Имате ли някаква представа какво е станало с него?

— Не, нямам? Много е далеч от територията ми. Между другото трябва да говоря с едни хора и закъснявам. Довиждане.

Шерифът рязко затвори телефона. Прекосих коридора и почуках на вратата на Паола. Чух вътре тихите ѝ движения.

— Кой е? — подвижна тя през вратата.

Казах ѝ. Тя отвори. Изглеждаше тъй, сякаш бе сънувала кошмари като моите и още не се бе събудила напълно.

— Какво искате?

— Още малко информация.

— Вече ви казах всичко.

— Съмнявам се.

Направи опит да затвори вратата. Аз я задържах отворена. Всеки от нас усети тежестта на другия и наличието на взаимно несъгласие.

— Не ви ли интересува кой уби баща ви, Паола?

Очите ѝ ме загледаха изпитателно, но без голяма надежда.

— Знаете ли със сигурност?

— Работя по въпроса. Но се нуждая от помощта ви. Мога ли да вляза?

— Аз ще изляза.

Седнахме на два плетени стола до един прозорец във фойето. Паола измести стола си по-далеч от прозореца.

— От какво се боите, Паола?

— Глупав въпрос. Миналата вечер бе убит баща ми. А аз още се намирам в този гаден град.

— От кого се боите?

— От Ричард Чантри, от кого. Тук той минава за герой. Просто защото хората не знаят какъв мръсник е бил.

— Познавахте ли го?

— Всъщност не. Тогава не съм била родена. Но баща ми го е познавал много добре, майка ми също. Из Копър Сити се разнасяха странни слухове за него. За него и за брат му Уилям Мийд.

— Какви слухове?

Между черните ѝ вежди се издълбаха две дълбоки бръчки.

— Чувала съм, че Ричард Чантри откраднал работите на брат си. И двамата били сериозни художници, но Уилям Мийд бил истински талантливият. Ричард го имитирал, а когато мобилизирали Уилям, Ричард заграбил рисунките и някои от картините му и ги представял за свои. Откраднал и момичето на Уилям.

— За настоящата мисис Чантри ли става дума?

— Предполагам.

Тя постепенно се накланяше към прозореца като светлолюбиво растение, стремящо се към слънцето. Очите ѝ си оставаха враждебни и уплашени. Дръпна внезапно главата си назад, сякаш беше съзряла снайперисти на улицата.

Последва ме в стаята ми и остана до вратата, докато се обаждах на Макендрик. Съобщих му двата главни факта, които научих сутринта — че Ричард Чантри е присвоил някои от работите на брат си Уилям и че след смъртта на Уилям негов приятел от армията, който се е нарекъл Джери Джонсън, е ходил в Аризона.

Макендрик ме прекъсна.

— Джонсън е често срещано име. Но няма да се учудя, ако се окаже нашият Джерард Джонсън от Олив Стрийт.

— Аз също. Ако Джери е бил ранен през войната и е лежал в болница, това може да обясни някои от странностите му.

— Във всеки случай част от тях. Можем да го питаме. Но първо искам да направя допълнително допитване до болниците за ветерани.

— Допълнително допитване ли?

— Да. Приятелят ви Първис изследва костите, които донесохте тази нощ, и откри следи от нещо като рани от шрапнел, които очевидно са лекувани умело. Тъй че Първис сега звъни във всички болници по собствена инициатива.

— А какво направихте за Бети Сидън?

— Нима още не се е прибрала?

Макендрик говореше отегчено. Тръшнах слушалката. Веднага съжалих за този гневен изблик и се зачудих какво да правя оттук нататък.

ТРИЙСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Поех към редакцията в центъра. От Бети нямаше и следа. Очите на приятелката ѝ Фей Брайтън бяха зачервени. Каза ми, че е провела подозрителен телефонен разговор, но жената, която се обадила, не оставила нито име, нито номер.

— Заплашиха ли ви с нещо?

— Не бих казала. Жената беше разтревожена. Искаше да знае дали Бети е добре. Запитах я защо се интересува и тя ми затвори телефона.

— Кога се обади?

— Около десет сутринта. Не трябваше да се оставя да ме обърка. Ако се бях държала по-тактично, можеше да каже нещо повече.

— Останахте ли с впечатлението, че знае нещо?

Обмисли въпроса ми.

— Да. Звучеше ми уплашено... и може би малко виновно.

— Какъв тип жена ви се стори? — Помъчих се да отгатна.

— Говореше, интелигентно като жена с професия. Но гласът ѝ беше малко по-различен. — Поколеба се леко, заслушана в спомена си. — Би могла да е тъмнокожа, образована тъмнокожа жена.

Почти веднага се сетих за името на черната сестра в „Ла Палома“. Мисис Холман. Взех телефонния указател на мисис Брайтън и потърсих името Холман, но го нямаше.

Имах нужда да се свържа с някой негър. Единственият, за когото се сетих в града, беше собственикът на магазина за алкохол, където бях купил двете половинки уиски за Джери Джонсън. Отидох и го заварих на поста му зад тезгяха.

— Уиски „Тенеси“ ли? — рече той.

— Човек не знае кога ще му потрябва.

— Две половинки ли? — усмихна се той снизходително на моята ексцентричност.

— Този път ще взема литър.

Докато слагаше бутилката в плик, го запитах дали познава медицинска сестра на име мисис Холман. Хвърли ми заинтригуван поглед, но умишлено не го задържа дълго върху лицето ми.

— Май съм чувал за нея. Не мога да кажа, че я познавам. Познавам мъжа ѝ.

— Тя се грижи за една моя позната — рекох аз. — В старческия дом „Ла Палома“. Смятам да ѝ направя малък подарък.

— Ако имате предвид това — той вдигна бутилката, — аз мога да я занеса.

— Предпочитам лично да ѝ я дам.

— Както кажете. Мисис Холман живее близо до пресечката на Нопал с Мартинес. В третата къща нагоре след ъгъла — отпред има голямо дърво. Това е на пет преки южно отгук и после през една пряка по посока на океана.

Благодарих му, платих за уискито и поех на юг. Дървото, за което ми спомена негърът, беше единственото зелено петно в цял квартал от едноетажни дървени къщи. Под дантелената му сянка, в закрит шевролет модел хиляда деветстотин четиридесет и шеста година, поставен на трупчета, играеха няколко малки цветнокожи деца. Мисис Холман ги наблюдаваше от верандата. Когато ме видя, трепна и направи неволно движение към вратата. Сетне спря с лице към мен и се помъчи да ми се усмихне, но очите ѝ останаха мрачни.

— Добро утро — поздравих аз.

— Добро утро.

— Ваши ли са тези деца?

— Само едното. — Не ми каза кое. — С какво мога да ви услужа, сър?

— Още не мога да намеря мис Сидън. Тревожа се за нея. Реших, че може би и вие се тревожите.

— Откъде ви хрумна подобна мисъл? — рече тя безизразно.

— Не сте ли се обаждали тази сутрин в редакцията на вестника?

Тя погледна към децата. Бяха притихнали и не мърдаха, сякаш разпокъсаната сянка на дървото бе натезжала върху тях и ги притискаше.

— И какво от това?

— Щом сте могли да се обадите там, значи можете да говорите и с мен. Нямам намерение да ви обвинявам в нищо. Просто искам да

открива Бети Сидън. Струва ми се, че е в опасност, а май и на вас ви се струва така.

— Не съм казвала такова нещо.

— Не са нужни думи. Видяхте ли мис Сидън снощи в „Ла Палома“?

Тя бавно кимна.

— Видях я.

— Кога?

— Беше рано вечерта. Дойде при мисис Джонсън и двете се затвориха в една празна стая. Не знам какво са си говорили, но излязоха заедно. Отпътуваха с колата на мис Сидън, без да ми кажат дума.

— Значи мисис Джонсън снощи си е ходила два пъти до вкъщи?

— Да.

— Когато мисис Джонсън се върна в „Ла Палома“, там беше полицията, нали?

— Май да.

— Много добре знаете, че е така. И вероятно са ви казали кого търсят.

— Може би. Не помня. — Гласът ѝ бе нисък. Стоеше неподвижна и силно навъсена.

— Сигурна съм, че помните, мисис Холман. Полицията търсеше Милдред Мийд и Бети Сидън. Няма начин да не са ви питали за тях.

— Може би. Уморена съм. Имам си достатъчно свои грижи, а и прекарах тежка нощ.

— Може да прекарате доста по-тежък ден.

Тя пламна.

— Не се опитвайте да ме заплашвате.

Децата в шевролета стояха безмълвни и уплашени. Едно от тях, малко момиченце, което вероятно беше на мисис Холман, тихо захлипа в шепите си. Казах на майка му:

— А вие не се опитвайте да ме лъжете. Нямам нищо против вас. Не искам да ви излагам на неприятности. Но това неизбежно ще стане, ако не ми кажете истината.

Тя погледна към ридаещото дете.

— Добере — рече. — Добре. Мисис Джонсън ме помоли да не казвам на полицията, че и двете са били там — и мис Мийд, и мис

Сидън. Знаех, че се задават неприятности. Трябваше да се досетя, че всичко ще се стовари върху мен.

Изтича покрай мен и се качи в шевролета. Оставих я там, седнала с дъщеря си в скута. Другите деца се бяха скупчили мълчаливо около нея.

ТРИЙСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

Върнах се на Олив Стрийт. В яркия бял блясък на обедното слънце къщата на Джонсън изглеждаше унила и отчуждена като удължено старо лице, съкрушено от настоящето.

Паркирах на отсрещната страна на улицата и се постарях да си представя какво е станало вътре и какво ли ставаше сега. Ако Бети беше там, едва ли щях да я намеря лесно. Къщата беше стара, строена без установен план, и в голямата си част непозната, за мен.

По улицата премина малка закрыта тойота по посока на болницата. Човекът зад волана приличаше на Лакнър, адвоката на Фред Джонсън. Спря по-нагоре, недалеч от мястото, където беше убит Пол Граймс. Чух една от вратите на тойотата да се отваря и затваря тихо, но ако някой беше слязъл, оставаше скрит от дърветата.

Извадих шишето с уиски и пистолета от жабката и ги пъхнах в джобовете на самото си. Сетне прекосих улицата и почуках на входната врата.

Откъм ъгъла на къщата дочух лек шум. Прилепих гръб до стената и вдигнах предпазителя на пистолета. Буренясалите храсти в края на верандата се размърдаха. От тях долетя тихият глас на Фред Джонсън:

— Мистър Арчър?

— Да?

Фред прескочи парапета. Движенията му бяха на човек, прекарал детството си в измъкване от всевъзможни неприятности. Забелязах, че лицето му е съвсем бледо.

— Къде беше, Фред?

— В кантората на мистър Лакнър. Той ме докара.

— Смяташ ли, че все още се нуждаеш от адвокат?

Наведе глава така, че скри лицето си от погледа ми.

— Предполагам, че да.

— За какво ти е?

— Мистър Лакнър ме предупреди да не говоря с никого.

— Ще ти се наложи, Фред.

— Знам. И мистър Лакнър така смята. Но той иска да присъства, когато това стане.

— Той къде отиде?

— Да говори с капитан Макендрик.

— За какво?

Понижи глас, сякаш къщата можеше да го чуе:

— Не бива да издавам.

— Дължиш ми нещо, Фред. Аз ти помогнах, да се отървеш от затвора. Сега можеше да лежиш в килия в Копър Сити.

— Но също дължа нещо на майка си и баща си.

Хванах го за раменете. Трепереше. Мустаците му бяха увиснали над устните като олицетворение на жалката му наранена мъжественост. Промълвих с всичката кротост, на която бях способен:

— Какво вършат майка ти и баща ти, Фред?

— Не знам. — Преглътна болезнено, а езикът му се замята между устните като малко сляпо зверче, търсещо изход.

— Крият ли една жена в къщата?

Той кимна съкрушено.

— Чух на тавана женски глас.

— Какво прави тя горе?

— Не знам. Баща ми беше при нея.

— Кога?

— Рано тази сутрин. Не беше съмнало. Предполагам, че е била там цяла нощ.

Раздрусих го. Главата му заклюма назад-напред в някакво безсмислено съгласие. Спрях, за да не счупя врата му.

— Защо не ми каза преди?

— Не знаех какво става горе. Стори ми се, че познах гласа ѝ. Не бях сигурен, че е мис Сидън, докато току-що не обиколих отзад и не намерих колата ѝ.

— А кой смяташе, че е?

— Някоя жена, която е довякъл от улицата или от болницата. Имаше навик да ги затваря в къщата и да ги съблича. Тогава майка ми започна да го заключва.

— Май е тежък психиатричен случай, а?

— Не знам. — Очите на Фред се бяха налели със сълзи и той ги отмести от лицето ми. — Мистър Лакнър смята, че наистина е опасен. Според него полицията трябва да го отведе и да го затвори на сигурно място.

Според мен също, но не вярвах, че ще го направят с минимална опасност за околните. Исках Бети, ако още небе убита, да преживее избавлението си.

— Фред, имаш ли ключ от къщата?

— Да. Дадох да ми направят.

— Пусни ме вътре.

— Не бива. Трябва да дочакам мистър Лакнър и полицията.

— Добре, чакай си ги, но ми дай ключа.

Извади го от джоба си и ми го подаде неохотно, сякаш ми отстъпваше някаква съществена част от себе си. Когато заговори отново, гласът му бе по-плътен, като че ли загубата на тази съществена част се бе оказала печалба.

— Ще вляза с вас. Няма да се ориентирате без мен.

Върнах му ключа и той го пхна във вратата. Вътре ни чакаше мисис Джонсън, застанала пред стълбите. Отправи ми противна смутена усмивка, бях виждал подобни само на лицата на мъртъвци, преди погребалният агент да се заеме с тях.

— С какво мога да ви бъда полезна?

— Като се отдръпнете от пътя ми. Трябва ми мъжът ви.

Фалшивата усмивка се сви в свирепа гримаса, която тя насочи към Фред.

— Какво си наприказвал пред този човек?

— Трябва да го спрем, мамо.

Лицето ѝ се промени, търсеше изражение, което да може да обхване цялата двойственост на живота ѝ. Стори ми се, че е готова да заплюе сина си, да го прокълне, а след това може би и да заплаче.

— Никога не съм могла да се справям с онзи луд.

— Ще се качите ли с мен да поговорите с него? — запитах я аз.

— Опитвах се през нощта. Заплаши, че ако не го оставя на мира, ще застреля първо нея, а после себе си.

— Да не би да има още един пистолет?

— Винаги е имал. И то повече от един. Претърсвала съм цялата къща за тях, когато спеше пьян, но никога не съм ги намирала.

— Използвал ли ги е някога?

— Не. Само си говори. — Лицето ѝ придоби изплашен питащ израз.

— Как накара мис Сидън да се качи горе?

Тежкият ѝ тъмен поглед се зарея покрай мен.

— Не знам.

— Вие ли я заведохте?

— Не. Не бих направила такова нещо.

— И все пак си го направила — обади се синът ѝ.

— Добре де, какво от това? Тя сама си го търсеше. Настояваше да се види с него, а той беше там. Не мога да отговарям за всяка вестникарка, която с лъжа прониква в къщата ми.

Отместих я настрана и се заизкачвах по стълбата. Фред ме следваше по петите. Спрях в сумрачния горен вестибюл и се постарях да се ориентирам. Фред мина пред мен и запали лампата. На таванската врата висеше катинар.

— Майка ти ли го заключи горе?

— Сигурно. Тя има тази фобия, откакто веднъж избягал в Британска Колумбия.

— Слез долу и вземи ключа от нея.

Фред се втурна по стълбите. Иззад таванската врата се разнесе гласът на Джонсън:

— Кой е там? — Звучеше пресипнал и уплашен.

— Арчър. Аз съм ваш приятел.

— Нямам приятел.

— Онзи ден ви донесох малко уиски „Тенеси“.

Мълчание.

— Няма да ми се отрази зле и сега. Цяла нощ бях на крак.

Фред се качи по стълбите, като прескачаше по две стъпала. В ръката му имаше малък ключ, който държеше като трофей.

— Кой е? — запита Джонсън.

Фред с поглед ме подкани аз да отговоря. В същото време ми подаде ключа от катинара. Изпитах усещането, че властта в тая къща, доколкото беше останала такава, минава в мои ръце.

— Синът ви Фред — отвърнах аз.

— Кажете му да се махне — отсече Джонсън. — А пък ако вие ми дадете глътка уиски, ще ви бъда много благодарен.

Но вече беше късно за подобни любезности. В далечината писна полицейска сирена и вече я чувах как заглъхва долу на улицата. Като действах изключително по импулс, отключих катинара, извадих пистолета и го насочих напред.

— Какво правите там? — запита Джонсън.

— Нося ви уискито.

По верандата долу се дочуха тежки стъпки. Махнах катинара с лявата си ръка и отворих вратата.

Джонсън седеше пред стълбите към тавана. На дървеното стъпало до него лежеше малък револвер, пак „специален за събота вечер“. Посегна към него твърде бавно.

Стъпих на ръката му и улових отскочилият револвер. Мъжът лапна наранените си пръсти и ме изгледа, сякаш го бях предал.

Изблъсках го от пътя си и хукнах нагоре по стъпалата към приспособеното му ателие на тавана. На прост дървен стол седеше Бети Сидън без нищо върху себе си, освен гладкото въже, с което бе привързана към облегалката. Лицето ѝ беше бледо и безизразно, очите ѝ бяха затворени. За миг ми се стори, че е мъртва. Земята се залюля под краката ми.

Но когато коленичих и прерязах въжето, Бети оживя в ръцете ми. Прегърнах я. След малко тя се размърда и продума:

— Защо се забави толкова?

— Защото съм глупак.

— Аз бях глупачката — рече тя. — Не трябваше да идвам тук сама. Той ме заплаши с пистолет и ме накара да се съблека. След това ме върза на стола и взе да ме рисува.

Недовършената картина стоеше върху изцапан с боя статив срещу нас. Напомни ми за други картини, които бях виждал през последните дни — в музея на изкуствата, в дома на мисис Чантри, у Милдред Мийд. Макар да ми беше трудно да повярвам, всички факти недвусмислено сочеха, че шумно хленчещият алкохолик, когото Макендрик в този миг арестуваше при стълбището към тавана, беше изчезналият художник Чантри.

Докато Бети се обличаше, претърсих помещението. Намерих и други картини, предимно портрети на жени и все недовършени. Последната, която открих под един стар дюшек, беше увита в парче зебло и представляваше рисуването по памет портрет на Милдред

Мийд, който Джак Бимайър ме бе наел да издиря. Под зеблото имаше и връзка ключове — явно свидетелство, че Джонсън не е бил съвсем безпомощен затворник в дома си.

Понесох картината по стълбите и видях Фред да се мотае долу.

— Къде е баща ти?

— Ако говорите за Джерард, капитан Макендрик го отведе долу.

Но не вярвам да ми е баща.

— Тогава кой е?

— Точно това се мъчех да разбера и аз. Взех... за малко онази картина от дома на Бимайър, защото подозирах, че я е рисувал Джерард. Искях да се опитам да определя възрастта ѝ и да я сравня с другите картини на Чантри в музея?

— Не беше открадната от музея, нали?

— Не, сър. Излъгах. Той я е взел от стаята ми. Тогава започнах да подозирам, че я е рисувал Джерард. Тогава ми хрумна също, че той е Ричард Чантри и изобщо не ми е баща.

— В такъв случай защо се стремеше да го прикриваш? Защото смяташе, че майка ти е замесена, така ли?

Фред се размърда неспокойно и погледна нагоре. На най-горното стъпало на стълбата седеше Бети Сидън и водеше бележки с молив в опрян на коляното ѝ бележник. Сърцето ми подскочи. Беше невероятно. Не бе мигнала и бе прекарала цялата нощ заплашвана и малтретирана от предполагаем убиец и въпреки това желаше единствено да продължи работата си оттам, където я беше прекъснала.

— Къде е майка ти, Фред?

— Долу в хола с мистър Лакнър и капитан Макендрик.

Тримата слязохме по стълбите. Бети се препъна и усетих тежестта ѝ върху ръката си. Предложих ѝ да я закарам вкъщи. Тя каза да си гледам работата.

В потискащия овехтял хол не ставаше нищо особено. Разпитът беше стигнал до мъртва точка — Джерард и мисис Джонсън отказваха да отговарят на въпросите на Макендрик, а адвокатът Лакнър им напомняше за правата им. Говореха, или по-точно отказваха да говорят за убийството на Пол Граймс.

— Имам една теория — обадох се аз. — А вече е и нещо повече от теория. И Граймс, и Джейкъб Уитмор са били убити, защото са открили произхода на картината на Бимайър, която впрочем се намери.

— Показах им я. — Току-що я открих на тавана, където преди това Джонсън я е рисувал.

Джонсън седеше с наведена глава. Мисис Джонсън му хвърли поглед, изпълнен едновременно с горчивина, тревога и омраза.

Макендрик се обърна към мен:

— Не разбирам защо тази картина е толкова важна.

— Защото, изглежда, е от Чантри, капитане. А всъщност е от Джонсън.

Макендрик започна да загарява малко по малко като човек, който осъзнава, че е болен. Обърна се и се взря в Джерард Джонсън с широко отворени очи.

Джерард отвърна на капитана с изпълнен със смътен страх и неприязън поглед. Помъчих се да проникна под обезцветената подпухнала плът, която обвиваше чертите на лицето му. Трудно ми беше да си представя, че някога е бил привлекателен или че умът зад тъпите му зачервени очи е създал света на творбите му. Хрумна ми, че може би истинският му живот се е прехвърлил в света на картините и е оставил тук само празна обвивка.

Все пак лицето му, изглежда, бе запазило някакви следи от младини, защото Макендрик рече:

— Вие сте Ричард Чантри, нали? Познах ви.

— Не. Името ми е Джерард Джонсън.

Не пожела да каже нищо повече. Изслуша мълчаливо Макендрик, който му напомни за правата му и го арестува.

Фред и мисис Джонсън не бяха арестувани, но Макендрик ги повика в участъка за разпит. Всички се натъпкаха в служебната му кола под погледа на млад сержант, който не сваляше ръка от дръжката на пистолета.

Двамата с Бети останахме на тротоара пред празната къща. Сложих картината на Бимайър в багажника на колата ѝ отворих предната врата. Бети се дръпна.

— Знаеш ли къде е моята кола?

— Зад къщата. Остави я засега там. Аз ще те закарам вкъщи.

— Няма да се прибирам. Трябва да напиша материала.

Вгледах се отблизо в лицето ѝ. Излъчваше неестествено сияние — като електрическа крушка пред изгаряне.

— Хайде да се поразходим малко. И аз имам работа, но може да почака.

Тя тръгна до мен под дърветата, като се облягаше на ръката ми едва-едва, с пресметната сдържаност. Старата улица изглеждаше красива и тържествена в утринната светлина.

Разправих ѝ една приказка, която си спомних от детството. Някога, много отдавна, мъжете и жените били по-близки от близнаци и споделяли едно и също тленно тяло. Казах ѝ, че когато двамата се събрахме в моята стая в мотела, съм се почувствал точно толкова близък с нея. А с изчезването ѝ съм усетил, че губя част от себе си. Тя стисна ръката ми.

— Знаех, че ще ме намериш.

Обикаляхме бавно квартала, сякаш бяхме получили утрото в наследство и търсехме къде да му се насладим. Малко по-късно я закарах в центъра и обядвахме заедно в „Тий Кетъл“. Бяхме доволни и сериозни като участници в церемония. Виждах как малко по малко животът се връща обратно в лицето и тялото ѝ.

Оставих я пред редакцията. Тя се завтече нагоре по стълбите към пишещата си машина.

ЧЕТИРИЙСЕТА ГЛАВА

Върнах се в участъка. На паркинга видях колата на следователя и се сблъсках с Първис, който излизаше от кабинета на Макендрик. Младият помощник-следовател бе порумениял от вълнение.

— Успях да получа сигурна идентификация на онези кости.

— Откъде?

— От болницата за ветерани „Скайхил“ в долината. Лежал е там няколко години след войната. Името му е Джерард Джонсън.

— Какво?

— Джерард Джонсън. Бил е тежко ранен в Тихия океан. Трябвало е буквално да го връщат от оня свят. Изписан е от „Скайхил“ преди двадесет и пет години. Поръчали са му да се явява редовно на контролни прегледи, но не е отишъл нито веднъж. Сега знаем защо. — Първис пое дълбоко дъх. — Между другото трябва да ти благодаря, че ме насочи. Подсети ме някой ден да се реванширам.

— Можеш да го направиш още сега.

— Добре. Казвай.

— Мисля, че трябва да го запишеш.

Извади тефтер и химикалка.

— Давай.

Изстрелях куршум към далечна мишена.

— В армията Джерард Джонсън имал приятел на име Уилям Мийд. Мийд бил убит в Аризона през лятото на хиляда деветстотин четиридесет и трета година. Шерифът Брадъртън от Копър Сити е запознат със случая. Той открил трупа на Мийд в пустинята и го изпратил за погребение в Калифорния. Бих искал да знам къде е изпратен и погребан. Може да се окаже полезно, ако го изровим и изследваме.

Първис вдигна глава от тефтера и примижа срещу слънцето.

— За какво да го изследваме?

— За причина за смъртта. За самоличност. За всичко. Освен това Мийд е бил женен. Ще бъде добре да издирим съпругата.

— Тежка поръчка.

— Случаят е тежък.

Заварих Макендрик сам в кабинета му, изглеждаше унил и разстроен.

— Къде е затворникът ви, капитане?

— Областният прокурор го откара в Съдебната палата. Лакнър го посъветва да запази мълчание. И другите членове на семейството не говорят. Надявах се днес да приключа всичко.

— Може би все пак ще успеем. Къде са Фред и майка му?

— Наложил се да ги пусна. Областният прокурор поне засега не пожела да предяви обвинения срещу тях. Още е сравнително нов и предпочита да действа предпазливо. Според него единственото ни обвинение срещу оная Джонсън е, че е живяла с Ричард Чантри, като го е представяла за свой съпруг, а това не е углавно престъпление.

— Съучастничеството в прикриване на убийство е углавно престъпление.

— За убийството на истинския Джерард Джонсън ли говорите?

— Да, капитане. Както знаете, Първис е установил, че погребаният в оранжерията на Чантри мъж е истинският Джерард Джонсън. Изглежда, Чантри е убил Джонсън, присвоил си е самоличността му и е отишъл да живее при жена му и сина му.

Макендрик тъжно и бавно заклати глава.

— И аз мислех така. Но двамата с областния прокурор току-що завършихме проверката относно Джонсън в болницата „Скайхил“. Джонсън не е бил женен и не е имал син. Цялото проклето семейство е фалшиво.

— Включително и Фред ли?

— Включително и Фред. — Макендрик, изглежда, забеляза болката на лицето ми, защото добави: — Знам, че залагате емоционално на Фред. А сега ще ви кажа как аз се чувствам по повод на Чантри. Когато бях млад патрулиращ полицаи, наистина гледах на него като на велик човек. Същото правеше и целият град, макар че малцина го бяха виждали. А сега трябва да оповестя, че той е почти побъркан алкохолик, а на всичкото отгоре и убиец.

— Абсолютно убеден ли сте, че Джонсън е Чантри?

— Абсолютно. Не забравяйте, че го познавах лично. Бях един от малцината, които го познаваха. Разбира се, променил се е, ужасно се е

променил, но е същият човек. Познах го и той разбра това. Но не признава нищо.

— Мислили ли сте да уредите очна ставка между него и истинската му жена?

— Естествено. Първото нещо, което направих сутринта, беше да отида у тях. Но птичката е изхвъркнала от клетката може би завинаги. Изпразнила е касата си и за последен път е забелязана да пътува на юг по магистралата. — Макендрик ме изглежда мрачно. — Отчасти вие допринесохте за това, защото на своя глава отидохте да я разпитвате преждевременно.

— Може би. Но също тъй отчасти допринесох за решаването на случая.

— Не е решен. Разбира се, открихме Чантри. Но има много необяснени неща. Защо е взел името на Джонсън, убития от него човек?

— За да укрие факта, че истинският Джонсън е изчезнал.

Макендрик поклати глава.

— В това няма смисъл.

— В убийството на Джонсън също. Но той го е извършил, а жената е знаела. Използвала е това, за да го завладее напълно. Той е бил буквално затворник на Олив Стрийт.

— Но защо ѝ е било нужно?

Признах, че не знам.

— Може да са имали стара връзка. Трябва да проучим тази възможност.

— Лесно е да се каже. Джонсън е мъртъв от двадесет и пет години. Жената мълчи. Чантри също.

— Мога ли да опитам да поговоря с него?

— Той е във от обсега ми, Арчър. Случаят е важен и областният прокурор го иска за себе си. Чантри е най-известният човек, живял в този град. — Започна да удря с юмрук по бюрото, тежко, равномерно и бавно, сякаш в такт с погребален марш. — Господи, какъв упадък е преживял този човек!

Прекоших с колата си няколкото квартала, които ме делиха от Съдебната палата. Нейната квадратна бяла часовникова кула беше най-високата постройка в центъра на града. Над огромния четириъгълен

часовник имаше платформа за наблюдение с ограда от черно ковано желязо.

На платформата се бе качило семейство туристи малкото им момченце се прилепи до желязната ограда и ми се усмихна. Усмихнах му се и аз.

Това се оказа последната ми усмивка за следобеда. Чаках близо два часа из приемните в крилото на областния прокурор. Накрая го видях, но не за разговор. Просто мина през чакалнята — млад мъж с предизвикателен поглед и тъмни завити мустаци, които сякаш го носеха напред като криле на амбицията му.

Опитах се с увещания да вляза при някой от заместниците му. Всички бяха заети. Не можах да пробия кръга от заместник-заместници. Накрая се предадох и слязох в следствената служба.

Първис още чакаше да му се обадят от Копър Сити. Седнах и се залових да му помагам в чакането. Към края на следобеда се обадиха.

Той говори, седнал на бюрото си, и докато слушаше, водеше записки. Опитах се да ги прочета през рамото му, но не можах да ги дешифрирам.

— Е? — запитах, когато най-сетне свърши.

— Армията е поела отговорността и разноските по пренасяне на тялото на Мийд от Аризона през хиляда деветстотин четиридесет и трета година. Трупът е бил изпратен в пломбиран ковчег, защото е бил в лошо състояние. Погребан е в местното гробище.

— В кое местно гробище?

— Тук, в Санта Тереза. Мийд е живял тук с жена си. Когато са го мобилизирали, адресът му е бил Лос Баньос Стрийт двадесет и едно — тридесет и шест. Ако имаме късмет, тя може още да живее там.

Докато следвах комбито на Първис през града към района на болницата, усещах как тридесет и две годишният случай завършва огромната си крива пак в мястото, откъдето бе започнал. Минахме по Олив Стрийт покрай къщата на Джонсън, сетне покрай мястото, където бях открил умирация Пол Граймс.

Лос Баньос Стрийт беше успоредна на Олив, един квартал по-нагоре, откъм северната част на магистралата. Старата тухлена къща на номер 2136 отдавна беше преустроена в сграда с лекарски кабинети. От изток я засенчваше високото здание на новия медицински

комплекс. Но от западната ѝ страна видяхме предвоенна дървена къща с картонена табелка „Стаи под наем“, поставена на един прозорец.

Първис слезе от колата си и заудря с юмрук ръждясалата мрежеста врата на къщата. На чукането се отзова един старец и се вгледа настойчиво в нас. Увисналата му жилеста шия, щръкнала над ризата без яка, сякаш се тресеше от подозрение.

— Какво има?

— Казвам се Първис. Помощник-следовател съм.

— Тук никой не е умирал. Поне след смъртта на жена ми.

— А мистър Уилям Мийд? Не беше ли ваш съсед?

— Да, но за малко. Той също умря през войната. Убили го в Аризона. Така ми каза жена му. Не чета местния вестник и никога не съм го чел. Печатат само лоши новини. — Примижа срещу нас през мрежата, сякаш и ние носехме лоши вести. — Това ли искахте да знаете?

— Бяхте много отзивчив? — рече Първис. — Знаете ли случайно къде живее съпругата на Мийд?

— Не се премести далеч. Май се омъжи повторно и се настани в една къща наблизо, на Олив Стрийт. Но пак не ѝ потръгна.

— Какво искате да кажете?

— Втория път взе алкохолик. Само не ме издавайте, че аз съм ви го съобщил. Оттогава работи, за да изкарва пари за пиенето му.

— Къде работи?

— В болницата. Медицинска сестра е.

— Името на мъжа ѝ Джонсън ли е?

— Точно така. Като знаете, защо питате?

ЧЕТИРИЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Навлязохме с колите между гъстите редици дървета, които бдяха над Олив Стрийт повече от век. Докато вървахме с Първис нагоре по пътеката, потънала в следобедната сянка на къщата, усетих тежестта на миналото, която сякаш спираше дишането ми.

Жената, нарекла се мисис Джонсън, отвори веднага вратата, сякаш ни очакваше. Почувствах мрачния ѝ поглед като осезаем натиск върху лицето си.

— Какво искате?

— Може ли да влезем? Това е помощник-следователят Първис.

— Знам. — Обърна се към Първис. — Виждала съм ви в болницата. Не ми е ясно защо идвате. Вкъщи няма никой, освен мен и всичко, което можеше да стане, вече стана. — Думите ѝ прозвучаха не толкова като изявление, колкото като изпълнена със съмнение надежда.

— Бихме искали да поговорим за някои неща, които са се случили в миналото — казах аз. — Едно от тях е смъртта на Уилям Мийд.

— Никога не съм чувала за него — рече тя, без да ѝ мигне окото.

— Разрешете ми да опресня спомените ви — проговори Първис с тих и официален тон. — Според информацията, с която разполагам, Уилям Мийд е бил ваш съпруг. Когато през хиляда деветстотин четиридесет и трета година е убит в Аризона, тялото му е изпратено тук за погребение. Неточна ли е информацията ми?

Втренчените ѝ черни очи не трепнаха.

— Май вече съм забравила. Винаги съм имала лоша памет. А ужасните неща, които преживях, са изтрили всичко.

— Можем ли да влезем и да поговорим малко с вас? — запита я Първис.

— Защо не.

Обърна се и ни направи път да влезем в тясното антре. Край стълбите към горния етаж стоеше голям износен картонен куфар. Повдигнах го. Беше тежък.

— Не го пипайте — рече тя.

Оставих го на пода.

— Да не би да смятате да заминавате?

— И какво, ако смятам? Не съм извършила нищо лошо. Аз съм свободна жена. Мога да отида, където си искам и ще го направя. Тук не остана никой, освен мен. Мъжа ми го отведоха, а Фред се изнася.

— Къде ще отиде Фред?

— Дори не поиска да ми каже. Вероятно някъде с онова момиче. След целия труд, който вложих в тази къща, след двадесет и пет години мъки да свърша съвсем сама в нея. Сама, без нито цент и потънала в дългове. Защо да не замина?

— Защото сте под подозрение — казах аз. — Всяко действие, което предприемете, може да предизвика ареста ви.

— За какво съм под подозрение? Не съм убила Уил Мийд. Това е станало в Аризона. По онова време бях медицинска сестра тук, в Санта Тереза. Когато ми известиха, че е мъртъв, едва го преживях. Още не съм се съвзела. И никога няма да се съвзема. А като го погребяха, исках да легна в гроба при него.

Почувствах, че ме бодва съжаление към нея, но се овладях.

— Мийд не е единственият убит. Убити са и Пол Граймс, и Джейкъб Уитмор — хора, с които вие и мъжът ви сте търгували. Граймс беше убит тук, на вашата улица. Уитмор може и да е бил удавен във ваната ви.

Тя ме изгледа стреснато.

— Не знам за какво говорите.

— Ще ви обясня с удоволствие, но може би ще ни отнеме малко време. Не може ли да влезем и да седнем?

— Не — отряза тя. — Не искам. Почти цял ден ме разпитват. Мистър Лакнър ме посъветва да не говоря повече.

Първис се обади колебливо:

— Не е ли по-добре да се съобразим с правата й, Арчър?

Нервността му я окуражи и тя се нахвърли върху него.

— Знам добре правата си. Не съм длъжна да разговарям с вас или с когото и да било. И като говорим за права, нямате право да влизате насила в къщата ми.

— Не сме влизали насила, госпожо. Вие ни поканихте.

— Изобщо не съм ви канила. Сами се поканихте. Влязохте насила.

Първис се обърна към мен. Беше пребледнял от бюрократичен ужас, че е допуснал процесуална грешка.

— По-добре да си тръгваме, Арчър. И без това разпитът на свидетели не е моя работа. Доколкото знам, областният прокурор ще иска да осигури неприкосновеността ѝ. Не искам да проваля делото, като сбъркам в самия му край.

— Кое дело? — попита тя с подновена енергия. — Няма никакво дело. Нямате право да идвате тук да ме безпокоите и тормозите. И то само защото съм бедна жена, без приятели, с психически болен мъж, който е толкова зле, че дори не знае кой е.

— А кой е всъщност? — намесих се аз.

Тя ме изгледа стъписано и замълча.

— Между другото защо сте се нарекли мисис Джонсън? — продължих аз. — Били ли сте някога съпруга на Джерард Джонсън? Или Чантри просто смени името си на Джонсън, след като уби истинския Джерард?

— Няма да говоря — повтори тя. — Хайде, отивайте си и двамата.

Първис беше вече на верандата, за да се разграничи от еретичните ми въпроси. Последвах го и се разделихме на тротоара.

Седнах в колата и докато следобедът преваляше, се помъчих да изясня случая за себе си. Беше започнал със стълкновението между двамата братя — Ричард Чантри и незаконния му брат по баща Уилям Мийд. Изглежда, Чантри беше присвоил работите на Уилям, момичето на Уилям, сетне евентуално го беше убил и оставил трупа му в пустинята на Аризона.

Ричард дошъл в Санта Тереза с момичето и въпреки че в случай на убийство може да се иска екстрадиране, не бил призован в Аризона за разпит. Процъфтял в Калифорния, сякаш талантът му бил стимулиран от смъртта на Уилям — само за седем години станал изтъкнат художник. Сетне всичко рухнало. Един стар приятел на Уилям Мийд от армията, Джерард Джонсън, излязъл от болницата за ветерани и дошъл да посети Ричард.

Джерард ходил два пъти у Ричард, втория път придружен от вдовицата и сина на Уилям. Това било последното, което Джерард

сторил в живота си. Ричард го убил и погребал в собствената си оранжерия. След това, сякаш за да се самонакаже, Ричард се отказал от мястото си в живота и заел името на Джерард и мястото на Уилям.

Дошъл в къщата на Олив Стрийт и живял в пианско усамотение в продължение на двадесет и пет години.

В началото, преди да си осигури прикритието на възрастта и алкохолизма, вероятно е живял в пълна изолация като побъркан родственик, затворен на таван през деветнадесети век. Но не беше съумял да се въздържа от рисуването. В крайна сметка напорът на таланта му беше допринесъл за неговото унищожение.

Фред вероятно бе усетил тайния живот на баща си като художник и бе направил първата несъзнателна стъпка към идентифицирането му като изчезналия художник Чантри. Това обясняваше неудържимия интерес на младежа към работите на Чантри, достигнал връхната си точка при кражбата или вземането на картината на Бимайърови. Когато Фред я донесъл вкъщи да я проучи, баща му я задигнал от стаята му и я скрил на тавана, където преди това я бил нарисувал.

Изчезналата картина се намираще в багажника на колата ми. Чантри беше в затвора. Трябваше да се чувствам щастлив от успеха, но не можех. Случаят продължаваше да ми тежи и не ме пускаше — стоях под маслиновите дървета в гаснещия следобед.

Казах си, че чакам жената да излезе от къщата. Но се съмнявах, че ще го стори, докато съм паркирал отпред. На два пъти видях лицето ѝ през прозореца на хола. Първия път се уплаши. Втория беше ядосана и ми се закани с юмрук. Усмихнах ѝ се ободряващо. Тя смъкна разнебитените щори.

Продължавах да седя и се мъчех да си представя живота на двамината, обитавали двадесет и пет години островърхата къща. Чантри е бил както морално, така и физически затворник. Жената, с която бе живял под името Джонсън, сигурно е знаела, че е убил истинския Джонсън. Вероятно ѝ е било известно също, че той е убил и законния ѝ съпруг Мийд. Съжителството им е приличало повече на излежаване на присъда, отколкото на брак.

Тяхната тайна, тайната на голямата им вина, беше съхранявана с цената на нови престъпления. Пол Граймс беше пребит до смърт на улицата, а Джейкъб Уитмор вероятно е бил удавен в къщата, само и само да се запази прикритието на Чантри. Трудно ми беше да

бездействам, като знаех всичко това. Но чувствах, че се налага да чакам.

На запад, зад върховете на покривите, слънцето гаснеше и обливаше небето с червен цвят. Сега и червеното потъмняваше и настъпваше първата сива тръпка на нощта.

Зад колата ми спря жълто такси и от него слезе Бети Сидън. Докато плащаше, каза на шофьора:

— Бихте ли ме почакали за момент? Искам да се уверя, че колата ми е тук.

Шофьорът ѝ обеща, че ще я почака, ако не се бави. Без да ме забележи или да погледне към мен, тя тръгна през бурените към задния двор. Походката ѝ ми се стори неуверена. Доколкото знаех, не беше спала от нощта, която прекара с мен. Споменът ме прониза като стрела, която оттогава се е носила във въздуха.

Последвах я зад къщата. Стоеше наведена пред вратата на колата и се мъчеше да я отключи. Жената, наречена Джонсън, я наблюдаваше през прозореца на кухнята.

Бети се изправи и се облегна на вратата. Поздрави ме без оживление.

— Здравей, Лу.

— Как си, Бети?

— Уморена. Цял ден писах на вятъра. Главният редактор искаше да ореже статията ми по юридически съображения и аз си тръгнах.

— Къде отиваш сега?

— Възложиха ми мисия — заяви тя с лека ирония. — Но не мога да отворя тази врата.

Взех ключовете от ръката ѝ и отворих вратата.

— Използват друг ключ.

Не знам защо, но предоставилата ми се възможност да ѝ помогна с ключа ме направи щастлив.

Бети съвсем клюмна. Лицето ѝ, разтопено в здрача, беше бледо, с натезал поглед.

— Каква мисия? — запитах аз.

— Съжалявам, Лу, но е строго секретно.

Жената, наречена Джонсън, отвори задната врата и излезе вън. Гласът ѝ се понесе като бурен вятър:

— Ей, вие двамата, махайте се оттук. Нямате право да ме тормозите. Аз съм само една невинна жена, свързала се е неподходящ мъж. Трябваше да го напусна преди години и щях да го направя, ако не беше момчето. Двадесет и пет години живях с побъркан пияница. Ако мислите, че е лесно, опитайте сами.

— Млъкнете! — прекъсна я Бети. — Снощи вие знаехте, че съм на тавана ви. Вие самата ме убедихте да се кача горе. Оставихте ме цяла нощ с него и не си мръднахте пръста да ми помогнете. Затова млъкнете.

Лицето на мисис Джонсън се загърчи като някакво морско мекотело, стремящо се да се измъкне от врага си; може би искаше да избяга от самата истина. Обърна се и се върна в кухнята, като внимателно затвори вратата след себе си.

Бети продължително се прозя, очите ѝ сълзяха. Обгърнах раменете ѝ.

— Добре ли си?

— Ще бъда след минутка. — Тя се прозя отново, а след малко и трети път. — Чувствам се по-добре, след като ѝ се накарах. Тя е от жените, които могат да гледат безчувствено как мъжът им убива някого. Вълнува ги само моралното им превъзходство. Целият ѝ живот е посветен на лъжа. Мотото ѝ е „Спаси фасадата и спасяваш всичко“. Ала какво ти спасяване! Последвала е пълна разруха, а тя е стояла и е гледала как са убивали хора. За малко и аз да бъда убита.

— От Чантри ли?

Тя кимна.

— Тази жена няма смелостта сама да изпълни фантазиите си. Стои настрана и оставя мъжът ѝ да го прави, за да може да изживее малките си неясни садистични оргазми.

— Много ли я мразиш?

— Да, много. Защото и аз съм жена.

— А не мразиш ли Чантри след всичко, което ти причини?

Поклати глава и късата ѝ коса се сля със здрача.

— Важното е, че в крайна сметка не го извърши. Искаше да ме убие. Дори ми го каза, но после промени решението си. Вместо това ме нарисува. И аз съм му благодарна, задето не ме уби, а ме нарисува.

— Аз също.

Опитах се да я прегърна, но тя не реагира.

— Знаеш ли защо се смили над мен? Разбира се, не знаеш. Помниш ли, че ти разказах как баща ми ме е водил на гости у Чантри? Когато бях малка.

— Да.

— Оказа се, че и той помни. Нямаше нужда да му обяснявам коя съм. Всъщност съвсем не ме е забравил. Каза, че очите ми не са се променили оттогава.

— За съжаление той се е променил.

— И още как! Не се тревожи, Лу, няма да започна да го жаля. Просто се радвам, че съм жива. Страшно се радвам.

Казах, че и аз се радвам.

— Съжалявам само за едно — добави тя. — През цялото време се надявах, че той все пак няма да се окаже Чантри. Разбираш ли? Че е станала някаква ужасна грешка. Но не, не е грешка. Човекът, нарисувал онези картини, е убиец.

— Знам.

ЧЕТИРИЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Издад ъгъла на къщата се появи шофьорът на таксито. Имаше нещастен вид.

— Много се забавихте, мис. Трябва да ми платите.

Бети му даде пари. Но когато влезе в колата си, не можа да я запали. Опитах и аз. Двигателят мълчеше. Вдигнах капака. Аккумуляторът беше изтощен.

— Какво ще правя сега? Трябва да изпълня едно поръчение.

— Ще те закарам с удоволствие.

— Трябва да отида сама. Обещах.

— На кого?

— Съжалявам, но не мога да ти кажа.

Усещах как се отдалечава от мен. Пристъпих към нея и се вгледах в лицето ѝ. Вече виждах само блед овал с тъмни очи и устни. Нощта нахлуваше между високите стари къщи като пълноводна река. Страхувах се, че ще я отнесе далеч от мен и този път няма да успее да я настигна. Докосна ръката ми.

— Ще ми дадеш ли колата си, Лу?

— За колко време?

— За тази нощ.

— За какво ти е?

— Няма защо да ме подлагаш на кръстосан разпит. Кажи само „да“ или „не“.

— Добре. Отговорът е „не“.

— Моля те, много е важно.

— Отговорът си остава „не“. Нямам намерение да прекарам още една нощ в страхове за теб.

— Добре. Ще намеря някой, който ще е съгласен да ми помогне.

Тръгна към улицата, като леко се препъваше в бурените. Мисълта, че мога да я загубя, ме стресна и тръгнах след нея. На тротоара тя се обърна.

— Ще ми дадеш ли колата, или не?

— Не. Няма да те изпускам от очи. Ако вземеш кола под наем или на заем, ще те следя.

— Не можеш да понесеш мисълта, че те изпреварвам, нали?

— Не е така. Снощи ме беше изпреварила много и се изложи на опасност. Не искам това да се повтори. Има нещо, което се нарича прекалена смелост. — Поех дълбоко дъх. — Почивала ли си днес?

— Забравих — отвърна тя уклончиво.

— Значи не си. Не можеш да караш цяла нощ, без да си спала. Бог знае на какво можеш да налетиш накрая.

— Бог и Арчър — рече тя с горчивина. — Те знаят всичко. Грешите ли някога вие двамата?

— Бог е сгрешил един път. Отнел е мъжките атрибути на Ева.

Бети възкликна остро, с неподправена женска ярост, но възкликанието ѝ някак си премина в смях. Накрая прие и колата, и мен при условие, че ще кара половината път. Аз се кандидатирах за първа смяна.

— Къде отиваме? — запитах, като запалих мотора.

— В Лонг Бийч. Предполагам, че знаеш къде е.

— Би трябвало. Роден съм там. Какво има в Лонг Бийч?

— Обещала съм да не казвам.

— На кого? На Мисис Чантри ли?

— Щом знаеш всичко — заяви Бети отчетливо и предпазливо, — струва ми се излишно да отговарям на въпросите ти.

— Значи е Франсин Чантри. Какво търси в Лонг Бийч?

— По всичко личи, че е катастрофирала.

— В болница ли е?

— Не. Намира се в някакъв ресторант, наречен „Златният галеон“.

— Това е крайбрежен бар. И какво прави там?

— Мисля, че пие. Никога не е пила много, но сега май съвсем е рухнала.

— Защо ти се обади?

— Каза, че се нуждае от моята помощ и съвет. Не сме много близки, но едва ли е по-близка с някой друг. Иска съвет от мен в качеството ми на представител на средствата за масова информация. Което вероятно значи, че ще иска да я измъкна от кашата, която забърка с бягството си.

— Обясни ли защо е избягала?

— Просто се е уплашила.

Докато излизах от магистралата, си мислех, че Франсин Чантри има причини да се налива. Тя е знаела за смъртта на Джерард Джонсън, а може би и за смъртта на Уилям Мийд.

Карах бързо. Бети спеше на рамото ми. Съчетанието на летящата кола и спящата жена почти ме подмлади. Имах чувството, че независимо от всичко, животът ми може да започне отначало.

Въпреки голямото движение в ранната вечер, пристигнахме в Лонг Бийч за два часа. Казах си, че се намирам на своя територия, а светлините по крайбрежието трепкаха многообещаващо, също както в спомените ми, макар че тъкмо те ме бяха довели до настоящето.

Помнех „Галеона“ от дните, когато бракът ми се разпаднаше и търсех къде да прекарам дългите нощи. Заведението се бе изменило изненадващо малко. Много по-малко от самия мен. Беше известно като семейна кръчма, което значеше, че събира пияници от всякакъв пол и възраст. Стоях до вратата, заливан от вълните на хорската шумотевица, а Бети се промъкваше към извития като подкова бар. Всички сякаш говореха едновременно, включително и сервитьорите. Разбихах защо шумната, привидно семейна атмосфера допада самотна жена, каквато вероятно бе Франсис Чантри.

Видях я на другия край на бара, седеше навела сребрилата си глава над празна чаша. Позна Бети с известно затруднение. Сетне я прегърна и Бети отвърна на прегръдката ѝ. Въпреки че изпитах известна симпатия към мисис Чантри и задоволство от сърдечността на Бети, не ми харесваше да ги гледам прегърнати. Беше млада и чиста. Франсин Чантри бе живяла цели десетилетия, затънала в прикриването на убийство.

Това започваше да личи по лицето и тялото ѝ, теглеше я към земята като гравитационна сила. Препъна се, преди да стигне до мен, и се наложи да по-младата жена да я подкрепи. На челото ѝ имаше рана. Челюстта ѝ беше мрачно отпусната, очите ѝ безизразни. Беше се вкопчила обаче в чантата си като удавник за сламка.

— Къде е колата ви, мисис Чантри?

Тя се отърси от апатията си.

— Човекът от гаража каза, че е развалила. Предполагам, че не си струва да я ремонтирам. Това се отнася и до мен.

— Катастрофирахте ли?

— Не знам какво точно се случи. Излизах на магистралата и внезапно изгубих контрол. Изглежда, така ми е писано в живота. — Смехът ѝ приличаше на суха, насилена кашлица.

— Вашият живот ме интересува.

— Знам. — Обърна се към Бети. — Защо трябваше да го водиш? Мислех, че ще можем да си поговорим разумно за бъдещето. Мислех, че сме приятелки.

— Надявам се — рече Бети. — Но реших, че няма да мога да се справя сама.

— С какво да се справиш? Аз не съм някакъв проблем.

Но в гласа на Франсин Чантри се долавяше нотка на ужас. Звучеше като глас на жена, която е прекрачила извън света си и твърде късно е открила, че не може да се върне обратно. Когато седнахме в колата и излязохме на магистралата, чувството, че се движим в празно пространство, не ме напусна. Струваше ми се, че летим над покривите на къщите, сгущени от двете страни и магистралата.

Бета караше много бързо, но бях доволен, че тя е зад волана. Беше успяла да поспи, а аз имах възможност да поговоря с Франсис Чантри.

— Като стана дума за бъдещето — подзех аз, — може би ще се окаже трудно да осъдят съпруга ви.

— Съпруга ми ли? — промърмори объркано.

— Ричард Чантри или Джерард Джонсън. Може би няма да е лесно да му припишат убийствата. Разбрах, че отказва да говори. А и много от нещата са се случили твърде отдавна. Няма да се учудя, ако прокурорът реши да се споразумее с вас. Съмнявам се, че ще иска да предяви обвинения в тежки престъпления. Всичко, разбира се, зависи от него и от това, което ще му предложите.

Тя отново се изсмя сухо.

— Моето мъртво тяло ли? Дали ще приеме мъртвото ми тяло?

— Ще му трябвате жива и разговорлива. Знаете за този случай повече от всеки друг.

Помълча, сетне рече:

— Дори и да е така, нямам избор.

— Така ми казахте и снощи. Но всъщност вие сте направили избора си много отдавна. Когато сте изоставили Уилям Мийд и сте се

омъжили за брат му Чантри. Когато сте напуснали Аризона с Чантри, макар да сте знаели, че той е главният заподозрян в убийството на Уилям Мийд. Седем години по-късно сте направили окончателния си избор, когато сте решили да прикриете убийството на Джерард Джонсън.

— На кого?

— На Джерард Джонсън. Човекът в кафявия костюм. Показа се, че е бил приятел на Уилям Мийд. Току-що бил излязъл от болницата за ветерани след петгодишно лечение и дошъл в Санта Тереза, за да се види с мъжа ви. Мисля, че е имал доказателства, уличаващи Чантри в убийството на Уилям Мийд.

— Как така?

— Може Уилям Мийд да е бил заплашван от Чантри, когато са се карали заради вас или заради картините на Мийд, които Чантри си е присвоил. И Мийд е споделил това с войнишкия си приятел Джерард малко преди Чантри да го убие. Когато Джерард Джонсън се появил в Санта Тереза с вдовицата и малкия син на Уилям, свършило се със свободата на Чантри. Той е убил Джерард с надеждата, че ще си я запази, но така съвсем я е загубил. Това е бил окончателният избор за вас и за Чантри.

— Не съм участвала в убийството — каза тя.

— Но сте се примирили. Допуснали сте в къщата ви да убият и погребат човек и сте мълчали. Това се е оказало лош избор и за вас, и за мъжа ви. Той е понесъл последствията му. След убийството на Джерард Джонсън е попаднал в ръцете на вдовицата на Уилям Мийд, която се нарекла мисис Джонсън. Не знам защо ѝ е притрябвал. Може в миналото да са имали нещо помежду си. Или пък просто е целяла да осъществи някаква порочна примитивна сделка с Чантри. Убил е нейния мъж и тя е пожелала той да заеме мястото му. Не знам защо Чантри е приел тази сделка. А вие знаете ли?

Франсин Чантри не бързаше да отговори. Накрая рече:

— Не знам нищо за това. Нямах представа, че Ричард живее в града. Не знаех дори, че е жив. Не съм чувала нищо за него от двадесет и пет години.

— Виждали ли сте го скоро?

— Не. И нямам желание да го видя.

— Ще ви се наложи. Ще искат да го идентифицирате. Не че съществува някакво съмнение кой е. Претърпял е физически и умствен упадък. Може да е преживял емоционален срив след убийството на Джонсън, а може би и преди това. Но все още рисува. Картините му едва ли са толкова хубави, колкото някогашните, но никой друг не би могъл да ги създаде.

— Очевидно, освен детектив сте и изкуствовед — отбеляза тя с известна ирония.

— Съвсем не. Но в багажника на колата ми има една негова картина. И не само аз мисля, че е на Чантри.

— За портрета на Милдред Мийд ли говорите?

— Да. Открих го тази сутрин на тавана на Джонсънови, където е създаден. Откъдето е произлязъл и целият случай. Тази картина, изглежда, е в неговия център. Всъщност тя ме въведе в него. И тя докара на Чантри неприятностите, които има сега, и го принуди да извърши нови убийства.

— Не ви разбирам добре — каза Франсин Чантри. Тонът ѝ обаче беше заинтригуван, сякаш разговорът за творчеството на мъжа ѝ беше подействал ободрително.

— Става дума за твърде сложна верига от събития — заех се да обяснявам аз. — Жената, с която е живял в къщата на Олив Стрийт, да я наречем мисис Джонсън, продала портрета на художника търговец Джейкъб Уитмор. Това е нарушило прикритието на Чантри. Уитмор пък продал портрета на Пол Граймс и с това го нарушил още повече.

Граймс познал, че картината е от Чантри, и очевидно започнал да изнудва с това мисис Джонсън да му краде наркотици от болницата. Вероятно е искал и още картини на Чантри. Сетне Граймс продал портрета на Милдред Мийд на Рут Бимайър, която има особени причини да се интересува от Милдред. Както вероятно знаете, Милдред е била любовница на Джек Бимайър.

— Всички в Аризона го знаеха — отбеляза Франсин Чантри. — Това, което беше по-малко известно, е, че Рут Бимайър на млади години беше луда по Ричард. Мисля, че накара Джек да се преместят в Санта Тереза най-вече поради тази причина.

— И той твърди така. Изобщо там се оформило тежко семейно положение, което още повече се влошило, когато Милдред Мийд пристигнала в града. Допускам, че Чантри може да е видял Милдред

през последните месеци и това го е подтикнало да нарисува по памет портрета ѝ.

— Не мога да знам.

— Не сте ли го виждали скоро?

— Не. Разбира се, че не. — Не ме удостои с поглед. Взираше се през предното стъкло в напуканата тъмнина. — От двадесет и пет години нито съм виждала Ричард, нито съм чувала за него. Нямах представа, че е в града.

— Дори когато жената, с която живееше, ви се обади по телефона?

— Тя не спомена нищо за него. Намекна нещо за... за погребението в оранжерията и ми даде да разбере, че се нуждае от пари. Каза, че ако ѝ помогна, ще продължава да мълчи. В противен случай щяла да оповести пред света истинската причина за изчезването на мъжа ми.

— Дадохте ли ѝ парите?

— Не. Но сега съжалявам. И много бих искала да не беше рисувал онзи портрет на Милдред. Човек би помислил, че се е стремил да го открият.

— Може би несъзнателно го е желал — отбелязах аз. — Освен това и Фред бе тръгнал по следите му. Без съмнение той е взел картината от Бимайърови отчасти от професионални съображения. Искал е да установи дали е възможно да е от Чантри. Но е имал и лични причини. Според мен я е свързал с картините, които е виждал преди в къщата на Джонсънови на Олив Стрийт. Само че не е свързал съзнателно втория си баща Джонсън с художника Чантри. Преди да стане това, Джонсън-Чантри е успял да измъкне картината от стаята му. А Бимайърови ме наеха да им я намеря.

Бети натисна клаксона. Движехме се по дълго нанадолнище отвъд Камарильо. Пред нас нямаше коли. Погледнах я, погледна ме и тя. Вдигна дясната си ръка от волана и докосна устата си. Разбрах посланието ѝ. Бях говорил прекалено много и веднага млъкнах.

След няколко минути мисис Чантри рече:

— Това не е първият портрет на Милдред Мийд, рисуван по памет. Много отдавна, докато още бяхме заедно, нарисува и няколко други. Едната беше пиета.

Мълча дълго, докато стигнахме в покрайнините на Санта Тереза. Тогава я чух да плаче тихо. Не беше ясно дали плаче за Чантри, за себе си или за отдавна загасналия им съвместен живот, свързвал младите им души и вдъхновявал творчеството му. Когато погледнах лицето ѝ отстрани, видях по него да блестят сълзи.

— Сега накъде? — запита Бети.

— В участъка.

Франсин Чантри издаде вик, който затихна в стон.

— Не мога ли поне да прекарам нощта вкъщи?

— Ако искате, можем да се отбием да си опакваме някакъв багаж. А след това трябва да отидете в полицията с адвокатата си.

Много по-късно, когато вече се зазоряваше, се събудих в мрака. Усецах как сърцето на Бети бие и чувах дишането ѝ, напомнящо тихия шепот на лятно море.

Сетих се за по-груба сцена в друга стая. За последен път бях видял Франсин Чантри в болнична стая с решетки на прозорците и въоръжена охрана пред вратата. А точно пред притворената врата на почти спящия ми мозък ме чакаше друга жена, дребна, куца, с побелели коси, която навремето е била красива.

В ума ми изникна думата „пиета“. Събудих Бети, като сложих ръка върху извивката на ханша ѝ. Тя въздъхна и се обърна.

— Лу?

— Какво значи „пиета“?

Тя сладко се прозя.

— Винаги ли задаваш невъзможните си въпроси в най-невъзможно време?

— Значи ли това, че не знаеш?

— Разбира се, че знам какво е „пиета“. Традиционален портрет, изобразяващ Дева Мария, която оплаква мъртвия си син. Защо?

— Франсин Чантри каза, че мъжът ѝ е нарисувал Милдред Мийд като „пиета“. Предполагам, че тя е била Дева Мария.

— Да. Виждала съм картината. Има я в галерията, но не я излагат публично. Малко смущаваща е, поне така смятат някои хора. Чантри е нарисувал мъртвеца като себе си.

Бети се прозя и отново заспа. Лежах буден и гледах как лицето ѝ изплува под бавно стелещата се зора. След малко видях равномерно пулсиращата синя вена на сляпото ѝ око, като безшумно трепкаща

светлинка, която доказваше, че е жива. Пожелах си тази светлинка никога да не угасне.

ЧЕТИРИЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Когато се събудих за втори път, Бети беше излязла. Оставила беше четири неща на кухненската маса кифла, бутилка мляко, самобръсначка и загадъчна бележка, на която пишеше: „Сънувах странен сън: Милдред Мийд — майка на Чантри. Възможно ли е?“.

Закусих и поех през града към Магнолия Корт. Милдред Мийд не отговори на неколкото ми тропане по вратата. От съседната къщичка се показва един старец и ме изгледа от разстоянието, което делеше поколенията ни. Накрая ме осведоми, че мисис Мийд, както я нарече, е излязла.

— Знаете ли къде отиде?

— Заръча на шофьора на таксито да я закара в Съдебната палата.

Последвах Милдред дотам, но не беше лесна работа да я намеря. Съдебната палата и пристройките ѝ заемаха цял квартал. Скоро разбрах, че да търся дребна куца старица, като търча нагоре-надолу по застланите с чакъл пътеки и облицованите с плочки коридори, значи да си губя времето.

Надникнах в следствената служба и там открих Хенри Първис. Милдред го беше посетила преди половин час.

— И какво искаше?

— Информация за Уилям Мийд. Очевидно той е бил неин роден син. Казах ѝ, че е погребан в гробището на Санта Тереза и ѝ предложих да я закарам на гроба му. Но тя май не се интересува от това. Подхвана разговор за Ричард Чантри. Заяви, че била негов модел навремето и искала да го види. Обясних ѝ, че е просто невъзможно.

— Къде държат Чантри?

— Областният прокурор Лансинг го е затворил тук, в специална килия с денонощна охрана. Дори аз не можах да вляза. Не че особено ми се искаше. Май окончателно е превъртял. Налага се да го тъпчат с лекарства, та да не буйства.

— А Милдред?

— Отиде си. Не ми се щеше да я пусна така. Изглеждаше много разстроена и беше пила. Но нямах причини да я задържа.

Излязох и обиколих още веднъж приземните помещения и дворовете. Нямаше я. Душата ми се стегна. Независимо дали в съня на Бети имаше истина, или не, Милдред стоеше в центъра на събитията. Но не можех да я намеря, а и времето напредваше.

Погледнах нагоре към четвъртития часовник на кулата. Беше десет часът. На платформата за наблюдение се виждаше само една фигура — на белокоса жена, чиито доста несръчни движения привлякоха вниманието ми. Милдред. Спря, обърна се и улови с ръце железния парапет. Стигаше почти до брадичката ѝ. Надникна надолу към павирания с каменни плочи двор.

Беше необикновена гледка. Жената като че надзърташе в собствения си гроб. Животът на града сякаш се смразяваше в разширяващи се около нея кръгове.

Намирах се най-малко на сто метра встрани и тридесет метра под нея. Ако вдигнех тревога, щях само да я накарам да побърза с онова, което беше замислила. Втурнах се към най-близката врата и взех асансьора нагоре.

Когато стъпих на платформата, тя стоеше с лице към мен, опряла гръб в железния парапет. Обърна се и се опита да се прехвърли през него в зейналата отдолу бездна. Немощното ѝ старо тяло не успя да го стори.

Обгърнах я с ръце и я хванах здраво. Дишаше, сякаш се бе качила на кулата по въже. Застиналият живот на града се възроди и отново започнах да чувам звуците му. Тя се боричкаше в ръцете ми.

— Пуснете ме.

— Недейте, Милдред. Паважът е много далеч и не искам да се разбиете на него. Прекалено хубава сте за такава участ.

— Аз съм най-долната мръсница, която се е раждала на този свят. — Все пак ми хвърли бегъл поглед отдолу на горе с маниера на жена, която някога е била изящна и красива, и все още е привлекателна. — Ще ми направите ли една услуга?

— Ако мога.

— Просто ме изпратете до долу и ме пуснете. Няма да сторя нищо лошо нито на себе си, нито на някой друг.

— Не смея да рискувам.

Усетих през дрехите си топлината на тялото ѝ. По горната ѝ устна и в синкавите кръгове около очите ѝ започна да избива пот.

— Разкажете ми за сина си Уилям.

Не ми отговори. Гримът ѝ започна да се пропуква и изпод него пепеливото ѝ лице занаднича към мен като посмъртна маска.

— Срещу какво продадохте трупа на сина си, срещу голямата къща в каньона Чантри ли? Или може би не беше неговият труп?

Тя ме заплю в лицето и избухна в неудържим плач. След това замря. Не промълви нито дума, докато слизахме с асансьора и я предавах в ръцете на хората от областната прокуратура.

Предупредих ги да я претърсят внимателно и да я държат под наблюдение като потенциална самоубийца. Добре, че го направих. Малко по-късно областният прокурор Лансинг ми довери, че жената, която я претърсила, намерила в ластичния ѝ колан добре наточена кама, увита в копринен чорап.

— Разбрахте ли защо я е носила?

Областният прокурор поклати глава.

— Допускаме — рече той, — че е възнамерявала да я използва срещу Чантри.

— Защо?

Лансинг задърпа един след друг краищата на дебелиите си мустаци, сякаш с тяхна помощ упътваше мисълта си през заплетения лабиринт на случая.

— Това, което ще ви кажа, не е известно на много хора и ви моля да го запазите за себе си. Изглежда, преди тридесет години Чантри е убил сина на мис Мийд в Аризона. За тази информация трябва да отдадем заслуженото на капитан Макендрик. Той извърши отлична проучвателна работа във връзка с този случай. Смятам, че скоро ще стане началник на полицията.

— Браво на него. Но как хипотезата за отмъщението се свързва с опита ѝ за самоубийство?

— Сигурен ли сте, че тя наистина е правила опит за самоубийство?

— Според мен бе съвсем действителен. Милдред искаше да умре и единственото, което ѝ попречи, беше железният парапет. И това, че случайно я видях горе.

— Е, не може да се каже, че опитът за самоубийство е несъвместим с мотива за отмъщение. Не е успяла да отмъсти и е насочила гнева си срещу себе си.

— Не ви разбрах добре, господин областен прокурор.

— Така ли? Вероятно не сте запознат като нас с новите разработки на криминалната психология. — Усмивката му беше леко заядлива.

Отговорих му благо, защото щях да искам нещо от него.

— Вярно, никога не съм следвал право.

— Въпреки това много ни помогнахте — увери ме той като успокоение. — Ние сме ви извънредно задължени за предположенията, които направихте.

Очите му започнаха да гледат през мен и той се изправи зад бюрото си. Изправих се и аз. Испитах кошмарното усещане, че случаят ми се изплъзва неудържимо.

— Мога ли да вляза за минута при затворника ви, господин областен прокурор?

— При кой затворник?

— При Чантри. Искам да му задам няколко въпроса.

— Той не отговаря на никакви въпроси. Съдебният защитник го посъветва така.

— Въпросите, които имам предвид, не са свързани пряко с убийствата.

— И какви са те? — попита Лансинг.

— Искам да го запitam за истинското му име и да видя реакцията му. Също и защо Милдред Мийд искаше да се самоубие.

— Не сме съвсем сигурни, че е искала.

— Аз съм сигурен и настоявам да узная защо.

— Как тъй смятате, че Чантри ще може да ви отговори?

— Струва ми се, че между него и Милдред има тясна връзка. Между другото съм сигурен, че Джак Бимайър също ще се заинтересува. Знаете, че съм нает от него.

Лансинг заяви с тон, с който сякаш искаше да изпита твърдостта си:

— Ако мистър Бимайър има някакви предположения или въпроси, смятам, че може да ги изложи направо пред мен.

— Ще му предам.

Къщата на Бимайър изглеждаше изоставена като обществена сграда, опразнена при заплахата за бомбен атентат. Извадих от багажника на колата портрета на Милдред Мийд и го понесох по павираната пътека към входната врата. Малко преди да стигна до нея, Рут Бимайър излезе от къщата и сложи пръст на устните си.

— Мъжът ми е много уморен. Опитах се да го убедя да си почине.

— Опасявам се, че трябва да говоря с него, мисис Бимайър.

Тя се обърна към вратата, но само за да я затвори.

— Можете спокойно да говорите с мен. Всъщност аз съм ви работодател в случая. Откраднатата картина е моя. Това е тя, нали?

— Да. Но не бих казал, че е откраднатата. Да речем, че Фред я е взел с научна и биографична цел. Искал е да установи кой я е рисувал, кога, и кой е моделът. Вярно е, че отговорите на тези въпроси са имали и лично значение за Фред. Но това още не го прави престъпник.

Тя кимна. Косата ѝ се развя от вятъра и внезапно я разхубави, сякаш някаква светлина заструи около лицето ѝ.

— Разбирам защо Фред го е извършил.

— Би трябвало. Вие също сте имали лични причини да купите картината. Милдред Мийд е пристигнала в града и мъжът ви отново е започнал да се среща с нея. Не я ли окачихте затова на стената в дома си? Като упрек към него, може би дори като заплахата.

Тя се намръщи. Светлината в очите ѝ се промени, обърна се навътре като фенерче, изследващо тъмна стая.

— Не знам защо я купих. Тогава дори нямах представа, че това е Милдред.

— Но мъжът ви е имал.

Между нас се спусна мълчание. Долу, в подножието на хълма, морето не спираше да отмерва времето.

— Мъжът ми не се чувства добре. През последните дни просто се състари. Ако нещата се разчуют, репутацията му ще бъде съсипана. А може и той да не издържи.

— Той е поел този риск още тогава, много отдавна, когато е извършил всичко това.

— И какво точно е извършил?

— Мисля, че е помогнал за измамата с Чантри.

— Измамата с Чантри ли? Какво искате да кажете?

— Смятам, че знаете какво искам да кажа. Но предпочитам да го обсъдя със съпруга ви.

Прехапа устни. Така, с оголени резци, приличаше малко на куче пазач. Сетне взе картината и ме поведе през къщата към кабинета на мъжа си.

Той седеше пред снимката на своята медна мина. Лицето му бе отпуснато. Опита се да го стегне и се усмихна несигурно с половин уста.

— Какво искате от мен? Още пари?

— Още сведения. Този случай е започнал през хиляда деветстотин четиридесет и трета година. Крайно време е да завърши.

— И какво точно е станало през хиляда деветстотин четиридесет и трета година? — обърна се към мен Рут Бимайър.

— Не мога да ви дам пълен отговор. Мисля, че началото е поставено, когато Уилям Мийд се върнал вкъщи в Аризона в домашен отпуск. Всъщност вкъщи не е точната дума. Мийд имал млада съпруга и съвсем малък син, които го чакали тук, в Санта Тереза. Но майка му още живеела в Аризона. Къде точно живееше Милдред, мистър Бимайър?

Той се направи, че не ме чу. Вместо него отговори жена му:

— Живееше в Гусон, но прекарваше съботите и неделите с мъжа ми в планината.

Бимайър й хвърли смаян поглед. Това ме накара да се зачудя дали до този момент са обсъждали открито връзката му с Милдред. Продължих:

— Това вероятно не е било изненада за Уилям. Майка му била живяла и с други мъже, по-специално с художника Лашман. Лашман му бил като баща и го научил да рисува. Когато Уилям се върнал в Аризона в домашен отпуск, открил, че тъй нареченият му брат по баща Ричард взел някои негови картини и ги представял за свои. Измамата с Чантри започнал самият Ричард Чантри, когато откраднал картините и рисунките на Уилям и се оженил за Франсин, момичето на брат си.

Между двамата млади мъже пламнала разпра и те се вкопчили в смъртен двубой. Уилям убил Ричард и захвърлил трупа му в пустинята, облечен в неговата собствена войнишка униформа. Той бил незаконен син, който вероятно цял живот мечтаел да заеме мястото на Ричард.

Това бил неговият шанс да постигне мечтата си и едновременно да се отърве от армията и от един натрапен му брак.

Ала, естествено, не би могъл да го осъществи без помощта на други хора, по-точно на трима души. Най-напред му трябвало помощта на Франсин Чантри. Тя очевидно била влюбена в него, въпреки брака му със Сара и убийството на собствения ѝ мъж. Нищо чудно именно тя да е била подстрекателка на убийството. Във всеки случай то не ѝ попречило да дойде с Уилям в Санта Тереза и в продължение на седем години да се представя за негова съпруга.

Не знам защо е рискувал да се върне тук. Може да е възнамерявал да държи под око сина си. Но доколкото знам, през онези години нито веднъж не е видял Фред. Вероятно да живее тук, толкова близо до жена си и сина си, но невидим за тях, е било част от двойствената игра, която е подхванал. Може да е имал нужда от това напрежение, което да го поддържа във форма и да подхранва илюзията за Чантри, както и собственото му изкуство.

Главното било да се измъкне от Аризона свободен и неопетнен и неговата майка му помогнала. Извършеното от Милдред било най-трудно от всичко. Тя видяла трупа на младия Ричард Чантри и го идентифицирала като тялото на собствения си син Уилям. Това било проява на изключителна смелост от нейна страна, и то не последната. Милдред обичала своя незаконен син, независимо от това, което бил извършил. Но любовта ѝ била свирепа и трагична. Тази сутрин се опитала да влезе при него с кама.

— Да го убие ли? — запита Рут Бимайър.

— Или да му даде възможност да се самоубие. Не смятам, че Милдред би направила някаква разлика. Нейният живот е свършен.

Джак Бимайър неволно въздъхна. Жена му се обърна към мен:

— Казахте, че Уилям е получил помощ от трима души.

— Най-малко от трима?

— И кой е бил третият?

— Мисля, че знаете. Уилям Мийд не би могъл да се измъкне от Аризона, нито да се противопостави на връщането си там без нечия помощ. Някой е трябвало да отклони разследването на шерифа Брадъртън от вярната посока и да се погрижи то да се прекрати.

Двамата с Рут Бимайър погледнахме мъжа ѝ. Той вдигна тежките си ръце, сякаш очите ни бяха дула на пистолети!

— Не бих сторил такова нещо.

— Би го сторил, ако тя го е поискала — рече жена му. — Откакто се помня, тя ти нарежда какво да правиш. Чувствам как ще хукнеш към затвора, за да я питаш как да постъпиш сега. А тя ще те изкомандва да изхарчиш цяло състояние, за да защитиш сина й убиец, и ти ще се съгласиш.

— Да, точно така ще направя.

Той наблюдаваше лицето й. Тя го изгледа с учудване и внезапен страх. Бимайър бавно се изправи, сякаш повдигаше огромна тежест върху раменете си.

— Ще ме закарате ли дотам, Арчър? Чувствам се малко отпаднал.

Съгласих се. Бимайър тръгна пред мен. На отворената врата, се обърна и погледна жена си.

— Има нещо, което трябва да знаеш, Рут. Уилям е мой син. Мой незаконен син от Милдред. Бях хлапак, ненавършил и двадесет години, когато той се роди.

На лицето й се изписа неутешима скръб.

— Защо не ми каза преди?

— Вече е твърде късно.

Погледна съпруга си, сякаш го виждаше за последен път. Той ме преведе през празните, кънтящи пространства в къщата. Вървеше несигурно, тътреше леко краката си. Помогнах му да седне в колата и потеглихме надолу по хълма.

— Всичко стана случайно — промълви той. — Една от онези случайности, които спохождат хората. Запознах се с Милдред след един училищен футболен мач. Старият Феликс Чантри даваше прием в къщата си в планината. Бях поканен, защото майка ми му беше братовчедка. Нали знаете как е с бедните роднини.

Поседя с наведена глава и заговори с укрепнал глас:

— През онзи ден имах три попадения... четири, ако се брои Милдред. Бях на седемнадесет години, когато бе заченат Уилям, и на осемнадесет, когато се роди. Не можех да направя нищо за него. Нямах пари. Опитвах се да завърша колеж. Милдред каза на Феликс Чантри, че детето е от него и той й повярва. Съгласи се да му даде името си и й плащаше издръжката на момчето, докато тя не скъса с него и не отиде при Саймън Лашман.

Милдред помагаше и на мен както можеше. Уреди ми да получа стипендия, а когато завърших, се погрижи Феликс да ми даде работа във фабриката. Помагаше ми да се изкачвам по стълбата на успеха. Дълга й много.

В гласа му обаче липсваше топлотата на благодарността. Може би усещаше, че животът му е тръгнал в грешна посока, когато е бил млад, и дори сега, на тази възраст, може да се изплъзне от ръцете му. Гледаше втренчено града, през който минавахме, сякаш сенчестите улици му бяха чужди.

И аз почувствах отчуждението. Залите на Съдебната палата приличаха на катакомби. След сложни процедури, които ми напомниха за ритуали на посвещение в някое племе на аборигени, служителите от областната прокуратура ни въведоха при човека, когото бях изобличил.

Въпреки въоръжената охрана, която стоеше от двете му страни, не приличаше на закоравял убиец. Изглеждаше бледен, отпаднал и тревожен, както често става с буйните хора, след като яростта им отмине.

— Уилям? — изрекох аз.

Той кимна. От очите му бликнаха сълзи и потекоха бавно по бузите му като рядка кръв от рани с кама.

Джак Бимайър пристъпи напред и докосна с ръка мокрото лице на сина си.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.